

flacăra

anul XXXIV

8

(1549)

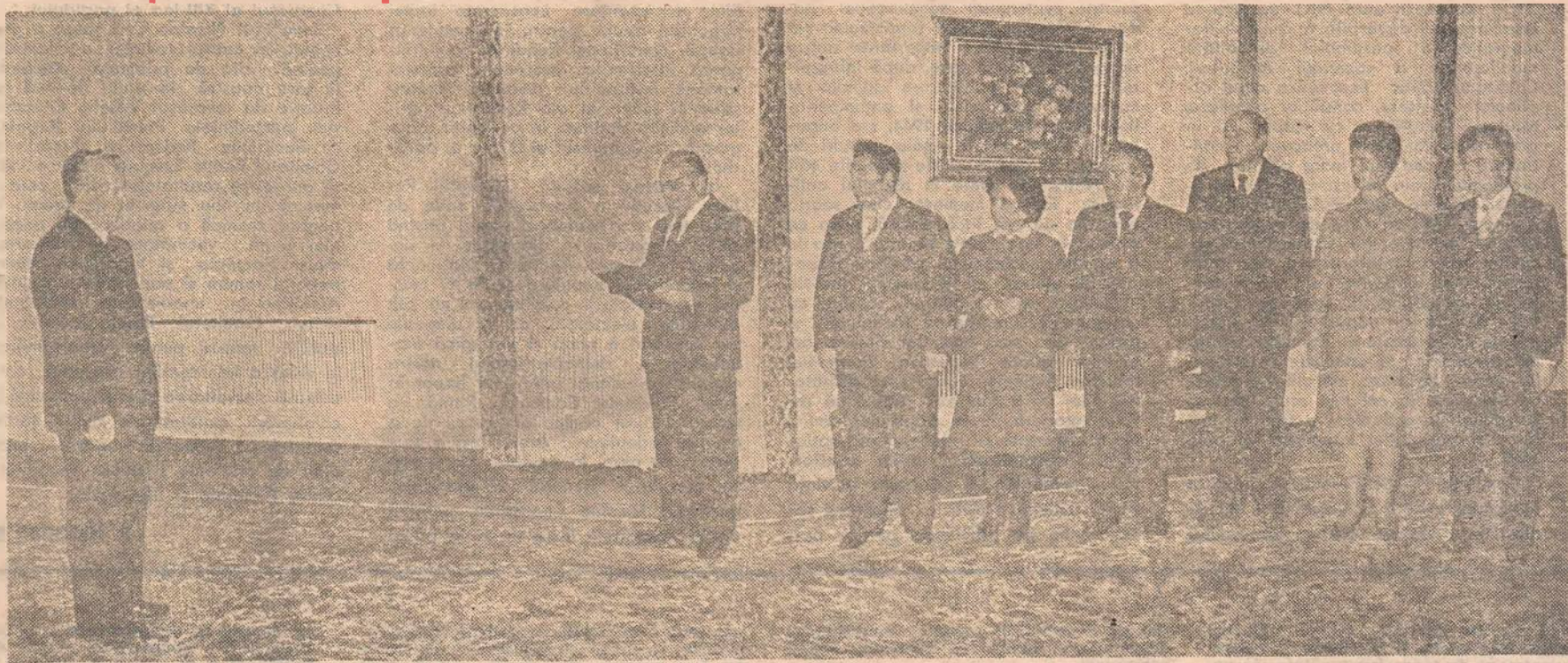
VINERI
22 FEBRUARIE

1985

săptăminal editat de frontul democrației și unității socialiste

În alegerile din 17 martie,

**TARA ÎSI REÎNNOIEȘTE LEGĂMINTUL CU VIITORUL
NOI, FIII EI, NE REÎNNOIM LEGĂMINTUL CU TARA**

**Ceașescu candidat
în al țării mare sfat!**

„Avem ferma convin-
gere că întreaga națiune,
întregul nostru popor vor
demonstra, prin votul lor,
încrederea nestrămutată
în mărețele realizări pe
care le-am obținut, hotăr-
rîrea de a face totul pen-
tru a asigura ridicarea
patriei pe noi culmi de
progres și civilizație,
înfăptuirea Programului
partidului, întărirea con-
tinuă a independenței și
suveranității României”.

NICOLAE CEAȘESCU

Paginile 4-5 : circumscripție electorală în care se exprimă voința unei țări

Ședința Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R.

În ședința de la sfârșitul săptămânii trecute a Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., ținută sub președinția tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, a fost examinat și aprobat Raportul privind evoluția populației și a principalelor fenomene demografice în anul 1984 și dinamica față de 1983. Potrivit datelor statistice, populația Republicii Socialiste România era, la 1 ianuarie 1985, de 22 687 374 de locuitori. Sporul natural al populației în 1984 a fost de 5,2 persoane la 1 000 de locuitori, față de 3,9 persoane în anul 1983. Evidențiind însemnătatea deosebită a creșterii demografice în ansamblul dezvoltării multilaterale a societății românești, Comitetul Politic Executiv a cerut organelor sanitare, consiliilor populare, tuturor factorilor cu răspundere în acest domeniu să se preocupe în continuare cu cea mai mare atenție de problemele care privesc întărirea familiei și sporirea natalității. În acest cadru, s-a cerut să se perfecționeze activitatea unităților din sistemul medico-sanitar, să se întărească și mai mult răspunderea cadrelor din acest sector, în scopul măririi continue a sporului natural al populației, în principal pe calea creșterii natalității, pentru ridicarea stării de sănătate a întregului popor. Pe baza măsurilor hotărâte va trebui ca în cel mai scurt timp să se ajungă la o dublare a sporului natural al populației înregistrat în anul 1984.

Comitetul Politic Executiv a adoptat Hotărârea privind aniversarea a 40 de ani de la victoria asupra fascismului

și sărbătorirea „Zilei Independenței României”. Comitetul Politic Executiv a relevat că poporul român va cinste aceste evenimente ca două momente hotărâtoare pentru destinele sale, pentru afirmarea sa liberă, independentă și demnă în rîndul națiunilor lumii. În Hotărâre se menționează că în împlinirea zilei de 9 Mai organele și organizațiile de partid, organizațiile de masă și obștești vor desfășura în întreprinderi, instituții, școli și facultăți, unități militare, la orașe și la sate o intensă muncă politico-ideologică și cultural-educativă, ample acțiuni consacrate evidențierii semnificației istorice a victoriei asupra fascismului, relevării contribuției importante aduse de poporul român care, după înfăptuirea revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă de la 23 August 1944, s-a angajat cu toate forțele sale, alături de Uniunea Sovietică și de celelalte țări ale Națiunilor Unite în războiul antifascist, într-un moment când soarta acestuia nu era încă decisă, ceea ce a deschis larg calea înaintării rapide a armatei sovietice și zdrobirii dispozitivului militar al Germaniei naziste în această parte a Europei, scurtînd cu cel puțin 6 luni durata războiului și grăbind în mod hotărâtor victoria armatelor aflate împotriva Germaniei fasciste. Acțiunile consacrate sărbătoririi zilei de 9 Mai vor trebui să releve, totodată, lupta poporului român pentru libertate și independență națională, însemnătatea marilor transformări revoluționare petrecute în viața social-politică a țării, a triumfului socialismului pe pămîntul patriei, pre-

cum și voința României socialiste de a contribui activ la afirmarea politicii de destindere, de dezarmare, de concurență egală între națiuni, de securitate și colaborare internațională. Hotărârea subliniază că sărbătorirea zilei de 9 Mai va trebui să prilejuiască o largă desfășurare a eforturilor creatoare ale întregului popor pentru înfăptuirea programului de dezvoltare economico-socială a țării, pentru transpunerea în viață a istoricelor documente adoptate de Congresul al XIII-lea al Partidului Comunist Român — garanție a sporirii forței patriei noastre socialiste și a ridicării ei pe noi trepte de progres și civilizație, a întăririi independenței și suveranității României. În Hotărâre se arată că în împlinirea zilei de 9 Mai presa și radioteleviziunea vor publica și difuza articole, studii, cicluri speciale de emisiuni ideologice, politico-educative, filme documentare consacrate luptei poporului român pentru independența patriei, contribuției României la înfrângerea fascismului, eroismului armatei române, înfăptuirii revoluției și construcției socialiste din România, marilor realizări obținute în perioada inaugurată de Congresul al IX-lea al partidului.

În aceeași ședință, Comitetul Politic Executiv a analizat o serie de probleme și a aprobat măsuri privind buna organizare a alegerilor de deputați în Marea Adunare Națională și în consiliile populare de la 17 martie, exprimîndu-și convingerea că atât campania electorală, cât și alegerile vor constitui o nouă și puternică manifestare a democratismului nostru socialist, a unității întregului popor în jurul Partidului Comunist Român, a voinței tuturor oamenilor muncii de a asigura îndeplinirea exemplară a sarcinilor de plan. În legătură cu aceasta, secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, pornind de la rezultatele înregistrate în prima

lună a anului, a cerut guvernului, ministerele, centralele industriale, tuturor întreprinderilor producătoare și în primul rînd celor din industria minieră și energetică să ia toate măsurile pentru buna organizare și desfășurare a muncii, astfel încît în fiecare întreprindere și la fiecare loc de muncă prevederile planului pe acest an și pe întregul cincinal să fie realizate în cele mai bune condiții. Conducătorul partidului și statului nostru și-a exprimat convingerea că oamenii muncii din industrie, agricultură și celelalte sectoare ale economiei naționale vor face totul pentru a întâmpina alegerile de la 17 martie cu realizări cât mai importante în îndeplinirea planului și programelor de dezvoltare economico-socială a țării, în asigurarea trecerii cu succes la îndeplinirea obiectivelor celui de-al 8-lea cincinal, a hotărîrilor și orientărilor stabilite de Congresul al XIII-lea al partidului.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu a prezentat, în cadrul ședinței, o informare privind vizita de prietenie efectuată în țara noastră în zilele de 4-5 februarie de tovarășul Veselin Giuranovici, președintele Prezidiului Republicii Socialiste Federative Iugoslavia. Comitetul Politic Executiv a dat o înaltă apreciere rezultatelor vizitei, care a marcat un nou moment de seamă în bogata cronică a relațiilor de prietenie, bună vecinătate și colaborare dintre România și Iugoslavia, dintre poporul român și popoarele iugoslave. Aprobînd în unanimitate rezultatele vizitei, Comitetul Politic Executiv, a stabilit măsuri pentru transpunerea în viață a înțelegerilor convenite, care asigură dezvoltarea și mai puternică a colaborării multilaterale dintre țările, partidele și popoarele noastre, a relațiilor de prietenie și bună vecinătate dintre România și Iugoslavia.

P. NICOARA ■

Alegerile de deputați pentru Marea Adunare Națională și consiliile populare — eveniment de mare însemnătate, ce va avea loc la 17 martie anul acesta — au intrat într-o nouă etapă a pregătirilor. Începînd de marți, 19 februarie și continuînd în ziua de miercuri, în municipii, orașe și comune, au avut loc adunări cetățenești pentru desemnarea de candidați ai Frontului Democrației și Unității Socialiste în alegerile de deputați pentru Marea Adunare Națională. Cu acest prilej, într-o atmosferă entuziastă, cu pronunțat caracter de lucru, au fost propuși drept candidați ai Frontului Democrației și Unității Socialiste în apropiatele alegeri membri și membri supleanți ai Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., activiști de partid și de stat, reprezentanți de frunte ai clasei muncitoare, țărănimii cooperatiste, intelectualității, activiști ai organizațiilor de masă și obștești, cadre de conducere din economie și din domeniul social-cultural, bărbați și femei, tineri și vîrstnici, reprezentînd toate categoriile sociale, fără deosebire de naționalitate. Exprimînd largul democratism al sistemului nostru electoral, au fost propuși astfel oameni ai muncii care, prin întreaga lor activitate profesională, prin exemplara conduită politică, morală și cetățenească s-au dovedit fii de nădejde ai patriei, s-au situat tot timpul în primele rînduri ale luptei pentru îndeplinirea întocmai a sarcinilor ce le revin în efortul general de

făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintarea României spre comunism.

În aceeași atmosferă de înaltă responsabilitate politică și civică au avut loc, în

continuă și perfecționare democrației socialiste, în unele circumscripții electorale au fost propuse mai multe candidaturi pentru un loc de deputat, ceea ce, fără îndoială, va da posibilitate alegătorilor să

celățenești de desemnare a candidaților în alegerile de deputați în Marea Adunare Națională și în consiliile populare scot cu putere în evidență caracterul profund democratic al întregului nostru sistem electoral. Ele exprimă totodată, profundul democratism al întregii noastre orînduri socialiste, care asigură realmente condiții participative tot mai larg a poporului la conducerea tuturor domeniilor de activitate și dezbateri și îndeplinirea practică a obiectivelor dezvoltării economice și sociale a țării, la făurirea propriului său destin.

Au la orașe, cit și la sate, adunările electorale de depunere a candidaturilor au reliefat încă o dată, cu deosebită pregnanță, voința de neclintire a tuturor celor ce muncesc de la orașe și sate, indiferent de naționalitate, sex sau vîrstă, de a acționa cu abnegație pentru îndeplinirea întocmai a politicii interne și externe a partidului și statului. Desemnîndu-și cu maximă răspundere candidații în apropiatele alegeri participanții la adunări au dat și în acest fel glas hotărîrii lor de a stringe și mai mult rîndurile în jurul partidului, a secretarului său general, de a lupta cu neobosire pentru realizarea exemplară a obiectivelor stabilite de Congresul al XIII-lea al Partidului Comunist Român, pentru înălțarea României pe noi culmi ale progresului și civilizației.

MIHAI STANESCU ■

În vederea alegerilor de deputați,

de la 17 martie

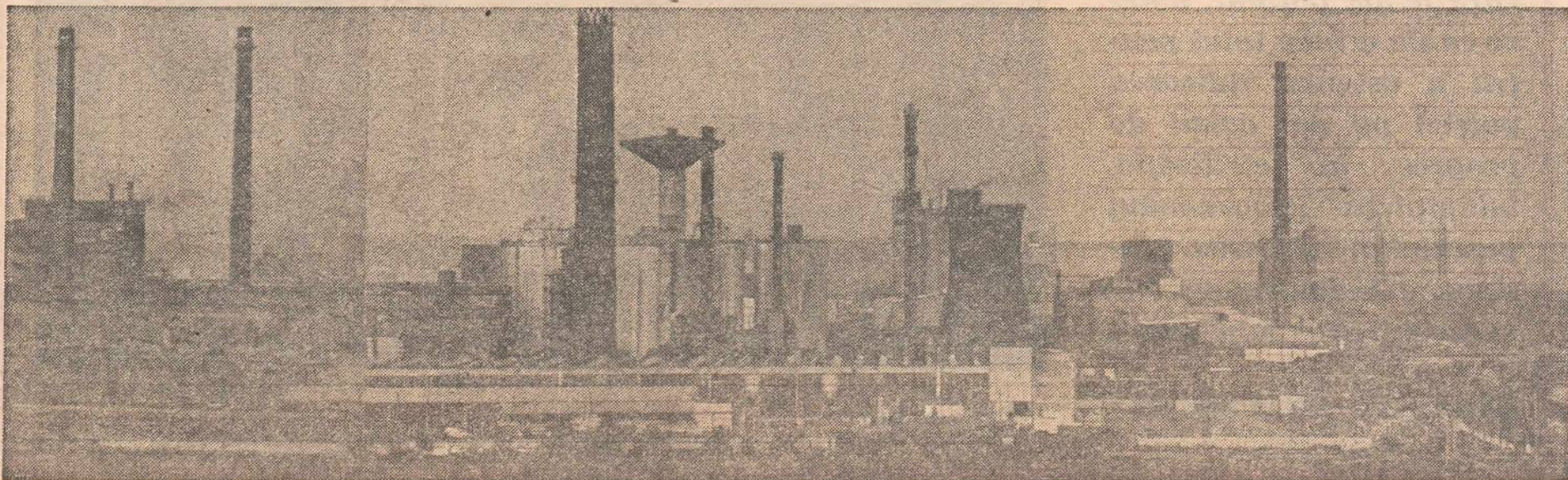
Adunări pentru desemnarea candidaților F.D.U.S.

întreaga țară, adunări în care au fost depuse candidaturi pentru deputați în consiliile populare locale.

Urmare a griji și preocupării permanente a partidului nostru, personal a secretarului său general, față de lărgirea

opteze pentru cel mai bun dintre candidați, pentru acela care s-a remarcat cu deosebire în viața și activitatea de fiecare zi.

Constituindu-se ca o etapă importantă în actuala campanie electorală, adunările

Ceașescu, ctitor de pace

Patria, cabinetul de lucru al Președintelui

● Intilniri și primiri la tovarășul Nicolae Ceaușescu ●

Pe agenda de lucru a tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, s-au aflat și în cursul ultimei săptămâni intilniri și convorbiri cu importante personalități de peste hotare. În cursul întrevederii cu primul ministru al Republicii Elene, Andreas Papandreu, tovarășul Nicolae Ceaușescu și-a exprimat convingerea că această nouă intilnire va contribui la dezvoltarea în continuare a conlucrării pe multiple planuri între România și Grecia, la întărirea bunelor relații statornicite între cele două țări. La rîndul său, premierul elen și-a exprimat deosebita bucurie de a se reîntilni cu președintele Nicolae Ceaușescu, de a discuta și cu acest prilej probleme privind dezvoltarea în continuare a relațiilor prietenești dintre România și Grecia și de a dezbate împreună aspecte importante ale actualității politice mondiale. Președintele Nicolae Ceaușescu și primul ministru Andreas Papandreu au subliniat cu satisfacție evoluția raporturilor tradiționale româno-elene și au convenit să se acționeze pentru amplificarea și dinamizarea în continuare a relațiilor bilaterale, și în mod deosebit a relațiilor economice, pentru ridicarea acestora la nivelul celor politice.

Abordîndu-se probleme actuale ale vieții internaționale, s-a subliniat importanța opririi cursei înarmărilor, trecerii la dezarmare, în primul rînd la dezarmarea nucleară, prevenirii unei catastrofe nucleare. Președintele Nicolae Ceaușescu și premierul Andreas Papandreu au evidențiat necesitatea reluării cursului spre destindere și colaborare. S-a arătat că intilnirea dintre miniștrii de externe ai U.R.S.S. și S.U.A. și înțelegerea la care s-a ajuns privind începerea de negocieri reprezintă un factor pozitiv și s-a subliniat că toate eforturile europene trebuie să depună eforturi pentru a se ajunge la înțelegeri corespunzătoare. Președintele României a evidențiat necesitatea ca țările din cadrul Tratatului de la Varșovia și din N.A.T.O. să aibă o intilnire specială pe această temă, să discute cum să se ajungă la realizarea unui acord privind oprirea cursei înarmărilor, trecerea la dezarmare, și în primul rînd la dezarmarea nucleară. În cadrul schimbului de vederi au fost abordate, de asemenea, aspecte privind relațiile dintre țările balcanice, relevîndu-se necesitatea de a se acționa pentru organizarea unei intilniri la nivel înalt care să discute probleme privind întărirea încrederii, bunei vecinătăți, securității și colaborării multilaterale, transformării acestei regiuni într-o zonă fără arme nucleare. A fost reafirmată poziția de principiu a celor două țări privind soluționarea tuturor conflictelor dintre state exclusiv pe cale pașnică, prin tratative. S-a exprimat dorința comună de a întări conlucrarea pe plan internațional, pentru a-și aduce o contribuție activă la instaurarea unui climat de pace, securitate și cooperare în Balcani, în Europa și în întreaga lume.

★

În timpul intilnirii dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășul Yasser Arafat, președintele Comitetului Executiv al Organizației pentru Eliberarea Palestinei, s-a dat o înaltă apreciere relațiilor de strînsă prietenie, solidaritate și colaborare statornicite între Partidul Comunist Român, România socialistă și Organizația pentru Eliberarea Palestinei, dintre popoarele români și palestiniani și s-a manifestat dorința comună de a dezvolta și aprofunda aceste raporturi, în interesul reciproc, al cauzei securității și păcii, colaborării și progresului în lume. S-a subliniat necesitatea intensificării activității politice și diplomatice pentru a se ajunge la o soluție pe cale politică, la o pace justă și durabilă în Orientul Mijlociu, care să garanteze respectarea drepturilor inalienabile ale poporului palestinian, inclusiv dreptul la autodeterminare și la crearea unui stat propriu, independent. În acest spirit, s-a evidențiat însemnătatea organizării unei conferințe internaționale, în cadrul O.N.U., cu participarea tuturor țărilor interesate, inclusiv a Organizației pentru Eliberarea Palestinei, precum și a Uniunii Sovietice și a Statelor Unite ale Americii, a altor țări care pot să-și aducă contribuția la realizarea păcii în această zonă. S-a subliniat, totodată, importanța întăririi unității mișcării palestinienilor, însemnătatea înfăptuirii unității de acțiune a țărilor arabe în eforturile lor pentru instaurarea unei păci drepte și trainice în zonă.

Președintele Comitetului Executiv al Organizației pentru Eliberarea Palestinei a dat o înaltă prețuire activității statornice și sprijinului permanent pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu le acordă luptei poporului palestinian pentru cucerirea drepturilor sale inalienabile. Președintele

României a reafirmat și cu acest prilej hotărîrea Partidului Comunist Român, a guvernului și poporului român de a sprijini în continuare cauza dreaptă a poporului palestinian, de a-și aduce întreaga contribuție la soluționarea justă a conflictului din Orientul Mijlociu.

★

În cadrul primirii la președintele României, Abd Elelah, președintele Comisiei pentru afaceri externe a parlamentului egiptean, trimis special al președintelui Republicii Arabe Egipt, Mohamed Hosni Mubarak, a înminat tovarășului Nicolae Ceaușescu un mesaj din partea președintelui egiptean și i-a transmis un cald salut și cordiale urări de sănătate și fericire. El a arătat că-i revine misiunea de onoare de a exprima președintelui Nicolae Ceaușescu, din partea președintelui Mubarak, a poporului egiptean profunde mulțumiri, înalta apreciere pentru activitatea politico-diplomatică neobosită și pentru sprijinul permanent pe care România, șeful statului român îl acordă eforturilor de instaurare a unei păci globale, juste și durabile în Orientul Mijlociu. Cu același prilej, au fost relevate cu satisfacție bunele relații de prietenie și colaborare statornicite între România și Egipt și s-a exprimat dorința dezvoltării și diversificării în continuare a raporturilor româno-egiptene în folosul și spre binele celor două țări și popoare, al cauzei păcii și înțelegerii între națiuni.

Din însărcinarea președintelui Mubarak, Abd Elelah a informat despre situația actuală din Orientul Mijlociu. El a expus activitatea și preocupările R.A. Egipt, ale președintelui egiptean în vederea reglementării situației din această zonă. Președintele Nicolae Ceaușescu a subliniat că în prezent este necesar să fie intensificate acțiunile politice și diplomatice pentru a se ajunge la o soluție pe cale politică, la o pace justă și durabilă în Orientul Mijlociu, bazată pe retragerea trupelor israeliene din teritoriile arabe ocupate, pe recunoașterea dreptului poporului palestinian la autodeterminare și la crearea unui stat propriu, independent, pe asigurarea independenței, suveranității și securității tuturor statelor din această regiune.

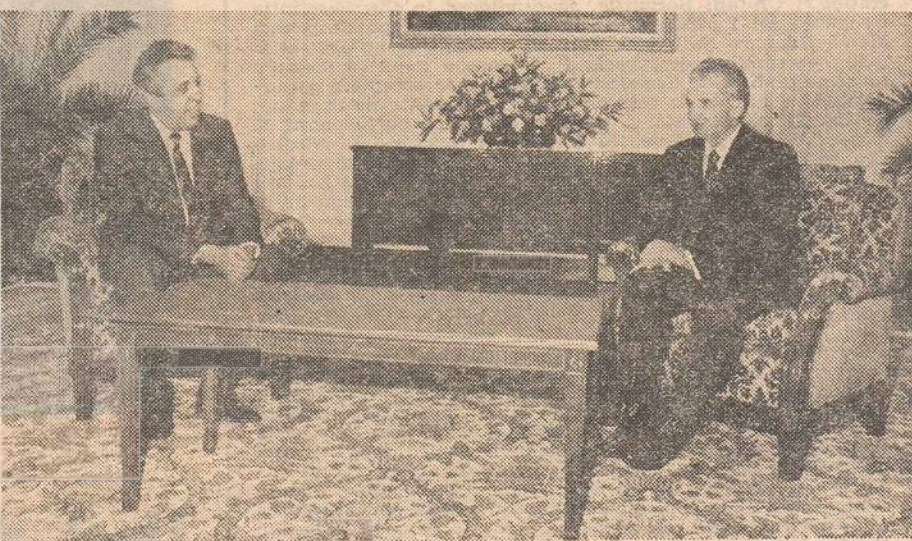
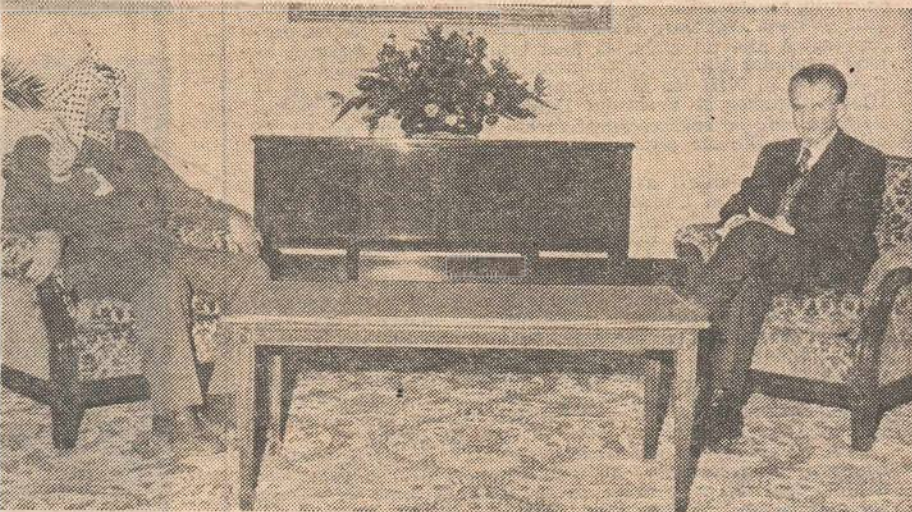
★

Fiind primit la tovarășul Nicolae Ceaușescu, Egon Krenz, membru al Biroului Politic, secretar al C.C. al Partidului Socialist Unit din Germania, vicepreședinte al Consiliului de Stat al R.D. Germane, a transmis președintelui României un cald mesaj de prietenie din partea tovarășului Erich Honecker, secretar general al Comitetului Central al Partidului Socialist Unit din Germania, președintele Consiliului de Stat al Republicii Democratice Germane, împreună cu cele mai calde urări de sănătate și succes în activitatea ce o desfășoară în fruntea partidului și a statului român. În cursul primirii au fost relevate cu satisfacție relațiile de prietenie și colaborare dintre țările, partidele și popoarele noastre, relații care, în spiritul înțelegerilor și orientărilor stabilite la cel mai înalt nivel, au cunoscut o dezvoltare rodnică. În același timp, a fost exprimată hotărîrea comună de a extinde și întări în continuare aceste bune raporturi, pe tărîm politic, economic, tehnico-științific, cultural și în alte domenii de activitate, în interesul țărilor și popoarelor noastre, al cauzei generale a socialismului și păcii.

★

La tovarășul Nicolae Ceaușescu au fost primiți, de asemenea, Joaquim Alberto Chissano, membru al Biroului Politic, secretar al C.C. al Partidului „FRELIPO”, conducătorul delegației economice guvernamentale mozambicane și Joao Dos Santos Ferreira, ministrul agriculturii din R.P. Mozambic, președintele părții mozambicane în Comisia mixtă guvernamentală de cooperare economică și tehnică. Ministrul de externe a arătat că îi revine plăcuta misiune de a transmite tovarășului Nicolae Ceaușescu, tovarășei Elena Ceaușescu, un mesaj prietenesc, împreună cu cele mai calde urări de sănătate și succes din partea tovarășului Samora Moises Machel, președintele Partidului „FRELIPO”, președintele Republicii Populare Mozambic, și a tovarășei Graca Machel. În timpul convorbirii au fost evidențiate relațiile de solidaritate și colaborare româno-mozambicane și s-a exprimat dorința de a se acționa pentru dezvoltarea acestora potrivit înțelegerilor convenite la nivel înalt. Tovarășul Nicolae Ceaușescu și-a manifestat încrederea că actualele convorbiri economice guvernamentale și lucrările celei de-a VI-a sesiuni a Comisiei mixte vor duce la înțelegeri care să asigure aplicarea măsurilor, a hotărîrilor stabilite de tovarășul Nicolae Ceaușescu și Samora Machel cu ocazia intilnirilor și convorbirilor de la București din august 1984.

ION CODRU ■

Vibrantă expresie a încrederii în viitorul comunist al patriei

Luni după-amiază, într-o atmosferă de vibrant entuziasm, adunarea cetățenilor din Circumscripția electorală nr. 1 „23 August” a municipiului București, exprimând voința și dorința tuturor celor ce muncesc și trăiesc în cuprinsul acestei mari platforme industriale a Capitalei, a propus candidatura tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, președintele Frontului Democrației și Unității Socialiste, pentru alegerile de deputați în Marea Adunare Națională, organul suprem de stat.

La adunarea organizată la cunoscuta întreprindere bucureșteană „23 August”, muncitori, ingineri, tehnicieni din această reprezentativă cetate industrială a capitalei, de la unitățile alăturate — „Republica” și „I.M.U.A.B.”, din instituțiile de cercetare și proiectare, instituții de învățământ și sănătate, de la alte unități aflate în această zonă, precum și numeroși locuitori ai cartierului, cei peste 8000 de participanți au dat glas celor mai înalțate sentimente de simț și prețuire față de activitatea neobosită, plină de dăruire a secretarului general al partidului, ctitor al României moderne, eminentă personalitate a lumii contemporane, strălucit militant pentru socialism, pentru cauza libertății și independenței popoarelor, pentru înțelegere, colaborare și pace în lume. Această propunere reprezintă o nouă și grăitoare dovadă a încrederii depline, în politica Partidului Comunist Român, a hotărârii ferme de a acționa cu întreaga pricepere și energie pentru îndeplinirea exemplară a sarcinilor pe acest an și pe întregul cincinal, pentru înlăturarea istoricelor hotărâri ale Congresului al XIII-lea al partidului.

În cadrul adunării, vorbitorii au dat o înaltă apreciere rolului determinant, meritelor excepționale ce revin tovarășului Nicolae Ceaușescu în imprimarea în toate domeniile a spiritului revoluționar, profund innoitor, care a catalizat energiile și forța creatoare ale națiunii, angajându-se să nu precupească nici un efort, să facă totul pentru a înlătura în mod exemplar istoricele documente programatice adoptate de Congresul al XIII-lea al partidului, a hotărârilor celui de-al III-lea Congres al Frontului Democrației și Unității Socialiste, în care se regăsesc prefigurată cu strălucire aspirațiile cele mai înalte ale poporului pentru progres, pace și bunăstare.

În cadrul adunării a luat cuvântul tovarășul Gheorghe Pană, membru al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., prim-secretar al Comitetului municipal București al P.C.R. Printre altele, acesta a spus: „Avem astăzi încă un prilej minunat pentru a ne îndrepta gândurile și simțămintele de caldă prețuire ce ne leagă de fiul cel mai ilustru al poporului, al cărui nume reprezintă simbolul a tot ceea ce dorim și ne-am propus să înlăturăm mai mare și mai frumos, cu demnitate și cucerire, pe drumul ales pentru făurirea viitorului luminos al țării, pentru a exprima, împreună cu toți fiii României socialiste, cel mai profund omagiu secretarului general al partidului pentru tot ceea ce a făcut și face spre binele și fericirea națiunii noastre, pentru triumful cauzei socialismului și păcii în întreaga lume”.

Prin vii aplauze și puternice urale, miile de participanți la adunarea cetățenească și-au manifestat bucuria și aprobarea deplină față de propunerea ca tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, președintele Frontului Democrației și Unității Socialiste, să candideze în Circumscripția electorală nr. 1 „23 August” în alegerile de deputați pentru Marea Adunare Națională. Toți cei prezenți au aprobat ca o delegație condusă de tovarășul Gheorghe Pană să prezinte tovarășului Nicolae Ceaușescu declarația de acceptare a candidaturii. Animați de cele mai alese sentimente de dragoste, de înaltă recunoștință și profund respect, participanții la marea adunare cetățenească au adresat tovarășului Nicolae Ceaușescu o scrisoare prin care îl roagă să accepte propunerea de a fi candidat al Frontului Democrației și Unității Socialiste în Circumscripția electorală nr. 1 „23 August” în alegerile de deputați în Marea Adunare Națională.

A doua zi, marți, 19 februarie, tovarășul Nicolae Ceaușescu a primit delegația participanților la adunarea cetățenească din Circumscripția electorală nr. 1 „23 August” a municipiului București. Tovarășul Gheorghe Pană, membru al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., prim secretar al Comitetului municipal București al P.C.R., conducătorul delegației, a dat citire scrisorii prin care toți oamenii muncii participanți la adunarea cetățenească, exprimând dorința fierbinte a celor ce muncesc și trăiesc în această zonă a capitalei, a întregului popor, adresează, cu toată căldura inimii, tovarășului Nicolae Ceaușescu rugămintea de a accepta candidatură pentru alegerile din Marea Adunare Națională, vă asigurăm, mult stimat tovarășe Nicolae Ceaușescu, că nu vom precupeți nici un efort pentru a merita această înaltă cinste, că vom acționa neabătut pentru transpunerea în viață, în cursul noii legislaturi, a obiectivelor dezvoltării economico-sociale a patriei, pentru înlăturarea întregii politici a partidului și statului nostru, al cărui țel suprem îl constituie înflorirea multilaterală a patriei noastre socialiste, bunăstarea și fericirea întregului popor”.

Mulțumind călduros participanților la adunarea din Circumscripția electorală nr. 1 „23 August” din capitală, tuturor oamenilor muncii din această circumscripție și reprezentanților care au dat glas dorinței ca tovarășul Nicolae Ceaușescu să fie propus drept candidat la această circumscripție pentru alegerile de deputați în Marea Adunare Națională, tovarășul Nicolae Ceaușescu a spus: „Apreciez în mod deosebit această ca o expresie a încrederii oamenilor muncii din această circumscripție din capitală — ca, de altfel, a tuturor oamenilor muncii din întreaga țară — în politica partidului nostru comunist, care acționează cu toată fermitatea pentru realizarea Programului partidului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și de înaintare a României spre comunism... Încă o dată, doresc să mulțumesc pentru încrederea ce mi s-a acordat și să asigur pe toți oamenii muncii din această circumscripție electorală, din capitală, că și în viitor voi face totul pentru a servi poporul, pentru a servi cauza socialismului, a păcii și a conlucrării internaționale”.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu a semnat, apoi, Declarația de acceptare a candidaturii pentru alegerile de deputați în Marea Adunare Națională, după care s-a întretinut cu membrii delegației participanților la adunarea cetățenească din Circumscripția electorală nr. 1 „23 August” a municipiului București.

OPREA GEORGESCU

„Balta Albă” — „Albă ca Zăpada”...

Unul dintre marile orașe ale României

Unul dintre marile „orașe” ale țării este circumscripția electorală nr. 1 „23 August” din Capitală. Un oraș în oraș, cu tot ce presupune o asemenea așezare, cu oameni harnici și o industrie puternică, cu un confort urban pe măsură. Zona 23 August înseamnă foarte puțin și, în același timp, foarte mult. Înseamnă și această poartă numărul 3 a uzinei cu același nume, poartă care este cu siguranță reperul unei noi sistematizări cu moderna șosea a industriilor, care pornește de aici, cu un complex menit să schimbe nu numai înfățișarea locului, dar să ușureze și viața celor peste 5000 de femei din uzina gigant, cu noua Gară 23 August, ce se ridică în vecinătatea întreprinderii Granitul pe locul fostei gropi Coșca. După cum înseamnă și deja celebrele firme „Republica” și „I.M.U.A.B.”, splendida realizare care este metrourile sau uriașele cartiere Titan și Balta Albă. Care sunt granițele acestui „oraș”? Cum poți uita Panteli-

monul care pină la actuala împărțire teritorială făcea parte din circumscripția electorală numărul 1 „23 August”? Problema nu ține de liniile riguroase ale hărților, ci este una de suflet. Realizările din perimetrul acestei circumscripții sint realizările unei metropole, am numit Bucureștiul, ale unei întregi țări.

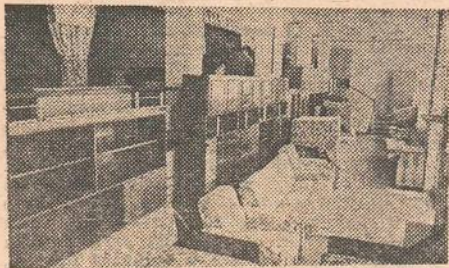
Bilanțul unei legislaturi este o sărbătoare, pentru că așa putem defini mai exact, mai fericit atmosfera din imensa hală a uzinei „23 August”, în după-amiaza zilei de luni, când cetățenii acestei circumscripții, într-o deplină unitate de cuget și simțire, au exprimat voința tuturor celor ce muncesc și trăiesc pe cuprinsul marii platforme industriale, propunind candidatura tovarășului Nicolae Ceaușescu pentru alegerile de deputați în Marea Adunare Națională. Expresie a dragostei și recunoștinței profunde pe care comuniștii, toți cetățenii patriei, fără deosebire de naționalitate, le nutresc față de

conducătorul iubit, ctitor al României moderne, o Românie al cărei puls îl poți simți și în Titan, Balta Albă sau Pantelimon, această propunere reprezintă o nouă și grăitoare dovadă a încrederii în politica Partidului Comunist Român, o dovadă a hotărârii ferme de a înlătura istoricele hotărâri ale Congresului al XIII-lea.

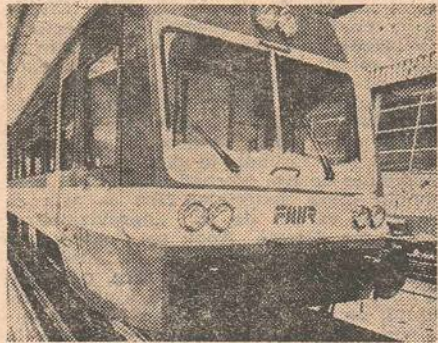
Ștefan Săvoiu s-a născut în 1947, în perimetrul actualii circumscripții electorale, adică pe strada Lăzăreni. A crescut cu oroarea Pantelimonului, fiindcă, pină la tramvai, trebuia să-și ia pantofii în mână. A venit la „23 August” urmându-și tatăl, care din 1934 era sudor aici. A muncit, și-a ajutat sora să-și termine facultatea de farmacie, iar la 20 de ani avea și el liceul. O istorie simplă, o biografie de cartier, un cartier pe care azi nu l-ar mai părăsi nici dacă l-ar plăti în aur, pentru că din Pantelimon s-a mutat în... Pantelimon, dar așa după cum nu s-ar mai despărți nici de secția Locomotive uzii

În care se exprimă voința unei țări

Tara se pregătește de alegeri

Pentru case noi, mobilă nouă

Primul fluier de locomotivă este la „23 AUGUST”

La „REPUBLICA” jocul este lecție de muncă

„TITAN” înseamnă oameni, înseamnă case, înseamnă o parte a țării

Un reper între două legislaturi : stația de metrou

Fotografii de PAUL AGARICI

naș, unde este „ceticist” și secretar de partid, unde îl îndrăgesc și stimează oamenii. „Destinul meu până la 38 de ani este destinul multora dintre colegii mei. Am crescut odată cu cartierul, cu uzina și toate aceste împliniri personale și colective și... strins legate de grija permanentă a secretarului general al partidului pentru munca și viața noastră. De la ultima vizită de lucru a tovarășului Nicolae Ceaușescu, în noiembrie anul trecut, cei din sectoarele calde, ca să dau un exemplu, au început să dea viață îndemnurilor primite cu acel prilej, privind modernizarea tehnologiilor, și roadele n-au întârziat. S-a dezvoltat fabricația de motoare, am diversificat producția de axe cardanice, lucrăm la automotorul de 180 C.P., a crescut numărul locurilor de muncă, peste trei mii de oameni s-au mutat în apartamente noi, iar metroul a redus distanțele. Toate acestea, numai în ultima legislatură, o singură legislatură.”

Alexandru Știrbu, de fel din comuna Talpa, a fost trimis de uzină pentru specializare la Milano. Meserias, priceput, strun-

gar de excepție, teleormănean ager la minte s-a descurcat, în orașul faimoasei echipe Internaționale, în bună limbă română și cu bruma de italiană, pe care o prinsese de la cițiva muncitori veniți și ei într-o colaborare la Uzina „23 August”, ajungând azi un specialist „unicat” de vreme ce lucrează pe o mașină unicat. O mașină Ceruti care domină atelierul „carcase”. Drumul lui de la Talpa la Milano exprimă limpede eforturile colectivului întreprinderii bucureștene de a-și ridica specialiștii ceruții de dezvoltarea ei. „Timpul se scurge repede, spunea Alexandru Știrbu, am plecat de la Talpa, mi-a plăcut strungăria, oamenii m-au apreciat, șansa mea s-a numit „23 August”, iar șansa uzinei este acest timp. Lucrurile se leagă, nimic nu este întâmplător, și timpul trece într-adevăr repede, dar cu folos. Iată, numai în ultimii cinci ani s-au construit două fabrici noi, una de motoare diesel, alta de forjare și ambuțisare, se construiește acest complex de la poarta 3 și la temelii acestor realizări se află gândirea secretarului general al partidului, care, de-a

lungul ultimelor două decenii, a fost permanent alături de noi cu vorba și cu fapta, mobilizându-ne când ne-a fost mai greu, bucurându-se la fiecare reușită.”

Un bloc cochet pe Liviu Rebreanu, nu departe de intersecția cu Bd. Leontin Sălăjan, un bloc dat în folosință cu exact un an în urmă. Apartamentul 39. Nu e omul pregătit chiar tot timpul să spună dacă îi place casa în care locuiește, cartierul în care s-a mutat și altele de felul acesta. Liviu Mustăciosu ne-a privit preț de un minut, l-a intrigat și l-a liniștit aparatul de fotografiat, apoi, edificat, ne-a invitat în casă, în toată casa, să vedem și sufrageria și dormitorul, și camera fetelor, cum le-a aranjat, camerele, nu fetele, cu ele mai are, cea mare, Vioara, e în ultimul an la Politehnică, la „utilaj tehnologic”, cea mică, Silvia, e în clasa a noua, la Mihai Viteazul, deci cu fetele mai are, dar casa e gata, lui i se pare frumoasă, a fost bine construită, aproape bine finisată, deși a auzit că pe scara lui unii mai au necazuri...

Liviu Mustăciosu este maistrul la I.O.R. și de loc e din Videle. A avut noroc cu o soție extraordinară, „că și asta contează în viață”, de doi copii buni și de un unchi deștept care a vrut să-i bage o meserie ca lumea în cap. „I.O.R.-ul mi-a dat casa, că am stat la 2 camere, și v-o spun cinstit, sint îndrăgostit de cartier. Blocuri frumoase, metroul la un pas, troleibuze și autobuze, magazine de tot felul, iar parcul, mai ales vara, este o bijuterie. Ceva mai încolo era odată talciocul. Cunosc cartierul de pe vremea aceea. Pentru mulți talciocul era loc de agrement. Veneau, luau o bere și cițiva mici și plecau cu vechiturile în bocce-luță. Până în București, care nu se prea întrezărea din groapa tirgului, îi fura somnul prin tramvaie. Secretarul general al partidului afirmă cu fiecare prilej că bunăstarea ține de munca noastră. Este un adevăr pe care s-au clădit Titanul, Balta Albă, Bucureștiul, țara, într-o epocă pe care ne mândrim s-o numim Epoca Nicolae Ceaușescu.”

În după-amiaza zilei de luni,

în hala aceea imensă a secției de prototipuri de la „23 August”, Eroul Muncii Socialiste Marian Avram, fost șef de promoție la Liceul teoretic-umanist din Curtea de Argeș și, din 1948, muncitor în această uzină, omul pe care l-am îndrăgostit cu ani în urmă pentru cartea sa de vizită tipărită fără ifose (muncitor la „23 August”), spunea frumos: „Toate aceste împliniri sint strins legate de grija statornică a celui pe care-l simțim clipă de clipă alături de noi, ajutându-ne sprijinindu-ne și însuflețindu-ne cu patosul revoluționar și spiritul novator ce caracterizează întreaga sa activitate, cel care, în conștiința națiunii noastre, este omul ale cărui întregă viață și activitate sint pildă de dăruire totală pentru binele țării, omul ce a dat României demnitățile pe care o merită, încrederea deplină în destinul său, în devenirea sa socialistă și comunistă”. Pot fi acestea argumentele celor aproape 20.000 de oameni al muncii din marea uzină, și prin glasul lor al întregii țări.

RĂZVAN BĂRBULESCU

● Numai așa poți ține pasul cerințelor ● Ce înseamnă pasiunea pentru meserie ●

In galeria personalităților muncii așezăm azi cițiva din acei minunați oameni pe care îi întâlnim în tot locul și care au o trăsătură comună: nu dau înapoi în fața dificultăților producției sau ale vieții. Ei, neliniștiți caută mereu o cale nouă de îmbunătățire a muncii, în loc să spună nu se poate, depun admirabile strădanii pentru bunul mers al lucrurilor. De multe ori am întâlnit situații dificile, justificate de oameni comozi cu argumente subrede: nu se poate, nu avem, nu putem, în vreme ce alții, întreprinzători, cu idei și cu spirit de inițiativă demonstrează că se poate, că economiile acolo unde se impun în loc să creeze prejudicii aduc reale beneficii, că aprovizionarea cu materiale, transformată într-o preocupare susținută dă roade, că pasiunea și dăruirea omului mențin deschis frontul fierbinte al muncii.

„Eu mă țin de coada mărfii”

Cu patru sau cinci ani în urmă toți știau că se află într-o situație extrem de dificilă. Nu prea mai aveau materie primă, nu mai aveau comenzi, de parcă toată lumea care pină atunci le cumpărase încălțăminte se hotărise brusc să umble desculț sau să nu mai ia de la ei. Acea perioadă de cumpănă i-a afectat destul de mult și dacă au trecut prin ea și acum se află între cei mai buni producători de încălțăminte din țară și dacă, în ciuda condițiilor dificile, reușesc să-și facă planul, și să-l și depășească și fiecare să-și ia leaful nu în mod obișnuit, ci cu un oarecare procent peste, înseamnă că din acele împrejurări au învățat mai mult decât o lecție. Au deprins că trebuie să trăiască, să se descurce, să fie întreprinzători, să aibă idei, să nu cedeze, cite n-au aflat din profunda lecție pe care nevoia te obligă s-o aplici. L-am întrebat pe directorul comercial ce argumente ar avea ca să nu-și facă planul. A ris și apoi a căzut pe gânduri. Ion Ciucă nu e de prea multă vreme la întreprinderea de pielărie și încălțăminte Dimbovița. „Păi cine te plătește ca să cauți argumente că nu poți face planul. Asta îi interesează pe oameni”. Și totuși! „Dacă am căuta nod în papură, am găsi destule. Din punct de vedere scriptic avem repartizate toate cele necesare. Dificultățile apar cind efectiv trebuie să te aprovizionezi. La furnizor intervin diverse greutăți cu aprovizionarea sau cu organizarea producției. Și el, în loc să fie prompt, te amină. Dar cu amănările lui nu câștigăm nimic. Nouă ne trebuie materie. Furnizorul o ține pe a lui. Că îi lipsește un anumit pigment pentru talpă, că îi lipsește altceva pentru piele, că nu are mijloace de transport. Acum cu zăpada, cum drumurile au devenit în mare parte impracticabile, am fi avut un argument în plus. Dar în loc să ne plingem de asta, am urcat frumusețel în mașină și am plecat și eu la Buzău ca să aducem talpi. A fost un drum care a durat 13 ore dar m-am întors cu talpi. Directorul Ion Mihai a plecat la Timișoara. Nici el n-a venit fără talpi. Toți oamenii noștri de la aprovizionare, meseriași vechi și pricepuți, sînt tot timpul la furnizori și nu le scapă nimic. Pentru încălțăminte noastră avem nevoie de 5 000 de articole. Numai atât folosim de 20 de feluri”. În această perioadă de frig, cei de la Dimbovița ar fi putut sta cu minile în sîn argumentînd că nu pot aduce din provincie adevizii care se congelează din cauza temperaturii foarte scăzute. Și totuși cei de la aprovizionare au plecat prin țară, au luat adevizii, i-au învelit cu pape, cu cerpe, cu piei, cu ce-au găsit și i-au adus la București. De ce partenerii îi ajută pe cei de la Dimbovița, deși nici unul nu se poate lăuda că a primit cadou o jumătate de pantof cu marca întreprinderii. „Avem nevoie de ceva de la Drăgășani. Nu năvălim pe ei ca să le cerem. Colaborăm. Înainte de a pleca îi întrebăm de ce substanțe, de ce materiale au nevoie din București. Și lucrătorii noștri de la aprovizionare încep să caute produsul respectiv și-l încercă în mașină ca să nu plece cu ea goală pină la Drăgășani. Așa facem și cu alte întreprinderi. Și ele nu respectă ca partener”, spunea directorul comercial.

I-am cunoscut pe doi oameni în vîrstă, cu trei decenii de viață trăite pe malul Dimboviței, în aceeași întreprindere. Constantin Ambrozie, 52 ani, este tehnician principal la biroul de aprovizionare. Poartă un cojocel fără minci peste care are un halat albăstrui și în picioare o pereche de ghețe necăjite, chinute de atîtea drumuri. Pe margini parcă i s-au dezghețat. E un om vioi, descurcător, trecut prin multe, bun tăbăcar, un om practic, cu picioarele pe pămînt. „De azi dimineață stau la Pionierul după niște piei. La amiază merg să le iau. P-ormă dau fuga la gară. Pe cinci

a lui februarie ne-au trimis de la Agnita niște piei și nici acum nu ne-au ajuns. Am mai trimis un om să le caute, mă duc și eu și musai le găsim pe undeva, s-or fi rătăciti și ne trebuie. Poimîine plec. Mă scol de noapte, de la două. Eu stau în Titan. Plec la Corabia. Am tren la cinci și jumătate. Înainte de trei o iau pe jos. Al mai rău e cu ciinii. Mie mi-e frică de ei. Într-o dimineață erau cițiva în ușa blocului și n-am putut să ies. M-am întors și-am luat niște cartofi și-am tot aruncat după ei pină au fugit. La Corabia mă duc la producție. Eu cunosc întreprinderile de la care ne aprovizionăm la fel de bine ca pe a noastră. La producție iau legătura cu șefu și caut actul de naștere al mărfii. O iau pe fir și mă țin de coada ei. Mă sfătuiesc cu ei, cum să facem să iasă bine și repede. Acolo dorm la un cămin do neclămîști că hotelul e în reparație. Mi se mai întimplă să mîinnc și biseuiți cu roșii, să stau pe capul lor de dimineața pină seara, dar fără marfă nu mă întorc. Odată am adus piei și dincoace de Alexandria, la vreo 30 de kilometri, în plin cîmp, pe o zăpadă pină-n briu și pe un ger groaznic, ni s-a strîc mașina. Ce să facem? Să lăsăm pieile acolo nu se putea. Să plecăm, la fel. Să dormim, acolo, nici așa, că înghețam. Am tot făcut cu mina. Nu oprea nimeni. Am mîncat un pic de frică. Pină la urmă a oprit un tractorist. Ne-a ajutat și am pornit. Am vrut să-l cinstim da omul a zis, lasă, bre, nu știu eu șoferii, prietenii mei! Am do luat niște meșină de la Bucovăț. M-am dus acolo și le-am arătat ce vrom. Am tot discutat cu ei cum se poate face. Zilele trecute am vorbit la telefon și au zis că au făcut ceva. Săptămîna viitoare plec după ea că ne trebuie la un articol pentru export. Miine dimineață le dau telefon să văd cum stau și dacă au nevoie de ceva de aici. Dacă le trebuie, îi zic lui Șerbănică (Vasile Șerban, tot de la aprovizionare — n.n.), măi Șerbănică, hai să vedem cum le facem rost la ăia de la Bucovăț de pigmentul cutare. Și căutăm și le ducem și fără meșină nu ne întorcem.” Îi spun, muncă grea aprovizionarea asta și omul, în loc să facă o teorie sau să se plîngă zice doar hă, hă și-și freacă în mîini căciula de blană. Numai el știe. Dar în același timp știe la fel de bine că dacă se întoarce cu mina goală oamenii stau, banii sînt mai puțin și nimeni nu pleacă de acasă ca să facă drumul pină la slujbă de poștă și să se întoarcă bucuros ca a șezut și cu mina goală. Un alt om descurcător este Teodor Melnic, 59 ani, a fost șef de echipă la tăbăcărie, din 1978 la C.T.C., la recepția picilor. „Noi ne descurcăm pentru că nu sîntem rigizi, nici măcar în chestiuni de calitate, asta fără să facem rabat de la ea. Are Jilava niște piei. Nu sînt ce ne trebuie atunci. Foarte ușor putem spune, nu e ce ne trebuie și cu asta basta. Dar noi încercăm alte soluții. Din aceleași piei am putea face alte sortimente și fără să dăm înapoi de la calitatea lor. Ne adaptăm mereu la situație. E foarte ușor să zicem, nu sînt bune, nu le luăm și stăm să așteptăm. Pornim totdeauna de la ideea că mai este o cale pentru a realiza un lucru bun. Ar fi mult mai comod să refuzăm, să încheiem proces verbal și apoi să ne judecăm. Asta nu este politică de aprovizionare. Ne adaptăm mereu. Nu merge la un produs, merge la altul. Nu ne trebuie azi, ne trebuie mîine. Nu e bun, îl facem noi să fie bun. Cel mai simplu e să zici că n-ai condiții optime. Dar e mai greu să gîndești, să cauți, să corectezi.”

Experiența te învață. Adică nevoia. După ce-au traversat o perioadă grea, cei de la Dimbovița, în ciuda vremii, au încheiat anul 1984 cu fruntea sus. Le-au ieșit toți indicatorii și i-au depășit. Și cu toate acestea nu se consideră niște descurcători. Deși există toate argumentele pentru a spune că sînt.

BOGDAN NISIPOIU

Un triunghi necesar cînd nevoia te împinge din spate

Stăm de vorbă cu Ioan Ștefănescu, director comercial la întreprinderea de frigider Găești, bun cunosător al mersului unității de la începuturi și pină în prezent, socotit fiind de cei ai locului ca veteran al... frigidereilor.

Sigur, începutul, ca orice început, a fost mai greu cu toate că trăgeau să realizeze doar 200 000 bucăți frigider pe an — cifră la care fusese proiectată capacitatea întreprinderii. Azi au ajuns la 455 000 frigider — pe aceleași spații, prin dublarea utilajelor, din care o bună parte au fost executate în fabrică prin autoutilare.

Nici acum, în această iarnă care ar fi putut să-i dea peste cap, nu au stat cu minile în sîn. Aveau nevoie de materie primă pentru ca fabrica să-și urmeze cursul nestingerit. Cum trenurile de marfă nu au circulat o vreme, au trimis mașini I.R.T.A. pe trasee lungi să aducă A.B.S.-ul de la Teleajen, Pitești și Borzești, sertarele congelator de la Brașov — care de obicei erau aduse de mare — precum și argonul de la Galați și Tg. Mureș. Aveau nevoie de aceste produse, ca de aer! Fără de ele multe secții și-ar fi închis porțile. Și duminicile pentru cei 6 șoferi de la I.R.T.A., repartizați întreprinderii de frigider, erau zile lucrătoare, știind că de nesomnul lor depinde bunul mers al întreprinderii. Cum mai procedaseră și cu alte prilejuri — chiar în zile normale de lucru — le-au oferit brașovenilor o cotă mai mare decît cea contractată din produsele întreprinderii, în schimbul transportării de către cei ai I.C.S.M.L.-ului și I.C.R.M.-ului spre întreprinderea lor a sertarelor pentru frigider. Nu s-au dat în lături nici să intre într-un triunghi — cînd nevoia îi împingea din spate — pentru procurarea materiei prime absolut necesare. Piteștiul nu avea coloranții necesari executării A.B.S.-ului. Un delegat de la frigider a mers special la Borzești procurînd coloranții solicitați, transportîndu-l apoi la Combinatul petrochimic Pitești. Treaba procurării coloranților nu era a lor, după cum nici procurarea de novolac pentru IREMOAS nu era a lor, dar s-au zbatut ei în locul ultimilor, mergînd la Combinatul chimic Făgăraș, procurînd novolacul pe care l-au dat la IREMOAS în schimbul nisipului peliculizat necesar turnătoriei lor.

„Trebuie să ne descurcăm în orice situație. Cînd lucrurile se împotmolec undeva, punem și noi umărul la urnirea lor din loc, chiar dacă acest lucru înseamnă muncă în plus, alergătură din partea noastră în plus. Delegații noștri împinezesc țara, merg la furnizori, stau și cite o săptămînă „pe capul lor” pentru impulsivitatea livrării. Numai așa îți poți asigura o bună aprovizionare, numai așa poți ține pasul cerințelor.”

Și-au propus să execute în cantități mai mari produsele cu pondere, solicitate atît de I.C.R.M.-uri cit și de cumpărători, din care să ofere acestora peste cantitățile contractate, în schimbul asigurării ritmicității asigurării cu materia primă necesară. Totodată, reprezentanțele de service ale întreprinderii — existente aproape în fiecare județ al țării — vor rămîne aceleași legături necesare realizării a asigurării ritmice cu materie primă. „Prin aceste reprezentanțe ținem permanent legătura cu furnizorii și, cînd, cel puțin o dată pe lună, vin în fabrică pentru piese de schimb, aduc și materia primă necesară.”

Pină la 31 martie '85 oamenii sînt convingi că vor recupera integral micile rămîineri în urmă ivite din cauza timpului greu al acestei ierni. Dacă nu ar fi găsit aceste căi de a se descurca, de a ieși din impas, lucrurile ar fi stat mult mai rău la această oră, și în locul unor fapte demne de menționat, precum cele de mai sus, am fi asistat la niște lamentații și motivări.

GEORGETA ȘTEFĂNESCU

„Încercăm să ne facem viața mai ușoară, nu mai comodă”

Pe biroul directorului ICAL Foisor, Gheorghe Cișmigiu, se află, la vedere, un cartonaș cu următoarele cuvinte: **Cine vrea să facă treabă, caută mijloace.** Adică, cine vrea să muncească, găsește soluții. Indemnului are menirea să stîrnească viciunea personalului din subordine și implicit să taie elanul celor dispuși să se vaită sau să se scuze că n-au una, n-au alta, atrăgîndu-le atenția că lipsa lor de demnitate n-are darul să mențină întreprinderea frunțată. Deocamdată, grație punerii în practică a adevărului de mai sus, ICAL Foisor se află pentru a patra oară pe locul I pe Capitală, în întrecerea cu celelalte „icaluri”, realizînd în 1984 o producție în valoare de 109,25 milioane lei, cu 17 milioane lei peste valoarea

planului. Și în acest ianuarie, deși pe un ger de au crăpat pietrele, chestiune care în întreținere și reparații de imobile înseamnă foarte mult, planul a fost realizat la toate structurile în proporție de 105 la sută, ceea ce vorbește de la sine de consecvența cu care icaliștii de la „Foisor” își înțeleg munca, specificul ei. Pentru că între procentele respective și mulțumirea celor 45 000 de familii, ale căror locuințe depind într-un fel sau altul de modul în care își face datoria ICAL Foisor, există o legătură directă, de unde și faptul, mai general, că întreprinderile cu pricina se află destul de des pe buzele cetățenilor. „Și, totuși, raiul nu este foarte aproape de ICAL, cum cred mulți, mărturisirea directorului Gheorghe Cișmigiu. Lucrăm cu cărțile pe față, mulți văd, puțin pricep, dar dacă vrei să-ți mulțumească omul și nu să te pomenească cu necaz, mai exact, ca să poți face ce ți-ai propus, trebuie să alergi, să te zbați, să procuri piese, materiale etc. La noi, te descurci, trăiești. Mai bine de trei sferturi din timpul meu umblu după materiale, fără ca asta să însemne că cei de la „aprovizionare” nu-și fac datoria. Apoi, pe fiecare care imi intră în birou, străin de întreprindere, firește, îl descos, ce face, cu ce se ocupă, unde lucrează, eu îl ajut, el mă ajută, oameni sîntem, vorba bună și cuvîntul respectat au dus întotdeauna la colaborări trainice. Uitați, am un șef de centru, Florin Mănăilă, care este as la demolări. La casa la mină centimetru cu centimetru, să nu-i scape ceva, o clanță, un robinet, o țevă, un șurub. Tot ce-i bun pune de-o parte, ce-i de reparație repară, nu aruncă nimic. Toți șefii de centru fac treaba asta, dar Mănăilă purică un apartament la singe, și are mai mereu piese de schimb. E drept că o piesă recuperată, strunjită, migălită schimbă prețul de cost, piesa de ser una, unicatul alta, el o montează pe urmă cu 30 de lei în loc de 20 și uneori cetățeanul nu e de acord, dar de luat nimeni nu ia un ban în plus.”

Ca să continuăm ideea directorului Cișmigiu, vom arăta că ICAL Foisor lucrează cu materiale recuperate în valoare de aproape 28 milioane lei și că prin autototare reușește să se descurce cu o serie întreagă de repere, cîștigînd astfel și timp și bani. A căuta soluții înseamnă uneori mai mult și întă exemplul liceelor Economic nr. 1 și „Mihaj Viteazul”, care, în timpul vacanței, din cauza gerului năpraznic, au avut mult de suferit. În numai opt zile, lucrătorii de la ICAL Foisor au reparat întregul sistem de încălzire, muncind pe brînci, și fiind ajutați și de părinții elevilor.

În ceea ce privește transportul materialelor, întreprinderea are un parc propriu de tractoare. Oamenii gospodari, s-au îngrijit de mulți ani să-și procure aceste tractoare, să le îngrijească, încît să apeleze cît mai puțin la întreprinderea profilată pe astfel de treburi. Cîștigul a fost pe mai multe planuri. S-au realizat și se realizează economii de aproximativ interesat, aleargă, pune mina, fiindcă 40 la sută față de cheltuielile rezul din închiriere, iar, în plus, de pe utilaj muncește nu neapărat pe brînci, dar cu tragere de inimă, este interesat, aleargă, pune mina, fiindcă ține la prestigiul firmei, iar venitul îi crește în consecință.

Desigur, acestea sînt doar cîteva din secretele unor oameni pentru care inițiativa este sarcină de serviciu, oameni care „cautînd mijloace își fac viața mai ușoară, dar nu mai comodă”.

RAZVAN BĂRBULESCU

Toată lumea îi cere sfatul

Acum doi ani, chiar pe timpul culesului viilor, aflîndu-mă prin părțile Lugoșului, am fost îndemnat să mă abat la Hanul „Ana Lugoșana” pentru a minca niște clătite făcute de un specialist în ale gastronomiei, clătite care duc faima micului restaurant pină dincolo de hotarele județului. Împreună cu un coleg de redacție am ascultat sfatul și iată-ne dezgustînd imprincipinatele clătite care aveau un gust deosebit și un fel bizar de a fi prezentate. Ne-am interesat de rețetă dar secretul de fabricație nu ne-a fost dezvăluit, căci, seful unității nu permite acest lucru. Și am plecat.

Anul acesta, fiind din nou prin părțile locului, am vizitat iar hanul, mai mult din curiozitate profesională, căci, din păcate, realitatea ne-a convins că multe lucruri bune realizate în domeniul alimentației publice, după puțină vreme, trec în domeniul aducerilor amînte.

Spre mulțumirea noastră la „Ana Lugoșana”, după un an de zile am regăsit atmosfera plăcută pe care o știam din urmă cu un an, iar din vorbă în vorbă află că aici există un spirit emulativ remarcabil, expresiile: nu avem, ne lipsește, nu își găseau loc în vorbele ospătarilor.

Pe responsabilul unității l-am găsit ceva mai greu, căci în ciuda vîrstei înaintate este într-o vesnică agitație, fiind un adevărat Figaro: toată lumea îi caută, toată lumea îi cere sfatul, nimic nu se face fără aprobarea sa. Cu foarte mulți

lucrăm pentru binele ei

Unitatea și democrația
la scara omului

● Sintem capabili să ne realizăm aproape orice utilaj pentru profilul nostru ●

ani în urmă un accident stupid l-a determinat pe Molnar Pavel să părăsească locul propriu-zis, să meargă spre bucătărie, pentru că, socotea el, un chelner, înainte de toate trebuie să aibă tinută. Cum orice rău poate fi un bine, anii petrecuți la preparatul bucatelor i-au dezvoltat un anumit talent, nu atât la prepararea mâncărilor, cât la combinarea lor. Încet, încet omul a căpătat încredere în el, urcând copăcel treptele evoluției. În anul 1973 a fost investit responsabilul hanului, care atunci se inaugura. A muncit așa cum a fost învățat în tinerețe, ridicând numele micului popas turistic la cote înalte. Acum este pensionar, dar a rămas același om energic, căreia chiar dacă nu mai poartă răspunderea gestiunii, a rămas marele „fachman” plin de energie și inițiativă, înscriindu-și numele în panoplia bătrînilor noștri exemplari. Stau și reflectez: cum este posibil ca la numai o sută de kilometri înainte de Lugoj să poposească la un han (din păcate îmi scapă numele) și să nu găsim nimic de ale gurii, iar aici să mi se ofere tot felul de preparate, care mai de care mai atrăgătoare și îmbietoare. Îmi exprim mirarea cu glas tare, invitându-l pe amfitrion să mă lămurească. Eu, de fapt, eram lămurit. Acolo indolență, aici pasiune pentru meserie.

— Nu-i vorba de nici un secret și de nici o smecherie. În meseria noastră se cere inventivitate și inițiativă. Cine nu le are să stea acasă. Acum 11 ani, două ce am deschis unitatea, am testat vadul, am privit în jur și mi-am zis că am toate condițiile să ne autoaprovizionăm. Căci noi sintem un han, e drept, nu pe vremea postalionului, dar tot han sintem. Trebuie — deci — să ne chivernisim bine fiecare metru de pământ, să cultivăm și să creștem animale, cu alte cuvinte să nu ne lipsească nimic, din ceea ce, ca-ntr-o gospodărie, ne putem produce și singuri. Azi, peste 60 la sută din fondul de rotație îl obținem aici. Am făcut la posibilitățile noastre, o crescătorie de porci, care numără acum 200 de capete, am cumpărat câteva vaci pentru lapte (noi indemnăm consumatorii să prețerească cit mai multe produse derivate din lapte). Apoi am obținut 8 ha de pământ care ne asigură baza furajeră. Găinile și curcile care ne mișună prin ograda nu le mai pun la socoteală.

Mi-am ales și educat personalul așa cum și eu am fost educat, menținând la nivel de principiu respectul față de clienți. În ciuda anilor, stau aici toată ziua, sint prezent pretutindeni. Mă scol în zori, asist la hrana animalelor, trec prin bucătărie, prin camerele de hotel și apoi liniștit veghez. Nu permit nici un fel de concesii calității produselor noastre. Din păcate, traficul pe sosea a scăzut și cum avem marfă suficientă am gândit că ar fi bine să diversificăm produsele. Am deschis o mică mezelărie, cu ale cărei produse ne mindrim. La ora prinzului obișnuiesc să mă duc acolo unde se spală vasele și dacă văd că cineva a refuzat mîncarea, cercetez cauzele, pe care caut să le află chiar din gura clientului. Pînă acum nu am avut nici un fel de necazuri cu personalul.

— Nu credeți că avem un personal numeros. Lucrăm în două schimburi și la un loc sintem 34 de lucrători. După mine este o mare artă știința de a folosi omul acolo unde-și dovedește vocația. Iată Nicolae Cuth, aici la noi și-a descoperit talentul de constructor. Datorită acestui lucru acum facem unele amenajări absolute necesare. Totul cu mijloace locale. Nu facem nici un fel de investiții, dar veniți la anul și veți vedea ce se poate face cînd omul vrea.

— Tovarășe Molnar, eu tot notez, dar parcă nu-mi vine a crede. Păreți un caz unic. Chiar nu aveți necazuri?

— Am spus eu așa ceva? Necazuri avem cu ghiotura, dar nu ne speriem, ci le rezolvăm, cu răbdare. Ați vizitat întregul han și cred că ați observat, că și la etaj curge apă. Ei bine, aflați că apa este problema noastră cea mai grea căci o aducem cu cisterna, de câteva ori pe zi.

— Eu înțeleg că fiecare producător trebuie să-și păstreze secretul de fabricație, mai ales în alimentația publică, dar sint tentat să vă rog să divulgați cum se fac nemaipomenitele clătite.

— Nu dezvoltăm deobicei secretul specialităților noastre, nu de frica concurenței, ci pentru că aceste produse trebuie făcute exact cum le-am gândit. Din păcate, una spunem și alta fumăm.

— Aveți ceva dreptate. Dar dacă vă rog frumos? Faceți public, în mare ce conțin clătitele, iar acei colegi amatori să învețe procesul tehnologic să poftescă să vă viziteze.

— Deci clătitele conțin brînză de vaci, dulce, stafide și cremă de vanilie. Totul pregătit după un anume dichis.

— Stimată tovarășe Molnar, repet, sinteți pensionar și totuși lucrați, vă ascultați colectivul și asta e bine, dar în fața legii cine sinteți?

— Acum responsabilul hanului este soția mea, Eva Molnar, omul care o viață m-a însoțit și la bine și la rău. Eu rămîn un pasionat. Nu pot sta acasă. Competența mea în materie de alimentație publică este o realitate, așa că cei care ne conduc, respectiv C.P.A.D.M. — Lugoj, au fost de acord să-mi continui munca și cred că n-au ce regreta.

DAN BIRLĂDEANU

Un loc ca o ladă de zestre

— Tovarășe Toma Păis, sinteți, din cite cunosc, vicepreședintele Cooperativei Metal-Lemn-Chimie din orașul Rimnicu Sărat. Dacă ar fi să dezvoltăm, pe rînd, această definiție a unității dumneavoastră, ce ne puteți spune?

— Întii, dacă îmi este permis, aș începe ceva mai pe departe. Aș porni această discuție prin a discuta ceea ce își propune unitatea noastră. În primul rînd ea asigură front de muncă la aproape o mie de oameni din zonă. Cînd spun asta mă gîndesc și la țărani din jurul orașului. Cu aproape zece ani în urmă ne-am desprins de o altă cooperativă. Solidaritatea. Ea a rămas să se ocupe de problemele încălțămîntii și de cea a confecțiilor. Printr-o nouă reorganizare s-a obținut, iertată să-mi fie lipsa de modestie, ca noua unitate s-o depășească, din toate punctele de vedere, pe cea din care provenise. În cincinalul acesta ne aflăm pe primul loc pe județ. Spus altfel dacă în 1976 porneam cu o producție de 32 milioane — în prezent cifra ajunge la 117 milioane.

— Și cum ați ajuns la aceste rezultate?

— Ca să răspund la această întrebare trebuie, n-ați uitat, să dau un răspuns la prima. Cooperativa noastră, cum de altfel îi spune și denumirea, se ocupă de produse din metal, lemn și din cele provenite din materiale chimice. Să le luăm pe rînd. Produsele din metal reprezintă cam 70 la sută din întreaga producție a unității. Avem și o turnătorie pentru feroase și neferoase. Executăm, în momentul de față, produse destinate în totalitate exportului. Ce anume? Bănci. După un model folcloric din zona noastră. În momentul de față facem patru tipuri care, fără nici un fel de exagerare, se vind ca piinea caldă pe piața americană. Din ce sint făcute? Din fontă și lemn.

— Alteleva?

— Pentru sistemul energetic național am executat, în cadrul cooperativei noastre, acele delicate reperi care se numesc faguri destinate termocentralelor de la Rovinari, Turceni, Iași, Constanța. De asemenea avem aprobarea de a executa stâlpi de înaltă tensiune pentru aducțiunea diferitelor rețele electrice. Îi executăm din metal fiindcă cei din beton sint foarte greu de manipulat. Cei din metal sint mult mai mobili și pot fi montați la fața locului fără a folosi utilaje mari care, se înțelege, sint consumatoare de energie. De asemenea, în prezent, mai executăm și diferite grinzi metalice pentru Reșița necesare podurilor. Cu alte cuvinte facem peste 30 de reperi metalice.

— Despre lemn ce ne puteți spune?

— Executăm, în momentul de față, 16 reperi. Cel mai căutat produs pe piața externă este așa-numita ladă cu zestre. Lada cu zestre, păstrînd elementele folclorice românești, o facem și o vindem de zece ani.

— Executăm cam 5 000 de bucăți pe an și, iertată să-mi fie repetiția, se vind ca piinea caldă. Tot din lemn mai facem și banchete, tot felul de măsuțe, etajere, suporturi, galerii, cu alte cuvinte, obiecte ce creează un interior intim și plăcut.

— Și ce mai produceți?

— Dintr-un pământ foarte bun, din zona noastră, facem ceramică păstrînd, se înțelege, toate elementele folclorice. Artiștii, țărani din împrejurimile Rimnicului sint marii păstrători ai tradițiilor, fiind în același timp și trudituri ai pămîntului.

— Ce ne puteți spune despre rentabilitatea produselor dumneavoastră?

— Ele nu sint introduse în fabricația de serie dacă nu sint rentabile. Nu ne permitem să facem un produs care nu se vind. De fapt asta se vede și prin retribuirea pe care o au muncitorii de la noi.

— Înțeleg, din tot ceea ce ne-ați spus, că reprezentați un aliat al marii industrie?

— Așa e și firesc. Produsele lor care nu sint rentabile le preluăm — și le creăm beneficii.

— Cum? De ce acolo nu sint rentabile și la dumneavoastră devin?

— Așa-i. În primul rînd este vorba despre valoarea materialului. La marea industrie dotarea este foarte complicată și aceasta se reflectă asupra produsului. Este, dacă îmi este permisă o comparație, ca și cum ai introduce într-o complicată mașină cibernetică o operație simplă matematică pe care o poate face și un elev din clasele primare.

SORIN POSTOLACHE

La bursa disponibilităților

„Este 12 februarie, zi de viscol năprasnic peste Bărăgan iar întreprinderea de ferite din Urziceni se află chiar la răscrucea de vînturi, în cîmp deschis, la intersecția drumurilor dintre București—Constanța și București—Buzău. O stație meteo din apropiere anunță din oră în oră viteza vîntului și starea gerului: 90 km. la oră și —17 grade. Asta la orele 14,00, prognosticul pentru următoarele 12 ceasuri, arătînd înăsprirea, dar viața în acest „han” industrial nu pare perturbată. Toată lumea e la posturi, în hale cupatoare „coc” ferite, spre magazine se îndreaptă produse finite în ambalaje fine de polietilenă... Directorul, inginerul Aurel Ghiu, în biroul său e cu căciula

pe cap, gata să iasă afară. Afară unde poarta automată se deschide pentru a lăsa să intre o căruță cu un cal. Am crezut că aduce piine pentru cantină. Nici vorbă! Spre ea voia să se îndrepte directorul E încărcat cu 175 kilograme de carbonat de mangan și 650 condensatori. „Materie primă pentru două zile”, ne spune. „Recolta” funcționarii de la aprovizionare Ștefan Găinușă. Miine vor sosi și alte cantități.

„Pentru a afla cum ne-ăm descurcat și cum ne descurcăm, să privim puțin în urmă, ne invită tînărul inginer Aurel Ghiu, acest fiu al orașului, făcînd parte din prima promoție a liceului din Urziceni, dintre primii ingineri întorși acasă, după băncile școlii universitare, și tocmai de aceea fabrica este, în multiple sensuri și a sa, a sulețului său. În primul rînd, este vorba de o acțiune de ani și ani de zile, pornită dînspre noi, de a asimila în țară numeroase dintre materiile prime necesare industriei de ferite, care se aduceau aproape în totalitate din import. A sta să așteptăm să vină importul și să depinzim mereu de prețurile lui fluctuante, ar fi însemnat, de ce să n-o spunem cu curaj, un fel de faliment în rate. Pur și simplu am luat inițiativă, ne-am implicat așa încît, în 10 ani, importurile noastre au scăzut de 10 ori, practic, azi mai aducem din afară doar 2 materii prime. Am să vă dau cîteva exemple. Ne-am adresat Institutului Central de Cercetări Chimice și am asimilat, și s-a pus în funcțiune cu sprijinul nostru direct o întreprindere pentru polietilena sulfoclorurată, materia primă pentru magneții plastici, un cauciuc special, de fapt, care se aducea din S.U.A. E drept, că în producție, la noi, au apărut niște probleme de calitate. Iar specialiștii de-ai noștri au plecat imediat la Borzești — furnizorul — pentru a le rezolva împreună. Cit mai repede, căci asta e problema, să nu treneze lucrurile. Desigur, cei de-acolo au multe alte probleme și nu vrem să fim lăsați pe planul doi. Cum se spune, cînd unul ne dă afară pe ușă, noi le forțăm geamurile și nu ne lăsam. Delegații noștri, așa cum face și cel care ne-a adus condensatorii și carbonatul de mangan, ajung direct în secțiile de fabricație ale furnizorilor, stabilesc relații de prietenie cu muncitorii de-acolo, cu maistrii, șefii formațiilor de lucru și nu se lasă pînă nu rezolvă. N-au voie să vină acasă cu mina goală. Așa am asimilat și ne-am asigurat rapid polietilenglicolul și alți aditivi ce înlocuiesc un material — Dispex — care se aducea din Anglia. În prezent, echipe din fabrica noastră se deplasează, prin schimburi, la întreprinderea chimică din Orăștie pentru ca, împreună cu muncitorii și specialiștii acesteia, să rezolve imbinătătirea tehnologiei pentru oxidul de fier, așa fel încît să se obțină parametrii de calitate de care avem noi nevoie. Altfel, a le trimite doar depeșe și reclamații cum că nu ne livrează o materie primă de calitate, n-ar servi la nimic. Ar dura foarte mult timp, pînă ce delegații lor ar veni la noi să constate dacă avem dreptate sau nu, iar noi ori am sta cu producția, ori am livra, întreprinderilor de electronică și electrotehnică, produse de slabă calitate, periclitînd și producția acestora. De aici, alt lanț de reclamații, și mai păgubitor — rebuturi, deci imense pierderi la nivel național... De asemenea, am trecut să ne realizăm singuri silite — niște elemente pentru cuptoarele termice pe care le aduceam tot din import, ca și o serie de materiale refractare. Asta ar fi doar una din modalitățile prin care „ne descurcăm”.

Alta, o constituie atelierul de autototare, unde sintem capabili, la ora actuală, să ne realizăm aproape orice utilaj pentru profilul nostru, ca să nu mai vorbesc de piesele de schimb. Mai mult, avem chiar o comandă la export pentru un utilaj destinat fabricației de ferite. O alta ar fi și faptul că nu așteptăm mereu să ne sosască neapărat repartițiile, mai ales pentru unele materii prime și materiale deficitare. Iarăși ne căutăm singuri soluții și resurse de aprovizionare. De pildă, anul trecut, ne-am asigurat necesarul de aluminiu pentru o serie de produse — aproape 5 tone —, și cam 1 tonă și jumătate de bronz de la I.C.M. Ne-am dus, cum se spune, la „groapa” de metale vechi, unde, la rîndu-ne, sintem furnizori. Noi primim planul de colectare a materialelor refolosibile ca plan de producție, nu îngăduim nici un rabat, nici unei secții. Cum bronzul și aluminiul sint materii prime deficitare, ar fi trebuit să alergăm mult pînă le-am fi căpătat pe bază de repartiție, dar așa ne-au fost la îndemînă. Și dacă tot vorbim despre aprovizionare ca problemă concretă a ficcării unității și colectiv în parte, fără a fi împinsă ierarhic mai sus și birocratizată în reclamații, dosare, arbitraje, să vă mai împărtășim încă un aspect din experiența noastră. Este acela al depistării disponibilităților. Sint întreprinderi care, la un moment dat, au în stoc disponibil un material, și pe care, în baza unor forme legale existente, îl pot prelua cei care au acută nevoie de el. Așa am procedat de curînd cu folia PVC vacuumabilă pentru ambalarea produselor noastre. În baze de aprovizionare nu exista, dar am aflat că o întreprindere avea cantități disponibile. „Arta” e să aflîi care întreprindere are la un moment dat disponibil ceea ce îți trebuie țic. Artă ce depinde de oamenii pe care îi ai la aprovizionare. Ai noștri, iată, se descurcă, dar nu socotesc că este normal. În unele locuri se imobilizează o serie de bunuri, iar în altele, cum zice româ-

nul, crapă gura după ele. Într-o vreme exista o rubrică în „Viața economică”, deosebit de utilă, prin care eram informați cu astfel de situații în circuitul aprovizionării tehnico-materiale. O veritabilă „bursă a disponibilităților”. Nu știu cauza, dar nu mai apare. Este, socot, în detrimentul nostru, al tuturor, al economiei naționale.

CICI IORDACHE-ADAM

A doua șarjă la Robănești

Stațiunea de mecanizare a agriculturii Robănești Doljului nu figurează în scrierile crustului juvețean de resort nici printre unitățile de frunte, dar nici printre cele coașe, ci pe undeva pe la mijloc, asta neînsemnînd cîtuiși de puțin că mecanizatorii de aici sint cumva delăsători. Ba, dimpotrivă, în cea mai mare parte se dovedesc oameni vrednici și întreprinzători, în pofida unor condiții pedoclimaterice naturale nu tocmai avantajoase, determinate de faptul că zona arondată, de aproape 12 000 de hectare, întinsă pe platourile și rîpele brun-roșcate ale dealurilor Lăcriței și Cîmpenilor, ale Pieleștilor, Popinzăleștilor și Drăgoștelilor, sau pe îngusta vale sîrnoînțoasă a Tesluiului, se lasă foarte greu mecanizabilă iar pămîntul accidentat e destul de zgîrcit în rodnicie.

Începînd chiar din această primăvară — ne spune ing. Valeriu Păunescu, directorul S.M.A.-ului — ne-am propus, la porumb-șoabe, în sistem neirigat, să realizăm în medie pe C.U.A.S.C. 4 100 kg la ha, la griu 4 000 kg, iar la floarea soarelui 2 300 kg per ha. Noi dispunem deja de o experiență care ne va ajuta, sperăm, să izbutim, indiferent de condițiile acestui an.

Directorul, făcînd mina roată: pe aceste locuri pline de istorie adaugă: Noi, mecanizatorii, împreună cu lucrătorii din I.A.S. și cooperarii din 7 C.A.P. ducem astăzi tot un fel de luptă, aceea de a obține sporuri cit mai mari de recolte. Ne apropiem de sfîrșit cu reparațiile în întregul parc de mașini și tractoare. În paralel, am executat o serie de lucrări de sezon, cum ar fi transportul îngrășămintelor și amendamentelor, am pregătit și pregătim cu minuție declanșarea campaniei agricole de primăvară. Căutăm să aplicăm întocmai principiile autoconducerii și autogestiunii.

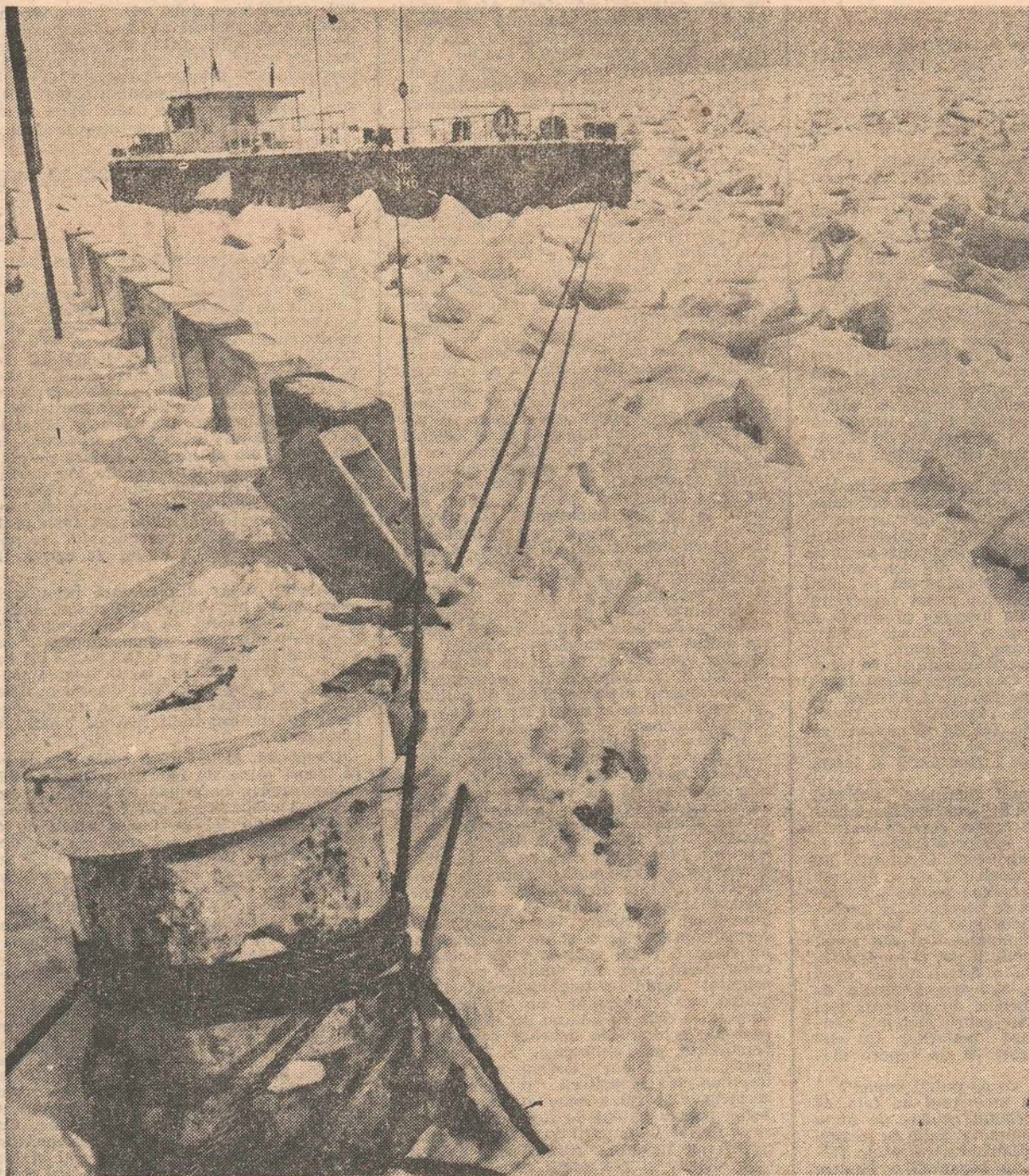
Cum am reușit pînă acum, cum reușim să ne descurcăm? Eh, nu chiar atât de simplu: Într-o vreme, am avut mare nevoie de o serie întreagă de piese de schimb. Pe unele le-am primit din baza de aprovizionare, pe altele însă n-aveam de unde să le procurăm. Ne-am apucat să le recondiționăm pe cele uzate. Cu forțele noastre am pornit la acțiune, am ales oamenii cei mai pricepuți și lor le-am incredințat sarcina, le-am creat condiții de lucru și le-am asigurat utilajele și materialele necesare. Așa am procedat cu recondiționarea brăzdarelor, cormanelor, pinioanelor, axelor planetare de la tractoare. În total, am recondiționat, numai pînă acum, piese în valoare de peste un milion de lei!

Apoi, am avut necaz cu lipsa pompei P5 de la mașinile de erbicidat. În bază nu se găseau. Ce era să facem? Ne-am adus aminte că undeva, într-un județ, la Cluj, avem și noi prieteni. Ne-am dus acolo și am găsit exact ceea ce ne trebuia. Ne-am înțeles, și le-am dat o serie de piese pentru tractoarele TIH 445, pe care le aveam în stoc dar de care nu mai aveam nevoie, iar dumnealor, clujenii, ne-au livrat în schimb pompele atît de trebuitoare nouă. Așa am procedat și cu dibuile pentru injecție, cu elementii de pompe de injecție pentru tractoare. Le-am procurat și noi tot cum am putut, de pe la Sinaia, de pe la Brașov. Ei, uncoiri ne-am mai dus și noi cu... sărut-mina, cu damigenuța și cu... sarsanaua. Dar, vă rog eu, să... nu prea scrieți despre asta... Mai merge și așa pînă s-or aduce suficiente piese în bazele de aprovizionare...

Căutăm, cu posibilitățile noastre să ne autoutilăm, să ne autodotăm. Am adus, ce-i drept, tocmai de la Timișoara, un banc de verificat și centricubat pompe de injecție, un utilaj electronic, modern, dar bancul de verificat și rodat motoare la cald și la rece a fost realizat în cadrul atelierului nostru mecanic de un grup de mecanizatori destoinici, în frunte cu maestrul Dincă Dumitru.

Nevoia te învață. Spre a evita penele de curent electric în momentele de maximă solicitare a sistemului energetic național, am procurat un grup electrogen scos cîndva la reformă și l-am reparat. Așa încît nu ducem lipsă nici de electricitate, iar în perioadele mai critice asigurăm întregul necesar de energie, nu numai pentru funcționarea mașinilor din hala mare de reparații, ci și pentru încălzit și iluminat. În plus, pentru a asigura mecanizatorilor o mai bună stabilitate în unitate, precum și condiții mai bune de muncă și viață, am construit, în cea mai mare parte prin muncă voluntară și cu resurse locale, un grup social alcătuit dintr-un club, sală de ședințe, microcantină și mai multe birouri și încăperi pentru sediul C.U.A.S.C.-ului și pentru personalul stațiunii. Am creat, cum s-ar spune, toate condițiile ca mecanizatorii să-și realizeze întocmai sarcinile de plan, dar să cîștige cit mai mult în cadrul acordului global.

MIHAI STANESCU

Aici, pe acest aliniament s-a desfășurat și se desfășoară încă, de nebanuit pentru privitor, infruntarea crincenă dintre uscat și apa transformată de ger în stincă

Inginerul Ioan Radu Trapiel și primarul Gheorghe Dragomir stabilesc, pe harta hidrografică, noi măsuri tactice de luptă cu ghețurile

În iarna aceasta care-și cere cu o neașteptată fermitate mușcătoarele ei drepturi, când unele elemente i-au impresionat chiar și pe meteorologi, am constatat sau am aflat că asemenea zăpezi, în troiene, care pe alocuri au atins 4 metri, n-au mai fost de 30 de ani, geruri atât de mari nu ne-au mai încercat de cel puțin 10 ani, și tot așa. Dunărea n-a mai înghețat ca în zilele noastre, de peste 50 de ani.

„La Călărași se duce o bătălie crincenă cu ghețurile!” N-aveam să realizăm gravitatea și duritatea știrii, decît ajunși acolo, în mijlocul oamenilor care, de peste două săptămîni duc o luptă ce depășește orice închipuire cu sloiurile și cu apa.

La comandamentul „Comisiei județene de apărare împotriva inundațiilor și fenomenelor meteorologice periculoase”, bărbați obosiți, nerăși, cu fețe ce trădează multe ore de nesomn, par a fi uitat de timp și de o lume în care nu există sloiuri de gheață, preocupați să țină Dunărea în miinile lor. Telefoanele zbirnie tot timpul și aflăm că la ora sosirii noastre sînt -15 grade, că la Oltenița nivelul apei crește și la Călărași oscilează, că în aval se acționează cu elicopterele, că la 20 de kilometri în amonte s-ar putea să se ducă o nouă ruptură a malului și la Boianu Sihleanu e pericol de inundație, drept pentru care se iau măsuri de evacuare și de înălțare a digului.

Colegul Victor Rădulescu, familiarizat oarecum cu ghețurile (drumurile reportericești l-au mai dus în ultimele săptămîni la gurile Dunării) pune întrebări precise și la obiect. Explicațiile, chiar date între două telefoane, deci „printre picături”, ne lămuresc asupra situației. Ni le oferă inginerul Florin Stadiu, de la Consiliul Național al Apelor și Teodor Niculescu, directorul Oficiului de Gospodărire a Apelor — O.G.A. După un telefon ce nu suferă aminare, mai găsesc puterea (eu nu înțeleg din primul moment ce înseamnă O.G.A.) să facă o glumă: „O.G.A. — Oameni gonîți de acasă, că n-am mai ajuns, cu apele astea, de mult pe acasă!”

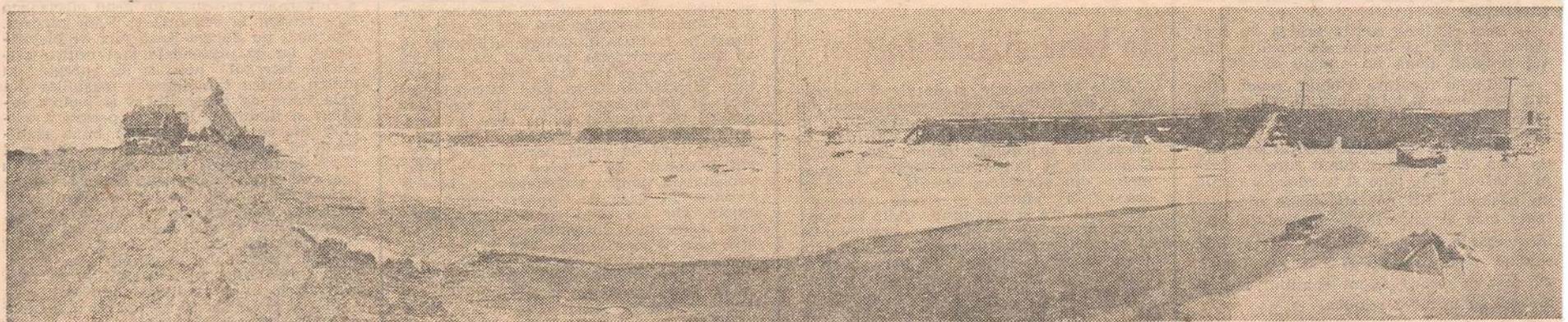
Deci, ce s-a întimplat? Dunărea a înghețat, grosimea stratului este de un metru, cel puțin, deasupra apei, iar dedesubt, de două ori pe atît. Sînt zone în care grosimea gheții a ajuns și de 5 metri. Sloiurile au făcut blocaje, poduri de gheață. S-au creat așa-numitele „zăpoare”, bucăți de gheață care au venit la vale și s-au oprit în masa de apă pietrificată de ger. Au venit unele peste altele, s-au lipit între ele și au creat, în unele locuri, baraje care n-au mai permis curgerea apei mai departe. „Asta s-a întimplat, și aici, la Călărași. Dunărea și Borcea s-au blocat în dreptul nostru, a venit valul de sus și n-a mai avut pe unde să treacă. Există un canal portuar al Combinatului Siderurgic, cu o lungime de 7 kilometri. Apa a năvălit cu toată puterea aici, a trecut peste dig și a „muscat” din el. Totul s-a întimplat noaptea și foarte rapid. Un zăpor se creează în 3-4 ore. De aici au început necazurile și de atunci, lupta noastră continuă. Dar, bine că n-a avut Combinatul de suferit!”

„Cînd s-a întimplat?” Întrebarea i-am adresat-o tovarășului Radu Păunescu, secretar cu problemele economice al Comitetului județean de partid Călărași. Mi se răspunde tot cu o întrebare: „În ce zi sintem astăzi? Nu mai am noțiunea timpului, n-am prea dormit”. Apoi, continuă: „Ce să vă spun? Noi am fost cu arma la picior — cum se spune — de pe data de 28 ianuarie. Creșterile de nivel ale apei au fost fantastice. Pe 3 februarie, noaptea, a început scurgerea apelor. În 3 sau 4 ore nivelul crescuse cu 3 metri. Ne-am luptat cu apele și nu le-am lăsat să ne inunde, dar situația a fost foarte grea. Deocamdată am reușit să reparăm ce s-a stricat”. Lui Victor Rădulescu îi joacă aparatul în mină — fotoreporterul din el nu are răbdare la povestiri. El trebuie să vadă, dar nu oricum, el trebuie să vadă prin obiectiv și să rețină unicitatea clipei. Ne exprimăm, deci, dorința de a merge acolo unde muncesc oamenii. „Păi, am să vă trimit cu unul dintre primii muncitori ai acestor zile. Tocmai pleacă la Priza de apă a Combinatului Siderurgic. Acolo a fost jalea mare”. Apare inginerul Ion Radu Trapiel, șeful Brigăzii 5 Călărași din cadrul „Antreprizei de Poduri — Metrou București”. Aflăm că pe umerii lui au apăsat în aceste două săptămîni o mare parte din

**Alertă
la Dunăre
La Călărași,
episoade dramatice
în lupta cu sloiurile**

Digul distrus este aproape refăcut, iar combinatul în siguranță

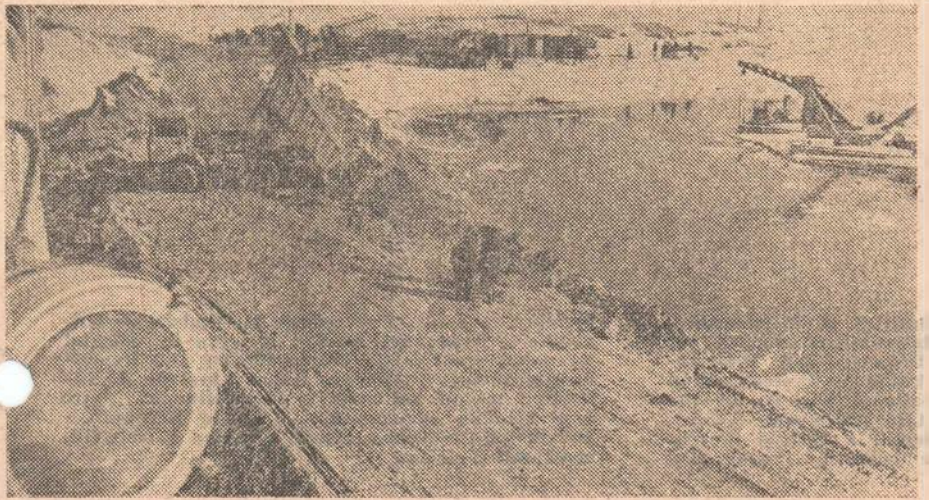

În incinta inundată, apele se retrag, bucățile de gheață se mai desprind, trosnind în liniștea albă

EROISMUL

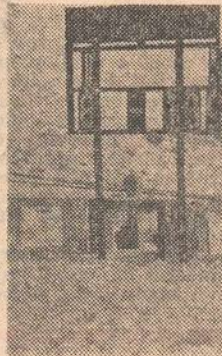
Clipe de nesomn, clipe de muncă pentru înălțarea digurilor

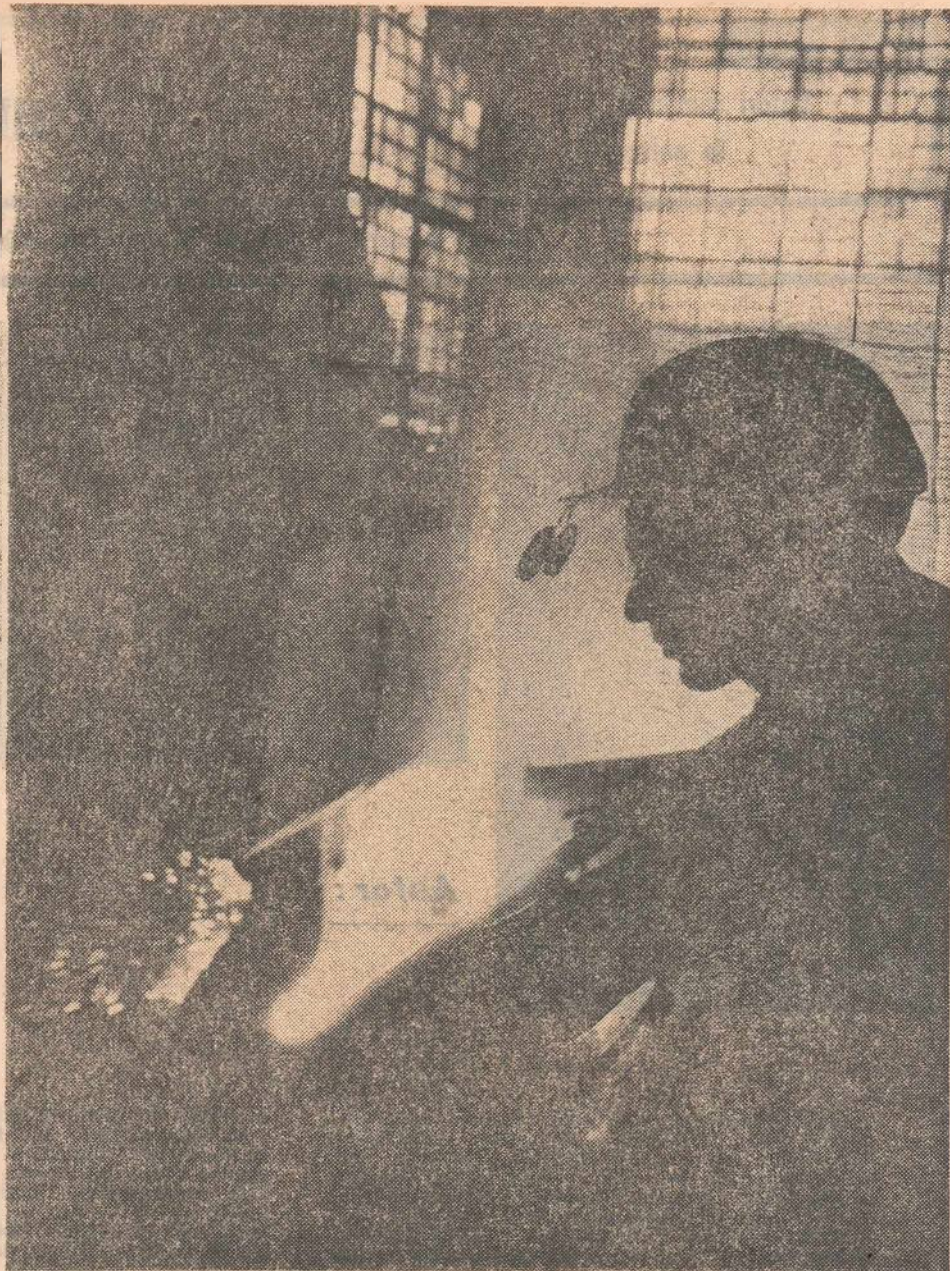
Canalul spre Combinatul siderurgic a fost blocat, apele stăvilite

Călărășenii salvează cu grijă oaza lor de tandrețe și bucurie, Grădina zoologică

Într-o clipă de răgaz, privirile celor de pe mal îngină, parcă, același refren : „Dunărea ne este mumă !“

La Combinatul siderurgic, realizare de prestigiu a acestei epoci, căldura cuptoarelor topește în continuare oțelul (fotografie de VASILE MOLDOVAN)

— Știi, frigul — și n-o să ne prea poată face conversație. Aveam să constatăm că, în general oamenii își vorbeau foarte puțin între ei. Se înțelegeau doar din priviri și gesturi vagi. Zilele acestea de ger și viscol n-au lipit doar sloiurile între ele, au sudat și oamenii. Numai așa au putut face zid în fața puhoaielor care au năvălit distrugând totul până au fost oprite — și au trebuit oprite cu mare repeziune, pentru a nu cotropi orașul. Dar să nu se creadă că au fost doar călărășenii care și-au apărat vetrele. Alarma s-a dat duminică 3 februarie, în jurul orei 18 și luni dimineată, începând de pe la 4, au început să sosească în coloane mașini din București, Constanta, Galați, Ialomița, Dimbovița, Teleorman, Prahova. Cit despre cei din Călărași, n-a fost nevoie să fie chemați. Au venit singuri, care de pe unde-l prinsese ziua de odihnă. Au fost toți acolo, umăr la umăr. 100 de autobasculante pe schimb, 15 utilaje de încărcat și tot atâtea buldozere, sute de oameni au muncit zi și noapte, în ger printre sloiurile de gheață. „Aveam senzația că sîntem casași, că ne spargem dacă ne lovim de ceva — atît era de frig — îmi spune cu glas șoptit inginerul Trapiei. Se opreau motoarele mașinilor, șoferii nu se lăsau. Mergeau cu basculele pe gheață, se putea rupe oricînd, citeam pe fețele lor că le e frică. N-a zis unul, nimic. Pe 7 și pe 8 februarie, parcă venise sfîrșitul lumii : viscolul și fulgera. N-am mai văzut pînă acum fulgere decît pe ploaie. Ce mai, am avut de toate : ger, viscol, fulgere, apă, sloiuri... a fost un iad... Acum, a mai ieșit soarele și pe ulița noastră“.

Într-adevăr, soarele strălucea orbitor pe drumul mai mult ghicit printre nămeți. Era atîta liniște și pace pe întinsul zăpezii, te ducea cu gîndul la atîta bucurie și senin, încît cu greu puteai să înțelegi că natura asta darnică a putut fi, cu atît de puține ceasuri în urmă, de-a dreptul dezlănțuită în pornirea de a distruge. Dar, martori ai furii lor, abia trecute, stăteau, chiar fără glas, copacii de pe marginea troienită a drumului. Fiecare dintre ei purta, ca o rană albă, un însemn de gheață, la peste doi metri de pămînt : pînă acolo îi năpădise valul. Da, pe unde treceau noi acum, fuseseră apă, apă care s-a văzut silită să se retragă în fața omului. „Apă este și în stînga noastră“. Apă ? Ne uităm și nu vedem decît întin-

derea de zăpadă, dar aflăm că, de fapt, mergem de-a lungul canalului înghețat, peste care s-a așternut praful sticloș al fulgilor de nea. Ajungem la kilometrul 4, locul unde s-a produs ruptura digului pe o lungime de 300 metri.

Insoțitorul nostru îmi explică ce a fost și ce s-a făcut : s-a închis canalul de acces de la Borcea pentru a fi oprit scurgul de apă și s-au reparat rupturile digului — aici, pe o lungime de 300 de metri. „Asta nu exista“. „Care, asta ?“ nu înțeleg, eu. „Drumul pe care ne aflăm. Este digul de închidere al canalului ce lega combinatul siderurgic cu Borcea“. Un drum solid, ridicat de luni pînă vineri. Da, ridicat, pentru că are 16 metri în înălțime și 100 de metri lungime. A înghițit 110 000 metri cubi de pămînt, 20 000 metri cubi piatră brută, 100 de stabilopozii, tot atîtea ore cite se pot număra de luni pînă vineri și un efort pe care nu-l poate exprima nici o cifră, efortul oamenilor care nu s-au oprit nici chiar atunci cînd și motoarele mașinilor au cedat. „Îi vedeți ? sînt aici de 26 de ore“. Mă ujt la ceas. Este ora 13 și încerc să număr înapoi 26 de ore. Mai pun la socoteală și frigul și yntul și întunericul care i-a acoperit bună bucată de vreme. A daug și efortul. Adun toate astea și rezultatul mă determină să le respect clipe de tihnă. În jurul unui foc, mai mult simbolic, și-au scos de-ale gurii. Dar piinea e la fel de înghețată ca și bolovanii cu care s-au măsurat, așa că încarcă s-o perpelească puțin la flacăra. Victor Rădulescu îi fotografiază, și zîmbesc pentru o clipă. „Cum e“ ? îi întrebă. Acum e mai bine, e cald afară. „Cald ?“ Sînt —15 grade și pixul refuză să mă mai ajute la o asemenea temperatură, așa că încerc să înregistrez totul în gînd și în suflet. E liniște în jur, peste nămeți, dar liniștea e amăgitoare. Sub ceea ce pare a fi cîmp de omăt, apele bolborosesc furioase, iar ghețurile troznesc amenințătoare. Da, bătălia cu ghețurile nu s-a încheiat. Nici pe frontul acesta, unde în toate zilele din urmă combatanții au fost în linia întâi, nici pe celelalte, pe la care inginerul trebuie să treacă să mai vadă cum merge treaba. Să le vadă, pentru că legătura prin radio s-a ținut tot timpul. Breșele au fost închise în majoritate, acum se înalță digurile. 150 000 de saci au fost așezați unul lingă altul și unul peste altul, de-a lungul digului. Întregul

oras a muncit la umplerea lor cu pămînt.

Ultimul drum îl facem la Chiciu. Întîlnirea cu Dunărea ne lasă fără grai. După primele clipe de uluială, colegul meu se repede cu aparatul său asupra unui peisaj care, zic cei bătrîni, nu s-a mai văzut de cel puțin 50 de ani. Ieșez fidelitatea imaginii pe care i-o asigură tehnica și mă întreb, neliniștită, cîntînd să înregistrez cu aviditate totul, cum voi reuși eu să descriu tot ce văd și nu s-a mai văzut. Știam că Dunărea e înghețată și mi-o imaginam ca pe o oglindă, dar ceea ce aveam în fața mea scîmăna, poate, doar cu imaginile selena-ro. Pereții uriași de gheață, atingînd doi metri în înălțime și cite jumătate de metru grosime zăceau răsturnați în toate pozițiile, într-o superbă incremenire albă și rece. Cîntînd cu tot dinadinsul o comparație pămînteană, gîndul m-a dus la ruinele unui palat de marmură, distrus de cine știe ce cataclism, dar mă-reț și în această prăbușire a lui. Peisajul aproape ideal, se întinde pe cel puțin 30 de kilometri. Cum și cînd se vor dezgheța aceste întinderi arctice ?

La Consiliul popular municipal, primarul orașului Călărași, Gheorghe Dragomir, ne informează că se acționează cu exploziv pentru dislocarea maselor de gheață, spre a permite sloiurilor să curgă și a împiedica formarea de noi zăpoare. Toți locuitorii sînt în picioare. Se verifică digul care apără orașul, acolo unde cota este mai joasă se intervine cu umpluturi de pămînt și se acționează pentru protejarea falezei, a parcului, a zonei sportive, care ar putea fi în pericol în cazul unor noi revărsări a apelor. „Lucrările de apărare s-au făcut în bătăliile noastre din anii trecuți cu Dunărea : în 1970, în '73, în '75. Acum nu trebuie să mai construim diguri, le avem. Trebuie doar să le protejăm, să le consolidăm. Sîntem pregătiți, deși nu mai există un pericol real, iar starea de spirit a oamenilor este bună, pentru că, să știți, e greu cînd intră lumea în panică și trebuie s-o stăpînești. Necazul nostru mare este că apa de acum două săptămîni ne-a distrus Grădina zoologică. Plîngem toți după ea și mai ales copiii. Dar o s-o refacem, ne-au promis din toată țara că ne vor ajuta“. Auzisem încă de la sosirea noastră cite ceva despre Grădina Zoologică și cerem amănunte, ba mai mult,

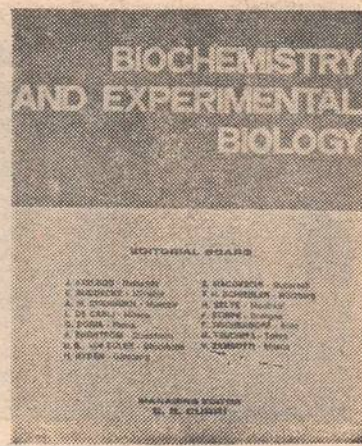
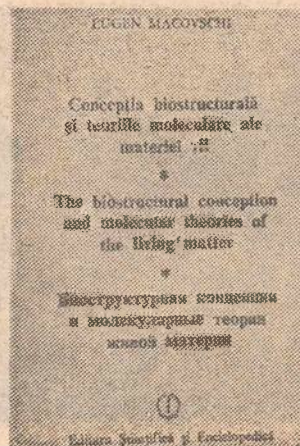
întrebăm de prim-vicepreședintele Consiliului popular municipal, Decu Orașanu. Aflasem despre zberetile sale pentru salvarea unui cerb cu coarnele „cît lopețile de la barcă“, pe care, după ce-l văzuse la adăpost, îl săruta și plîngea.

Decu Orașanu, cînd află pentru ce a fost chemat, se încrunță teribil și se stropșește la noi. „Asta-i de spus, domnule ? Asta-i de plîns“. Ne dăm seama că omul țipă doar ca să-și ascundă lacrimile. De fapt, figura severă pe care și-a compus-o ascunde un suflet uriaș. Ca orice om bun, nu rezistă să facă pe „durul“ mai mult de un minut. Vorbele încep să curgă, cu ele amintirile. „Știi ce era acolo ? Un paradis ! Se simțeau animalele ca la ele acasă. Tot orașul plînge. Și ce n-am făcut ca să le salvăm ! Dar a venit apa prea repede și n-am putut să le scoatem pe toate. S-au adus pontoane pentru urși, cuști pentru lei și tigrii. A trebuit să spargem tavanele și să-i scoatem pe acolo, așa de mare se ridicase apa. Direct în cuștile pregătite au sărit. Dar nu toate animalele au ieșit imediat. Se făcuse noapte, întuneric, apa era de doi metri. Am intrat la tigri. Liniște. Am strigat : Mă, care ești aici ? Nici o mișcare. Atunci am mîrșit și am auzit și răspunsul : Hrr... Uf, am zis, bine că trăiesc. Dar pînă i-am scos... acum sînt bine, la căldură, le-am dat medicamente. Și maimuțele sînt bine, și urșii... Numai că, am pierdut leii. Aveau pui și nu ne-am putut apropia de ei să-i scoatem de acolo, niciun. Venea apa mare și noi trăgeam de animale și ele nu ieșeau“. Povestind omul se întunecă și simțim că retrăiește fiecare moment. „Nu-i nevoie să scrii, că nu uiți toată viața. Să-l vezi că moare și să nu poți să-l salvezi. Că doar nu dai drumul unei fiare sălbatice în oraș. Stai și plîngi lingă ea ca un timpit“. Apoi, după o pauză „Așa ceva, nu trebuie să se mai întîmple“.

Concluzia noastră a fost : „Aici, pe ghețuri, au fost evenimente de foc“. Secretarul cu probleme economice de la Comitetul județean de partid, Radu Păunescu, ne-a contrazis : „Atîta vreme cît mai sînt ghețuri pe Dunăre, nu putem vorbi la timpul trecut. Așa că, evenimentele sînt și în continuare la Călărași «numai de foc». Acționăm și vom acționa cu acest gînd“.

LIANA MOLNAR
Fotografii de VICTOR RĂDULESCU

● O prioritate științifică românească pe drumul recunoașterii internaționale ●

Autor :

Eugen Macovschi

Eugen Macovschi; născut la Chișinău, în 4 februarie 1906; profesor (din 1940) doctor (din 1931) docent (din 1967) în biochimie, academician (din 1948); autor al concepției biostructurale, tipărită în 1969; cărți (în țară și în străinătate): „Biostructura”, Editura Academiei, 1969, „Natura și structura materiei VII”, Editura Academiei, 1972, „Conceptia biostructurală și teoriile moleculare ale

materiei VII”, Editura Științifică și Enciclopedică, 1984 etc.; membru la International Society for Research of Civilization Diseases and Vitaminsubstances (Hanovra), World Union for Protection and Life (Luxemburg), International Society for the Study of the Origin of Life (Maryland, S.U.A.), Societatea de chimie biologică a Franței (Paris), Societatea cehoslovacă de botanică (Praga) etc.

membru fondator și președinte al Comisiei de biochimie a Academiei R.S.R.; membru in Colegiul de redacție al revistei „Biochemistry and Experimental Biology” (Padova, Italia); brevete de invenție; premii naționale și internaționale, între care Medalia comemorativă „Claude Bernard” a Universității Sorbona (Paris); ordine și medalii, românești și străine.

Deschid un tratat de biochimie medicală — apărut nu demult — și la capitolul „Celula” citesc următoarele: „Prin structura și organizarea ei complexă, celula — substratul morfologic al tuturor manifestărilor biologice — asigură desfășurarea proceselor vitale din organism, și, în primul rând, autoreproducerea și evoluția. Fenomenele vieții sînt obligatorii legate de structură; funcția și structura constituie un întreg, o unitate dialectică. Formele structurale — care reprezintă substratul vital și constituie expresia spațială a proceselor biochimice — nu pot fi rupte de funcție... În celulă, oricare ar fi forma, structura și funcția ei, se disting — cu ajutorul microscopului electronic — mai multe formațiuni subcelulare. Nucleul este un organism central mai mult sau mai puțin sferic, refringent. El se află inconjurat de citoplasmă, o masă translucidă, eterogenă. Spre exterior, citoplasma este delimitată de membrana celulară, o stare fizico-chimică specială. Masa totală extranucleară a celulei, incoloră, de natură coloidală, elastică, deformabilă, contractilă, cu aspect omogen sau granular (adică fără structură — n.n.) constituie citoplasma. La organismele tinere reacția citoplasmei este alcalină; pe măsura înaintării în vîrstă, reacția devine acidă; citoplasma constituie substanța activă a celulei, fiind sediul marii majorități a sistemelor enzimactice sub influența cărora au loc manifestările caracteristice vieții... Analiza chimică arată că în celulă există elementele care se află și în mediul exterior... Conținutul în elemente într-un organism de 70 de kilograme s-ar putea exprima astfel: oxigen — 44 kg, carbon — 14 kg, hidrogen — 7 kg, azot — 2,1 kg, calciu — 1 kg, fosfor — 0,7 kg, potasiu — 0,17 kg, sulf — 0,14 kg, clor — 0,07 kg, sodiu — 0,07 kg, magneziu — 0,03 kg, fier — 0,006 kg, zinc — 0,002 kg, cupru — 0,003 kg, mangan — 0,0003 kg, iod — 0,00003 kg. Compoziția chimică este diferită de la un organ sau țesut la altul”. Prin urmare, studenții noștri continuă să învețe că orice structură biologică este doar o combinație chimică din moleculele elementelor amintite și... nimic mai mult! Să fie oare așa? Să se bazeze oare viața pe o simplă înlănțuire de elemente chimice? Sau poate mai e ceva, pe care aparatele noastre de laborator nu l-au pus încă în evidență.

Să reproducem o declarație fermă a profesorului doctor Keith Porter, de la Universitatea din Boulder — Colorado (S.U.A.), publicată recent de cunoscuta revistă Science: „Citoplasma celulară ne apare ca fiind extrem de structurată”. Această declarație a fost făcută pe baza unor îndelungate cercetări asupra celulelor, realizate cu sprijinul unuia din cele mai puternice microscopice electronice din lume. Același punct de vedere este împărtășit acum de tot mai mulți cercetători, din multe țări. Noua gândire privind structura biologicului ar putea fi rezumată astfel: ceea ce considerăm

structură specifică organismelor vii (teoriile curente afirmă că metabolismul este o cauză a vieții și nu invers). În al treilea rând, în concepția acad. E. Macovschi moartea este o consecință a destrămării biostructurii, de unde decurge în mod firesc și încetarea reacțiilor biochimice care susțin viața (teoriile moleculare susțin că moartea este rezultatul încetării acestor reacții biochimice, fără a putea explica de ce se întâmplă asemenea fenomene).

Materia biostructurată, suportul fundamental al vieții, coexistă în structurile vii cu materia moleculară. Dar, în timp

dividualitatea și trebuie să îndeplinească sarcini dependente și subordonate exclusiv scopului global al acestui mecanism pe care îl reprezintă calculatorul. Așa cum este greu să deduci funcțiile calculatorului, făcînd un simplu inventar al componentelor sale, fără să-i cunoști proiectul integrat, tot așa materia biostructurată și funcțiile ei nu pot fi deduse din simpla enumerare a componentelor chimice care o realizează și care ne devin evidente numai după destrămarea ei. În baza aceleiași concepții a acad. Eugen Macovschi, apa din organismul viu — fără de care nu este posibilă existența vieții — îmbracă trei forme structurale diferite: **apa liberă** (circulantă), **apa legată** (în structurile celulare, dar nu neapărat vii) și **apa biostructurată**, integrată în materia biostructurată. Noua sa teorie i-a permis acad. E. Macovschi să descopere și primul nivel al nivelului ierarhic pentru structurile vii, printre care și nivelul noetic, corespunzător unei stări superioare biologicului și reprezentînd suportul gândirii și al conștiinței! Sînt oare posibile și alte nivele de organizare ale materiei în univers? După convingerea autorului materiei biostructurate, convingere la care subscriem integral, nu există nici un motiv ca nivelul noetic să fie limitat organizării și dezvoltării materiei în universul infinit.

Și astfel, vedem cu ușurință că pasul pe care îl realizează teoria biostructurată a devenit capital pentru deschiderea unor noi drumuri și descoperirea unor noi legi ale viului, ca o necesitate dialectică intrinsecă întregii dezvoltări a gândirii și cunoașterii omenești.

Desigur, aceste rînduri au pornit, în primul rînd, de la examinarea unor comunicări științifice, cum este și cea a prof. Keith Porter, în care se vorbește despre evidențierea biostructurii citoplasmatice, fără însă a fi măcar pomenit tocmai omul de știință român care, cu mijloacele gândirii, a reușit să formuleze, primul în lume, teoria materiei biostructurate ca suport al vieții. E bine măcar ca noi să nu uităm acest lucru, dacă alții s-au făcut că uită!

ION BOBILNEANU ■

Competiția valorilor:

Concepția biostructurală

pină nu de mult că este o substanță omogenă, fără structură, acum ni se prezintă ca o materie structurată și neidentificabilă cu vreo substanță cunoscută de chimia moleculară.

Toate bune pînă aici, nimic neașteptat, pot spune unii, știința își lărgeste mereu orizontul de cuprindere, oamenii pătrund tot mai adînc în profunzimile existenței. Dar să întoarcem filele calendarului cu peste 26 de ani în urmă, pe cînd un om de știință român, acad. Eugen Macovschi, formula în public, pentru prima dată în lume, o nouă teorie asupra viului. Potrivit concepției sale, materia vie este compusă din două forme de substanță: **materia biostructurată** (diferită ca structură de substanța moleculară) și **materia moleculară**, coexistentă cu prima. Desigur, ambele forme de substanță sînt alcătuite din combinații chimice, dar natura și stările lor sînt complet diferite. În al doilea rînd, potrivit aceleiași concepții, viața se datorește înainte de orice materiei biostructurate, metabolismul fiind doar o consecință a acestei stări cu

ce materia moleculară are o structură statică, materia biostructurată, corespunzînd unui nivel superior de organizare, reprezintă o structură biologică dinamică. Această materie biostructurată are o conformație spongioasă, prezentîndu-se asemenea unui burete în ale cărui interstii se găsește, sub formă de soluții, materia moleculară. Această imagine a fost descoperită și experimental de către echipa profesorului K. Porter. Cele peste 100 mii de reacții biochimice catalizate de enzime în fiecare clipă în organismul nostru au sediul în materia moleculară, ele fiind sursa de energie pentru formarea și funcționarea materiei biostructurate. La rîndul ei, materia biostructurată prin schimbul de energie, informații și substanță cu materia moleculară, realizează coordonarea proceselor biochimice din sinul viului. Materia biostructurată prin funcția ei fundamentală de a constitui suportul vieții se aseamănă cu un calculator electronic ultracomplex, în care fiecare circuit, deși structurat atomo-molecular, își pierde în-

— Văd aici un pian. Cine cîntă la el?
— Eu. Nici n-ar avea cine să cînte în afară de mine, căci sînt singur. Eufrosina s-a dus, iar băiatul cu nora și cu nepoții sînt plecați pentru mai mult timp. Am doi nepoți de care mi-e tare drag, Ștefan de 13 ani și Roxana de 11. Fata scrie poezii.
— Iertați-mă, cine a fost Eufrosina?
— Soția mea, născută Stănescu. Absolută de istorie și de arheologie, a lucrat mai mult cu mine, în biologie. Am realizat împreună o sumedenie de lucrări.
— Ați fost un soț bun?
— Cred că da. Cel puțin o dată, în 1948, i-am oferit Eufrosinei un moment de deplină satisfacție. Poate chiar de fericire. În anul acela am fost ales membru al Academiei. După festivitate, m-a luat de mină și, cu ochii umeziți, mi-a zis: Eujen, mă bucur nespun că ești coleg cu

„Cînd intri pe un drum, trebuie să mergi pînă la capăt”

Iorga! Ca istoric, ea făcuse din Iorga o

icoană.
— De cînd cîntăți?
— Am terminat în 1926 Conservatorul și, ca să spun așa, am fost pianist profesionist. La Cluj, am trecut examenul de absolvire cu „Fanteziile” lui Chopin, pe care le știam încă de la Chișinău, unde urmașem, din '18 în '24, „cursul complet al

Scoalei muzicale”. Cu sora mea Xenia, căsătorită Moscu, am dat numeroase concerte și din banii aceia m-am putut întreține ca student la chimie și, mai tirziu, la biologie. Am fost, la Conservator, elev al Anei Voileanu, al lui Marțian Negrea, al lui Jean Bobescu și l-am prins, doar un an, pe Gheorghe Dima. Aveam talent, cel puțin așa afirmam dascălii și cronicarii.

Tot ce s-a scris despre mine, mai degrabă elogios, am păstrat.

— Citiți-mi ceva.
— Iată ce nota, în 1925, „Glasul Bucovinei”: „Domnul Macovschi are o simțire profundă și e cufundat în visare. Interpretările sale sînt de o finețe impresionantă”.

— Dedicîndu-vă chimiei și biologiei, ați sacrificat, nu-i așa, arta pentru știință. Credeți că a meritat? Nu regretați că ați preferat retorta pianului?

— A meritat, fără discuție că a meritat. Mi-am dat seama de asta în 1940 cînd, la 34 de ani, am devenit profesor titular de biochimie, la București. Și acum e greu să ajungi profesor la o asemenea vîrstă, dar atunci era infinit mai greu. Știința încă nu luase avîntul de azi, catedrele erau puține. Am optat din vocație. Încă de copil, mi-am pus problema ce este

● „Sint dintre aceia care au mai apucat tramvaiul cu cai” ●

In mijlocul studenților, prietenul lor mai mare

viu și ce nu este viu. În basmele povestite de mama apărea deseori Fat-Frumos, readus la viață cu apă vie. Personajul acela mi-a trezit, ca nici un altul, curiozitatea. Întrebarea ce este viața m-a obsedat și, ca să fiu sincer, continuă să mă obsedeze.

— Să înțeleg că, deși la o vîrstă respectabilă, n-ai intrat încă în posesia unui răspuns mulțumitor. Așa-i?

— N-am aflat încă ce e viața, dar am aflat ce e materia vie.

— N-am să vă ascund că asta mă și interesează, teoria dumneavoastră privitoare la materie, dar aș vrea să vă mai întreb, până să ajungem acolo, cum a fost ca student, ce măștri ați avut și așa mai departe.

— Am terminat, la Cluj, chimia în '28 și biologia în '30. Sint bătrîn, nu?

— Vîrsta se socotește, cred, nu după buletin, ci după spirit.

— E frumos spus, dar cit de adevărat? Eu, dacă dorești să știi, sint dintre aceia care au mai apucat tramvaiul cu cai. Măștrii mei? Între cei mai luminoși, i-am avut pe Gheorghe Spacu la chimie anorganică și pe Emil Racoviță la biologie generală. Încă din facultate, am devenit preparator al profesorului Ion Scriban, la zoologie, și asistent la chimie organică, la profesorul Ioan Tănăsescu. Ucenicia mi-a prins teribil de bine.

— Cum era Emil Racoviță?

— O minte scititoare. Am învățat de la dinsul foarte multe, rigoarea în gândire, dar nu numai atât. Modul cum trebuie gândită știința. Racoviță era un om foarte sociabil, colegul nostru mai mare. Nu cerea distanță, aceasta se impunea de la sine. Mi se părea, student fiind, nemuritor și așa a și rămas. Un munte, un titan. Am încercat mai târziu, eu însumi profesor, să-l imit, dar n-am izbutit, recunosc, decît în mică măsură. Poate că modelul ales era prea sus, nu știu. Oricum, în 34 de ani, cit am condus Catedra de chimie biologică de la Universitatea din București, am lăsat în urmă și elevi, și profesori. Am fost în toate felurile, accept, dar egoist n-am fost.

— Ce v-a deranjat, ce vă deranjează, cel mai tare la oameni, la cei din jur?

— Incorectitudinea. Și risipirea. Dacă nu poți, nu poți, e scuzabil. Dar dacă poți și nu faci, e de neiertat. Cînd intri pe un drum, trebuie să mergi pînă la capăt, oricîte adversități ai înțîlni, oricîte renunțări și s-ar cere.

— Teoria dumneavoastră biostructurală a necesitat astfel de renunțări?

— N-aș numi-o teorie, i-aș zice concepție, pentru că din ea derivă teorii și ipoteze. Dacă a fost greu? Firește că a fost și nici nu putea fi altfel, din moment ce ea, cum să mă exprim?, întoarce lumea pe dos. Cînd am publicat, în 1958, prima comunicare pe tema biostructurii, mi s-a atras atenția că o fac pe propria-mi răspundere. Situația era cea pe care o știți, era nevoie de multe precauții, dar am riscat. Aveam la vremea aceea mai mult decît o ipoteză, aveam un adevăr și, totodată, datoria de a-l înfățișa public.

— Care au fost primele reacții?

— Cei mai mulți au ridicat din umeri. Au și clevertit, e drept, dar n-a pus nimănui mîna pe stilou să mă combată. Ar fi vrut, poate, să lovească, dar nu știau unde, ideea era atît de nouă și de revoluționară încît n-aveau de unde s-o apuce! Am să răspund la întrebare, printr-o amintire. În 1968, pe cînd ideile mele erau de-acum cunoscute, „Biostructura” a și apărut, în acel an, la Editura Academiei, am participat în Franța, la Abbaye de Senanque, la un congres internațional de epistemologie, filozofie și istorie a științelor. Cu acel prilej, profesorul Destouche, o mare personalitate în domeniu, mi-a spus: „Dumneavoastră ați depășit timpul. Teoria biostructurală nu este pentru secolul nostru, ea aparține secolului următor. Cercetătorii o cunosc, dar nu se preocupă de ea datorită prejudecăților”. Destouche a avut și n-a avut dreptate. Concepția mea a cistigat și, cistigă teren. Cum să-mi explic altfel faptul, decît printr-o recunoaștere, că ifalienii m-au ales nu demult membru în Colegiul de redacție al revistei „Biochemistry”, una dintre cele mai redevabile din lume, ba încă alături de somități ca japonezul Tuchiya, sovieticul Cernuki, americanul Axelrod!

— Pînă să discutăm despre concepția biostructurală, v-aș întreba cum a apărut ea? Care a fost germele?

— M-a intrigat faptul că se accepta, încă de la începutul secolului, că materia vie și cea moartă sint identice ca substanță. Atunci, m-am întregat, de ce una e vie și cealaltă e moartă? Mi-am zis că adevăra rebuie să fie o diferență și am pornit s-o caut pe cale experimentală. Am intuit, ca să zic așa, limitele concepției moleculare, admisă și azi de majoritatea cercetătorilor.

— Ce susține concepția moleculară?

— În două vorbe, că organismele vii ar fi alcătuite dintr-o singură formă a materiei, anume din combinații chimice aflate în stare moleculară obișnuită. După ea, coordonarea reacțiilor chimice, altfel riguroasă, formează metabolismul, ca purtător al vieții. În materia moartă, coordonarea încetează, metabolismul dispare, fenomenele biologice nu se mai produc și reacțiile merg haotic, ducînd la degradarea organismului. E limpede că pînă la problema asta, această concepție susține că viața depinde de metabolism, adică de fenomene, de reacții, nu de materie, numai că în acest punct intervine, și intervine, chimia, care spune că însușirile, deci și viața, care e o însușire a materiei, tin de materie, nicidecum de reacții! Am detectat încă din anul I de facultate discrepanța flagrantă dintre biologie și chimie și am început să mă întreb de partea cui este dreptatea? Am lucrat 25 de ani ca să aflu cum stau lucrurile.

— Și cum stau lucrurile, tovarășe profesor Macovschi?

— După 25 de ani am ajuns la convingerea că teoria moleculară nu oglindește specificul biologic al organismelor, ea rămînînd datoare cu foarte multe răspunsuri.

— La ce întrebări?

— Cum se realizează coordonarea metabolică în organismele vii? Ce mecanisme asigură această coordonare? De ce coordonarea încetează odată cu moartea?

— Și?

— Științific, dialectic, am dat eu răspunsuri la toate aceste întrebări, și la altele, demonstrînd că materia vie constă din două forme ale materiei. Cea moleculară, unanim admisă, și cea biostructurată, purtătoarea vieții, care se destramă odată cu moartea. Termenul de materie biostructurată, sau biostructură, l-am introdus în 1968, dar studiile mele, repet, sint mult mai vechi. Ele datează cam din 1930, cînd am început cercetări în domeniul excitabilității sistemului neuromuscular, permeabilității membranelor vii și artificiale, reacțiile biochimice în coacervate etc. Pas cu pas, în temeiul gândirii inductive și deductive, am elaborat principiile unei concepții noi despre natura și structura materiei vii, arătînd că materia organismelor vii constă nu dintr-o singură formă, cum se credea și se mai crede, ci din două forme.

— Am înțeles: materia biostructurată, care e vie, și materia moleculară, care e nevie. Noutatea, absolută, prioritate pe plan mondial, e dată de biostructură, da? Ce reprezintă ea?

— Fiind specifică viului, există numai în celulele vii, căci se destramă odată cu moartea acestora. Ea constă din combinații chimice aflate într-o stare specială, mai bogată în energie decît starea moleculară obișnuită. În raport cu materia fizică nevie, biostructura reprezintă un stadiu superior al dezvoltării și organizării materiei, caracterizîndu-se prin continuitatea alcătuirii și formînd un sistem spongios în interstițiile cărui se găsește, ca fază lichidă, materia moleculară coexistentă.

— Nu e simplu, recunosc, să vă înțeleg, dar vreau să cred că reușese. Altfceva mă derutează: cum ați izbutit să demonstrați toate acestea din moment ce, cum precizați, biostructura se destramă odată cu moartea, deci nu poate fi pusă în evidență nici măcar la microscopul electronic ultrasofisticat?

— Inițial, n-am putut s-o evidențiez și dovezile clare, palpabile, au venit mai târziu și de la alții, de la doi cercetători americani, Keith Porter și Jonathan Tucker, care au publicat, în martie 1981, în „The Scientific American”, lucrarea „The ground substance of the living cell”. Voi reveni asupra comunicării lor, dar se cade

să precizez că ei n-au făcut altceva decît să confirme, irefutabil, concepția mea. Ce-mi rămăsese mie atunci, în anii de început, cînd mulți strîmbau din nas sau se minunau de afirmațiile cutezătoare ale unui român? Nimic altceva decît să aduc dovezi indirecte, căci tehnica de cercetare și aparatul disponibil nu-mi permiteau să probez direct existența biostructurii în celulele vii.

— Poftiți, vă ascult. Ce-a urmat?

— Devenise necesară o experiență crucială, pe care am și efectuat-o, pe cinci criterii de apreciere, al previziunii, al reevaluării, al proliferării, al extinderii și al reciprocității, încadrate în trei cai, experimentale, teoretică și filozofică. N-aveam de unde să știu că, mai târziu, concepția biostructurală se va încadra perfect și din punct de vedere cibernetic, reușită datorată profesorului Eugeniu Niculescu-Mizil.

— Era suficientă o experiență crucială?

— În 1912, cînd existența moleculelor era încă pusă sub semnul îndoielii, francezul Jean Perrin a efectuat o astfel de experiență, dovedind indirect, dar fără tăgădă, existența moleculelor. Abia după cîteva decenii existența obiectivă a moleculelor a putut fi confirmată nemijlocit, prin microfotografii electronice.

— În ce an ați făcut dumneavoastră experiența crucială?

— În 1969.

— Fără a vă adînci în amănunte, ce-ați demonstrat?

— Între altele, de pildă, că integritatea și funcționalitatea materiei biostructurate depinde de aportul de energie metabolică, fenomen de neexplicat prin intermediul teoriei moleculare. Practic: am tratat țesuturi vii cu inhibitori metabolici în soluție foarte diluată, și experimentînd cu o presă hidraulică, am constatat că în prezența inhibitorilor proporția apei libere din țesuturi crește. La frunze, la fructe, la carne.

— Ce e aceea apă liberă?

— Viață fără apă nu se poate, țesuturile conțin apă, da? O parte din ea, așa-numita apă legată, e legată de coloizi. Pînă aici nimic nou. Restul apei e liber în celulă, dar numai în celula moartă. În cea vie, o parte din această apă este prinsă în biostructură. Cînd intervine moartea, destrămîndu-se biostructura, cantitatea de apă liberă crește.

— Se adaugă cea eliberată din biostructură?

— Exact. Astfel am dovedit, experimental, că apa se găsește în țesuturile vii în trei stări principale, liberă, legată și biostructurată. Mulți ani mai târziu, Porter și Tucker au ajuns, chiar dacă folosind alți termeni, la aceeași concluzie.

— Cit e de importantă această descoperire?

— Uriasă, pentru că ne permite să afirmăm că există forme de apă care sint mai propice pentru viață decît altele.

— Pînă și biata apă a încetat să mai fie acel H₂O învățat de noi la școală!

— Fără îndoială. Apa nu e H₂O decît în vapori. Cînd e lichidă, cea pe care o

Laboratorul, prima „casă” a profesorului

beam, e un polimer de H₂O, mai multe molecule lipite. Apa grea, apa semigrea, ambele cu deuteriu, sint tot aglomerări de molecule. În general, apa înseamnă un amestec extraordinar de complex. Repet însă: unele forme de apă sint, sau pot fi, mai propice pentru viață. Stau și mă întreb: apa vie din basme să fi fost chiar o poveste?

— Stimată tovarășe profesor, care ar fi, importanța practică a concepției dumneavoastră pentru cancerologie. Cunosc că ea a început să cistige teren în ecologie, în psihologie, în psihiatrie etc., dar în cancerologie?

— Clasic, se afirmă că malignizarea este determinată de modificările chimismului. Eu sint de altă părere. Cancerogeneza începe la nivelul biostructurii, modificările de biochimism fiind consecințe, nu cauze. Aceeasi situație dar, ca să glumesc, exact invers! Am scris asta, pentru prima dată, în 1963, prezentarea unei lucrări pe această temă făcînd multă vîlvă la un congres în R.F.G. În prezent, ideea este confirmată de microscopia electronică de înaltă tensiune, Porter și colaboratorii constatînd că „rețeaua microtrabeculară a celulelor canceroase este mai densă decît aceea a celulelor normale și organizarea ei pare anormală”.

— Ce înțelege Porter prin rețea microtrabeculară?

— Am spus că Porter a reușit, folosînd un microscop electronic ultraperfecționat instalat la Boulder, în Colorado, să foto-

grafieze biostructura, adică să confirme, în afara oricărei bănuieli, teoria fundamentală la București. Să aducă, și mai concret vorbind, prima dovadă directă. Numai că el a făcut-o intîmplător, cauzînd altceva.

— V-aș întreprinde un moment. Cum a izbutit Porter să fotografieze biostructura din moment ce, după cum susțineți, aceasta se destramă odată cu moartea?

— Microscopul lui era extrem de puternic, avînd o tensiune de un milion de volți. În altă ordine de idei, Porter, cel mai mare specialist american în microscopia electronică, a lucrat pe celule izolate, nu pe țesuturi. Omora celulele cu azot lichid, iar viteza de omorire a celulelor era mai mare decît cea de destrămarea biostructurii. Ulterior, a lansat termenul de „rețea microtrabeculară”, noțiune care nu e identică cu biostructura, chit că ambele se referă la aceeași structură microreticulară a substanței fundamentale citoplasmice. Deosebirea dintre ele este însă esențială: biostructura reprezintă rețeaua microtrabeculară vie.

— Logic ar fi ca termenul lui Porter să se refere la biostructura moartă, nu?

— Da. Ce trebuie reținut? Că Porter și colaboratorii au obținut, de fapt, prima microfotografie electronică în stare să confirme existența biostructurii.

— A recunoscut Porter prioritatea dumneavoastră?

— N-aș zice, dar nu avea încotro! I-am scris imediat și și-a cerut scuze că n-a știut de lucrările mele. Mi le-a cerut și i le-am trimis. I le-am solicitat și eu pe ale sale, dar nu mi-a răspuns nimic! Probabil însă că mai am de așteptat pînă să mi se recunoască prioritatea.

— Vă presează timpul, tovarășe profesor!

— Crezi? E drept că, dac-aș putea, aș mai cere de la viață 25 de ani. Aș vrea să trăiesc cit mai mult ca să termin ce am început, dar parcă depinde de mine?! Bilantul operii mele, e din păcate, abia la primii pași. Mi-ar mai trebui vreo 25 de ani.

— Vă e teamă de moarte?

— Numai un om tînăr, ca dumneata, poate pune o întrebare atît de crudă. Tîn să trăiesc, cine nu ține?!, dar prefer moartea unei vieți vegetative. Mi-a făcut cineva horoscopul și mi-a garantat, nu ride!, 96 de ani. Mai am deci 17, poate că imi vor ajunge.

— Vreau să vă înțeleg: ce e omul, tovarășe academician?

— Biologic, e clar: ființa cea mai dezvoltată. Mental, la fel. Dar omul e și ființa cu cele mai multe taine. Mă și înspăimînt uneori cit s-a dezvoltat știința și, totuși, cit de puține știm! Biochimia, în care cred, s-a afirmat de o sută de ani, dar încă bijbiie.

— Înainte de a încheia, n-aș dori să uit: ziceați că materia biostructurată s-a format prin dezvoltarea celei moleculare și că, împreună, formează materia biozică. Dar materia aceasta, vă întrebă un profan, nu se poate dezvolta mai departe?

— Ipoteza mea, bazată pe dialectică, e că există și o formă de materie superioară, pe care am numit-o noezică. Ea permite gîndirea abstractă, fiind localizată în scoarța cerebrală umană și în formațiunile subcorticale. Mergînd de la simplu la complex, poate exista și o formă superioară noezicului, materia enizică, undeva în spațiu, poate pe alte planete.

— Și cit o ținem așa, la înfinit??

— Pot fi, susține calculatorul electronic, maximum 7—8 forme. Condițiile fiind din ce în ce mai grele, numărul e limitat.

— Prieteni aveți?

— Mi s-au cam dus. Traian Rădulescu, Octav Onicescu, Miron Niculescu, alții. N-am avut prieteni de casă pentru că, iată, îi destăinui un lucru dureros, n-am prea avut casă. Viața mea s-a consumat între laborator, bibliotecă și sala de curs. Nu m-am inghesuit la distracții, dar nici nu m-am dat în lături de la un pahar de vin bun. Cel de Blaj imi plăcea, dar parcă nu mai e ca altădată. Vinurile bune și oamenii deștepți sint lucruri rare.

— Nostalgia nu e, scuzați-mă, un semn de bătrînețe?

— Poate fi, poate fi, dar pot eu să-mi permit să spun că mai sint tînăr??

— Dacă apa vie despre care tot vorbit v-ar da tînerțeța înapoi, ce-ați face cu ea?

— Ce-am și făcut. Aș muta-o în laborator. Aș asculta muzică, aș călători. Contactele te îmbogățesc, soot ideile la iveală.

— Plec, stimată tovarășe profesor Macovschi, și vă las singur în această casă care numai mică nu e. Nu vă apasă singurătatea?

— Am de scris și de dat cîteva telefoane. Acum, că e zăpadă multă, telefonul e prima mea legătură cu lumea. Ies mai puțin. Seara, mă așteaptă „Taran-tella” lui Liszt. Nu uit că datorez muzicii, de pe urma căreia m-am întreținut în studenție, faima de biochimist. Dacă vorba asta, faimă, n-o fi prea umflată.

— Ați fost un luptător?

— N-am fost. Sint. Pentru mine, dar și pentru urmași, n-am voie să abdic. Merg și privesc înainte.

VIDIU IOANIȚOIA ■

● Pentru viitor se prevede creșterea sortimentelor din griu ●

Cea mai mare bucurie a fiecăruia este mutată într-o casă nouă. Omul are sentimentul că începe o nouă viață. Numărul celor care trăiesc o asemenea satisfacție este din ce în ce mai mare. În România s-a construit și se construiește enorm. Din ce în ce mai mulți oameni se bucură de acest fericit privilegiu și el este rodul politicii partidului de îmbunătățirea condițiilor de viață ale cetățenilor României. A crescut numărul locuințelor, a sporit confortul, s-au făcut reale progrese în domeniul arhitecturii spectaculoase și al calității construcțiilor. Gîndul oricărui om, cînd se mută în casă nouă, se îndreaptă și spre constructori. Cel mai adesea cu recunoștință. Sînt, însă și destule excepții, precum cea la care ne vom referi.

Un bloc de locuințe
ca un baraj

Am ajuns acolo dintr-o întâmplare. N-a crezut nimeni. Toți m-au întrebat cine a pîrit sau cine a sesizat. În cele din urmă, nici nu contează. Blocul 16 C+B de pe Bulevardul 1 Mai 45 din București are cinci scări și nu arată rău. Dimpotrivă! Poate că este unul din cele mai bune blocuri din Capitală (după cum veți vedea mai departe) fiind în același timp unul cu multe cusururi, dar mai ales belele. Am sunat la usa inginerului Ion Stîrbolescu, președintele asociației de locatari. Am cerut scuze pentru deranj și am întrebat de eventuale remedieri. „Mi-a căzut ușa de la balcon. Ușa de la bucătărie e mai scurtă cu 2-3 centimetri. Mozaicul din hol a crăpat. Cremoanele (un fel de clante la geamuri) mișcă toate. Ușile se închid greu sau nu se închid...” Toate acestea au apărut din aprilie 1984, cînd s-a dat în folosință scara C, la care locuiesc inginerul Stîrbolescu. În prima fază am rămas surprins. Acest bloc parea a fi construit mai îngrijit decît multe altele. În el locuiesc cei mai mulți lucrători ai Trustului de Construcții Hidroenergetice, ai ministerului care îl tutelează și construcția a fost ridicată de o antrepriză subordonată trustului. Chiar dacă este un bloc cu apartamente proprietate personală, era de așteptat ca fiind destinat constructorilor, el să fie lucrat mai îngrijit, cu mai multă atenție. Scara A, prima care a fost construită, a fost executată chiar cu prea mare atenție. Deoarece pe ea locuiesc oameni cu responsabilități în trust, în Ministerul Energiei Electrice, în alte ministere, ea a fost super finisată, adică haurile toate în calceio vechio, tocuri și uși de stejar, tuburi de fontă, țevi zincate, parchet montat pe dușumea oarbă, apartament cu apartament bi-bilit la mare artă, cum Bucureștii, la această oră, au puține blocuri care să arate atît de dichisite. Oricum, odată satisfăcute cererile tuturor locatarilor mai pretențioși, s-au creat și niște fraude. Apartamentele au rămas impecabile, locatarii servii au fost puși să plătească niște sume în plus, iar șeful de șantier, un maistru și un normator au intrat în cercetări, exact pentru că au respectat ordinele și dorințele marilor lor pe linie ierarhică. După acest incident în care confortul unora a generat a restarea altora, construirea blocului a revenit unui alt șef de șantier, inginerul Lucian Stănescu. Acesta a „aplicat legea, cum avea să spună dinsul în dialogul nostru, și oamenii par nemulțumiți de faptul că nu le-am realizat aceleași îmbunătățiri ca și la scara A”. Ceva s-a întimplat și cu celelalte scări. La următoarele 3 au fost montate uși furniruite cu stejar. La ultima, nu. Constructorii, aflați în dificultate, din lipsă de oameni și de materiale, n-au mai putut termina blocul. Ultima scară a fost preluată de Consiliul popular al Capitalei și finisajele au fost executate de constructori subordonați primăriei. De la scara A pînă la scara E diferențele de calitate și remedierile necesare sînt din ce în ce mai mari și mai multe. În ce constau ele? Geamurile nu sînt egale. Un apartament nu avea tablou de siguranță. Parchet nerașchetat chiar și la cei care nu au făcut cerere ca să nu fie

lustruit, urmînd a și-l lustrui manual. Camere fără raturii. Debarale fără uși. Cade tencuiala de pe fațadă. Parchetul scîrție. Pe alocuri e dezlipit. În unele apartamente caloriferele curg pe parchet. Acesta se umflă și mucegaiește. Din băi se întimplă să mai cadă și faianța. Șirul poate continua. Sînt multe și iritante. În fiecare apartament mai e ceva de făcut. Locatarii spun că faianța și obiectele sanitare sînt prevăzute prin contract de calitate I, dar, în realitate, sînt de calitate a doua. La un apartament de la etajul X al scării C au apărut infiltrații prin terasă. Am pus o întrebare: dacă erau atîtea necazuri, de ce le-ați luat în primire? Răspunsul: cine a refuzat i s-a spus că I.C.V.L.-ul, dacă nu-i convine, se oferă să-i vîndă apartamentul. După discuțiile purtate cu mai mulți locatari-proprietari am hotărît să mergem în numele lor la I.C.V.L., mai ales că mulții susțineau că au tot făcut plîngeri și reclamații, dar fără nici un rezultat. Așa am pornit la drum să vedem cum se rezolvă remediile. Am descins la I.C.V.L. pe strada Edgar Quinet, la tovarășa ingineră Venera Teulescu, președintă suplentă a comisiei de recepție a apartamentelor. I-am spus că sînt medicul Bodan Iordăchescu (scuzele noastre, tovarăse doctor), posesorul apartamentului 119, de la scara D. La apartamentul meu se impun mai multe remedieri. Nu le-ați văzut cînd ați preluat apartamentul? Nu l-am preluat, am spus eu. Cum nu l-ați preluat? Așa bine! (Am început să-l iau în brațe pe nu). Și ce remedieri aveți? Parchetul mișcă, ușile se închid prost, crăpături în mozaic, crăpături în pereți. Tovarășa Teulescu ne-a spus că blocul ăsta (L 16 C+D) numai necazuri i-a făcut. Crăpăturile în pereți au apărut pentru că nu stau acolo și nu aerisesc apartamentul. Dînsa a trimis mai multe adrese către constructor dar acesta n-a răspuns și nu s-a prezentat. De ce nu mergeți să-l căutați pe inginerul Stănescu? De ce să-l cauți? Eu n-am făcut contract cu constructorul, ci cu I.C.V.L.-ul. Pentru că ați semnat un contract și pe contract scrie că „Beneficiarii se obligă ca pentru orice pretenții în legătură cu execuția și preluarea locuinței să se îndrepte împotriva organizației care execută construcția”. Spun că eu n-am semnat o asemenea clauză. Tovarășa Teulescu zice: Atunci sînteați cum e mai rău! Nici eu, nici cu noi. Mergeți totuși și-l căutați pe inginerul Stănescu, cel care a construit blocul. El are obligația să execute remediile! Bun! Mergem la tovarășa inginer Stănescu! Cum pecum, l-am găsit la un liceu. Îi spun aceeași poveste cu doctorul Iordăchescu și cu remediile. Dînsul, un om amabil, îmi zîmbește și mă întreabă cine m-a trimis la el. Spun că tovarășa Teulescu. Rîde. A vrut să scape de dumneavoastră! Cum, întreb eu? Aveți dumneavoastră un contract cu mine, constructor? N-am! Ei vedeți, aveți contract cu I.C.V.L.-ul, așa că dumneavoastră mergeți la dînsul. Sfatul inginerului Stănescu e corect. Mă pliez și eu. Îi spun că asemenea tuturor locatarilor am fost pus în fața unui contract la al cărui sfîrșit scrie că orice nemulțumire legată de execuție o voi adresa constructorului. Ingerul Stănescu zice: e și ilegală și falsă. I.C.V.L.-ul a adăugat această precizare ca să se spele pe mîini și să scape de locatari. Și totuși, întreb eu, cine face remediile? Sînt multe și costă. Nu știu, răspunde inginerul Stănescu. Eu nu! Nu mai am oameni, acum lucrăm la altceva, eu ce să vă spun? De curiozitate, mă întreabă ce remedieri am. Îi le înșir. Parchet, uși, mozaic, uși, geamuri, instalație etc. Face un semn din mîină. Eu am dat 200.000 pe un apartament în Pantelimon. Au crăpat pereții, linoaleumul era desprins, instalația proastă. Ale dumneavoastră sînt nimic. Și mai și stați în Bulevardul 1 Mai! Ce vă pasă! Dacă nu trebuia să joc rolul doctorului Iordăchescu, mai, mai, că eram gata să-i plîng pe umăr. Dau să plec. Ingerul Stănescu îmi arată o listă de remedieri de la apartamentul 150, scara E, unde locuiește un coleg al său, plecat pe șantier undeva prin țară. Ia uitați-vă aici remedieri! Lista are o pa-

gină și jumătate. Mai mai că mi-a stat pe limbă să-i zic, fiindu-vă coleg, puteați să l-1 executați măcar corect, nu cu îmbunătățiri. O las moartă și merg la trust. Pe strada Dimitrie Onciuc, la Trustul de Construcții Hidrotehnice îl caut pe tovarășul Manta. Dînsul răspunde din partea trustului de antrepriza care a executat blocul. Îi spun: sînt doctorul Iordăchescu și am de executat unele remedieri la apartamentul meu din Bulevardul 1 Mai, 45. Fiind în garanție, e firesc ca trustul să mi le execute. Ce remedieri, mă întreabă tovarășul Manta, altfel un om civilizată, amabil plin de bunăvoință. Îi spun: parchet dezlipit, zid fisurat, mozaic fisurat, ușă strîmbă. Cum ușă strîmbă? Zidul e strîmb, e înclinat, ușa mea stă ca într-un fel de trapă. Nu se poate! Ba se poate! Și ce vreți, vă imaginați că atunci cînd vom veni cu remediile, o să ne apucăm să spargem peste tot ca să se îndrepte? Bine, dar mozaicul e crăpat! Acuma știți și dumneavoastră, mozaicul e pretențios, trebuie turnat cu grijă, trebuie udat, altfel se contractează și se fisurază. Răi de ce nu l-au udat cu grijă? Dumneavoastră nu știți, muncitorii se mai grăbesc ei ei. Și eu ce să fac? Tovarășu Apostol Manta mi-a recomandat să redactez o plîngere în care să trec toate defecțiunile și remedieri necesare și să o adresez I.C.V.L.-ului și Trustului de Construcții Hidrotehnice. Spre sfîrșitul perioadei de garanție trustul va centraliza remediile și va deschide un șantier și le va executa pe cele „remediabile”. Aș putea să mă plîng și tovarășului director al Trustului? Sigur, are ore de audiență, vă înscrieți și îi spuneți păsul. Dar am impresia că și dumneavoastră sînteați contaminat de mania reclamațiilor, ca și ceilalți locatari din bloc. Nu-s mulțumiți că stau pe 1 Mai și că au un bloc cum puțini au, că li s-au făcut la unii niște îmbunătățiri chiar exagerate și tot mai au pretenții! Ne despărțim cordial. La celălalt capăt al culoarului apare inginerul Lucian Stănescu. Să trăiți tovarăse doctor, tot cu plîngerea. Îi spun că nu am nici o plîngere. E surprins. Simbătă parcă aveam. Nu sînt doctorul Iordăchescu. Lucrez la revista Flacăra. Ingerul Stănescu e descumpănit. Îi explic și-i cer scuze. Orice relație cu aprobarea superiorilor! Să-l chemăm pe tovarășul Manta. Vine tovarășul Manta. Ce mai doriți tovarăse Iordăchescu. Dînsul nu e Iordăchescu, zice inginerul Stănescu. E de la Flacăra și se interesează de remedieri. Orice relație numai cu aprobarea superiorilor! Mergem la superiori. Tovarășul Gh. Sălăgeanu e amabil și contrariat. Ar dori să nu scriem despre blocul 16 C+D. Au fost niște necazuri. Ce fel de necazuri? Ezită să răspundă. Pentru îmbunătățirile unora, alții și-au pierdut libertatea. Îi spun că nu neapărat despre încurăturile de la „scara milionarilor”, cum îi denumesc cu ironie ceilalți pe locatarii scării A este vorba, ci despre remediile necesare în restul blocului. „Nu vă pot spune cît ne costă. Pe unele le-am și executat. Pe altele nu. Noi nu sîntem unite de blocuri. Sîntem specialiști în baraje. Așa că finisajele noastre sînt mai modeste. Dar din punct de vedere al structurii blocul ăsta e rezistent ca un baraj”. Îi spun tovarășului director că unele apartamente au parchetul dezlipit. „Unele remedieri sînt drepte, altele nu. Ce-i de vină meseriașul că parchetul s-a strîns? A lucrat și el cu ce i s-a dat”. Oamenii sînt nemulțumiți și vor ca defecțiunile să fie remediate. „Noi ne-am străduit să ne facem treaba bine. Pe unii i-am mulțumit, pe alții, nu. În blocul ăsta s-au adunat parcă prea mulți oameni cu pretenții. Unii ne-au cerut să le facem îmbunătățiri și pe urmă nu ne-au plătit. Noi i-am dat în judecată. Nu e corect să nu plătească. Iar cei care au plătit tot și au defecțiuni, noi le vom remedia, fără nici o îndoială”. Cer permisiunea de a purta o scurtă discuție cu tovarășii Stănescu și Manta. Mi se acordă. De ce-s ușile mai scurte, tovarăse Stănescu? N-aș putea să vă spun! De ce a crăpat mozaicul? Am fost grăbiți și a fost frig și cînd l-am turnat am folosit sobe cu lemne. De ce bălăngăne clantele de la geamuri? Cremoanele sînt proas-

te din fabricație. Dacă le miști de cîteva ori, se defectează. Ar putea și locatarii să le folosească mai atenți. De ce se dezlipeste parchetul? Din cauza aracetului! și a șapei care nu era uscată. Blocul a durat prea mulți ani. Trebuia să-l terminăm odată. L-am întrebat pe inginerul Stănescu dacă tot dînsul va executa remediile. Eu? S-ar putea să nu mai fiu aici. De fapt, acum lucrez la o altă antrepriză, Țin de Argeș. Bine, spun eu, dar T.C.H. se obligă, există și un proces verbal, să execute remediile. Ce proces verbal? Scot copia și o arăt: „În urma verificării efectuate pe teren s-au făcut următoarele constatări: Sînt apartamente cu finisaje executate necorespunzător precum și cu fisuri multiple și goluri în stratul de tencuială... Instalațiile sanitare executate de I.A.I.B. necesită remedieri pe coloanele de distribuție unde au apărut scurgeri și infiltrații... În general se confirmă deficiențele de execuție din sesiune, cu mențiunea că acestea nu sînt de natură să afecteze structura de rezistență, respectiv stabilitatea și durabilitatea construcției”. Semnează tovarășul Manta Apostol. Ingerul Stănescu spune că nu știe nimic de acest proces verbal.

Revin la I.C.V.L. Pierd timpul și nu rezolv nimic. Spun tovarășei inginer Teulescu de fapt că am fost la constructor și constructorul mi-a spus că el nu are contract cu mine, ci cu I.C.V.L. care e unitate intermediară. Cum contractul meu este cu I.C.V.L.-ul am revenit la dînsa. Tovarășa Teulescu a spus, și eu de unde să am oameni? Nu știu, dar cu dumneavoastră am contract. Ați făcut o sesizare? Am făcut! Stați să o căutăm. O căutăm în alt birou preț de 20 de minute, timp în care am stat și i-am ascultat pe funcționarii de la I.C.V.L. cum făceau haz pe seama șefului lor. „Nu pleacă nimeni! Toată lumea a ardevă. Haideți să plecăm că de vedă că stăm pe aici și se ia de noi”. Pe o ușă scria „Temă. Defecțiunile ivite în lucrările de construcții în anul 1984 și propuneri pentru evitarea lor în viitor”. Tovarășa Teulescu revine și spune că nu e nici o plîngere. Îi explic postura și dînsa zice că a bănuț că sînt un impostor. Trece în biroul dînsu. Nu locuiesc în Bulevardul 1 Mai 45. E vorba de remedierile din acel bloc. „E un bloc bun, cu calificativul bun”. Ce calificativ? Scara A ar putea avea calificativul foarte bine. Celelalte, bine. O colegă de birou spune, ăsta e un bloc care trece clasa, nu rămîne corigent. Scara A e chiar lux! Da, spun eu, dar parchetul de ce e dezlipit și scîrție? E lipit direct pe șapă și asta e o soluție de compromis care nu există în analele tehnicii. Dar timpăria, de ce nu se potrivește? Și faianța, cu armătură, de ce sînt de calitate a II-a? În contract noi ne-am obligat să punem de calitate întii. Întreprinderea ne-a livrat cu inscripție de calitate întii dar în realitate ne-a dat produse de calitate a doua. Conform legiuitorului, după 18 luni constructorul este obligat să remedieze defecțiunile”. Alțeva n-am reușit să mai afl. Era nevoie de aprobarea șefului de birou. Șeful de birou m-a trimis la tovarășul director. Tovarășul director lipsea. Îi ținea locul șeful de birou. Am renunțat. Pînă la urmă tot n-am aflat de ce sînt necesare atîtea remedieri. Unele sînt inventate de locatari. Asta pentru că au un termen de comparație cu scara A și pentru că nu cunosc foarte exact proiectul. Adică exact ceea ce au cumpărat. Și nu-l cunosc pentru că n-au avut cum să-l vadă.

Dar cele mai multe sînt reale și iritante. Remedierile defecțiunilor se impune, fără nici o îndoială. Chiar tovarășul director al Trustului de Construcții Hidroenergetice a promis că ele vor fi înlăturate. Dar cu ce preț? Cu ce efort? Cît timp pierdut? Cu ce materiale cheltuite? Nu s-ar fi ajuns aici dacă fiecare și-ar fi făcut treaba bine de la început. Oare n-ar fi normal ca defecțiunile să fie înlăturate chiar de oamenii care au construit neglijent? De ce să nu suporte ei toate necazurile? Și cei care au supravegheat! Pentru că, altfel, vorba unui locatar, I.C.V.L.-ul este cîștigător prin abandonul proprietarilor.

CORNEL NISTORESCU

Secretul macaroanelor

Ideea de a face un reportaj despre pastele făinoase a pornit de la constatarea nu tocmai îmbucurătoare că tăieții se dizolvaseră în supă, dînd conținutului un aspect și un gust autentice de apret. Cu această senzație neplăcută m-am prezentat la Întreprinderea „Spicul” care, se pare, este cea mai mare unitate de acest gen din țară. Și mare a fost surprinderea Magdalenei Manoliu, directoarei fabricii: Nu se poate așa ceva. Nu ați consumat produse fabricate la noi.

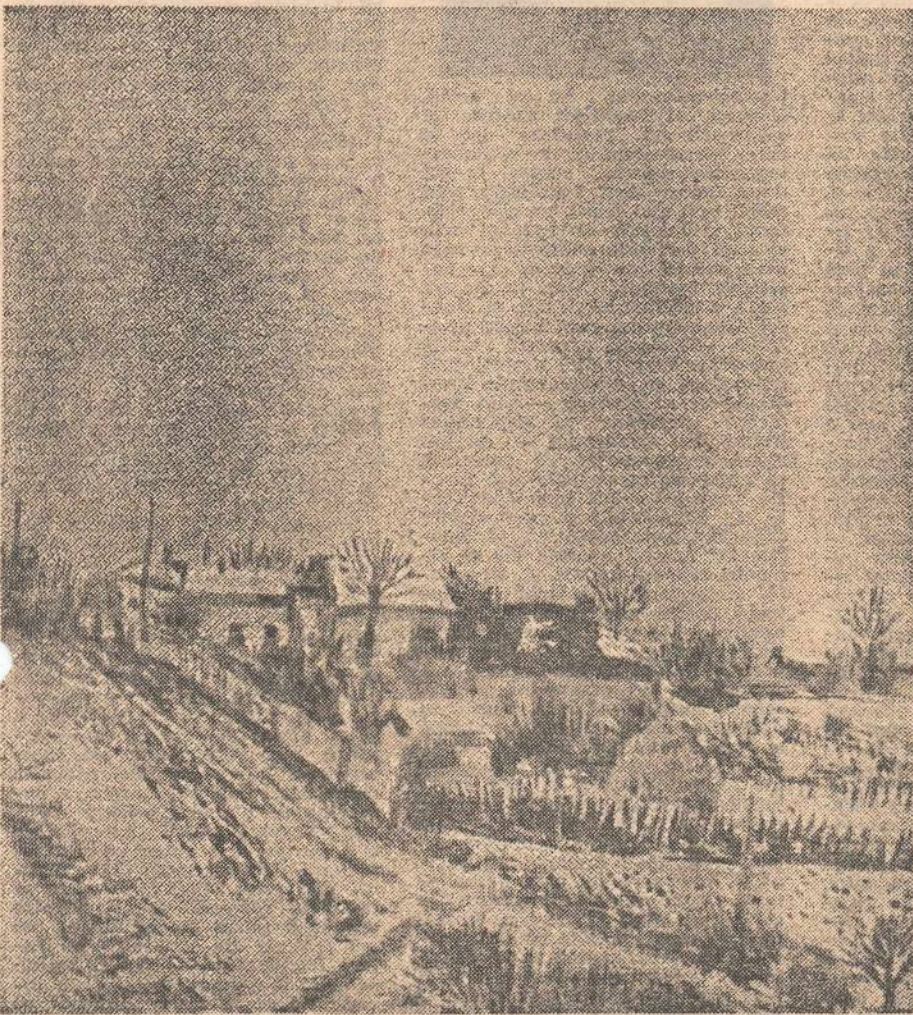
Pe măsură ce am văzut la fața locului fluxul tehnologic, primind explicații și detalii din partea inginerului-șef Mircea Crețu, am rămas cu impresia că într-adevăr aici, la „Spicul”, se face treabă bună. Aparent, industria pastelor făinoase ar putea fi considerată cea mai simplă din lume. Materiile prime sînt făina și apa, iar la unele sorturi și ouăle. Cu numai trei ingrediente e și greu să greșesti. Lucrurile sînt totuși ceva mai complexe decît se prezintă la prima vedere. Întreprinderea „Spicul”, fondată pe la începutul secolului, care n-arată prea grozav în exterior, a avut totuși norocul să aibă în ineztrare utilaje originale, aduse aici cu 10-15 ani în urmă. La urma urmelor nu e nici o rușine să pozezi un flux tehnologic fabricat în țara spaghetelor și oricine își dă seama că o mașină automată a mult mai complexă decît o macaroană. La „Spicul” există două astfel de linii de mare capacitate, deservite fiecare de numai un singur om, și aici au fost un nucleu și o școală care au pregătit specialiști și pentru alte fabrici. Dificultățile au apărut pe măsura asimilării unor subansamble și repere, și chiar unor instalații întregi, o tradiție de cîteva secole neputînd fi biruită peste noapte, mai fiind nevoie de puțin timp și răbdare pînă ce toate amănunțele vor fi puse la punct. O astfel de linie tehnologică are aproximativ aspectul unui vagon de tren și prin ea circulă pe mai multe nivele covoare de nailon pe care se usucă pastele. Frecindu-se, fierește, aceste covoare se uzează. Fabricat la o întreprindere textilă, un astfel de covor ar costa cîteva milioane, la o cooperativă sătească ajunge la aproape un milion și e de calitate inferioară. Cei de la „Spicul” au pescuit un război de pe vremea lui Franz Josef și l-au adaptat. E ridicol dar merge. Ba au primit și comenzi de la a. Nailonul nu este cel ideal și, după cîteva rulări, se strînge, un procent însemnat din producție rebutează. O altă dificultate ar consta în pastilele de alamă cu miez de teflon care, de fapt, dau forma produsului. Miezul de teflon, care este puțin mai mare decît un buton de pix, se produce la I.A.U.C. București și deocamdată este departe de a avea calitățile corespunderii. Fără a căuta scuze cuiva, ne întrebăm ce întreprindere din lume ar dezvolta cercetări pentru cîteva bucățele de teflon pe care sînt necesare tuturor instalațiilor din țară. Și totuși, acest miez este esențial. Așa se face că la „Spicul” din 18 modele de paste se produc doar 6, iar la alte fabrici cîte două-trei. De la o pastilă defectă apar „fulgerări” adică crăpături și neomogenizare care fac ca ea să se dizolve la fier. Se pare că forma are o importanță covîrșitoare, ea stimulînd adevărate „boom-uri comerciale”. Dacă azi mîncăm melcișori și miine fluturasi ne putem diversifica hrana zilnic măcar sub acest aspect. Multe probleme creează ambalajul. La „Spicul”, de exemplu, exista o folie matasată neimprimată care împunea ambalarea manuală. Cartonul fiind scump și nici nu știu ce iei în traistă nu este nici el o soluție. Nu înțelegem de ce centrala de resort a renunțat la vechiul furnizor de la Brăila care producea celofan imprimat, preferînd unul neimprimat din import. Pentru viitor se prevede creșterea sortimentelor din griu dur (există preocupări la Fundulea, un nou soi a fost deja omologat).

IULIAN COSTANDACHE

Flacăra

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Poezii ■ Interviuri ■ Note ■ Cronici ■ Eseuri ■ Poezii ■ Interviuri ■ Note

Un aer incremenit, o copleșitoare singurătate de capăt de lume. Cîteva case la marginea unui sat, niște case mărunte, fără garduri, fără ogradă, strivite parcă de cerul înalt și nemișcat, vast și adînc, un cer oțelos, rece, ca un geam acoperit de flori de gheață. Și-n fața acestor mărunte case, îngăduite, totuși, să existe, brazdele abia acoperite de zăpadă ale unui ogor. Sub brazde, nevăzută și miraculoasă, se naște, firește, fără de opreliști, însăși viața. E sfîrșit de noimbrie, cînd peste lume încep să cadă marile geruri și nopțile lungi ale iernii, sau e sfîrșit de februarie, cînd, nelămu-

tretele sale, cu păsărari sau vinzători de pești, sau în naturile statice, pictorul se dezlanțuie, probînd o frenetică virtuozitate, un acut rafinament cromatic, o amplă mișcare interioară, decantată în sublime armonii de ocru, galben, verde, roșu și strălucitoare pete de negru, o fascinantă simfonie de culoare și linie contrastînd plăcut cu nota hieratică, iconică, de factură bizantină, a personajelor sale, replici plastice contemporane la arhetipurile unei lumi pierdute în spațiu și timp. O lume a cîmپیilor vaste, a cerurilor înalte și nemișcate, o lume a unui timp parcă incremenit în scurgerea sa.

Lumina unui sentiment de iarnă

rită încă, se naște lumina lui martie, a primăverii?! Cine știe! E iarnă. Iarnă de Sorin Ilfoveanu! Un fel de așteptare ce nu se mai termină, un gînd rostit parcă doar pe jumătate. O iarnă alcătuită din numai cîteva griuri de alb și de brunuri închise, o austeritate cromatică împinsă pînă la asceză, pictorul refuzîndu-și, premeditat, orice altă tușă, orice altă pată de culoare ce-ar dauna echilibrului sever, încrunțat, aspru și sălbatic, parcă primitiv al iernilor sale. Sorin Ilfoveanu este, în cele patru-cinci ierni ce dau o strălucire aparte expoziției sale, găzduită de generoasele spații ale Muzeului de Artă, un Andreescu ce-ar fi renunțat la culoare pentru a adînci astfel, și mai mult, sentimentul, pentru a personaliza trăirea, pentru a extrage din real o anume semnificație, reducîndu-le pe celelalte, sau, în cel mai bun caz, subsumîndu-le unui tot unitar, extrem de concis. În alte peisaje, însă, în por-

Aceeași mină sigură, același profund demers de înaltă ținută artistică se simt și în tușurile lui Sorin Ilfoveanu, tușuri ce pot fi socotite un excelent pandant la pictura sa. Ele fac totodată dovadă neostentativă a spațiului cultural-estetic în care trăiește pictorul, o zonă intrucitivă impresionistă, cu influențe vădite din partea stampelor japoneze a căror alură compozițională este ușor de lecturat în paginația graficii lui Ilfoveanu.

Deci, într-un generos spațiu ce s-a deschis, iată, și-n fața unui tînăr pictor, poate cel mai tînăr care a expus vreodată la Muzeul de Artă al țării, o expoziție de excepție, un veritabil eveniment plastic, un solid argument pentru o generație ce și-a clădit cu tenacitate, cu îndrăzneală și talent, cu dăruire și credință în puterea mereu innoitoare a artei, propria sa viziune plastică.

VICTOR NIȚA ■

Un cuplu de orașeni (Marta și Ioan) și un copil istet și răzgulat, fiul unor prieteni (Ștefan), petrec cîteva zile de vacanță într-un sat domnesc, Zăpode, din preajma Sibiului. Marta este profesoară de istorie și nu este mulțumită în ceea ce face pentru că elevii, interesați de matematică și de fizică, disprețuiesc umătoarele. Suferă de dureri atroce de cap soțul, Ioan, inginer destoinic și spirit posesiv, încearcă s-o ocrotească. Însă ocrotirea lui este o altă formă (deturată) de autoritate și orgoliu. Femeia trăiește cu o spaimă obscură în ea și, minată de instinct, se întoarce în satul în care se născuse și copilărise. Aici se află multe rubedenii (30 de veri), în cap cu buna Aurelia și Tușa Mare, despărțite de o istorie complicată.

Romanul Mariel-Luiza Cristescu (*Necuvîntă*, „Cartea românească”, 1984) este pînă la un punct reconstituirea acestei lumi vechi (un roman, așadar, de familie), dublat de jurnalul unei femei sensibile, dezamăgite în profesiune și nevrotizată de o boală ascunsă și tenace. Marta are, în plus, și un mic complex: acela al sterilității. Iubește enorm copiii și, cînd o prietenă (Dora) în complicitate cu vigilentul soț (Ioan) îi lasă pentru cîteva zile în îngrijire pe numitul Ștefan, de cinci ani, profesoara se devotează misiunii ei materne. Se joacă „de-a privirile”, veghează somnul copilului, se îmbracă în zîină, în mireasă, merge în fața oglinzii și iarăși se joacă după cheful băiețușului simpatic și posesiv. O mică idilă se infiripă între dezamăgita intelectuală și micul Ștefan care începe să se poarte ca un tiran. Tirantul se îmbolnăvește și, după ce este vindecat prin o operație de magie țărănească de Văduva Curată (Inlocuitoarea), iubirea copilului dispare și, odată cu ea, dispare și sentimentul de plenitudine și feroare al mamei adoptive. Marta se întoarce în lumea ei interioară dominată de fantasmale bolii și ale vidului. Jurnalul sugerează bine acest sentiment complex de inconsistență și panică interioară pe care îl cunoaște o femeie tînără sensibilizată de boală și agresată de existență. Multe notații sînt fine, altele (acelea despre toanele, „textele” copilului sîrît și tiranic) îmi par inautentice. Vocea naratorului se schimbă, se subtiliază, se alintă mai mult decît este nevoie. Ștefan este, în fond, un băiețuș antipatic, jocurile lui n-au haz, „textele” arată o proastă creștere. Un domn Goe vine în condițiile noastre, privit (și aici intervine nota de inauten-

ticitate) cu o excesivă duioșie. Însemnările despre boală (cu sugestia de exasperare mută și înstrăinare în suferință) sînt, în schimb, sugestive. Maria-Luiza Cristescu este o analistă atentă, „rea” a gesturilor umane și are capacitatea de a fixa o stare de suflet, golurile existenței, momentele de surescitare, dedublările ființei...

Romanul adevărat în *Necuvîntă* este însă acela al satului domnesc în care rubedeniile se ceartă și țin supărare decenii de-a rîndul, apoi se împacă și se despart iarăși pînă la moarte. Zăpode este o veche așezare, cu datini și rosturi care întîmpină agresiunea noilor mentalități. Zăpodenii sînt oameni practici, înstăriți, au peste tot relații și, în genere, se descurcă. Vara satul este plin de ma-

Fragmente critice

Nostalgia originilor

șini, tinerii umblă în blugi, bătrînii țin cu vechile rosturi și privesc cu neîncredere noile moravuri. Confortul a pătruns în vechea așezare țărănească și, odată cu el, au apărut și forme de kitsch. Crucile în cimitirul din Zăpode sînt luminate, de pildă, cu nebn. Imaginea satului domnesc în plină „trecere” (transformare) este bine prinsă în carte. Marta a venit în satul strămoșilor ei să facă o pomenire bunicului Vichentie (motivul aparent) și venirea ei tulbură numeroasele rubedenii învrăjbite. Mătușile, unchiul, verii vin s-o cerceteze și „s-o cumpere” (spitească), apoi dispar și comentează ceea ce au aflat. Tușa Mare nu vorbește cu sora ei, Buna Aurelia, femeie aprigă la rîndul ei. Buna Aurelia păcătuisese în tinerete și trăiește, acum, singură, părăsită de fată (mama Martei) și de nepoata pe care o crescuse. Familia este împărțită, din această cauză, în două armate ostile, aflate într-un lung război de uzură. Venirea Martei și hotărîrea ei de a face o pomenire bunicului Vichentie este interpretată ca o încercare de reconciliere a familiei. Pomenirea are

loc (descrierea ritualului este remarcabilă), dar împăcarea familiei întîrzie. Personajele memorabile ale romanului sînt Buna Aurelia și Văduva Curată, femeie care indeplinește, în locul Martei, funcțiile ritualice în slujba de pomenire. Bunica Aurelia dăduse naștere unui copil în afara familiei și, de atunci, trăiește în legea ei înstrăinată de rubedenii. Este, acum, bătrînă, în pragul morții și vrea să fie iertată de nepoată (Marta) pentru păcatele (necuvîntele) ei. Marta nu iartă, apoi acceptă și bunica moare împăcată. Romanul s-ar putea numi, după sugestia unei nuvele cunoscute, *bunica se pregătește să moară*. Scena bătrînei care își numără în fiecare seară faptele bune și faptele rele făcute peste zi este foarte reușită ca proză de atmosferă. Se adaugă alte elemente epice mărunte și sugestive: un țăran bătrîn, numit Niculiță al Nostru, umblă cu coasa pe umăr și aduce ploaie, un flăcău tomatic (vărul Cerceluș) își face de cap cu o „pisicuță” și mama lui, evlavioasa Petruța, este scandalizată (dialogul dintre mamă și fiu are o notă de vulgaritate neverosimilă pentru mentalitatea țărănească!), un unchi descurcînd în viață (Dădirlat) a ajuns acum la pensie și plînge din orice, Popa Furcă, om de optzeci de ani, are un surprinzător instinct de adaptare...

Descrierea acestei lumi vechi intrate „în vinzoleală” este făcută de un ochi ager și penetrant. Mi se pare stralucitor cel mai solid al romanului. Sugestia este că rosturile unei civilizații vechi și puternice se duc și omul modern, voină să se întorcă la el, găsește o lume acaparată de un practicmism primejdios. Pe fondul acestei idei, cîteva destine umane se rețin. Cealaltă sugesție (din jurnalul femeii alienate de boală și de eșecurile existenței) este mai ambiguă: în finalul cărții, Marta se hotărîște să intre, în fine, în livada Tușei Marii, acolo unde o invitase mereu Ioan și ea refuzase. O întarcă, probabil, simbolică: „era frumos ca în rai. Deasupra, pe cer, scîlpeau stелеle ademenitoare. O cuprinsese frigul iernii, iar cerul de fier înroșit care-i strîngea capul îngheț”. S-ar putea să fie o retragere în moarte, dar faptul nu este sigur. Proza toarea a lăsat în chip deliberat un final deschis. Ca soluție epică, încheierea simbolică este în acord cu substanța cărții.

EUGEN SIMION ■

Iubirea de frumos

Serisoare unei muncitoare

Primesc prin revista *Flacăra* o scrisoare de la Cluj-Napoca din partea muncitoarei Victoria Marian careia îi răspund pe această cale fiind expresia multor muncitori intelectuali care trăiesc, spune scrisoarea, prin poezie, pentru care poezia este realmente hrană a sufletului.

Cînd vine tristețea și durerea și singurătatea este apăsătoare, spun rîndurile acestei minunate scrisori, cartea de poezie strofe din poezii îmi alungă durerile și viața merită să fie trăită cu toate ale ei.

Vă rog să credeți că bucurie ne aduceți celor ce trudim în cuvînt cînd Dumneavoastră ne spuneți asemenea gînduri ale inimii curate ce-și păstrează sensul vieții și datorită cărților noastre. Da, poezia ori este hrană existențială sufletului ori nu este nimic. O spuneți și Dumneavoastră.

Mai mult decît savante speculații pe seama rostirii poetice o asemenea scrisoare venită de la un om ce zilnic este în focul muncii poate exprima adevărul mai fără ocolisirii asupra rostului poeziei într-o națiune.

Natura, primăvara cu înfloririle ei despre care îmi scrieți cu atîta finețe sufletească nu este suficientă adîncilor nevoiți ale conștiinței. Poezia vine din acele adîncuri ale Logosului devenit istorie să hrănească să aline și vindece să deștepte la viață nouă spirituală suflete ofensate dar și dornice de salvare de viețuire curată în duhul legilor morale ale iubirii jertfitoare de sine a Logosului intrupat în viața oamenilor.

Îngăduiți-mi să pun pe coperta unei viitoare cărți de poezie cuvîntul Dumneavoastră din pagina a doua a scrisorii provenind de la o muncitoare ce sînteți și atît de prețios anume „E poezia pe care am căutat-o din totdeauna” mîrturisindu-vă în acest sens și eu că unor suflete ca al Dumneavoastră mă adresez cu fiecare poezie. O, de-ar fi măcar din cînd în cînd la înălțimea spirituală a Dumneavoastră soră a noastră muncitoare transilvană Victoria Marian!

Cu adîncă stimă vă mulțumesc din inimă.

IOAN ALEXANDRU ■

În paginile 13-18 : ● Lumea cărților ● Omul care a construit case ● Poezii de Constanța Buzea și Ovidiu Genaru ● Itinerar printre clasici ● Merinde pentru calvarul gloriei ● O arie evocatoare cu basul Nicolae Florei ● Acasă la Bacovia.

Lumea cărților

● Emoționantă această Carte despre Toma Caragiu pe care o publică Editura Meridiane (1984), în colecția „Actori și destine”. Volumul „se dorește a fi un omagiu adus memoriei lui Toma Caragiu”, ne spune o Notă a editurii. Alcătuită sub îngrijirea criticului dramatic Valentin Silvestru, care semnează și un eseu monografic (studiu introductiv) pe cit de documentat pe atât de afectuos, **Carte despre Toma Caragiu** răspunde nevoii noastre de a ști cine a fost marele actor, dincolo de măștile sale, de a-l integra amintirilor noastre nu doar ca pe un mare artist dar, poate, și ca pe un mare prieten. Relatările biografice combină — cu efecte neașteptate — evocarea în ton de legendă (puțin exagerată totuși): „Cindva, demult, furtunile istoriei au rupt din trunchiul viguros al romanității...”, și detalii de necruțătoare intimitate — e drept, la adăpostul unei justificări a prețurii reale față de cel care a fost Toma Caragiu. Aflăm din această carte cine i-au fost bunicii, părinții, surorile, nepoții, soțiile, prietenii, aflăm cit de greu sau cit de ușor a străbătut el drumul artei care l-a consacrat. O suită de **Mărturii contemporane** (Aurel Baranga, Eugen Barbu, Ion Băeșu, Ion Besoiu, Liviu Ciulei, Radu Cosașu, Ion Cocora, Manole Marcus, Valeriu Moisescu, Gina Patrichi, Virgil Ogașanu, Marin Preda, Titus Popovici, Dinu Săraru, Al. Raicu, D.I. Suchianu și alții), urmate de teatrografie și o filmografie comentate, precum și de bibliografia ale colaborărilor sale la radio, televiziune și pe disc intră în această carte de suflet, grăbită să spună că și acum, după opt ani, pe Toma Caragiu îl inconjoară aceeași dragoste și prețuire a semenilor săi.

● Întreaga operă literară a Doamnei de Lafayette, cu excepția **Memoriilor** sale cu caracter istoric, este cuprinsă în recentul volum apărut la Editura Univers (1984), în traducerea lui Dolores Toma și a lui Demostene Botez. **Principesa de Montpensier, Zaide, Principesa de Clèves, Istoria Henriettei de Anglia și Contesa de Tende**, precedate de un studiu introductiv semnat și el de Dolores Toma, alătură astfel scrierile uneia dintre cele mai reprezentative figuri ale artei literare a veacului al XVII-lea francez, întregind totodată corpusul de referințe la îndemina specialistului preocupat de începuturile romanului european.

● Pentru iubitorii de poezie, Editura Dacia publică un volum de **Poezie japoneză contemporană** (1984), în traducerea lui Emil Eugen Pop. Antologia cuprinde selecții din creația „seniorilor” poeziei japoneze contemporane (autori născuți în general în primele decenii ale secolului nostru, uneori chiar și înainte de 1900), poezi a căror operă și-a fixat deja locul în ierarhiile valorice ale acestei literaturi. Utilă nu doar prin sugestiile comparatiste, ci și prin notele biobibliografice care prezintă cititorului român activitatea poetilor antologați, rolul lor în viața culturală niponă, antologia de **Poezie japoneză contemporană** a lui Emil Eugen Pop se recomandă și prin limpezimea versiunii românești (chiar dacă uneori ea se confundă cu răceala), vizând simplitatea esențializatoare care caracterizează poezia multiseclară japoneză.

● Tot la Editura Univers — un volum impunător, cu o frumoasă copertă: **Commedia dell'arte** (1984), antologie, traducere, prefață și note de Olga Mărculescu. „Căutând în profunzimea textelor dell'arte, și se descoperă cultura scriitorilor acestui teatru, care se adresează unui public saturat de cultură clasică, capabil să cuprindă și să înțeleagă referințele și aluziile presărate la tot pasul și care în epocă circulau ca folclorul. Referințe și aluzii care par să dea textului unei aer criptic pentru noi, căci în timp, multe lucruri s-au pierdut. **Commedia dell'arte** este astfel, încă o dată, un tablou dintre cele mai adevărate ale unei epoci, dezvăluită dintr-o dată, sub toate aspectele: social, politic, moral, cultural (...). Fixată ca formă teatrală într-un proces de aproape două secole, **commedia dell'arte** a însemnat o adevărată revoluție în teatru și își găsește în căutările de astăzi o tulburătoare actualitate, anticipând ideea atit de «modernă» de **teatru total**” (Olga Mărculescu) — se spune în prefață, oferind puncte de sprijin pentru receptarea contemporană a acestui fenomen artistic și literar. Confruntându-se cu dificultăți imanente oricărui întreprinderi de acest fel (puținătatea edițiilor de texte aparținând acestui gen, lipsa edițiilor critice în limba originală etc.), traducătoarea a reușit totuși să pună la punct un corpus de texte de cel mai mare interes.

● A apărut la Editura Științifică și Enciclopedică volumul al doilea (și ultimul) din **Memoriile** lui Octav Onișescu, care urmează sirul amintirilor din anul întoarcerii în țară de la studii (1920) și până la finele manuscrisului, cu o **Anexă** de fragmente disparate. Prin strădania editurii (și cu sprijinul, declarat într-o scurtă postfață, al familiei regretatului om de știință), textul acestor memorii (pe care autorul n-a mai avut timp să-l revadă și să-l definitiveze în vederea tiparului, a devenit nu numai o lectură pasionantă, dar și o sursă documentară de incontestabilă credibilitate morală și spirituală, purtând marca unei personalități complexe și extrem de interesante: a autorului.

● „Gîndul unui jurnal propriu-zis, adică «zi de zi», e vechi. Am mai încercat cîndva și l-am întrerupt după o lună. Jurnal de o lună. Încerc să fac un jurnal care să oglindescă un an, un an întreg. Mă obsedează dimensiunea epică a vieții, continuitatea cu accent în prezent. Scriind despre trecut, mă simt frustrat de îndoilei sau alunece inevitabil spre lirism. Cred că e bine ce vreau, totul e să am timp destul. Timp destul pentru a lupta cu timpul?”. Am transcris în întregime avertismentul care prefațează **Cartea de toate zilele unui an**, de Ion Vlasu, apărută la sfîrșitul anului 1984 la Editura Dacia. Volumul, masiv (peste 400 de pagini) este în egală măsură proză și memorialistică. Regretabilă este însă absența oricăror semne de „îngrijire” a ediției. O postfață ar fi putut lămuri lesne cel puțin cîteva probleme: locul preocupărilor literare în creația sculptorului Ion Vlasu, semnificația acestui an (30 octombrie 1966 — 29 octombrie 1967) în viața artistului etc. În lipsa acestor îndrumări necesare, (și, în fond, elementare) cititorul se va confrunta pe cont propriu cu paginile unui jurnal interesat de toate atitudinile creatorului: meditativă, moralistă, civică, practică, socială.

● Două debuturi în proză întregesc peisajul tinerei generații de prozatori etalate de aparițiile editoriale ale ultimilor ani. De astă dată este vorba despre Bedros Horasangian, care a publicat nu numai cea dintîi carte a sa — **Curcubeul de la miezul nopții**, Editura Albatros, 1984 — ci și la scurt timp, o a doua, apărută la Cartea Românească, 1984 — **Închiderea ediției**. Scrișul său echilibrat, de o cehoviană limpiditate, explorează gestul cotidian, strălucirea subtilă a anodinelor. Între primele apariții ale anului 1985 se numără și cartea lui Ion Lăcustă, **Cu ochi blînzi**. Editura Cartea Românească 1985, carte de asemenea de proză scurte, în care autorul perdusează între lăuzia autenticismului, în sensul dat de proza interbelică acestui cuvînt și maniera prozei fantastice.

TANIA RADU

„Cu o torță alergînd în fața nopții”

Publicist și pamfletar redutabil, romancier și stenograf al clipei, evocator liric al veacului fanariot și scriitor al celor „umili” în **Groapa** ori al eroilor anonimi ce și-au cîștigat prin luptă dreptul la recunoștința istoriei în **Șoseaua Nordului** sau **Facerea lumii**, mare amator de rafinamentele lumii „înalte”, oglindite în apele unor oglinzi baroce, din **Princepele** ori **Săptămîna nebulilor**, nuvelist inspirat de faptul divers al unei lumi mărunte, de toată ziua (**Prinzul de duminică, Miressele**), trecînd cu dexteritate invidiabilă de la somptuoasa ori numai luxoasa evocare a unor medii muribunde la dramatismul factice al acțiunii specifice romanelor populare de senzație (ciclul despre haiduci și altele), de la pastelul grațios și uneorii prețios din **Osinda soarelui** la o dramă cu conflicte sociale violente (**Să nu-ți faci prăvălie cu seară**) ori parabolă (**Labyrintul**) de la odă la pamfletul virulent și evident, mai totdeauna nedrept, iar de aici la... critică literară (**O istorie polemică și antologică a literaturii române de la origine pînă în prezent. Poezia română contemporană**) — Eugen Barbu ilustrează și documentează prin scrisul său o natură scriitoricească nutrită de nesațiul comunicării. Această „foame” a comunicării” resimțită de un scriitor ce s-a imaginat, în titlul unei culegeri de reportaje, „cu o torță alergînd în fața nopții”, constituie, între altele, o originală ilustrare a democratizării scrisului literar mărturisind vocația implicării artistului în viața cetății. „Trîind în mijlocul oamenilor — notează undeva Eugen Barbu — scriind pentru oameni, artistul zilelor noastre nu se poate sustrage de la actualitate”. O actualitate literară înțeleasă în care conviețuiesc **Groapa** cu **Săptămîna nebulilor**, **Princepele** cu **Facerea lumii** potrivit normei unui realism fundamental: „**Princepele**, declară autorul, este un roman despre fanariotii dintotdeauna scris de un scriitor al secolului XX”. **Groapa**, **Princepele**, **Săptămîna nebulilor**, dar și **Șoseaua Nordului** ori **Facerea lumii**: romane care, actuale într-un înțeles fundamental, comunică intim între ele oferind cititorului un dublu registru semantic, două „chei” de lectură. Una „realistă”, reconstituitivă: lumea românească din veacul fanariot, precum și aceea de după al doilea război mondial și, mai apoi, viața societății noastre în anii construcției socialiste. Alta, sintetică, alegorică și parabolică, încă puțin „cîtită” și studiată în exegeza, relativ întinsă, dedicată acestei opere românești. Nu-i vorba, scriitorul acesta incomod, mereu de altă părere, nedreptățit dar și nedreptățind pe mulți, mărturisind cu scandaloasă ingenuitate că polemica lui este exclusiv defensivă, a făcut tot ce i-a stat în putință să contrarieze afîșind un anumit dispreț față de opinia criticii care, în consecință, n-a ostenit în a-i l motiva. Cel mai frecvent procedeul de minimalizare a opereii acestui scriitor l-a constituit lectura „realist-științifică” a unora dintre romanele lui. Considerate în chip fals, exclusivist, scrieri de reconstruire istorică, **Princepele** și **Săptămîna nebulilor** au fost trecute prin ciurul „nemilos” al confruntării cu datele istoriei „evocate” spre a li se dovedi „nerealismul” și inconsistența. Construite însă pe o premisă eronată, parțiale și parțizane, asemenea „întreprinderi” critice ignoră în cel mai autentic spirit proletcultist specificul literaturii, natura fictivă a romanelor. Sentimentul cel mai izbitor la recitirea cărților lui Eugen Barbu, mai cu seamă **Groapa**, **Princepele**, **Săp-**

tămîna nebulilor nu este acela, obișnuit, al împăcării liniștite și satisfăcute cu „realismul” lor în care recunoaștem și ne recunoaștem. Din contră, accesul la cel de-al doilea strat (sau etaj), mai adînc (sau mai înalt), ne este semnalat și înlesnit de frisonul acut al unei profunde neliniști pe care ne-o inspiră un univers în ansamblu familiar, dar, în fiecare parte alcătuitoare, straniu și amenințător: simțim cum lumea periferiei (**Groapa**), această umilă umanitate marginală neomologată de ordinea constituată, crește insesizabil și se prefăce — prin farmecul „terifiant” al mijloacelor literare ale scriitorului — într-un monstru necunoscut ce amenință să ocupe, printr-o insidioasă invazie, locul celorlalte. Înaintarea lentă și implacabilă a „gunoaielor” Cufaridei, concomitent cu „sistemizarea” acestui anarhic loc al nîmănu este irezistibilă și, în esență, victorioasă. „**Groapa**” conține toate datele unei lumi complete, esențiale, ale unui univers rotund, suficient sieși: numai aparențele vorbesc despre imaginea unei lumi descentrate ori excentrice a cărei esență, însă, paradoxală, constă în natura canonică, universal valabilă a acestei lumi „particulare”. Odată cu actual propriu-zis de cetățenie literară conferit în chip spectaculos acestei umanități complete, existente în sine și pentru sine, scriitorul îi dezvăluie noblețea ascunsă: în plan simbolic, ea semnifică o experiență umană fundamentală cu nimic mai prejos decît oricare alta, de oriunde. Investitia de universalitate cu care prozatorul nostru încarcă un spațiu literar autohton a fost resimțită pînă acum — lucrul este firesc — mai cu seamă de cititorul străin al acestei opere: „**Groapa** este un fel de Olimp al unei puteri anonime care este neîndurătoare și totuși fără „consecvența unui suflet viu. Ea este un fatum căruia toți cei ce trăiesc îi sint supuși”. (Klaus Heitman, R.F.G.). Cu o structură circulară, rotindu-se pe aria unui „spațiu damnat”, romanul își expune universul social și uman în forma unei adevărate **comedii umane** (Marian Popa), de unde nu lipsește nici unul din rolurile principale. „Colonizarea” gropii dezvăluie, la rîndu-i, ceva din epopeea „vestului sălbatic” însă rînd vîlul romantic ce „eroizează” cruzimea și brutalitatea. Conflictul cărții figurează tensiunea eternă dintre realitate și vis, puritate și corupție, teluric și celest. În fond, așadar, cîtită în regimul celei de-a doua semnificații, „**Groapa**” este — ca și celelalte — o povestire filozofică despre viață și moarte, despre mitul „eternei reîntoarceri”. Toate romanele scriitorului își reclamă, dealtfel, ca structură ascunsă, ciclicitatea, repetiția, revenirea, sub alte măști, a aceluiași chipuri: **Princepele**, **Săptămîna nebulilor** sint povestiri filozofice înfășurate în haina românească a unor

secole defuncte. Ele sint, reduse la genul proximo, cărți ale condiției umane. Pasiunile violente prin care se afirmă eroii din **Groapa** ori rafinamentul excesiv „estetic” cu care **Princepele** își construiește propria „transcendență” ca și fastuoasa nebulie erotică din **Săptămîna nebulilor** figurează soluții existențiale și traduc, pînă la un punct, aceeași spaimă și dezamăgire a ființei umane în fața limitelor, aceeași deziluzie (cu efectele ei „lihtisul” sau „melanholia”), a căderii dintr-un vis mai mult sau mai puțin utopic: visul unui absolut inaccesibil. Această sete de transgresare sau rupere a limitelor — metafizice, sociale, politice — care înlănțuie ființa umană stă la baza operelor rezistente ale lui Eugen Barbu constituind, mi se pare, acel principiu unificator, al **rupturii**, în virtutea căruia cărți atît de diferite prin mediu, epocă și chiar formulă narativă pot fi citite ca romane ale condiției umane. Ele sint, totodată, romane politice, au în centru o meditație asupra rotirii mijloacelor, avuabile sau dezaavuabile, morale sau imorale prin care un personaj sau altul acced la o putere menită să-i afirme conștiința de sine și să decidă discreționar sau democratic, soarta altora. Eroii din categoria înaintașilor de absolut, muncitorii comunisti din **Șoseaua Nordului** sint exponenți ai aceleiași voințe de ruptură: cu vechea alcătuire politică, cu inechitatea socială, cu limitarea abuzivă a spațiului de afirmare a personalității umane. Dînd o precizie orientare dorinței de ruptură a celor din **Groapa** și trîind prin revoltă o spectaculoasă schimbare de destin cum și acesta visau, Filipache din **Facerea lumii** figurează ipostaza victorioasă a unei noi condiții umane.

Strălucit artist al cuvîntului, Eugen Barbu a contrariat pe mulți cînd, „răsfoind” cu mari delicii textele vechi, s-a prefăcut a scrie în „litera” lor inventînd de fapt o limbă proprie, inimitabilă și inexistentă în „Gramatica Academiei”. Nu numai limba literaturii a „descoperit-o” în vechile texte românești anonime sau prea puțin cunoscute, ci și o îndreptățire a înșei **lunii** cărților sale care semnifică, într-un plan general, încetățenirea literară a unei anumite umanități românești: aceea a oamenilor de jos, fără noblețe ereditară, ci avînd numai (!) meritul de a fi purtat de-a lungul istoriei torța unui nesfîrșit marș către lumină. Din acest punct de vedere se pot face rodnice aprecieri între universul uman al scriitorului de azi și acela din scrierile unui Panait Istrati: fiul mahalalei brăilene care și-a cîștigat renumele invadînd harta literară „oficială” cu personajul interzis al lumii de jos întocmai cum, ceva mai tîrziu, în literatura română au pătruns **Oaie** și ai săi. Lumea chinuită dar „naturală”, energică, vitală, plină de mari resurse rău cheltuite, din **Șoseaua Nordului**, „eroul de rînd” din **Facerea lumii** avîndu-i ca strămoși literari pe **Oaie** și ai săi, pe Antonică din **Munca de jos** și un întreg șir de anonimi ai „faptului divers” ce stă la baza unor nuvele excepționale, omnia înțeleaptă și ținuta maiestuoasă a unui alt „anonim”, Ioan Valahul din **Princepele**, implacabila judecată a istoriei ce aruncă în neant pe trădătorii unor mari idei în **Săptămîna nebulilor**; peisajul uman și configurația ideologică a opereii unui scriitor adînc preocupat de descifrarea destinului istoric al societății românești de ieri și de azi.

C. STANESCU

Nota redacției. Considerînd că vîrsta lui Eugen Barbu se măsoară în ani și nu în săptămîni, Flacăra îi urează scriitorului Eugen Barbu la mulți ani și multe opere spre gloria literaturii române.

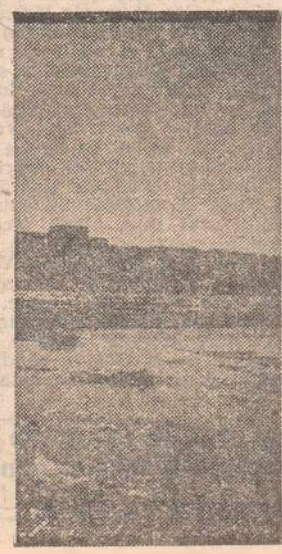
CAP LIMPEDE

● Întrebare: „Care credeți că sint cărțile fundamentale ale României dintotdeauna, și de ce?”. Răspuns: „Miorița, basmele lui Creangă, comedile lui Caragiale. „Seara pe deal” de Eminescu, „Dor” de D. R. Popescu și „Princepele” de Eugen Barbu. De ce? Știți dumneavoastră de ce!” (Daniel Drăgan, în Arșes, nr. 1/1985). Întrebarea noastră: identitatea acestor „dumneavoastră” este cea mascată de inițialele realizatorului anchetei, D. R. (Dan Rotaru) sau vizează, global, publicul cititor? Asta, pentru a ne limita și noi la o singură întrebare ● Tot în Arșes Cezar Baltag își continuă Dicționarul de simboluri cu „Arborele” (arbor vitae, domina deo, pomul cunoașterii, etc.). ● Din nr. 1/1985 al revistei **Vatra** semnatăm publicarea altor pagini din **Jurnalul** (1945) lui

Mircea Eliade, în traducerea lui Mircea Handoca, esul Mariei Luiza Cristescu dedicat prozei lui Romulus Guga și rîndurile semnate de Dan Culcer în amintirea lui L. Fulga ● Continuă, în **Vatra**, dialogul Al. Rădulescu-Iosif Sava despre Constantin Silvestri ● În **Ramuri**, alte „Calligrame” de Eugen Simion (**Logosfera și taciurnii**): „Noi sintem atit de filozofi încît să rămînem pînă la sfîrșitul zilelor noastre în pragmatoseră. Taciurnitatea perpetuă este, pentru un scriitor, mai grea decît temnița grea pe viață. Și atunci: nu-i, oare, în puterea spiritului să reprime logocrația, paradusul indivizilor care necinstesc cuvîntul?” ● Înduioșător, prin nonșalanța cu care aspiră la materializarea unei utopii (inventarul profesiilor practice de personajele unor „cărți de proză din

ultima vreme”), dar criticabil, prin selecția de loc motivată, este articolul lui George Pruteanu, **Trei personaje oarecum noi**, din nr. 1/1985 al **Convorbirilor literare**. Sint alese tipurile „țărănului cerebral” (denumire odioasă), al „anchetatorului” și al „scriitorului ca personaj” ultimele două fiind de mult lucruri comune în critica noastră literară. Truismele abundă, asociațiile sint irelevante, lipsindu-le rațiunea (criteriile adică) generatoare, precum și coerența, dar concluzia este minunată: „Diavolul șchiop a murit. Scriitorul nu se mai exclude din cîmpul său vizual, ci se implică deliberat în lumea pe care o plămăiește (...). Scriitorul e tot mai puțin „demurg” și tot mai mult „mator”. Nimic nu e întâmplător. Scriitorul apare

des în proza acestor ani pentru că e nevoie de el”. E scris adînc... ● Un exemplu de adevărat

O expoziție de transparențe

Am văzut la Oradea o expoziție de sticlărie artistică, mai înainte ca ea să peregrineze către București și spre alte orașe ale țării, ducând cu ea un joc frumos și serios de linii și culori, de lumină și umbră. Un joc frumos și serios pentru că operele expuse alterează între obiectul de decor plăsmuit pentru dulcea incintă a ochiului și cel utilitar de gospodărie sau laborator, învecinând pe policiașii și pe trepiduri bibelouri și retorte, protuberanțe de sticlă la stiliul rococo și elegante pahare de șampanie sprijinite scăpător pe un picior subțire până la hieratizare.

Afișul ne spune că este vorba de un „Simpozion național de sticlărie”, aflat la ediția a VII-a fără ca subsemnatul să fi aflat, la rându-i, despre o astfel de tradiție limpede, transparentă și lin clinchetoare, simpozion ce este tutelat de o seamă de instituții: M.I.U. — C.I.J.F.C., I.S. Pădurea Neagră, Comitetul de cultură și educație socialistă al județului Bihor, U.A.P. — Filiala Bihor, instituții ce vor să ne dovedească, încă de pe fronsispiciu afișului, că de data aceasta copilul cu mai multe moașe s-a născut teafăr și chiar incântător.

Artiștii din șapte centre de producție a sticlei s-au întâlnit de data aceasta la Pădurea Neagră a Bihorului, vatra celei mai vechi sticlării din perimetrul românesc și unde niște săpături edilitare au dat, deunăzi, la lumină, cioburi de sticlă rudimentară ale unei alte foste manufacturi, mult mai vechi, despre care nu se știa nimic până acum.

La Pădurea-Neagră, într-o doli-nă subcarpatică paradisiacă, pe dunga unei văi cu pășuni, sticla și semicristalul (se experimentează și cristal) sint produse în stil vechi, prin suflatul cu gura, fără nici un dram de automatizare. Aceasta dă fiecărui obiect, fiecărei garnituri de sticlărie, tinuta și peceea de unicat și asigură o clientelă numeroasă și stabilă în o sumedenie de țări ale lumii. Într-o astfel de întreprindere, artiștii celor șapte orașe românești și-au ideat, și-au machetat lucrările și le-au urmărit execuția în sticlă sau semicristal de către muncitorii fabricii pe care, spre cinstea organizatorilor simpozionului afișul îi pomenește pe toți nominal. Simetria este de zece artiști la zece lucrări — artiștii fiind și ei lucrători, iar lucrătorii fiind și ei artiști — în caz contrar, operele expuse n-ar fi ieșit, așa cum sint, în toată splendoarea lor.

Am admirat stilizările pe blocul de sticlă contorsionat ale lui Gheorghe Asurulescu, amfitrionul de la Pădurea-Neagră al simpozionului, ființele marine cu licării ca de acvariu ale Marianei Tudor din Baia Mare, pe aceeași linie de stilizare, iar mai lină, mai visător feminină, paharele de cocostirici într-un picior, reduși la corpul de cupă ale Anei Maria Nagy din Turda, precum și cele iscalite Sura Adolf din Mediaș, acestea alcătuiindu-se din sipețuri transparente pentru cosmetică, mici și intime nimicuri de budoar, — dar și seturile semnate de Mircea Dăneasa (Suceava), Văfer Neag (Tg. Jiu), Mioara Popescu (Bistrița), Ana Simionescu (București) — în compania a două orădence Marta Iakobovits și Anko Gerendi-Găină, de o plasticitate lăsată în seama unei fantezii cumpănite, controlate parcă de o temă lăuntrică, a sufletului, pipăită în

magma fierbinte a sticlei. Să-i catalogăm acum și pe artiștii suflători cu sentimentul că am mai scris despre ei în reportajele mele (inclusiv în Flacăra) și cu nostalgia de a-i revedea suflând, prin tubul prelung, magma de sticlă, ca într-o orchestră a cărei melodice e forma, e sticla străvezie — o simfonie a plasticii așadar. Ei sint Ștefan Balint, Gheorghe Jarca, Emeric Czech, Francisc Muha, Ioan Hercuț, Alexandru Balint, Dezideriu Pozsojhy, Adalbert Pato, Coloman Kiss și Andrei Jusas, locuitori ai unei văi de foioase și conifere, constelată de sate alpiniste — români, slovaci și maghiari, deseori sticlar prin tradiție la a nici nu se știe care generație și stirpe.

Privite cu ochiul expertului, artist și neguțator, expozițiile de acest gen au menirea de a scoate din monotonie, din șablon mărfurile care s-au învechit, s-au perimat, și să fină pas cu moda epocii, într-un domeniu atât de fin, de pretențios și de schimbător cum este cel al materiei transparente: sticlăria și semicristalurile. Sintem în epoca designului. Oricărei mărfi i se caută o linie cit mai plăcută. Deci inclusiv produselor pentru laborator, unde severitatea și singurătatea muncii de cercetare pot fi încălzite de forme și culori mai de la inimă. Și, cu atât mai mult, în menaj — de la ustensiile de bucătărie până la serviciile luxuriante de banchet. Ca să putem concura cu țări de o îndelungă și strălucită tradiție în materie, se cere să ne reprimem neconținut uneltele și fantezia — iar dacă spiritul de inventivitate tehnico-științifică intră și el în domeniul policrom al „Cintării României”, dacă spiritul de întrecere, de concurs este atât de bine marcat și în expoziția la care mă refer — e bine ca totul să se termine cu bine, prin rezultatele practice. Prin omologare. Prin bucuria de a vedea, miine, într-o vitrină, la îndemina fiecăruia micile mari minuni pe care le-am văzut în unicat la expoziția plecată din Oradea prin alte orașe ale țării. Căci altfel, degeaba a fost deschisă și degeaba ne-am tocit condeiul scriind despre ea.

AL. ANDRIȚOIU

Diminețile unor băieți cumiști

La scurt timp după **Fapt divers**, Andrei Blaier este din nou prezent pe ecrane cu un alt film despre tineri: **Rideți ca-n viață**, pentru care semnează atât regia cit și scenariul. Noua peliculă, acaparind parcă și resursele — nefolosite — al anterioarei, este o reușită cu adevărat la nivelul lui Andrei Blaier, aducându-ne în mediul favorit al filmelor sale de actualitate cu tineri și despre tineri — șantierul, toposul devenit aproape clasic al tineretii, simbol al mobilității ce caracterizează această vîrstă, al calităților sale intrinsece: curajul, altruismul, gustul riscului, gustul bucuriei făcute din pușin.

Rideți ca-n viață — un film extrem de bogat și în întimplări, și în sugestii, plin de căldură și străin de orice didacticism. Trei tineri frumoși — doi băieți și o fată (interpretați de Stelian Nistor, Bogdan Gheorghiu și Oana Pellea) — vin de undeva, nu se știe prea bine de unde (în fond, fiecare vine din altă parte, din micul său trecut), vin pe un șantier hidroenergetic, încărcăți de o multime de pitorești saci de volaj și de tot

atîtea idei năstrușnice, puși pe haz (chiar dacă uneori de necaz), decizi să dinamiteze vorbele goale — „seriozitate în muncă”, „spirit de echipă”, „grija pentru om” — infuzându-le adevărul tinereții lor care le dă viață. Prietenia este pentru cei trei un mit inviolabil. Doi băieți și o fată trăiesc băiețește, în salopete muncite, închiși în hotărîrea lor de a se bucura cu toată inima de viață, dar deschîși, numai ochi și urechi, la ce se întimplă cu cei din jur. Calul lor de bătaie: prostia. Iluzia fundamentală: bunătatea funciară a oamenilor. Decepția inevitabilă: nu toți oamenii sint buni. Există în film o scenă de mare duritate, în sensul trezirii din iluzie, scena logodnei dintre Angela și Manea, sus, în colivia unui uriaș elevator, în haine aproape de nuntă, scenă care se sfîrșimă sub ochii noștri într-o încercare de viol. Și aici filmul s-ar fi putut încheia. Vraja s-a rupt, bucuria în care se închiseră cei trei n-a convins pe cei din jur. E ca-n viață. Dar tot ca-n viață, ca în viața pe care cu toții ne-am dori-o, gesturile mari, cu adevărat generoase, vin la momentul potrivit. Fata vrea să plece, trecutul ei a fost cu brutalitate readus pe tapet, compromițind clipa cea mai frumoasă a noului ei prezent. Vine însă un inginer (Gheorghe Dinică), dur în aparență, vulnerabil în esență, care o întoarce pur și simplu din drum, fără vorbe, înodind la loc firul rupt. Urmează un epilog, care ar fi lacrimogen dacă n-ar fi emoționant. Un moment banal: Manea se uită în apa rîului, se uită doar, gîndul lui pare să fie că toate trec. Se aruncă în apă, împreună cu Bogdan, se scaldă, schimbă vorbe mari, pe care hirjoana acvatică le pună însă la locul lor, cad niște bolovani uriași și piciorul lui Manea rămîne imobilizat sub unul din ei. Moment dramatic, șansă unică de interpretare pentru tînărul actor Stelian Nistor, șansă folosită din plin. Momentul este foarte bun. Se fac și gesturi patetice: ea, Angela, îl somează pe fostul ei iubit, doctorul, să-i salveze prietenul, pe cel care, cîteva ceasuri, i-a fost logodnic, dar întregul nu suferă.

Rideți ca-n viață e interpretat de adevărați profesioniști ai genului: Oana Pellea, Stelian Nistor, Bogdan Gheorghiu sint nu numai actori buni, ci și tineri de vocație, inzeștrați cu inteligența de a-și cunoaște vîrsta. Oana Pellea — jucînd subtil efortul de a acoperi frivolitatea prin puritate, face un rol excelent. În rolul lui Manea, Stelian Nistor e plin de vervă, bufonadele lui sint, în subtext, melancolice, el așteaptă din partea celorlalți o meritată recunoaștere a calității omului din el. Bogdan Gheorghiu, mai mult decorativ, întregeste totuși triunghiul (nu în sens frivol!) cu o notă de fermitate în plus în personalitatea personajului pe care-l interpretează. În rolul inginerului șef, Gheorghe Dinică este morocănos și omenos în același timp, disperat și, la un moment dat, reînținat la incredere. Un portret în linii puține, dar convingător intru-totul. Harion Ciobanu, Violeta Andrei, Jean Lorin Florescu, Alexandru Repan, Maria Glișor și alții, în roluri de mai mică întindere, colaborează eficient la interpretarea filmului. Imaginea, semnată de Dumitru Costache-Fony, e frumoasă. Cadre curajoase, unghiri ingenioase. În final, o metaforă sugerată discret. La temelia uriașă a unui baraj (trimiteră „manolică”) — modesta, dar uriașă jertfă a unui tînăr (accidentul cu Manea). Muzica filmului, de foarte bună calitate, este semnată de Radu Șerban.

TANIA RADU

Cronica literară

Itinerar printre clasici

Acum șase ani Paul Cornea scria în introducerea la culegerea de texte teoretice **Conceptul de istorie literară în cultura românească (1978)**: „Memorie a culturii avînd funcția de a ține la zi Antologia operelor reprezentative ale națiunii și de a face din lectura lor un prilej constant de îmbogățire sufletească și cunoaștere de sine, istoria literară e chemată să joace pînă un rol mai însemnat decît cel pe care-l îndeplinește azi. Avem toate motivele să credem că-și va onora această sarcină”. Într-adevăr, istoria literară s-a practicat și se mai practică, dar conceptul de istorie literară e încă foarte diferit interpretat. Citind prefața la volumul **Itinerar printre clasici** (Eminescu, 1984) despre șansele analizei istorico-literare, nu fără oarecare surpriză am constatat că Paul Cornea mai face o separare între istoria literară și critică, susținînd nu numai că scopul lor diferă, dar că ar fi posibilă una fără alta. Istoria literară s-ar ocupa doar de cunoașterea pozitivă (a cui?), iar critica ar fi doar filozofare sau autoexprimare, prima biziindu-se pe metodă, iar a doua pe intuiție. Sint de părere că obiectul amindurora e valoarea și că metoda fără intuiție nu duce la nimic. Deosebirea dintre Iorga și Călinescu nu e deosebirea dintre istoric literar și critic, ci diferența între istoric și istoric literar. Dealtfel în practică Paul Cornea se dovedește un istoric literar veritabil care se ocupă de valori, chiar dacă de valori recunoscute, dispunînd de intuiție critică și, în vremea din urmă, apelînd la diverse metode mai noi sau mai vechi, cum sint sociologia literaturii, naratologia, problematica receptării. Aș spune că fără să aducă observații cu totul noi, Paul Cornea vine adesea cu abordări de nuanțe și nu o dată cu exegeze menite a adînci înțelegerea fenomenului artistic, din cînd în cînd cu reexaminarea vechilor opinii și chiar cu puneri la punct. N-am de gînd să refac întregul itinerariu critic al autorului, îmi permit cîteva popasuri.

Amator de caracterizări bipolare, Paul Cornea scrutează dramaturgia lui Alexandri între exuberanța vodevilului și retorică dramei istorice. Este însă o întrebare dacă tot teatrul comic trebuie subsumat vodevilului. Autorul și l-a împărțit în canțonete, scenete, opere, vodeviluri, comedii și o feerie națională. Pentru **Farmazonul din Hirlău**, comedie în trei acte, prelucrată, se presupune ca model comedia balet în trei acte **Monsieur de Pourceaugnac** (1669) de Molière. Pestiș, provincial, nătărău, e împiedicat să se însoare cu Aglăia, fata slugerului Giganu din Iași, de tînărul zugrav Leonil și prietenul său Titirez, precum Pourceaugnac, limuzinez, e împiedicat să se însoare cu Julie, fiica lui Oronte, de Eraste și intrigantul napoletan Sbriganii (în loc de acesta, Paul Cornea pune pe Trufaldino, personaj de commedia dell'arte, folosit de Molière în **L'Etourdi** ou **le Contre temps**, iar de Alecsandri, ca Trufandachi, în **Boieri și ciocoi**). O trimitere la personajele commediei dell'arte apare și în analiza vodevilului **Rusalilie** unde despre Ionus Galuscus, vechiul moșiei și profesorul școlii din sat, aflăm că ar fi „un fel de Pantalone cu bosa latinismului”, deci un debitor de pantalonade, avînd drept model pe Clevetici care „critică tot, fie bine, fie rău”. Aș fi susținut, împreună cu E. Lovinescu, că **Fintina Blanduziei** e capodopera lui Alecsandri. Nu neg. Am arătat că în unele ediții ale operei lui Horațiu, precum cea de la Garnier-frères din 1872, folosită probabil de Alecsandri, vestita Fons Bandusiae din **Carmina**, III, 13, apare sub forma Fons Blandusiae. Nu știu dacă cineva a intitulat oda **Ad Fontem Banduzium** cum e citată de Paul Cornea. De amintit că Alecsandri și-a prefăcut singur drama **Ovidiu** în scenariu de operă în limba franceză care n-a putut servi din această cauză lui Constantin C. Nottara în opera sa din 1941—1948 **Ovidiu**. Care e mai viabil, teatrul comic sau cel tragic, comedile sau dramele lui Alecsandri? Și unul și altul, deși comedile sint uneori prea facile, iar dramele uneori factice.

De acord că arta romanului e altceva decît romanul ca artă, cu condiția de a recunoaște că romanul implică obiectivitate, fie că prezintă parvenirea pe căi odioase, fie că se referă la înălțarea pe căi oneste, în **Ciocoi** vechi și noi de Nicolae Filimon, creația fiind afectată pe ambele planuri cu efecte mai rele îndeosebi pe al doilea. Putem vorbi de un roman și un romanț numai în accepția de astăzi a termenilor, țînînd însă seama că italianii numesc încă și astăzi romanul **romanzo**.

Correspondența dintre Hasdeu și fiica sa nu mi se pare suficientă pentru a privi pe autori ca pe niște eroi de roman. Lipssește romanescul și aflăm cu dezamăgire că pînă în 1888 Iulia Hasdeu nu citise nimic de Eminescu, nu înregistrase apariția volumului de poezii din 1884. Protesta doar că tatăl său (om fără nici un gust literar, după Călinescu) declara pe Vlahuță „superior lui Alecsandri”.

Amintirile din copilărie ale lui Ion Creangă sint așezate de Paul Cornea între fabulă și istorie, subsumate unui „epic transfigurat de o viziune arcaică”, cîrgînd „senine, lipsite de insinuări și aluzii malițioase, nefurburate de porniri vindicative sau impunsături ale vanității”. Totuși, se uită permanenta ironie a lui Ion Creangă față de eroii săi și chiar autoironia, ca atunci cînd se referă (loc citat de interpret) la interesul său pentru învățatură: „Bucurea poate s-o învețe și acasă cine vrea. Iar cine nu, ferice de dînsul! Și eu, unul, eram dîntre-acei fericiți: cînd e vorba de credință, ce-ți mai trebuie învățatură?”. De observat apoi că Ion Creangă scrie de Nică al lui Ștefan a Petrii pînă la la vîrsta de 16 ani.

Realism ca alibi în **Viața la țară**, a lui Duiliu Zamfirescu? Atunci de ce să nu insistăm în primul rînd asupra viziunii sale fundamentale clasice, deductibile din atîtea mărturii, precum: „A idealiza în lumea reală creînd tipuri vii și posibile, mi se pare scopul cel mai înalt al artei”. Despre Shakespeare: „Opera lui... se impune... în orice timp și loc, fiindcă este impresia unei realități armonice...”. La Tolstoi identificăm „un verism pînă la înălțimea sufletelor omenesti care n-are nimic de-a face cu verismul pornografic (naturalismul — n.n.) lui Zola...”.

Itinerarul printre clasici al lui Paul Cornea se încheie cu **O istorie a receptării: I. Heliade Rădulescu în conștiința criticii românești** (pînă în 1978). Dintre recitările este uitată aceea a lui P.V. Haneș din 1914 din **Echilibrul între antiteze**, după noi opera esențială a lui Eliade. Studiul acestei opere datorită lui Radu Tomolagă e socotit de Paul Cornea „de o lipsă de umor frapantă”, clasificabil la supralicitări. Ne-am exprimat în 1972 (**Varia**, I) un punct de vedere diferit, constructiv.

AL. PIRU

CAP LIMPEDE

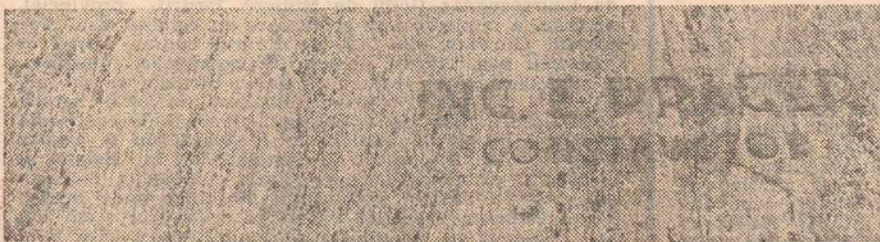
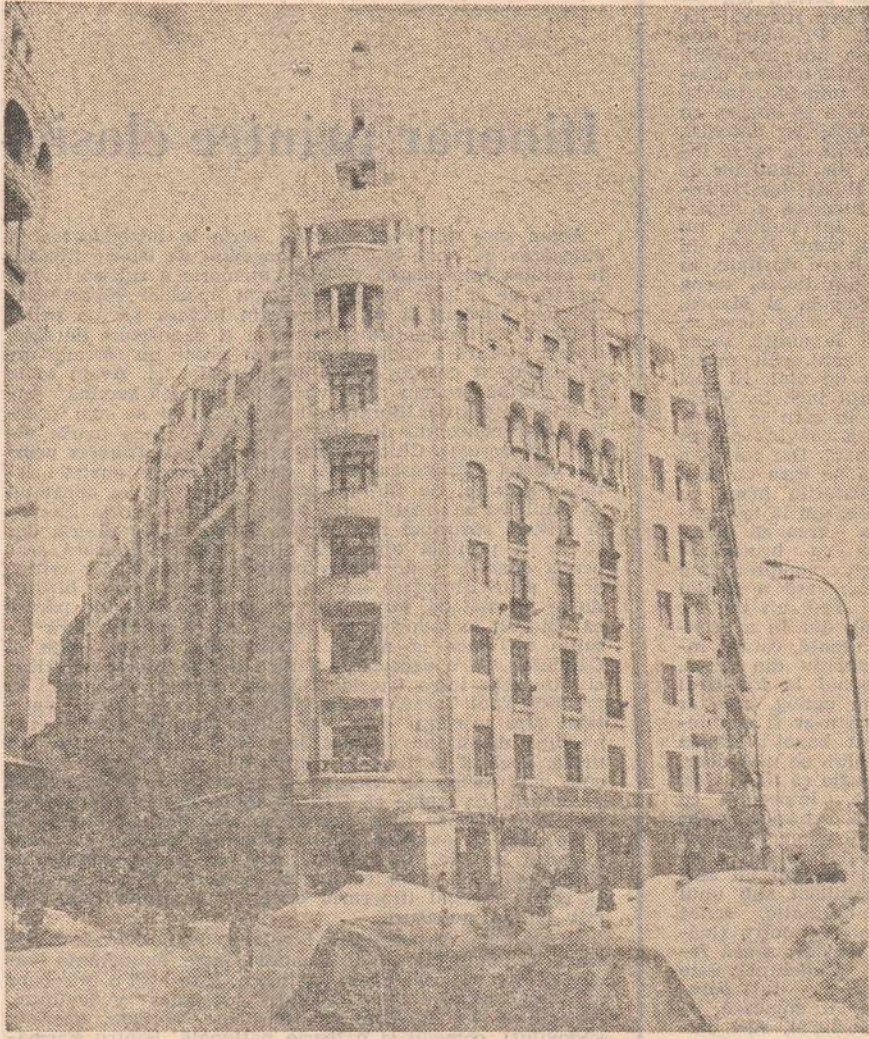
comentatorului la obiectul comentat este cronica lui Al. Călinescu la critica de tip necanonic a lui Val Condurache (în același nr. al **Convorbirilor**). Totuși, parcă ideea cu „one man show” am mai citit-o cîndva? Și tot în **Convorbirile literare** facem cunoștință (prin traducerea lui D. Diaconu) cu un nou autor, de naționalitate incertă, pre numele său **George** (nu Gheorghe!) Luis Borges. Lipssește, însă, convenita notă biobibliografică, necesară aici cu atât mai mult cu cit numele în cauză seamănă izbitor cu un altul... Dar, în fond, ce? Jorge nu-tot **George** înseamnă? ...cred că una din particularitățile literaturii noastre, în general, o constituie prezența, în special, a acestui spirit caragialian apt să descopere ambiguitatea unor lucruri. Ca să nu mai vorbim de faptul că risul e o eliberare, deschizînd drumul spre rela-

xare morală, spre o și mai mare libertate interioră. Risul e un tratament social”. (Dumitru Solomon, în interviu acordat Elenei C. Florescu, **Tomis**, nr. 1/1985) ● Nicolae Manolescu își continuă în nr. 1/1985 al **Ateneului** post-scriptumul la **Utopia cărții** (M. Sădoveanu). Alături, Dan Ciachir publică un prim fragment din mărturisirile făcute de Mircea Eliade lui Claude-Henri-Rocquet în **L'épreuve du labyrinthe**. Iar o pagină mai incolo, Ioana și Ion Drăgănoiu ne oferă alte pagini dedicate ironiei de către Vladimir Jankélévitch (ironia „amorțește pentru a dezmoști și amină pentru a trezi și pune în mișcare, ea zdruncină somnolența prezumției satisfăcute, ea cheamă inconștientul la mai multă conștiință...”) ● Dumitru Tiganic (**Motive ofice în creația eminesciană**, în **Ateneu**, nr. 1/1985) ne arată, în-

tr-un context grandilocvent ornat și lipsit pînă și de cele mai elementare referințe în materie, că „înțoarcerea, atât de familiară, a privirilor către neant și de la acesta la frumusețile vieții este un gest străvechi la Eminescu, un crez filozofic și strămoșesc” și că „eterinitatea lui Eminescu s-a conturat și prin acest orfism ancestral și participativ, transformîndu-l într-o voce a universului însuși”. Cu alte cuvinte: totul e bine cînd nu se termină niciodată. ● Ca de obicei, numerele 103—104 ale revistei studentești **Dialog**, din Iași, au deopotrivă substanță, violență, pregnanță în opțiuni și realizare. Pagini inedite din confesiunile lui Radu Petrescu, o vibranță mărturie, ca și necunoscută, încredințată în ianuarie 1977 muncitorilor ieșeni de către Al. Ivasiuc, poezii de Florin Mugur și Doina Uricariu, cronici la volume semna-

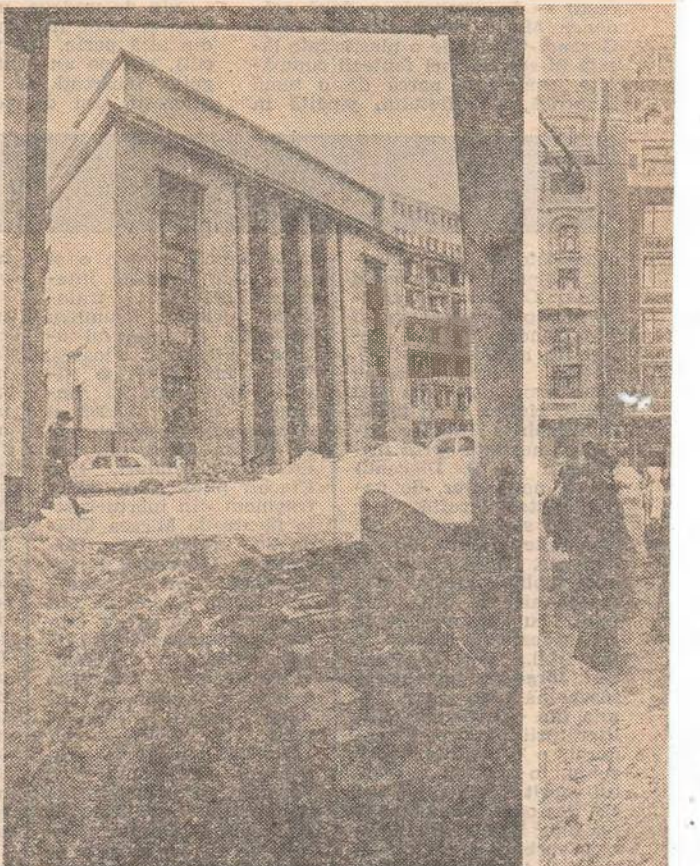
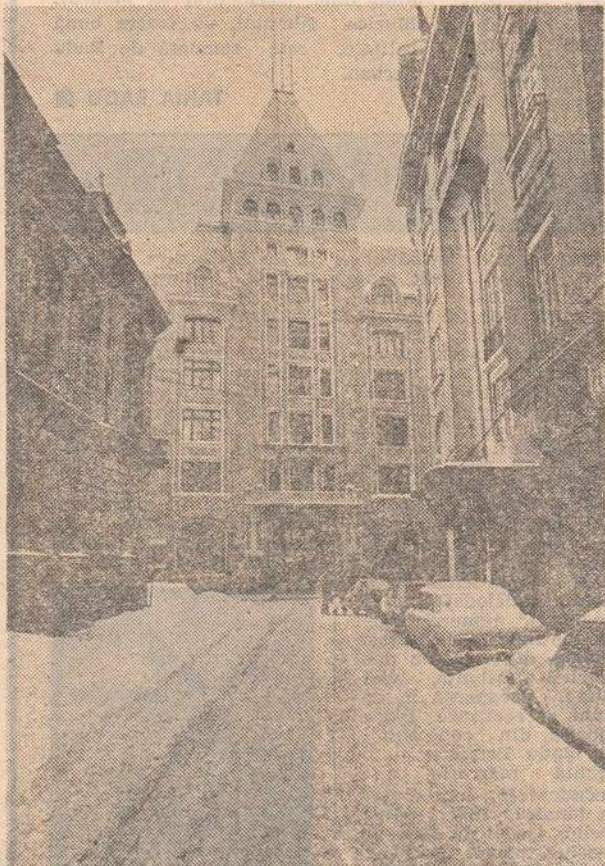
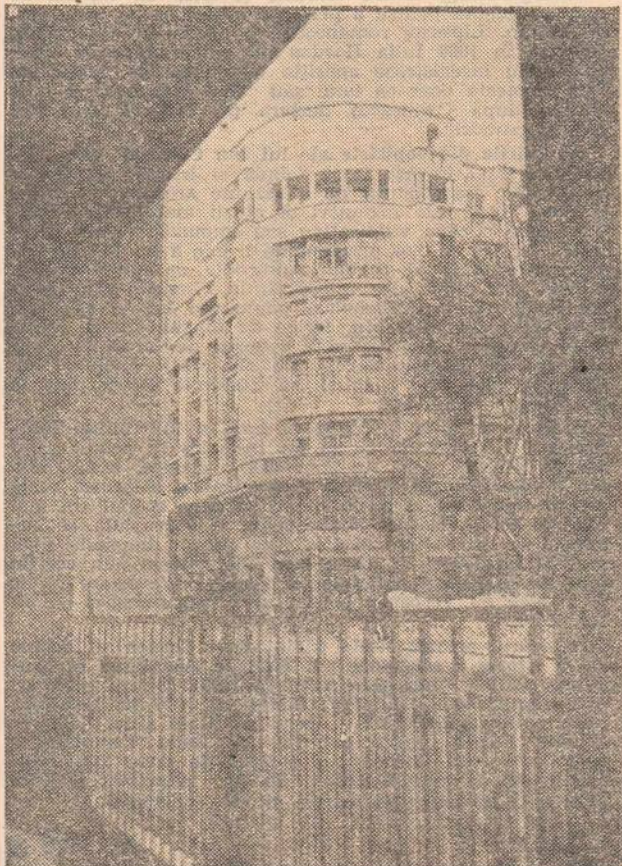
te de A. Buzura, N. Breban, G. Adameșteanu, C. Țoiu, P. Sălcudeanu, S. Marcus, F. Iaru, proză de Ștefan Agopian, Bedros Hărasangian, trei debuturi în poezie adnotate de N. Manolescu și Al. Mușina, un eseu insolit al lui Luca Pițu despre Ion Creangă, un **Cvartet** incitant, interpretat (solo) de Ion Bogdan Lefter, o pagină din literatura lui Vladimir Nabokov... Un sumar de invidiat, care va să zică. (Tania Radu)

Omul care a construit case

Cine trece pe Calea Dorobanților, puțin mai sus de Piața cu statuie, azi numită a Cosmonauților, mergând spre Ștefan cel Mare, întâlnește blocul roșu cu zodiac, una din cele mai frumoase clădiri ale Capitalei, pe care autorul a avut curajul să se semneze : inginer Emil Prager. Dacă ar fi trăit în vremea lui Leonardo da Vinci poate i-ar fi fost rival, dar nici el n-a avut prea mulți rivali în aproape trei sferturi de veac de viață și de dăruire zidurilor de case și de edificii pentru eternitate. Renașterea n-a fost una singură, ea se repetă prin oamenii mari ai fiecărui timp. Prager a fost un spirit renaștivist. Intrupat în zidurile a numeroase construcții ale Bucureștiului, a supus suav, ca pe o vestală, pura fantezie calculului matematic și geometriei suverane secolului său. Este primul inginer care a introdus betonul armat în România, ceea ce înseamnă deschiderea către arhitectura modernă a evului XX. Un dascăl generos care a creat o școală de ingineri români în domeniu. Căreia i-a lăsat, în plus, moștenire o carte de căpătii, primul volum din tratatul privind arta și știința calculului betonului armat, experiența și, mai presus de toate, exprimat atât de clar, sensul vieții noastre pămîntene : omul rămîne prin ceea ce face.

avem!

Fotografii de PAUL AGARICI

ATLAS PENTRU ISTORIA ROMÂNIEI

S-o scriem cu majuscule, e un EVENIMENT, această carte frumoasă tipărită cu atenția și grija pe care o merită abecedările ființei noastre naționale. E ca o pecete pe un hrisov domnesc, al voievozilor celor mari ai libertății și neatinării țării. ATLASUL pentru ISTORIA ROMÂNIEI era necesar și ne lipsea din tezaurul cărților fundamentale despre trecerea noastră prin veacuri. Istoriografia românească a avut mult timp goluri și pete albe ce conveneau unora și unde puneau, cu mai bune ori rele intenții, tot felul de teorii eronate sau fapte tendențioase. După Congresul al IX-lea al Partidului, congresul-deschidere spre noi înșine, după repetatele îndemnuri ale tovarășului Nicolae Ceaușescu, cercetătorii noștri, istoricii de cea mai temeinică formație științifică, morală și patriotică, autorități pe plan național și internațional, au repus în drepturi istoria românilor, așa cum s-a petrecut ea, așa cum au făurit-o poporul, personalitățile și conducătorii săi, vremurile prin care a trecut, nu odată vitrege, înfruntându-le. Au apărut astfel, în ultimii ani, tomuri și tratate cu adevărat fundamentale, înălțate pe structurile solide ale izvoarelor, documentelor, mărturiilor arheologice tot mai bogate, rodul unor îndelungi și temeinice descifrări, studii și cercetări referitoare la toate epocile din cele mai străvechi și până azi. Așezind Adevărul la locul meritat, deasupra tuturor, Atlasul pentru Istoria României vine să completeze, iată, seria acestor „acte“ de temelie ce grăiesc, fără drept de recurs, prin probitatea și temeinicia probelor, despre continuitatea, statornicia și permanența poporului român și a strămoșilor săi între fruntariile geografice carpato-danubiene pontice, secole și milenii, despre vechimea sa prin originile dacice și tracice, precum și despre tinerețea sa, ca o nouă etnie rezultată din conviețuirea și contopirea cu romanii.

Este o operă completă și complexă. Este un vast tratat într-o succintă sinteză atotcuprinzătoare, plecând de

la-atestarea locuirii pe teritoriul țării noastre din preistoria cea mai adîncă a omului, din îndepărtata Cultură de prund a paleoliticului inferior, de acum 1 milion de ani. Este o operă de știință întocmită cu artă atît sub raportul esențial al semnificațiilor, cit și sub raportul formal, prin condițiile grafice de realizare. Merit ce revine, deopotrivă autorilor — conf. univ. Ion Ardeleanu, prof. univ. Dumitru Berciu, gl. în rezervă Ion Cupșa, conf. univ. Gh. Matei, prof. univ. Camil Mureșan, acad. Ștefan Pascu, prof. univ. Ștefan Ștefănescu, prof. univ. Dumitru Tudor —, consultantului științific conf. univ. Mircea Mușat, edi-

O carte pentru identitatea, mintea și sufletul nostru

torului — Editura didactică și pedagogică —, cartografilor — artiști plastici și profesioniști de ținută ca Ștefan Pandelescu, dr. Gh. Niculescu și Rodica Niculescu, Leonard Stănoiu —, ca și reputatei întreprinderi tipografice „Arta grafică“ din București.

Apărută la 10 ani după o altă temerară și reușită a genului — Atlasul de istorie universală —, lucrare a specialiștilor români apreciată în țară și peste hotare, noua tipăritură, cu cele 80 de hărți ale sale, ilustrînd toate epocile și perioadele nu numai că explică istoria, evoluția societăților din spațiul carpato-danubiano-pontic în toate sferile și articulațiile lor, economic, social, cultural, demografic, etnografic, militar și în contextul evoluției generale a societăților omenesti dar implică opțiunea și concepția autorilor, care este și a istoriografiei românești contemporane

Cele 80 de hărți sînt însoțite, concomitent, de izvoare și documente pe baza cărora s-au întocmit — planuri de așezări, cetăți și monumente, medalioane ale importantelor bătălii din istoria românilor pentru apărarea ființei naționale, a independenței și neatinării, care, pe lângă rolul lor informativ au și pe acela al demonstrației demersului științific, al metodologiei de lucru și deci a obiectivității lucrării. Dacă prima planșă este cinerama locurilor celor mai străvechi în spațiul geografic unde s-a format poporul român, ultima înfățișează România socialistă a anului 1980. Iată, la pagina 28, harta „Descoperirilor arheologice din secolele VI-XIII“ a cărei descifrare revelează nu doar un simplu inventar de tezaur, descoperiri monetare, cimitire, monumente, așezări, cetăți, dar și organizarea politică a provinciilor românești, demarcațiile voievozilor din vremea prefeudală, argumente indubitabile asupra uneia dintre cele mai controversate perioade din trecutul poporului român. Harta de la pagina 74 „Dezvoltarea culturală a României între 1918-1940“ ca să dăm un alt exemplu, condensează, de asemenea, pagini întregi și etaje de semnificații asupra modului cum ne-am continuat perpetuu evoluția spirituală, integrarea în modernitatea lumii și prin care ne-am păstrat limba, unitatea, idealurile și ne-am îmbogățit valorile.

Cuvîntul înainte al academicianului Ștefan Pascu, de altfel coordonatorul întregii opere, scris sobru, în cuvintele măsurate ale omului de știință, ne învață cum să manevrăm atlasul. ne oferă cheile și cifrurile codurilor sale, dar mai presus de orice ne împărtășește testamentul de credință al autorilor și anume „înfațișarea adevărului istoric obiectiv cu privire la trecutul poporului român față de numeroasele interpretări tendențioase cerate cu dictonul vechi de milenii, dar neinvechit: înfațișarea istoriei fără ură și părtinire (sine ira et studio)“.

CICI IORDACHE-ADAM

...O idee năstrușnică: imaginarea și realizarea unor capsule ale timpului! La temelile unor uriașe construcții ori la temelile unui veac nou ne-am deprins să îngropăm conținere cu un număr de obiecte în stare să ne povestească în ochii și auzul unui ipotetic om din viitor, ce ne-ar citi astfel viața atunci cînd dovezile materiale ale existenței noastre se vor fi cheltuit. Se încearcă să se hrănească astfel o arheologie a viitorului cu o zestre ideală de surprize precalculate. La capătul prezumțiilor (evident funeste) care ar conduce planeta la stingerea ciclului de civilizație ce-o animă acum, această capsulă ar urma să reprezinte depozitul cel mai convingător de informații despre Pămînt și pămînteni: citeva cifre, hărți, mostre de sunete, voci umane înregistrate electric, unelte de muncă etc.

Cred prea puțin în utilitatea capsulelor de aluminiu cu conserve de „umanitate“ și mi se pare că existența lor nu e decît reflexul unui joc amar.

Desene pe asfalt

Conștiința prezentului

Să le fi imaginat vreun antreprenor de istorie, vreun constructor fantezist ori vreun poet? Mai degrabă un poet. Și asta ca o teribilă ironie (autoironie?) dacă ne gîndim că poezia, ea singură, e de-ajuns pentru a se constitui într-o mărturie totală, desăvîrșită și sublim-convingătoare despre Terra.

Dacă prin absurd unul istoric al omenirii i-ar lipsi un noian de documente (cronici, hărți, texte bibliografice) și el s-ar afla în posesia a doar citorva volume de poezie, el s-ar putea încumeta să descifreze în ele semnele ce-i lipsese. O sută de aurite Mikene de-ar fi scos din țărîna feri-

ciți Schliemann, dacă toate acropolele grecilor ar fi ajuns pînă la noi întregi, dacă am fi posesorii (cu inventarul complet) ai Bibliotecii din Alexandria, dar am fi lipsiți de norocul „Iliadei“ și al „Odiseei“, atunci am ști mai puține despre greci decît știm. Homer, singur, înlocuiește zestre tuturor tezaurilor cu taine nedezvelite; citindu-le, ochii realizează fericiți ipostaza scriitorului-patriot, dărîindu-le semenilor pagini ce le seamănă! Nu exclusivă cultivare a elementului festiv conduce spre literatură de înalt răsunset patriotic, ci exprimarea în cuvînte simple („simplitate“ ierbii și a grîului) a unor adevăruri în care oamenii (îndeobște în haine de lucru) să se poată regăsi.

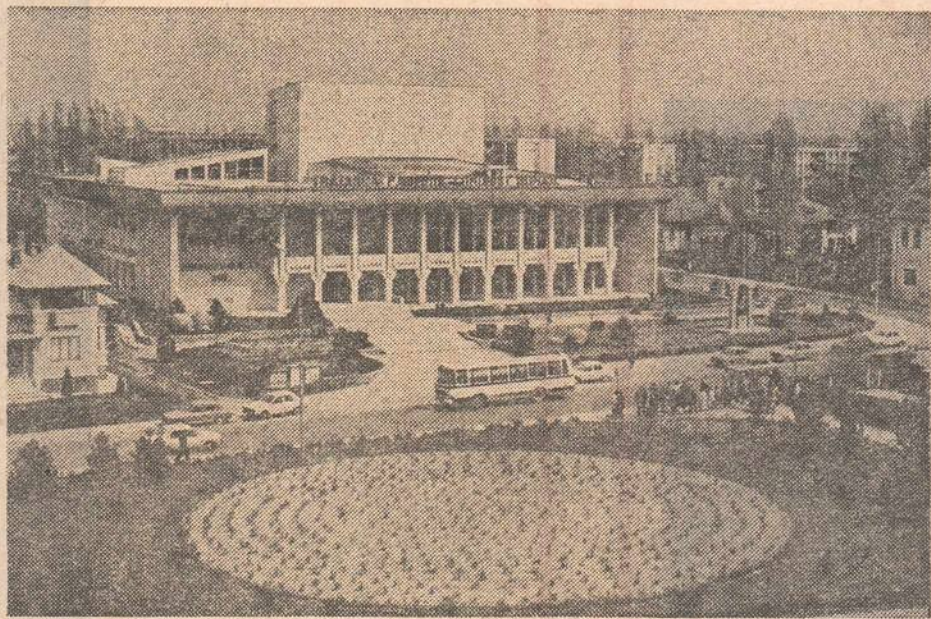
Să avem senzația că, mai repede decît credem, poezia noastră devine a lor...

GHEORGHE TOMOZEI

Pentru zestrea noastră de spirit

Casa de cultură din municipiul Deva

Casa de cultură din municipiul Tirgu Jiu

— Stimate Nicolae Florei, afară e februarie, mijloc de februarie, e iarnă în toată regula, viscol, zăpadă, gheață sub zăpadă... Aici, la dumneavoastră, e liniște, e liniște și... nu se fumează. Nu voi fuma. Solicitându-vă o fotografie pentru acest interviu, vedem că ați așternut, în așteptarea noastră, pe masă, câteva zeci și zeci de fotografii înfățișându-vă în mai toate rolurile interpretate...

— Am pregătit în cariera mea peste 120 de roluri, mari și mici, și, după cum vedeți, pe masă sînt mult mai puține fotografii. Mai mult decît atît, unele roluri sînt ilustrate, după cum vedeți, cu trei sau chiar patru fotografii...

— Asta înseamnă că ați selectat doar fotografiile acelor roluri pe care le-ați îndrăgit cel mai mult ?

— Nu, nu e-adevărât. Nu există rol pe care să nu-l fi îndrăgit și pe care să nu-l îndrăgesc în continuare. Fotografiile acestea au fost luate pur și simplu la întîmplare, fără nici o intenție selectivă și fără intenția de a epata.

— Pentru că tot am început astfel dialogul nostru, de la aceste fotografii, v-aș propune să ni le povestiți, dacă se poate spune așa.

— Adică... să le luăm cronologic ?

— Intrucît au fost așezate la întîmplare, vă propun să procedăm după același principiu. Ce ne puteți spune despre această fotografie ?

— Întîmplare-întîmplare, dar printr-o ciudățenie pe care nu știu cine ar putea-o explica, ați ales o fotografie înfățișându-mă în primul meu rol, Nilakantha, din opera Lakmé de Delibes. Se întîmplă această minune a vieții mele în anul 1956. Au trecut, iată, de-atunci, aproape 30 de ani ! Fotografia, însă, e recentă. Ea îmi aduce aminte de minunata lume în care intrasem atunci, lumea operelor, fascinantă lume a operelor, loc al bucuriilor și-al chinurilor, totodată.

— Al bucuriei și-al chinurilor, totodată ?

— Da, scena operelor e un fel de rug pe care ardem continuu, pînă la capăt. Despre un atlet care, în lupta sa cu recordurile, ciștigă un centimetru, toată lumea știe cîtă imensă muncă depune. Tot astfel sîntem și noi, muncim imens pentru a reuși un sunet curat, exact, pentru a pune pe picioare un rol. Îmi vin acum în minte minunatele versuri ale lui Lucian Blaga : „Roua este sudoarea privighetorilor care au ostenit toată noaptea cîntînd”. Nu cred să fie ceva mai frumos și mai potrivit pentru adevărul muncii artiștilor în general și al artiștilor de operă în special. Concret, în rolul lui Hans Sachs din opera Maestrul cîntăreți din Nürnberg de Wagner, rol pe care îl interpretez foarte puțini artiști, dată fiind imensitatea acestui rol în care artistul este prezent în scenă cinci ore. Cinci ore ! Un veritabil maraton al vocii umane. Spectacolul durează aproape cinci ore și jumătate. Laringele, după un astfel de spectacol, este roșu, congestionat de efort. Ca să poți face un astfel de rol, trebuie să te supui unei munci infernale. În ceea ce mă privește însă, tinăr fiind, intram, după 3-4 zile, în Lakmé, sau chiar în Faust, în care interpretam rolul lui Mefisto.

— Pentru că ați amintit de Mefisto, vorbiți-ne despre acest rol de excepție în cariera dumneavoastră.

— E o poveste destul de lungă. Rolul l-am realizat în 1962. A cam trecut ceva timp de-atunci, nu ? Ei bine cînd am fost distribuit în acest rol, toți s-au mirat. Erau neîncrezători. Rolul lui Mefisto era ceva nepotrivit pentru ceea ce știa lumea despre mine. Eu habar n-aveam despre toate aceste lucruri. Am studiat rolul, l-am învățat cu o teribilă plăcere, mi-am dat seama că pot face ceva cu totul diferit de ceea ce făcusem pînă atunci. La primele repetiții cu maestrul Denise Rudeanu, am văzut-o extrem de emoționată. Mi-a spus că voi face în acest rol o adevărată creație. Îmi amintesc de Folescu, mi-a zis ea. Nu mă crezi, a continuat, dar acest rol va fi decisiv pentru dumneata. Am aflat mai apoi că s-a dus la directorul de-atunci al Operei, Mihai Brediceanu, și l-a convins că sînt pe cale să fac un rol excepțional în Mefisto. La rîndul său, maestrul Brediceanu l-a convins pe maestrul Hero Lupescu, regizorul spectacolului, că s-ar putea să aibă o surpriză în legătură cu acest rol făcut de mine. Ei bine, inițialmente, Hero Lupescu

n-a crezut. Nici n-a venit la primele mele repetiții de regie pe care eu le începusem cu asistentul Ion Constantinescu, crezînd că totul e o simplă impresie de moment. Mai tîrziu, cînd regizorul Hero Lupescu a venit la repetiție, a fost impresionat și a lucrat cu mine pînă la intrarea în spectacol.

— Iau de pe masă o altă fotografie, cea în care interpretați rolul lui Boris Godunov din opera cu același nume de Mussorgski.

— Încep să înțeleg că nu-l vorba despre o simplă întîmplare din felul în care luați fotografiile aflate pe masă. Dar, mă rog, acesta este dreptul reporterului care vrea să lase impresia că totul este doar o întîmplare.

— Accept punctul dumneavoastră de vedere. Ce ne spuneți deci despre rolul lui Boris Godunov ?

— Pînă să ajung să fac acest rol pe scena Operei Române, s-au întîmplat citeva lucruri cu totul și cu totul extraordinare. Nici nu știu dacă e bine să le povestesc. Le voi povesti, totuși. Cu cîtăva vreme înainte de-a face acest rol

pe scena Operei Române, urma să-l interpretez, în cadrul unui concert în străinătate. Știam totul despre acest concert dar nu și faptul că urma să cînt fără partitură și fără suflor. Aflu acest „mic” amănunt cu numai 8 zile înainte de concert. Mă sfătuiesc cu „consilierul” meu artistic, adică cu soția mea, Nusa, care m-a convins că-l pot învăța repede și pe dinafară. Ajuns acolo, la München, aflu alt amănunt : concertul va fi imprimat pentru radio și televiziune. Deci, alte emoții. Accept. Se fac pregătirile necesare. Sînt întrebare dacă e nevoie să facem anumite repetiții. Cu un curaj nebun, curajul omului disperat, spun că eu n-am nevoie de nici o repetiție. Și începe direct imprimarea. Aer, aer ! Lumină, lumină ! Acestea sînt, primele cuvinte ale scenei. Și intru în rol. Nu mai vedeam nimic, nici în stînga, nici în dreapta. Cînd totul s-a terminat, am auzit într-un microfon : Fantastich ! Einmalich ! Adică fantastic, unic ! Au urmat citeva clipe de tăcere profundă. Apoi, de la același microfon, s-a anunțat că membrii ansamblului sînt liberi, că pot să plece acasă, intrucît totul a ieșit, după părerea tehnicienilor, perfect. Aici trebuie să vă spun că înregistrarea fusese prevăzută a dura 4-5 ore, dar pentru că totul ieșise destul de bine, perfect, cum spuneau ei, ne-am trezit că aveam un timp imens la dispoziție. Ei bine, n-a plecat nimeni. Am așteptat cu toții să auzim înregistrarea. Ieșise, într-adevăr, perfect. Asta, la München. La București...dar mai bine citiți din cronică acestui spectacol apărută în Contemporanul : „E sîmbătă seară. La Opera Română sala arhiplină așteaptă apariția unui nou interpret în impunătorul rol titular din Boris Godunov, de Mussorgski, operă ce nu se mai cîntase de cîtăva vreme. Încă de la primele replici cîntate, din tabloul încoronării, publicul e captivat de noblețea frazării, de impunătoarea voce a celui ce, debutînd în rolul țarului, îl conferea

acestui a nu numai o interpretare muzicală care se ridică cu mult deasupra unui debut obișnuit, ci și o creație actoricească ce avea să rămînă memorabilă, într-un crescendo de lumini și umbre, culminînd în tabloul testamentului cu o explozie de dramatism realizat printr-o mare economie de mijloace. Maiestuos, cu o umbră de tristețe plutînd prin colturile scenei ca o presimțire a tragicului său sfîrșit, sau poate ca urmare a remușcărilor, cald apoi, profund amăn, în dialogul cu copiii, hotărît, dur și rece în dialogul cu cneazul Șuiski — paleta mijloacelor interpretative devine tot mai bogată înspre finalul operelor, în tablourile halucinației și morții, de care spectatori își vor aminti cu siguranță multă vreme...”

— În ceea ce mă privește, aș putea cita la rîndul meu un fragment dintr-o cronică apărută într-un ziar străin, „ABEND-ZEITUNG” : „Nicolae Florei este posesorul uneia dintre cele mai frumoase voci ale epocii, care strălucește astăzi pe cerul operelor”, apreciere ce a urmat concertului ce l-ați susținut la München

„Roua este sudoarea privighetorilor care au ostenit toată noaptea cîntînd”

cu Boris Godunov. Dar să continuăm. Văd pe masă alte roluri, printre care, firește, și Decebal. Ce a însemnat pentru dumneavoastră, un mare iubitor de istorie și arheologie, rolul lui Decebal din opera cu același nume de Gheorghe Dumitrescu ?

— În viața mea și în cariera mea, rolul lui Decebal a însemnat o emoție aparte, ceva foarte greu de explicat în doar citeva cuvinte. N-am visat niciodată ca eu, fost învățător, să fac săpături arheologice, să mă împrietenesc cu cei mai mari istorici români, să mă bucur de prietenia lor. Și, după atîta dragoste pentru istoria neamului meu, a meleagurilor mele natale, să am bucuria, copleșitoare bucurie, de-a de viață rolului lui Decebal. Nu este asta, oare, cea mai mare răsplată pentru preocupările mele istorice ?

— N-ați dori să ne vorbiți și despre istorie și arheologie, această mare pasiune a basului Nicolae Florei ?

— De ce nu ! ? Cu cea mai mare plăcere, numai că nu știu cum să încep.

— Începeți cît mai simplu, adică cu începutul.

— Eram elev, apoi învățător, după care, mult mai tîrziu, am urmat Conservatorul. În satul meu, în Vasiova, în Banat, înfrunta veacurile, de cine știe cînd, o cetate. Toată lumea spunea că e o cetate din evul mediu. M-am gîndit că acea cetate ar putea fi mult mai veche, de pe timpul dacilor, de exemplu. Dar cum să-l conving eu pe marii istorici ai timpului ? Am luat de la temelia zidului interior o probă de mortar și m-am dus, cale de peste 150 de kilometri, la Drobeta-Turnu Severin, la pictorul podului de peste Dunăre, durat de Traian. Mortarul din cetatea Vasiovei și cel de la temelia podului erau identice. Numai că, în interiorul cetății de la Vasiova am descoperit alte ziduri, mai vechi, care nu puteau fi decît dacice. Această convingere avea să-mi fie întărită mult mai tîrziu, cînd am descoperit într-un anticariat o

carte extraordinară, Columna lui Traian, a profesorului ieșean Teohari Antonescu, carte care vorbește și despre cetatea dacică de la Vasiova. Din jurnalul de campanie al împăratului Traian a rămas o singură filă din care reieșea că de la Berzovia a plecat spre Aizis, actualul sat Egeriș. Pînă să afirm și să demonstrez acest lucru, s-a crezut că Traian a trecut, în drum spre Aizis, pe la Firluig, un sat aflat mult prea spre nord, ceea ce ar fi fost, cum să spun, peste mină, adică nu era logic și nu era normal. I-am convins pe mulți din istorici de acest adevăr și, ca urmare, hărțile cu drumul armatelor romane urmărindu-i pe daci în retragere, s-au modificat substanțial. Dar cite alte lucruri n-ar mai fi de spus ! Pasiunea mea pentru istorie și arheologie a fost stîrnită de lectura unei cărți extraordinare, Dacia preistorică de Nicolae Denuşianu, cel care a scris o altă formidabilă carte, premiată de Academia Română, despre revoluția lui Horea, și iată că, iubindu-l atît de mult pe acest istoric, am avut prilejul să interpretez și rolul lui Horea în opera cu același nume de Nicolae Bretan. Atît rolul lui Decebal cît și rolul lui Horea m-au turburat profund și aș putea spune că ele au, în constelația celorlalte roluri ale mele, o strălucire aparte, sentimentală, intrucît, prin ele, am slujit și istoria și arta.

— V-aș propune să trecem de la istorie la... mitologie. Adică, mai exact spus, la marel rol al lui OEDIP.

— Oedip a reprezentat un rol de maximă importanță în viața mea, ca om și ca artist. Am avut ocazia, ca artist, să-mi însușesc unul din cele mai grele roluri din întreaga literatură muzicală. Intonația pune probleme de maximă dificultate, intrucît marel Enescu folosește nu numai tonuri și semitonuri, ci și sferturi de ton, sferturi care se cer a fi respectate. Aveam doar trei ani de operă, deci o experiență sumară, dar am avut fericita ocazie să lucrez cu proeminenta personalitate a artei noastre muzicale Constantin Silvestri, iar maestră corepetitoare mi-a fost excepționala pianistă și muziciană Dorina Popovici. Cu Oedip s-a întîmplat un lucru care și acum mă mîhnește. După cum se știe, Oedip, așa cum l-a scris marel George Enescu, a fost jucat în premieră, la noi, în 1958, la primul Festival „George Enescu”. A fost reluat în 1963, după ce s-a umblat pe textul libretului înlocuindu-se, de exemplu, zine bune, zine blînde, cu zile bune, zile blînde și alte asemenea nimicuri, că nu le pot numi altfel. S-a umblat, totodată, și la muzică și, poate, cele mai frumoase și mai inspirate pagini enesciene au fost tăiate. N-am să insist asupra acestui aspect. În ceea ce mă privește, am refuzat și voi refuza să joc alt Oedip decît cel scris de Sofocle și de Enescu. În 1963, la reluare, cînd Opera Română urma să plece la Paris, subsemnatul am refuzat să mai cînt acest rol. Oedip este o culme a artei noastre muzicale, iar din punct de vedere filozofic Oedip este un simbol al suferinței, al fericirii și-al nefericirii omenesci. N-avem dreptul să-l falsificăm, să-l denaturăm. Oedip este un erou mitologic, un simbol al omenirii, un luptător care a ajuns să se înalțe spiritualmente, prin imensa sa suferință, în starea de grație a fericirii.

— O ultimă întrebare. Este cunoscut un anume fapt care bucură multă lume: ați interpretat muzică românească pe foarte multe scene ale lumii. Cînd spunem muzică românească ne gîndim și la romanțe. Ce înseamnă pentru dumneavoastră romanța ?

— Într-adevăr, a fost pentru mine o mare bucurie și în același timp o înaltă datorie de artist român să promovez muzica românească în toate țările unde am avut concerte. Cît despre romanțe, voi spune că am crescut cu aceste tîlburătoare perle ale muzicii românești și dacă, pentru concertele mele de lieduri, apăream îmbrăcat întotdeauna în frac, ei bine, din respect pentru romanța românească, ea nefiind cu nimic mai prejos decît liedurile altor popoare, m-am îmbrăcat, la primul meu concert televizat de romanțe, la fel, tot în frac, socotind că și astfel pot arăta respectul și dragostea mea pentru romanță.

apari
dar cită depărtare
ești totuși punciul meu
de lacom sprijin

în pesteră
din care izbucnești
tăiat în două
de o stalaemită

nu simt în tine frumusețe
pe cit un vested vint
pornind

plural al simțurilor
auz și calmă pipăire
miros în dezbinare

prin tine vocea mi-aș
recăpăta-o
și gustul rămuos

lichid copil de cuarț
fraged și mele imaginându-și
zborul

în solzi în zale
în armuri
mă oglindești indiferent
mă tem de chipul meu
de tine nu

moară

există
există minune
în straniul noroc
al nenorocitului

gîndul foșnind
pădure cu lupi
la marginea
marginiei

gol te-am găsit
fără odoare
fără veșmint
plin de cuvinte

plîngi
apă în brațele mele
trup între pietre
de moară

de de ajuns
un năpăstuit
negînd sfărîmat
noblețea întregului

punct

sufletul tău
începe în
sufletul meu

acolo e
și timp și loc
și iarbă

brațe întinse tu
să intri tot
în unghiul lor

frison istovind
paloarea ingerilor

trup închis în trup
perfecțiune pură
ca moartea

plîns paradis
gura ta albă
între sprincenele mele

și în genunchi cariul
sămînță lăsată
de dumnezeu

păsări zburînd

păsări imposibile
curgătoare fisuri în diamant
trupuri izolate
în tot

penet gelos zborul
veșmint el
devorator punct prielnic
și carceră

egalul lor negru și cu puțință
dans demonic organ
la pîndă între dune
de vînt

păsări alb puls divin
plinul golit
de respirația întretăiată
oarbă prin el

în alveole geroase
veninul vederii rău îngropat
secretînd ritmuri
și aripi

păsări zburînd
dublu păcat
victime ocrotînd somnul călăului
în tot

darul

speriat
printre pericole oarbe
în flăcări

printre umbroase
de apă amenințări.

nedeprins cu zimții
și nici cu ghimpii

călcieile goale
rănit și le aperi

prăbușindu-te
în genunchi

ia copile
sufletul meu
și umblă cu el

lacrimar

singur
vai singur
sub întreită lună vid

sub bună întreită veste
în trei genunchi
s-a răstîgnit

calul de sare
adorînd
ploaia topirea

moara de apă
a semnelui tău
vinat de vînt

ținta

stau lingă apă
întru în ea
păstrăvul verde tresare

frica din el mă atacă
și fuge

m-a lovit în piept
în dreptul inimii
rămîne un semn
un gol

locul fiind pregătit
o sămînță din multele
cite plutesc

se grăbește
să doarmă somnul ei scurt
acolo

păianjenul

ca o pecete insorită pus
ca o corolă plină
de cili de puf de nervi
inelul

văzut în nevăzutul
în mina mea
pe inelarul meu

cu-ardoare și cu ochii-n rouă
il recunosc el este
același mic și străveziu
păianjen

pe care dintr-o stea demult
ca dintr-un stîns vulcan
l-am coborît

atunci el doamne
păianjenul de mine s-a temut

neveninos știindu-se și pur
rostogolit se apăra
ei eu în furca unei crengi
copil

l-am apăsât fără să-l sting
vrînd numai tremurînd
cu mina mea
să-i mingii crucea

cel ce fuge

iubind
mă înec în polen
și în lacrima ciinelui

iubind mă petrec prin
linistea de plumb alb
a mielului

fericită colină sunt
trup fericit

sfînt ca iarba mormintelor
celor de două ori
îngropați

dincolo de lumină sunt
alte lumini
se-aude un plîns printre vii

cel ce fuge
cu gîtul aplecat înainte
purînd între umerii lui
un copil

nu poate fi decît
orb sufletul meu insetat

cu poala veșmintului
plină de struguri.
și frunze

taină

de linuri
m-am îmbolnăvit
o țesătură sunt
un gros covor
gata să nasc
m-aștern sub ochii tăi

închide-i

ușa

întru în dezastru
și ies întregă
deci înfrîntă

ușa intră
urmele mi le miroase
le șterge cu limbă de ciine

ușa roade verbul
ca pe un veșed de calcar
și iar îmi sare în față

ies întru
captivă în cubul de aer
sunt ușa

atelier literar

de G. Dumitrescu

Ion Ispas : „De ce pre-
tindem numai unora să-și
dactilografieze textele ?”
Simplu pentru că numai
unii ni le trimiț necacti-
lografiate! Mai e, însă,
ceva, și profităm de in-
trebarea dv. pentru a face
unele precizări. Textele
dactilografiate sînt necesare
pentru tipografie
(care, spre a asigura lu-
crătorilor condiții optime
de protecție, precizie și
randament, nu primește,
pe bună dreptate, decît
pagini bătute la mașină).
In ce ne privește, noi
putem citi și lucrări de
mină, firește, cit mai în-
grijit și citeț cu puțință.
Rezultă, deci, că cine do-
rește doar o simplă con-
sultație, o părere asupra
paginilor trimise, se poa-
te lipsi de mașina de
seris; cine are, însă, în
vedere și posibilitatea pu-
blicării, trebuie să re-
curgă la ea în mod obli-
gatoriu.

Cristina Jozsa: E un în-
ceput bun, promițător,
care, în mod normal (adi-
că prin stăruință, ambi-
ție și pregătire adecvată)
trebuie să ducă spre
adevărată poezie. Deocam-
dată, cele mai bune
ni s-au părut: „Cu-
lori”, „Adio”, „Solaritate”,
„Naufragiul”, „Am pier-
dut albastrul”. Dar sînt de
așteptat, fără îndoială,
lucruri și mai bune.

Diana Călinescu: Nu e
rău, pentru început, desi
multe din pagini rămîn
încă tulburi, necristaliza-
te, sovăitoare. Mai bine,
în „Adolescență”, „Pe an”.
Dar să vedem ce mai
urmează.

I. Vespan: Lucruri us-
cate, programatice, cere-
brale. Mai bine, în „Secre-
tara”, dar perspectivele
se îndreaptă, parcă (după
cum se vede și în scri-
soare, judicioasă, pătrun-
zătoare, analitică), mai
de grabă spre alte cărări

ale scrisului. Vom vedea
mai bine, desigur, în vii-
toarele texte.

Sebastiană — Brașov :
Predomină, deocamdată, o
mare agitație verbală,
haotică, incoerentă, nesu-
pravegheată de un cri-
teriu de artă, de semnifi-
cație, de comunicare.
Vom vedea mai bine care
vă sînt înzestările (încă
foarte părelnice) cînd
veți reuși să exprimați
limpede, definit, ceea ce
aveți de spus.

Urgias: Multe lucruri
de inerție, serie, inflație.
Mai bine, în „Figurantul”,
„Moarte aparentă”, „As-
ceză”, „Trei semne”,
„Urgias”. Pe viitor, texte
dactilografiate. (Și poate
renunțați, în fine, la umi-
lința jignitoare (dacă nu
ipocrită!) a formulei de
adresare, atît de invari-
bilă și, deci, oricum ob-
sitoare...)

D. Cavadia: Impresii
imediate, „de urgență”
(pentru a nu mări întîr-
zierea, și așa prea mare):
un lucru foarte intere-
sant, scris cu un condei
sigur de sine, matur, abil,
inspirat. Pagini cu o
„călcătură” majoră, nițel
stranii și livrești, poate
un pic cam încercate și,
pe alocuri, inconsecvente
(la amănunt), probleme
de reglaj al „acordului
fin”, desigur. Felicitări!
Acesta pare să vă fie dru-
mul.

Vitalina: „Fulgi albi și
mari cădeau fără sfîrșit
dintr-un cer atît de abas-
tru”... Păi, nu se poate!...
Că fulgii, ca și ploaia, cad
de obicei din niște nori,
iar dacă sînt nori, nu mai
poate fi... „un cer atît de
albastru”... De-asta e bine
să ne-apucăm de scris
proză, numai după ce-am
adunat nițică experiență
de viață, după ce-am
aflat cite ceva despre lu-
mea în care trăim (poate
chiar și din cărți, ori de

la școală...) măcar atît
încît să nu călcăm și în
cele mai vizibile stră-
chini!... (Dealtfel, această
șerbetografie naivă și să-
racă cu duhul ne-ați mai
trimis-o o dată, sub altă
semnătură — sperăm că
v-am putut convinge, de
data asta, să nu ne-o mai
trimiteti încă o dată!...)

N. Mirea: Dezlinată,
haotică, incapabilă de a
urmări un gînd pînă la
capăt și de a-l traduce
corect și integral în cu-
vinte, neglijent redactată,
etc., scrisoarea confirmă
încă o dată, în toată evi-
denta, metehnele funda-
mentale ale condeiului,
obstacolele implacabile în
calea intențiilor dv. lite-
rare: în primul rînd, in-
capacitatea concentrării
de mai lungă durată, re-
zultată, probabil, din ve-
chiul nărav al reveriei
narcisiace, nonsalante, in-
dolente, „fără friu”. Nu-
mai dv. înșivă vă puteți
ajuta.

M. Ghiga: Încă nu se
pot trage concluzii —
semnele vocației se ivesc
mai tîrziu. Putem obser-
va, deocamdată, că versi-
ficația e destul de îngri-
jită și cursivă. Temele și
motivele, însă, sînt, cum e
și firesc, încă naive,
neștiutoare, fără expe-
riență. Pasiunea pentru
poezie trebuie hrănită și
sustenută, perseverent și
multilateral, prin studiu
și lectură. Din cînd în
cînd, mai trimiteți-ne
cite-o pagină, două din
exercițiile dv. literare. (Și
o rugăminte: scrieți-ne
unde ați întîlnit informa-
ția în legătură cu Tudor
Mușatescu, despre care
pomeniți în scrisoare).

GEO DUMITRESCU

N.R.: Manuscrisele nu
se înapoiază.

UN FLUTURE

Cine mă urmărea eu-atîta patimă :
Nu știa că veneam dintr-o lacrimă.
Simțeam mereu o căldură în spate,
De-mi era din ce în ce mai departe,
Încît am aruncat o piatră,-napoi,
Ca să crească un munte-ntr-o noapte.
Se-auzea cum s-ar frînge o piine,
Între noi era doar o foame de ciine.
Cine mă urmărea pareă n-avea trup,
Între mine și el doar un urlat de lup.
Cînd m-am uitat înapoi, în fine,
Un fluture orb se ținea după mine.

NICULAE ALEXANDRU VEST

AICI

Dar unde să fie mai pline de soare,
De mîerea din șoapta atîtor povești,
De struguri ca sinii sculptați din
candoaie,
De prune ca ochii pe care-i rivnești,
De flori în petale-arcuind ce azururi,
De buze-nmuiate-n izvoare cîntînd,
De lanuri înalte schiînd dulci contururi
De fete cu aripi de plete în vînt,
De mîndre întinse livezi fermecate
Cu rodii țînute în plame de zori,
De pară de veacuri mereu ar răzbate
Din pieptul acestui pămînt numai dor,
De must care fierbe ca singele-n vine
Aprins ca iubirea ce strigă și-n somn,
De zimbet și chiot, de pași spre mai bine
Din fiecă casă cu suflet de om,
Din zarea de pură lumină stelară
Ce stă cuibărită pe fiecă ram,
În fiecă brazdă de gînd către vară,
Pulsînd ca și bobul în spicul din lan :
Atunci cînd cristalul paharelor țîpă,
Cînd lutu-n ulcioare ca-n noi ride strîns
Sau poate-nfloreste în cioburi risipă,
În fîndări de flăcări ca stropii din plîns,
În palmele care miresme striviră
Ca raze-adunate din poale de crengi,
Din cerul ce sună rotund ca o liră
În orice-mpănire suris să-nțelegi,
Că raiul și țărnul curatelor fapte,
Al muncii, al trudei și-al viselor dragi,
Aici prînd teciuri, din miezul de lapte
Al fragedei piersici și chiar de la fragi,
Și pînă la merii domnești ca pe lauri
Boltîndu-ne-n inimi, de mult, din bătrîni
O, fara aceasta cu toamne de aur
Că blinde neveste cu pruncii pe mîini !

ION CRAIOVA

ACȚIUNEA

Ne-am dat pe gheață,
am urcat dealul,
am coborît cu sania,
am legat săniile,
am lunecat printre copaci
în cristiane măiestre,

am înhămat calul la sanie,
am mers pe drumurile
ca niște lungi oglinzi,
am ridicat de jos bulgării înghețați
și ne-am oprit privirea spre cer,
trăgîndu-ne sufletul.
Tot dealul era un morman imens de
ghiocel.

CONSTANTIN BUICIUC

DIN BĂRĂGANE PINĂ-N CASIOPEE

Macină macină-te
pe dinăuntru pe dinafară
ochi macînînd
hoîda solară

Macină macină-te
privește — gînd
ochi viu în ochi mort
făină țorcînd

pentru piinea rotundă
ca un pîntec de femeie
macină-te ochiul meu drag
din bărăgane pină-n Casiopee

ION CHICHERE

INTRE ETERNITĂȚI

Copilăria este eternitate
la fel moartea...

Între două eternități
flămînz de iubire
trecem
cu cranii de ingeri în mîini
suferînd de uitare trecem
Viața noastră — o barieră nepăzită...

MARIUS DUMITRESCU

GESTICĂ

Prin ochi străini prin inimi reci
Cu zimbetul pe buze treci
Închizi ferestre deschizi uși
Cazi în genunchi arunci mînuși
Cumperi nimicuri stele vinzi
În hora cînelor te prinzi
Te-ntorci din drum te-neci la mal
Ba ești trăsura bă ești cal
Scrișnești din dinți înghiți în sec
Stingi o iubire — aprinzi un bec
Te simți bolnav te crezi savant
Cînd ești pirîț cînd reclamant
Semeni furtună culgeți vînt
Ba ești tăcere ba cuvînt...

Primit-ar veșnicia-n case
Sufletul meu — trup fără oase...

VIOREL MUNTEANU

Digresiuni

Umbre

6.

N-am izbutit niciodată să țin un jurnal propriu-zis. Pentru că niciodată n-am avut tăria să nu-mi găsesc scuze, să fiu dezagreabil cu mine însumi și să nu-mi pese cum spun ce am de spus. De fiecare dată am vrut ca jurnalul să fie interesant, „frumos”, și din pricina asta după puțină vreme mă dezgustam de el, îl părăseam, îl lăsam să se acopere de praf și în cele din urmă să nime-rească, nu chiar din întimplare, la coș. Pe ultimul l-am aruncat eu însumi. Era un caiet în care mă arătam foarte dispus să mă înțeleg (ceea ce nu era grav), să mă socotesc înțelept (ceea ce era foarte grav), să mă cred mai bun decât sint sau, oricum, să fiu politicos, amabil cu mine. Într-o dimineață însă, când mă pregăteam să notez ceva în el, am lovit din neatenție un vraf de cărți și m-am pomenit în brațe cu „Jurnalul” lui Tolstoi. În loc să-l pun înapoi în bibliotecă m-am apucat să-l frunzăresc și să recitesc la întimplare: „M-am comportat prost...” „Scirbos, scirbos și scirbos mi-am petrecut ziua...” „M-am sculat leneș - lene. N-am scris - lene. Mi-a fost frică - lăși-tate...” „Orice slăbire a forței sufletești se exprimă prin-tr-o creștere a egoismului, a mulțumirii de sine...” „Mi-e rușine să scriu un neadevăr...” Și el era Tolstoi! Am așezat cartea la loc și mi-am azvirlit caietul în pubetă.

Firește, mă pot întreba: Citiți sint în stare să scrie negru pe alb această frază? „Dacă s-ar putea muri de rușine, n-aș mai fi viu”. Ea a fost descoperită recent într-o scrisoare adresată de Michelangelo lui Vasari și, judecând după uimirea emoționată pe care a produs-o în rândul specialiștilor, s-ar zice că rușinea nu e la îndemina oricui... mai ales că Michelangelo se rușina nu pentru o vină proprie, ci fiindcă execuția proiectului său, pe care nu-i putea controla (avea atunci optzeci și doi de ani), săvârșiseră o greșeală, compromițând o obsidă la catedrala San Pietro. Dar dacă rușinea e un privilegiu, oricine îi poate invidia, în schimb, pe cei care recunosc pur și simplu: „Azi n-am făcut nimic important”. Deoarece - îl citez pe Gide - cel mai greu lucru, când ai început să scrii, e să fii sincer.

Îndeosebi într-un jurnal. Îți trebuie curaj pentru a nu ceda deloc vanității, cînd e atât de ușor, de tentant s-o faci, cînd e atât de simplu să te vezi cum ai vrea să fii văzut, trecînd sub tăcere miserabilele lașități zilnice, măgulindu-te, aburînd ogînda. Inteligența, prin natura ei egoistă, e gata să-ți servească toate scuzele, toate justificările și chiar să-ți șoptească persuasiv: Ce prostie să te judeci fără indulgență cînd și așa destinul e necrutător! Din fericire, există lecția unui Tolstoi. Tînărul Tolstoi, în vîrstă de numai nouăsprezece ani, simte nevoia să țină un jurnal nu pentru a consemna în el febra vîrstei, ci pentru a-și impune o tabelă de reguli drastice, pe care le și numerotează: „1) Îndeplinește neapărat ceea ce ți-ai propus să îndeplinești, orice s-ar întîmpla. 2) Ceea ce îndeplinești, îndeplinește bine... 6) Nu te jena să spui oamenilor care te deranjează că te deranjează; la început dă-i de înțeles acest lucru, iar dacă nu înțelege, scuză-te și spune-i-o...” Pentru a se sili să urmeze aceste reguli și altele, care transformă jurnalul său într-un fel de instanță, Tolstoi se obligă singur să explice în scris cauzele abaterilor, cînd intervin.

Abia după ce începi să înțelegi din ce aspră necesitate s-a născut o asemenea autoconstrîngere, poți, eventual, să rămii față în față cu tine însuși, fără nici una din po-dobabele mincinoase pe care ți le oferă insistent inteligența și poți să te judeci cu cea anevoioasă sinceritate după care alerga Gide, conștient că dorind totul nu va obține nimic și că dorința de a place e un compromis periculos. Sigur, nu Gide, cu nenumăratele lui schimbări la față, e cel mai indicat profesor de fidelitate, dar un lucru m-a impresionat în jurnalul lui: tenacitatea cu care inteligența se umilește în fața sincerității, acceptînd să vadă în ea o condiție, condiția supremă, chiar dacă lipsește franchețea coplesitoare, dusă pînă la cruzime, din însemnările celui care exclama prin gura lui Pierre Bezuhov: „Dumnezeule mare, ajută-mă să umblu pe urmele tale”. Și Gide își alcătuiește un sistem de reguli. Între altele își propune să citească, și nu din simplă cochetărie, cărți mediocre sau proaste; vrea să lucreze din ură față de ele. Dar cel mai stăruitor e gîndul că un artist trebuie nu să-și povestească viața așa cum a trăit-o, ci s-o trăiască așa cum o va povesti.

Ce înseamnă asta? Un simplu paradox? Nici vorbă. Autorul „Fructelor pămîntului” o convins că dorind să „pari”, ajungi să „fii”; și că, deci, mai mult decît să te autodescoperi, arta te poate ajuta să-ți încarnezi obsesiile.

Nu mai țin minte unde am citit că fiecare scriitor are haosul său personal. În acest caz, scrisul e o șansă de a face o oarecare ordine; sau cel puțin de a lumina dezordinea care îți aparține. La urma urmei, putem fi judecați nu numai după ceea ce izbutim, ci și după ceea ce am dorit să izbutim. Simțul măsurii e bun oriunde, nu însă în idealuri, cu atît mai mult cu cît ceea ce îți lipsește te învață adesea să sperî. De ce spun asta? N-am văzut niciodată o coridă și nu pricep de ce zic spaniolii că lupta cu taurii e un sport transcendent. Cred că se pot face lucruri mai bune cu îndrăzneala decît să cobori pe nisipul unei arene pentru a omorî un animal întăritat. În plus, îmi displace să văd sînge. Și totuși vreau să scriu o „Viață ca o coridă”. Dacă i-am citit bine pe cunoscătorii luptei cu taurii, care ne asigură că un torreador ce se gîndește la moarte își întuneacă cu propria sa umbră strălucirea costumului, a fi escroc într-o arenă e mai mult decît un delict: e un comportament de prost gust. Cuvintele: onoare, singurătate, risc, dragoste, primejdie, frică, fatalitate, curaj, ar putea configura o etică a coridelor și un pariu cu mine însumi, de a vorbi despre torreadori nu pentru că așa fi trăit vreodată ca ei, ci pentru că așa vreau să mă judec după regulile lor, oricît de dezavantajos ar fi acest proiect.

Mă întreb dacă n-ar trebui, o vreme, să citesc numai jurnale. Și nu orice fel de jurnale. Ar trebui, poate, să recitesc „Jurnalul” lui Tolstoi. Și cînd îl voi termina să mă întorc încă o dată la fraza: „Mi-e rușine să scriu un neadevăr”. În definitiv, e destul dacă voi putea spune: măcar această regulă am respectat-o.

OCTAVIAN PALER

Un moment din tinerețe

II.

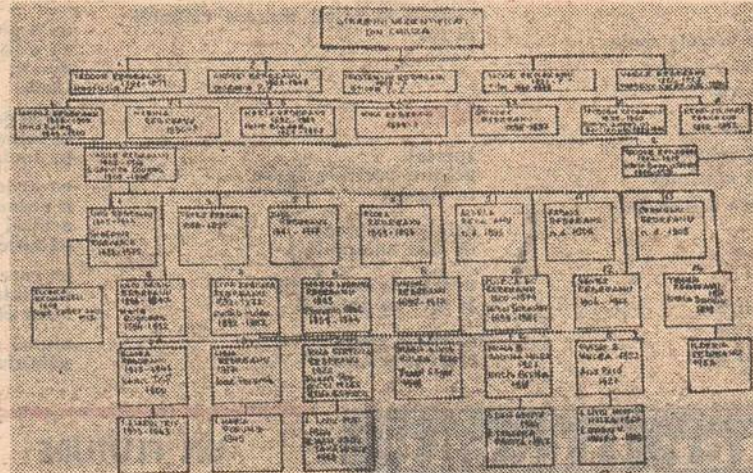
— Evocați, vă rog, Tiberiu Rebreanu, sfîrșitul carierei militare a lui Liviu Rebreanu. Majoritatea celor care au scris despre acest moment l-au considerat de o deosebită importanță în viața scriitorului. Sînteți, am înțeles, de acord cu ei. Aș vrea să ne dați mai multe amănunte.

— La 1 septembrie 1906, după absolvirea Academiei militare Ludovica din Budapesta, Liviu Rebreanu era avansat sublocotenent infanterist și repartizat cu serviciul sub drapelul Regimentului doi, de honyezi regali, cu garnizoana în orașul Gyula, pe Crișuri. Pe data de 30 ianuarie 1907, Liviu Rebreanu începe primele notații într-un caiet jurnal. La 4 martie, își data primul dialog original redactat în limba maghiară, semnat cu pseudonimul literar „Remy”. Manuscrisul

de abia 20 de ani se avîntă într-o partidă cu camarazii, antrenat pînă într-atît incit, terminîndu-și banii proprii, a riscat la joc o mie opt sute de coroane. Era o avere. Leafla lui era de o sută de coroane pe lună. Leafla tatălui său era de șaptezeci de coroane, deși era împovărat cu nouă copii. Și a pierdut. Pe vremea aceea, în Academia militară nu puteau pătrunde decît odraslele nobiliare, ale virfurilor societății. Liviu Rebreanu fiind într-adevăr o excepție, singurul copil de învățător și singurul român între 300 de colegi, elevi ai Academiei Ludovica.

— Liviu Rebreanu a fost totuși respectat și chiar iubit la Budapesta.

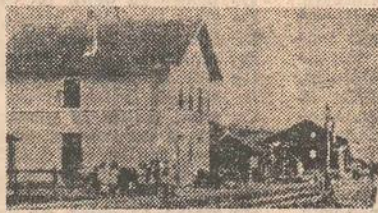
— A pătruns în rîndurile lor depășindu-i la studii și la exercițiile militare și nu o singură dată a ajuns cap de promoție, dar, handicapat de anumite teribilisme, și-a pierdut de cîteva ori locul de frun-taș între colegi. Fie din pricina unor conflicte cu superiorii, fie pentru acte recalcitrante (ca, bunăoară, greva organizată și condusă de el, drept protest împotriva

Arborele genealogic al familiei Rebreanu

a rămas inedit pînă la includerea lui în primul volum de opere complete, talmăcit în limba română. În acest jurnal, Liviu Rebreanu avea să-și noteze sumedenie de gînduri și extrase din cărțile citite și să aștearnă totodată o serie de bucăți literare, printre care remarcăm amintirile din Maieru, pe cînd era copil, cît și mai multe bucăți originale incluse într-un volum sub titlul „Scara măgarilor”. Toate scrise în limba maghiară. În toamna anului 1907, în timpul unor manevre militare executate cu unitatea în preajma localității Salonta, sublocotenentul Liviu Rebreanu era responsabil cu administrarea po-potei ofițerilor regimentului său.

— Am reținut din unul din foiletoanele publicate în revista „Croni-

Prima gară din Năsăud, de unde a plecat spre România Liviu Rebreanu în 1909.

ca” amănuntul că, în copilărie, la Maieru, Liviu Rebreanu participa în calitate de simplu spectator la întîlnirile de la Clubul armeanului, unde tatăl său făcea cîte o partidă de cărți cu colegii și prietenii din localitate.

— Copilul era un pretext pentru întîrzierile părintelui său, furat de „patima jocului”, deși mizele con-stau în boabe de porumb sau alte mărunchișuri. Era umplerea ceasurilor de seară, mai ales în zilele de iarnă, cînd femelle roboteau acasă, îngrijind puderie de copil ce aveau; asta făcea și soția învăță-torului Rebreanu. De la aceste partide, se pare că, în mîntea băie-țelului, începuse să se ivească ră-dăcina unui nărav preschimbabil pe parcursul anilor în veritabilă pasiune. După cum tot acolo Liviu a contactat obiceiul fumatului, a treia dintre „pasiunile” din viața sa.

În mediul ofițerimii dedată hu-zurului, patima jocului de cărți era una dintre probele de joc prin pălăiaia căreia era fiecare obligat să treacă. Astfel, cuprins de vraja aurului aruncat pe mesele de joc, la lumina focului de tabără, tînărul

unui subofițer de serviciu care încercase să impună disciplina. În fapt, elevii erau cei vinovați, intrucît fugiseră din cazarmă pentru a participa la o reprezentare de operetă. Liviu Rebreanu, care nu se erijase, ci era considerat conducă-torul tuturor colegilor, era adult și admirat de colegii bogatani, că-roră le prepara tezele și le șoptea în clasă. Bineînțeles, ponoasele le-a tras săracul.

— Săracul conducător al „grevei”. — Totuși, trebuie să fim corecți și să avem în vedere numeroase antecedente din cursul anilor de cadet, pentru că „Isprava” de acum, de la masa de joc, nu venise din senin. Există documente oficiale care atestă repetate abateri de la disciplina cazarmă, implicîndu-l în cîteva incurcături din care numai pu greu a izbutit să iasă. Chiar în anul trei, înainte de absolvirea academiei, cadetul L. R. fusese încarcerat de nou ori.

— Prietenii maghiari a avut Liviu Rebreanu și la Gyula.

— Sosit la Gyula, în provincie cu noutăți din capitală, a devenit curînd răsfațat al regimentului. El însuși se descria astfel într-o bucată literară scrisă mai întîi în limba maghiară, apoi adaptată în româ-nește sub titlul „Domnul Ionică” — bineînțeles, e și aportul imagina-ției în descrierea personajului prin-cipal al nuvelei. Neputînd depune suma pe care o cheltuisese, subloco-tenentul a fost anchetat, apoi sus-pendat din serviciu și menținut sub arest la domiciliu. Și-a alarmat numaidecît părinții, punîndu-l pe tata pe drumuri.

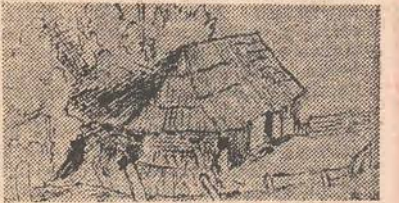
— Insistați, vă rog respectuos, asupra consecințelor întîlnirii din-tre tată și fiu, de la Gyula.

— Întîlnirea de la Gyula dintre părinte și fiu a fost deosebit de dramatică. Înapoiat acasă, tata s-a gîndit să pună ipotecă pe căsuța din Prislop, cu oțita greu ridicată. Însă bătrînul unchi Simion Moldo-van l-a sfătuit să nu riște cuibul celor nouă copii, ci să caute altă leșire din incurcătură. Și, cum tata era un pasionat al elucubrațiilor juridice, a sesizat amănuntul că singură demisia din cadrele ofițerimii active l-ar fi putut salva fiul de la un proces în fața justiției mi-litare atît de riguroasă și în acele vremi. După numeroase strădanii și intervenții mai ales pe lîngă comandantul de batalion, căpitanul Anchidom Stoldea, fost profesor al lui Liviu la academie, cererea de

demisie a fost aprobată. Astfel, tînărul păcătos s-a putut dezbara de strimtele haine militare și s-a înapoiat la casa părinților săi din Prislop, unde i-a fost impus domi-ciliu forțat pînă la judecarea cazu-lui său, de astă dată în fața instan-țelor civile de drept comun.

— Ce ați aflat din familie despre etapa domiciliului obligatoriu?

— Etapa celor cîteva luni de do-miciliu obligatoriu, de la 15 februa-rie 1908 pînă la 25 august 1908, data primei dezbateri a procesului la Tribunalul civil din Gyula, este pentru Liviu Rebreanu cea mai importantă porțiune de viață, re-prezintă înapoierea la vatră, la ființa neamului și la limba mater-nă. Activitatea depusă de tînărul Liviu Rebreanu în condițiile inter-dicției se poate numi prodigioasă. Deși, la sosire, la cîteva ore după intrarea în casă, încercase gestul sinuciderii, de la care l-a oprit in-tervenția surorilor Liviu și Maria și a părinților. „Noul venit” în sinul familiei s-a recules uimitor de repede, datorită puterii tinereții sale, atmosferei din casă, atitudi-nii afectuoase a fraților și surori-lor, datorită faptului că nu s-a vorbit niciodată în casă despre greșeala lui, afară de momentele în care el se sfătui cu tatăl său cum să facă. Întreținerea lui la școală a costat. Era bursier, dar, în fiecare lună, părinții îi trimiteau bani pentru a nu fi mai prejos de-cît colegii lui, odrasle de oameni bogăți. Cei alți frați și surorile nu și-au putut continua studiile, stînjî-niții materialește pînă la sufocare. În acest rîstimp, deși nu avea permisiunea să părăsească do-miciliul, nici nu-i era cui-va îngăduit să treacă pragul ca-sei, jandarmii supraveghînd în permanentă orice mișcare (la 3 km era postul de jandarmi, cu sediul în cătunul Tradam, botezat Jidovita în romanul „Ion”). Îmi aduc amînte că în primele zile de la sosire tocmai se sărbătorea nașterea lui Titu Maiorescu la liceul din Nă-săud, organizată de Societatea Vir-tus Romana Rediviva. În dorința de a consulta volumele de critice, fratele Liviu a apelat la serviciile unui omonim, elev în clasa a șap-tea, ar fi a unsprezecea acum, la liceul năsaudean, cu scopul de a-i împrumuta amintitele volume. Cînd Petre Rebreanu a venit la Prislop cu cărțile, tata nu i-a permis să intre în curte, deși era ger de fe-bruarie, spunîndu-i că Liviu nu poate primi pe nimeni, pentru a nu-l speria pe băiat. La fel a pătît unchiul Teodor, fratele tatei, care venise cu sînta încercată de pro-vizii pentru familia noastră, însoțit de fiul său, Gavrilă, de 18 ani, că-roră jandarmii nu le-au permis in-trarea în curtea casei decît după energia intervenție a mamei noas-tre Ludovica, noi fiind cu totul izolați și priviți ca niște vinovați. Liviu s-a concentrat asupra încercă-rilor sale literare, paralel cu lecții sistematice de învățare a limbii literare românești, alcătui-n-du-și vocabulare și caiete cu ex-presii încă nefamiliare lui, deși avea prea anemice posibilități de a-și procura cărți românești, unica sursă fiindu-i biblioteca liceului. Atunci a asternut pe hirtie prima sa încercare literară în limba maternă, bucată intitulată „Hru-

Casa familiei lui Boldjar zis Glanetasul, din Prislop, desenată de scriitorul Liviu Rebreanu.

ba”. Este o mostră a începuturilor de limbă română, cu stil grool, în-cărca de regionalisme. Tot atunci a adaptat, traducînd-o în română, una din bucățile din ciclul „Scara măgarilor”, un ciclu rămas inedit, pe care inițial o botezase „Domnul maior” și cu care încerca să pă-trundă în publicistica literară, dar fără succes. Numeroase proiecte și schițe stau măturte eforturilor din fiecare noapte, cînd la lumina lămpii cu petrol — care i-a rămas o veșnică prietenă —, tînărul pro-scris se frămînta să-și croiască o nouă soartă, să cucerească un ideal care i-a rămas hrană spirituală pentru totdeauna. Și, trebuie să recunoaștem, fără aceste amarnice încercări oțelul caracterului său nu s-ar fi călit; tocmai dificultă-ților le datorează piscurile cucurbi după ani de muncă încordată, sis-tematică, aproape fără răgaz.

AURELIAN TITU DUMITRESCU

NOTĂ: Dintr-o neglijență tipogra-fică, în „Necesitatea unei biografii complete” au apărut cîteva erori. Rog a se citi: aceste încercări bio-grafice, în loc de „biocritici și riscuri” numai în județul Hunedoara am ținut cîincizeci de conferințe în-tr-o lună cu prilejul aniversării a nouăzeci de ani de la nașterea lui Liviu în loc de „...cu prilejul aniversării a cincizeci de ani...”, tradus în peste 30 de țări, în loc de „tradus în 50 de țări”, în 1983, cînd Vasile Re-breanu lucra... în loc de „în 1933...”

Mulțumesc redacției pentru amabili-tate. TIBERIU REBREANU
Fotografii de NICU DRAGOȘ

Cogito

Mi-am realizat
Toate profețiile
Politice.
Sint fericit...
Frumos
Este cerul
Senin, sau minios.
Un aforism celebru
Te face să trăiești...
Nu-i miini,
Nici azi,
Nici ieri, —
Timpul...

GEORGE BACOVIA

— Ovidiu Genaru, ne aflăm într-un loc sfânt al liricii românești : la casa lui Bacovia din Bacău, într-o zi de duminică, de ianuarie, de iarnă pudrată cu zăpadă și estompată de ceață...

— Cred că este punctul cel mai fierbinte pe care îl cunosc din aceste tinuturi. Este locul unde a trăit Bacovia cei mai frumoși ani ai săi. Între 1906 și 1928. Culmea că atunci când s-a mutat la București poetul și-a ales un loc asemănător. Dar, alegându-și pseudonimul — Bacovia parcă s-a rebotezat. A înfiat tot orașul. Este, dacă vreți să mergem mai departe, fără nici un fel de exagerare, un fel de interferență între el și oraș. Și, mi se pare, Bacăul este cel mai bacovian oraș pe care-l cunosc...

— Am citit că de curind ați împlinit o jumătate de veac.

— Da. Am mai avut câteva discuții consemnate de confrăți în presă dar nici una n-a fost axată și nici nu s-a petrecut așa aproape de Bacovia. Chiar în casa lui, în bucătăria sa de vară, în care dormeau bătrînii și parcă și acum se mai aude răsunarea lor, chinchetului lingurițelor în ceștile de cafea, focul trosnind în sobă, timpul care se scurge în vechea pendulă a familiei... Aici, totul este Bacovia...

— Sinteți băcăuan? Mă jertăți dar, parcă acum ați coborât dintr-o poemă bacoviană. Parcă Bacovia v-a lăsat aici și-a plecat să se plimbe prin oraș...

— Nu știu ce va face să credeți și să-mi spuneți asemenea lucruri. În orice caz, ele mă bucură. Da, sint băcăuan. Mai mult decît atît : am copilărit în aceleași „mahalări”. Numai anii au fost cei care ne-au despărțit. Primul lui învătător purta numele tatălui meu ; Bibere. Și, parcă, ar mai fi niște coincidențe care mă neliniștesc.

— Care ?

— Vedeți, sint pentru prima dată cînd le spun cuiva. Luați-mă mai încet. Înțeleg gazetarii dar nu pot să-i uit pe poezi... Înainte de a veni aici la muzeul Bacovia am scris o carte de poezii pe care am intitulat-o : „Patimile după Bacovia”. Atunci nu știam că o să ajung muzeograful umbrelor sale. Vorbeam de coincidențe... Și mie, dacă îmi este permisă o comparație cu poetul, mi-au plăcut desenul și gimnastica. În schimb, el, Bacovia, a fost mai bun la poezie. Evident, este o mică glumă pe care mi-o permit s-o spun și cred că nimeni nu se va supăra... Bacovia, dacă îl cauți, ar intra în familia marilor trîști ai lumii. Parcă ar bate la poarta tragică a existenței. Ca un făcut, fiindcă tot vorbeam de coincidențe, marii trîști ai lumii de care îl apropiază toți poartă în nume, ca un semn heraldic, litera K. Trakl, Becket, Dickenson parcă și Shakespeare și parcă și-n Bacovia se găsește ascuns același K...Știți cum arăta Bacăul pe vremea lui ? O cetate a solitudinii a cărui singur locuitor era EL. Asta se vede și din opera sa. O spun asta fiindcă eu cred că și viața lui Bacovia este chiar opera lui Bacovia. Nu și-a luat nici o măsură de precauție. La alți scriitori, de cele mai multe ori, se așează o grilă între viață și operă. Bacovia nu ascunde nimic... După părerea mea cel care ar vrea să scrie o carte despre Bacovia trebuie să vină aici, să doarmă aici, să fie singur aici și să trăiască aici o vreme. Nu sint suficiente cărțile lui. El trăiește și în afara lor...

— Dumneavoastră trăiți aici, lucrați aici iar, în timpul liber, cînd nu aveți vizitatori, scrieți chiar pe masa lui...

— Ar putea fi paralizantă această situație pentru mine. Și, la început, chiar a și fost. Mi se părea că nu mai pot adăuga nimic. Eu trebuie să mă exprim pe mine și încerc s-o fac purtînd toată memoria locului. Dar lumea mea este alta. Desigur, nu în esență ci în aparență. În amănunte. Toate aceste amănunte adunate îmi construiesc viața de aici. De ele urmează să mă ocup. Vedeți ! Oriunde ai trăi, în România, pe acolo a mai trecut un mare poet. Și asta este foarte bine... Și, desigur, nu este obligatoriu să răspund la această întrebare. Poate nici nu sint în stare deși aș vrea. Personal mă consider un mic producător particular de literatură în umbra

Acasă la Bacovia

acelui mare poet care este Bacovia. În casa lui nici n-aș putea fi altfel. Ar fi totuși o continuitate. Îi îngrijesc trandafirii și căpsunile.

— Dar manuscrisele ?

— Manuscrisele au un regim special. Nu sint ale mele, nu sint ale casei. Ele sint ale posterității. Ele trebuie să reziste veacurilor... Și toate actele legate de viața lui Bacovia, act de nastere, absolvent de școală, diploma de avocat... etc, fără de care nu putem scrie niciodată o biografie exactă, se află tot aici. Care este sentimentul pe care îl am cînd le răsfoiesc ? Greu de definit. Nu pot face asta decît cu o mină caldă și totuși înfrigurată, cu acca emoție a arheologului care face o mare descoperire. Cred că nu mai există nimic nepublicat din ceea ce a scris el. Nu s-a ocupat însă nimeni de retușurile, modificările operate de poet în manuscrise în perioada anilor '50. Am detecta astfel marile presiuni suportate de Bacovia în acei ani în sensul că toate retușurile îi dezic structura sa. Parcă au fost făcute cu o

altă mină. Cu o mină de împrumut. A treia mină care lucra în epocă...

— Să revenim totuși la casa de pe strada Bacovia.

— Numărul 13. Nu vă spune nimic asta ? Parcă și destinul lui purta numărul 13. Îl purta fiindcă astăzi nu-l mai poartă — fiind considerat în momentul de față unul din cei patru mari poeți de după Eminescu... M-ați întrebat de casă. Este o clădire moldovenească, o casă vagon. La români poezii mari se nasc îndeobște în case mici. Nu-i așa ? Cîndva, edilii orașului n-o iubeau. Astăzi sintem convinși că acest punct fierbinte, cum îmi place să-l numesc, va rezista cit și opera. Iar dacă opera nu trebuie întreținută, casa mai necesită mici atenții, să le spun așa. Dar asta o vom rezolva aici cu ajutorul băcăuanilor care-l iubesc pe Bacovia. Îl iubesc pe Bacovia fiindcă este al lor. Multe sint legate, în oraș, de numele poetului. Un cartier, un liceu, o stradă, o statuie și chiar teatrul. De fapt, dacă ne gîndim bine, nu este vorba numai de o casă ci și de păstrarea întregii ambiante în care a trăit poetul. Și cred că noi reușim s-o facem !

— Și grădina ?

— Evident. Grădina reprezenta un leagăn. Un loc în care a trăit poetul. Eu continui să-i îngrijesc, cum am mai spus, întreaga grădina. Ciudat este faptul că în poezia lui Bacovia, deși înconjurat de flori, ele nu apar. De ce oare ? Fiindcă alta era lumea poetului. Florile nu și-au găsit loc în sufletul lui. Doar în grădina. Doi nuci, contemporani cu el, mai umbresc încă grădina. Și, n-o să mă credeți, toți corbii orașului vin toamna la ei ca să se-nfrupte cu nucile lor.

— Vin și culorile ?

— Desigur. În decembrie, întregul violet al cerului, amurgului, se adună deasupra casei poetului. Nu e o metaforă. E o constatare a tuturor băcăuanilor. Și violetul acesta parcă este proprietatea poetului. Nimeni ca el nu l-a eternizat... Știți că vin aici oameni și plîng ? Vin solitari. Trec prin oraș, oameni de prin toate zonele țării, și-l caută pe Bacovia. Și asta mi se pare că-i minunat. Stau și privesc totul și ascultă vocea poetului. Nu i-am întrebat niciodată de ce o fac. O știu ei. Probabil și din nevoia de a fi singuri față-n față cu marea poezie... Personal doresc ca să nu existe nici un elev din acest oraș care să nu se reculegă, o dată pe an, în casa lui Bacovia. Avem și noi, băcăuanii, locul nostru sfînt... Vin clase întregi și fac spectacole. Se aduc flori. În casa lui Bacovia se citește și se caută Bacovia...

— Ați împlinit de curind o jumătate de veac...

— Asta mi se întîmplă foarte rar.

— Sinteți ironic ?

— Numai cu mine.

— Ce are de gînd să facă, în continuare, scriitorul Ovidiu Genaru, muzeograful umbrelor lui Bacovia ?

— Tot ocupîndu-mă de grădina lui Bacovia am scris o carte de poezii care trebuie să apară zilele acestea și se numește : „Flori de cîmp”. Deci, pe undeva, sint în subiect. Alceva ? Doresc ca zi de zi să-i pot întoarce pendula lui Bacovia care măsoară și trecerea noastră prin vreme cit și drumul poetului către eternitate...

SORIN POSTOLACHE
VICTOR RĂDULESCU

Un mesaj de la străbunicii noștri

Începînd cu prima zi a anului 1980 cunoscutul restaurant bucureștean Carul cu Bere a intrat în cel de-al doilea veac al existenței sale. Spus altfel locul a împlinit recent 105 ani. Edili orașului s-au gîndit ca întregul ansamblu să fie renovat, să i se aducă diferite îmbunătățiri și să capete, o zic specialiștii, cit de cit, înfățișarea pe care a avut-o la începuturi. Aici este vorba, în special, de a se descoperi vechile picturi care decora clădirea. Așa că, în momentul de față, partea centrală a locului din „inema” orașului aflat în calea eroilor de Curte Veche, cum scrie Mateiu Caragiale, a intrat în atenția constructorilor și, se înțelege, Uniunii Artiștilor Plastici... Marți, 19 februarie, spre seară. Mirare ! Cînd s-a făcut decorația la un perete s-a observat o nișă. Și acolo o casetă metalică. S-au muncit ore întregi, o spune Radu Cuțucache directorul general al Direcției comer-

ciale a municipiului București. S-a lucrat cu deosebită grijă fiindcă nu se știa conținutul casetei. S-au găsit izolate în tot felul de ziare ale timpului scorojite de vreme cîteva sute de monezi, o medalie comemorativă de mari dimensiuni, o halbă de piatră cu un capac metalic ornamentat, un țap de sticlă cu tot felul de modele și pe care sint gravate : „Berăria Carul cu Bere Frații Mircea”, cîteva sticlute cu tot felul de condimente, un ghioc, trei lacăte prinse între ele, cîteva sortimente de mirodenii, două potcoave și tot felul de fotografii de interior care au și fost date spre studiu venind parcă în ajutorul restauratorilor... Și, cei de aici se și gîndesc la cîteva lucruri, pe care le aflăm de la Nicolae Gansari, directorul I.A.P.L.-ului Segarcea și Nicolae Stoian, șeful restaurantului Carul cu Bere (cu peste 30 de ani vechime numai aici). Este vorba de multiplicarea acestor tipuri de vase pentru bere care s-au păstrat numai aici, de formarea unui mic muzeu în care să fie expuse tot ceea ce s-a găsit în casetă (ne referim la monezi și la pașaportul fostului proprietar Nicolae Mircea, găsit tot cu această ocazie — și care datează din 14 dec. 1916). Totodată, în aceeași casetă metalică care, se înțelege, va fi refăcută se vor introduce cele două vase originale și vasele zilelor noastre. Casetă își va găsi loc din nou în peretele clădirii reprezentînd un mesaj de-al nostru către nepoții nepoților noștri...

P. SORIN

Presimțirea primăverii

Voi care trăiți în picioare așteptați larși

urma cocorului pe cer și iarși așteptați splendoarea unui sărut în lărbă deși paradisul zace pierdut în această spumă de șampanie industrială și totuși autobuzele duc buzele voastre la înfîlnire Pe morminte presărați simburii Cu minca ștergeți steaua pelagrei care se-arată deasupra lumii Din asfințituri culegeți margareta unei amintiri

despre un bal de provincie Voi calzi în contextul de gheață semnalizînd cu inima aprinsă la capătul nopții

(lampă și ciine legate la coada căruții pe lungul drum al ieșirii din iarnă) Astăzi da simt luminiscența jilavă și

și fastă a unui cer mai blind cuprins întreg în pumnul unui arbore ce pare fix : pe dinăuntru curge desăvîrșirea-necată.

Ultimul

De piine cu femeie la mijloc nu mă satur eu nimic nu rămîn eu ultimul Ovidiu al fantasmelor

Infometatul de tine. Începutul odată stîrnit nu are decît o vale pe care aluneci pînă la alt început

necruțător și magnetic și peste ora exactă a împărăției sinul tău produce panică în întunericul acestui sandviș pentru săraci : iubirea

Un măr mîncat în spatele unei uși

Eu mîninc un măr într-o mahala obscură într-o cameră

în spatele unei uși. Ea e departe ea merge ea așteaptă autobuzul ea urcă ea scoate un bilet de călătorie ea se apropie. În sfîrșit ea coboară. Ea pare interesată de cumpărături. Se dizolvă în furnicar. Simulează că-l intangibilă.

Apoi o pierd. O regălesc. Ea stă în cumpănă. Întîrzie. Privește ceasul. A uitat drumul li presar calea cu firmituri de piine. Ea începe să vină. Ea urcă deja scările. Vrăbiile ciugulesc în urma ei semnele. Secretul e desăvîrșit. Cotorul pe masă. Mărul mîncat.

OVIDIU GENARU

Programul Operei

● Maria Slătinaru-Nistor va fi la Opera bucureșteană protagonistă din Tosca, marți 26 februarie (ora 18), alături de Ludovic Spiess (Cavaradossi) și Nicolae Urziceanu (Scarpia). Dirijează Cornel Trăilescu. ● După mai mulți ani de absență în repertoriu, s-a montat din nou Lakmé, opera lui Delibes, a cărei premieră este programată miercuri 27 februarie la ora 17. Spectacolul este reimprospătat ca distribuție, punere în scenă (Ion Constantinescu) și scenografie (Paula Brîncoveanu, Ofelia Drăgănescu, Gh. Moroianu, Hristofenia Cazacu). Sub bagheta lui Constantin Petrovici primele roluri vor fi interpretate de Silvia Voinea (Lakmé), Ionel Voineag (Gerald) și Pompei Hărășteanu (Nilakantha). ● Un balet romantic, Giselle de Adolphe Adam, joi 28 februarie (ora 18). În rolurile principale : Cristina Teodorescu (Giselle), Mihai Babușka (Albert) și Carmen Angheluş (Myrtha). Dirijează Carol Litvin. ● Traviata din 1 martie (ora 18) reunește pe Lucia Țibuleac (Violetta), Florin Georgescu (Alfredo) și Emil Iurașcu (Germont). La pupitru Cornel Trăilescu. ● Florin Diaconescu și Silvia Voinea vor intruchipa pe Hamlet și Ofelia în opera Hamlet de Pascal Bentoiu. Dirijează Cornel Trăilescu. Sperăm să ne viziteze cu aceeași osîrdie, și la matineul de duminică 3 martie, copiii Capitalei. Pentru ei, la Operă, Povestea micului Pan. ● În Lucia di Lammermoor sint programați pentru duminică seara (ora 18) : Vasile Martinoiu, Ionel Voineag, Corneliu Fănățeanu, Marcel Roșca, Lucia Becar. În rolul titular : Victoria Bezetti. Conducerea muzicală Lucian Anca.

Pilonul durabil al școlii: dascălul

● Cînd pun nota, las întotdeauna un loc pentru un pas înainte ●

Ciți dintre dascălii noștri de liceu au meritat titlul de profesor de elită? În fiecare om care a demonstrat de-a lungul anilor că nu-și trăiește viața de pomăna se află și o parte din munca dascălului său, din efortul superb de-a modela o personalitate, de-a deschide o pistă de zbor. Școala românească are mulți dascăli de mare calibrul. Uneori ești tentat să crezi că profesorii de excepție sînt chiar mai mulți decît elevii de excepție. Am ales cițiva asemenea dascăli, care prin munca lor au contribuit la prestigiul școlii unde predau, au reușit performanța ca majoritatea elevilor lor să treacă proba examenului de admitere în facultăți și, mai ales, și-au creat un nume prin căruțe, severitate, pregătire și pasiune. Prin chiar numele elevilor lor.

Matematica te face om

În politehnică, este celebru. I se spune Matro. E o simplă prescurtare a numelui. Nici nu-l supără. Așa îi spun și elevii (cînd nu e de față), așa îi spun și profesorii („Eu n-am poreclă. În asta găsesc o chestiune de respect. De obicei elevii nu-ți iartă slăbiciunile“). Valentin Matrosenko e un bărbat suplu, agil, plin de viață. La fiecare mișcare are altă expresie. E teatral peste toate, ride, dă doi cu zîmbetul pe buze, de parcă ți-ar fi făcut un cadou, note de zece dă rar, foarte rar, cel mai adesea în clasa a XII-a. Parcă le-ar da din bugetul familiei. („Mă străduiesc să apreciez corect. Cînd ai dat 3-4 note mai puțin corecte, elevii se simt nedreptățiți și te judecă. E adevărat că sînt exigent. Dar eu plec de la ideea că liceul nu este o școală în sine, ci o trambulină de lansare spre alte profesii. Cînd pun nota, las întotdeauna un loc pentru un pas înainte. În clasele a IX-a, a X-a și a XI-a notele de zece sînt rare. În clasa a XII-a sînt mai multe. E o incununare a efortului de-a stăpîni matematica și o pregătire de moral pentru admitere“). Se simte legat de părinții săi, doi tineri sosiți în România după marea Unire spre a urma universității românești. Tatăl său a fost economist, mama o reputată cercetătoare de istorie. Nu l-au împins spre matematică. În clasa a IX-a a cîștigat olimpiada națională. În ultima clasă de liceu a vrut să devină actor. Chiar are vocația actoriei. („Am vrut să dau admitere la teatru. M-am pregătit serios. Mă fascina comedia. Și azi îi urmăresc cu atenție pe actorii noștri buni. Din fericire, m-am trezit la timpul potrivit. Am urmat matematica. Dar în mine a rămas un actor mic, plăcerea jocului, scena“). În liceu a avut parte de un mare profesor. Se numea Cristofor Caidargi. O dată pe an se reîntîlneste cu el și o noapte întregă rezolvă probleme. În studenție, a crescut repede. A arătat o problemă unei somități. Acesta i-a dat bibliografie și l-a pus să întocmească o comunicare. A mai adăugat și el cite ceva și au trimis-o la Amsterdam la un concurs internațional. Au cîștigat marele premiu și dacă viața ar fi mers lin, poate, că ar fi ajuns un mare matematician. Cum cursul ci este adesea imprevizibil și stupid, a ajuns un onest profesor comunal, apoi profesor la liceul 24 și, în ultimii 8 ani, numărul 1 la orele de matematică ale liceului Nicolae Bălcescu din Capitală. Patruzeci dintre elevii săi sînt profesori de matematică. („Am avut cițiva elevi de elită, unii dintre ei cu premii internaționale. Dintre aceștia patru sau cinci vor ajunge matematicieni de nădejde, oameni de care vom mai auzi în cercetarea matematică. Dintre ei, unul singur s-a pierdut“). Pînă atunci se agita mereu. Învingea un creion și declara răspunsul cu o plăcere de-a dreptul actoricească. Avea comportamentul unui personaj. Cînd a venit vorba despre cel pierdut, s-a intristat. Avea chipul răvășit al unui actor de dramă. („Băiatul ăsta avea niste scripici geniale. Am simțit în el hărăzită o scintile de matematician. Tăcea mereu și la un moment dat avea o ilu-

minare, îi propunea o soluție uluitoare. M-am legat de el. I-am dat cărți, l-am crescut, patru ani de zile, cot la cot cu el am lucrat ca la galore. În clasele a XI-a și a XII-a Toma Călin a fost în lotul național pentru olimpiada de matematică. Și cu două luni înainte de bacalaureat mi-a spus că dă la facultatea de construcții. Am fost distrus. Părinții săi erau constructori. Voia să-i urmeze. Am suferit mai mult decît pentru un copil al meu“). Îi pun o întrebare. Spune „ordin“ și ride. Tristețea de pe chipul lui s-a topit de parcă niciodată arisa ci nu i-ar fi acoperit fața. În unele momente am simțitul că se joacă. („După 22 de ani de învățămînt, nici acum nu-mi permit să merg la o oră de matematică fără o schiță a lecției. Elevii te cîntăresc exact. Știu cînd ai venit să-ți pierzi timpul. Calitatea școlii înseamnă cantitatea și densitatea informației“). Conduce catedra de matematică a amintitului liceu. Publică anual în revistele de matematică. Dintre elevii săi, cei care dau admitere la facultățile cu profil tehnic reușesc tot. Consideră matematica o știință, nu o culegere de probleme. Încearcă mereu să-l convingă și pe elevii de acest adevăr simolul. („În clasa a IX-a vin cu o pregătire absolut cenusie. Abia îi învăț să învețe. E o muncă de ocnă. Învață teorema după cum cred el. Le explic. Tot n-o învață perfect. O iau de la capăt. Mă, în teorema asta sînt peste 20 de secole de matematică. Nu poți s-o schimbi tu. Nu putem ca din știință să facem o povestioară comică. Toți elevii vin la liceu cu convingerea că matematica este o culegere de probleme, nu o știință“). Îi întreb dacă a avut situații de fraudă. N-a reușit nimeni să-l copieze? Ride. O formulă poate fi ciupită. Un capitol de matematică, niciodată. („Dacă un elev află o formulă de la vecin și reușește să rezolve totul nu cred că este furt. Dimpotrivă, am considerație pentru el. Eu nu sînt pus să vinez elevii, ci să-i educ și să-i informez“). Are un stil al său. Nu-i adeptul formulei „Bună ziua, cine lipsește, ce-am avut pentru astăzi, ia zi Popescu“). Îmi spune mereu „elevul este un om care gîndește curajos și repede. Trebuie să-l tratezi ca pe un om mare, să comunici cu el, să-l scoți în evidență personalitatea“. Duc discuția spre alți dascăli de liceu. Alcătuiește o echipă de mari profesori de matematică. Începe cu regretatul Eugen Rusu. Vin apoi profesorii de la liceele Cantemir și Lazăr, de la celelalte. Îmi devine din ce în ce mai limpede că sub aparența jocului și a teatralității e omul agitat, mereu încolțit de-o idee, chiar dacă nu e din speta matematicienilor voit ciudați, cei care nu urcă în lift decît pînă la etajul 5 pentru că au calculat ei că în cazul unei prăbușiri, etajul 5 e ultimul de la care se mai pot salva. Cînd eram student am aflat de doi frați, matematicieni care, în momentul mutării au avut ideea de-a nu mai cobori dulapul pe scări, ci direct pe geam. Au calculat și i-au dat drumul de la etajul III. Conform calculului ar fi trebuit să rămînă întreg. S-a făcut zob. În loc să se căneze, s-au apucat să refacă toate calculele ca să afle unde greșiseră. Valentin Matrosenko, dîncolo de vocația sa actoricească, are o și

mai mare vocație de dascăl. În cițiva ani, primii trei de pe listele de admitere ale unor facultăți tehnice erau foști elevi ai săi. („Asta mă ține ca profesor“). Pe masă are mereu un top de hîrtie („Ca să faci matematică îți trebuie creion, hîrtie și minț“). Lucrează la o carte de probleme pentru pregătirea elevilor în vederea participării la concursuri de matematică. Seara și după miezul nopții face probleme. Din 1973 inventează probleme și subiecte pentru concursurile de admitere în liceu. Care este lecția matematicii, nu pentru un elev, pentru dumneavoastră, după 22 de ani? Tăce. Nu-i o lecție, este morală: matematica te face om. Nu mai ride. („Compromisuri nu fac. Mai bine mă las de meserie“). Tăce. Are expresia unui bărbat care oscilează mereu între farmecul elevilor și singurătatea ecuațiilor cu multe necunoscute. Seara, am căutat-o pe fetița vecinului meu. Pe ea am auzit-o vorbind despre Matro. Spune-mi și mie de ce-ți zis, pentru că știu mate și e în stare să dea trei și unui profesor. Și pentru că are ochi albaștri.

CORNEL NISTORESCU ■

Profesoara performanțelor

Nu, nu arată cei 53 de ani pe care-i are! Am recunoscut-o, în schimb, foarte ușor după descrierea făcută de foști elevi, de părinți ai acestora: o femeie care impune! Nu atât prin statură, fiind mai mult măruntică decît înaltă, cît prin ținută, prin vocea-i gravă, plăcută, dar, mai ales, prin ochii care adună în ei și blîndețe, și severitate, și înțelegeră, și fermitate, nuanțe care te captivează de la bun început. Respectul cu care mi s-a vorbit despre Victoria Gibescu, profesoară la Liceul Industrial nr. 7 din Rîmnicu Vilcea, un respect dus pînă la venerație (cum atât de bine surprindea esența relației dintre elevi și profesoara lor Ioan Barbu, părintele lui Florian Leonid Barbu, azi, militar în termen, student la Facultatea de aeronave) mi-a creat, mărturisesc, o stare de emoție aparte, precum la întîlnirea cu o mare personalitate, întîlnire pe care trebuie să o pregătești în amănunt, ca să n-o ratezi.

Victoria Gibescu este o profesoară a performanței! Cine nu se ține de ritmul ei, pleacă. Cine se ține, cîștigă! În anul școlar care a trecut din cei 35 de elevi ai clasei a XII-a A, 29 au intrat la politehnică — fizică nucleară, aeronave, mecanică fină, electrotehnică, electronică ș. a. Din ceilalți 6 elevi ai clasei — 3 au reușit la medicină, 3 au picat, la aceeași facultate. Cu doi ani în urmă, la treapta a doua, din trei clase de matematici rămînea una. Mai bine de jumătate din cei intrați erau elevi ai clasei Victoriei Gibescu. La orele sale de consultații, ținute cu regularitate după un grafic bine stabilit, nu numai că lipsește nici un elev al profesoarei, dar dau buzna și alții, de la alte școli. Și dacă aici, unde prezența poate fi facultativă, nu lipsește nici un elev, la ore nu lipsește nici un elev! Nu lipsește nici măcar serialiștii care, vorbindu-ne des-

pre profesoara lor de matematică, nu uită să amintească faptul că un fost serialist, elev al Victoriei Gibescu, Buducea, este azi profesor de matematică în Rîmnicu Vilcea. Printre multe alte amănunte culese, am mai reținut unul: erau cîștigați în această bătălie nedeclarată pînă și elevii slabi (uneori, clasele slabe!) de cele mai multe ori prin înțelegerea unor noțiuni elementare, lipsă din bagajul lor școlar pînă la întîlnirea cu profesoara.

A apărut la întîlnirea solicitată. Părea, la rîndu-i, emoționată. I-am relatat ce știam noi despre domnia-sa. Ce știam de la foști elevi, de la oameni care ș cunosc ca pe un om deosebit. Despre respectul cu care este înconjurată.

— Unde credeți că-și are izvorul acest cult pentru profesoara de matematică, stimată Victoria Gibescu?

— Nu, nu cred că este vorba despre un cult, ci despre un respect pur și simplu! O relație firească între un pedagog și elevii săi. Un respect izvorit, dacă vreți să-i spun astfel, din dăruirea față de munca pe care o fac, inclusiv deci față de elevii mei. Cunoștințele de matematică sînt socotite mai greu accesibile. Eu zic că am reușit să reușesc să le fac accesibile elevilor mei care pleacă din clasă, cum se spune, cu lecția învățată. De fiecare dată însă verific la oră tema pentru acasă — în felul acesta copiii știu dacă au lucrat bine, dacă au greșit și unde anume au greșit. Dau și foarte multe lucrări de control la clasă, 5-6 pe trimestru. Folosesc același procedeu — discut cu ei greșelile, soluțiile bune. Este un mijloc de a-mi cunoaște foarte bine copiii, dar și un mijloc de autocunoaștere pentru fiecare dintre ei. Elevul reușește astfel să-și evalueze propria-i valoare, să se așeze într-un punct din care știe exact ce are de făcut. Elevul, cînd înțelege, se angajează cu răspundere și chiar cu plăcere. Într-adevăr, cei 36 de elevi de la clasa a X-a B vin toți la consultații. Pe lingă ei, pînă la 60, vin și de la alte școli. Cred că îl atrage metoda mea: în clasele a IX-a și a X-a repet trigonometria și geometria. Le repet, pentru că atunci se predau, după cum, la clasele a XI-a și a XII-a — algebra și analiza. Totul făcut la nivel de admite-

re. — Nu vă vine greu să țineți în mîna o clasă dublă?

— E mai greu, dar nu-i pot refuza cînd vin de bunăvoie, cînd participă efectiv la teme date, cînd îi simt interesați să dezlege cele mai grele probleme din culegerile existente. Întotdeauna am ținut la disciplină, fără de care nici nu poate fi vorba de desfășurarea unei lecții în condiții normale, așa încît nu e greu de ținut în mîna fie și o clasă dublă.

— De ani și ani dețineți aici recordul intrărilor la facultăți. Stîrnește acest lucru invidie printre confrăți?

— Întrebarea mi se pare nefirească! Mă simt obligată să aduc puțin lucrurile pe linia de plutire. Sîntem 10 profesori în Comisia metodică de matematică și vreau să spun că toți sînt foarte buni, au rezultate excelente, nu numai sub aspectul reușitelor la facultăți, ci și în olimpiade. Ca președintă a acestei comisii urmăresc atent mișcarea „cîștigătorilor“. Pînă și cel mai tînar dintre noi, Nicolae Pavelescu — despre ale cărui lecții, la care am asistat, am spus întotdeauna că sînt fără reproș — și-a ocupat un loc bine stabilit în această bătălie a recordurilor. Or, atunci, de unde invidie?

Nefirească i s-a părut ultima întrebare după cum, nefirească i s-a părut și o alta — dacă și-a pregătit, în particular și cei doi copii (cel mare, terminînd Cibernetică și reîntorcîndu-se în orașul natal la un oficiu de calcul, cel mic — student la Energetică, anul V). „Niciodată — mi-a mărturisit simplu. I-am avut pe amîndoi elevii și au participat doar la meditațiile cu casa!“. Timp liber îi rămîne foarte puțin. Treburile casei mai mult noaptea și le face. În rest, cite un spectacol, o carte bună — și are în preajmă nu numai cărți bune, ci și un uriaș iubitor de carte — soțul fiind profesor emerit de Limba și Literatura română. O familie — ne incredinteză — al cărei crez rămîne munca pînă la capăt!

GEORGETA ȘTEFĂNESCU ■

O colegă mai mare

Cînd am intrat în cancelaria Liceului de științe ale naturii „C. A. Rosetti“ din Capitală m-a întâmpinat liniștea caracteristică lăcașurilor destinate studiului. Cîteva priviri m-au cercetat în aceeași tăcere, iar eu, stîngeră, m-am agățat de una. Era caldă, zîmbitoare, liniștitoare și mi-am dorit ca stăpîna ei să fie acel „dascăl de excepție“ care-mi fusese recomandat și pentru care venisem, anume.

— Tovarășă profesoară Paraschiva Arsene?

— Da.

Privirea care-mi plăcuse atât de mult îmi amintea de o altă privire, la fel de caldă, într-o altă cancelarie, în alt timp, cînd nu îndrăzneau să pășesc decît cu sfînciunea cuvenită școlarului.

Aflînd ce m-a adus, profesoara mi-a vorbit despre ea, în cuvinte simple dar cu o voce la fel de învăluitoare ca și ochii ce-i priveau pe ai mei.

Am terminat Facultatea de chimie în 1963 și am fost reparatizată ca profesoară la Liceul „Gheorghe Lazăr“ din București, unde am predat timp de 14 ani. La schimbarea profiilor liceelor am dorit o catedră aici, la acest liceu de științe ale naturii unde sînt clase speciale de chimie. În toți acești ani am avut copii minunați, cei mai buni elevi din țara la chimie. Premianții olimpiadelor școlare internaționale, au învățat, cred eu, puțină chimie și de la mine. Fac parte din grupul de profesori care pregătește lotul olimpic.

Nici o întrebare „tipic reportericească“ nu vrea să mă mai ajute să continui discuția, pentru că mă fascinează privirea care m-a atras de la început. Se naște, în schimb, în mine un gînd vechi de pe vremea cînd, locul meu fiind într-o bancă, urmăream cu răsufierea tăiată o altă femeie care mi se părea minunată. Și încerc să vorbesc acum, după ani, cu această profesoară de chimie, așa cum ar fi vrut, poate să vorbească atunci eleva — cu profesoara ei de fizică. Întrebarea de altădată îmi vine acum pe buze:

— Cum reușiți să țineți o oră întreagă toată clasa fără respirație? Și asta mereu, la fiecare oră și cu fiecare clasă.

— Un profesor trebuie să fie și un artist. „Spectacolul“ durează o oră, iar „scena“ este sala de clasă. La sfîrșit vin și aplauzele, dacă le meriți. Și să știți că mi s-a întîmplat asta, nu de puține ori și nu la figurat. Nu-i ușor. Pentru asta trebuie să muncești. Eu am muncit pe brînci, toată viața. Mi-am iubit și mi-am respectat profesia. Nu poți să ți-i apropii pe copii decît prin corectitudine față de ei și printr-o pregătire foarte serioasă. Pentru două ore de clasă eu citeșc treizeci de ore. Asta-i angajează și pe ei la muncă, le dă respect pentru efortul pe care simt că l-ai depus. Activitatea dascălului pare modestă, dar el nu trebuie să uite nici un moment că e dator să aibă în vedere nu numai educația științifică, ci și cea patriotică, civică, estetică. Satisfacțiile vin mai tîrziu. Cum să nu fii fericită cînd copiii tăi se întorc de la confruntări internaționale foarte dificile incununată de lauri? Sau, cînd afli că unii dintre ei te-au ajuns, ba unii chiar te-au depășit. Dintre foștii mei elevi, zece sînt astăzi cadre universitare și mulți au reușit să se afirme în chimia industrială.

— Sînt sigură că foștii elevi nu v-au uitat (O spun cu gîndul la fosta mea profesoară de fizică).

— Nu. Anul acesta, de sărbători am primit 146 de scrisori și felicitări de la foștii mei elevi.

— Nu se poate să nu fie aici un „secret“ al meseriei.

— Da, dar este foarte simplu. M-am considerat întotdeauna, nu profesoara lor, ci colega lor. Am descoperit împreună, în laborator o parte din tainele universului. Am fost, nu profesoara Arsene, ci „eleva“ Arsene, care primea notă la sfîrșitul orei. Asta-i tot! Am fost și sint colega lor, cu o zi mai mare.

— Și cu treizeci de ore de studiu în plus, pentru două ore de clasă.

— Altfel, cred că n-aș fi putut răspunde, mereu, de nota 10.

LIANA MOLNAR ■

■ „Mă numesc Gheorghe Constantinescu, sint din Brașov, strada Saturn nr. 39, bloc 27, scara F, apartament 13. Am fost bolnav timp de 22 de ani de psoriazis. Prin intermediul revistei Flacăra am aflat de tratamentul farmacistului Alexandru Torcescu, din Brăila. M-am deplasat la dînsul și în urma medica-

mențiel primite, boala care m-a chinuit atîția ani s-a vindecat în numai 21 de zile. Doresc să mulțumesc pe această cale atît minunatului om Alexandru Torcescu, cît și celor care l-au sprijinit și încurajat în cercetările sale, Comitetul județean de partid Brăila și colectivul dumneavoastră redacțional“.

● Sesizări, propuneri, soluții — un dialog fructuos între cetățeni și autorități ●

■ „Mă numesc Maria Mitran, am 70 de ani, sint pensionară și am locuit pînă în luna octombrie a anului trecut în comuna Bărcănești, județul Ialomița. Datorită virstei înaintate și unei boli care m-a imobilizat la pat, am fost nevoită să mă mut la sora mea Elena Nițu, din comuna Gruiu, satul Lipia, Sectorul agricol Ilfov. M-am adresat, în consecință, oficiului P.T.T.R. din Bărcănești și Oficiului de asigurări sociale și pensii Ialomița, cu rugămintea să-mi fie expediată pensia la noua adresă. Cu toate acestea, pînă în prezent nu am primit nici un ban“. Să fie oare atît de complicate formalitățile de transferare a banilor la noul domiciliu ?

■ „Am citit în revista dvs. anunțul tovarășului inginer Gheorghiu V. din București în legătură cu găsirea unui aparat de fotografiat în Munții Retezat. Din descrierea particularităților aparatului și a imaginilor de pe film ne-am dat seama că el era cel uitat lângă lacul Zănoaga Mică de unul dintre elevii școlii noastre, participant la excursia organizată anul trecut. Dorim să-i mulțumim și pe această cale iubitorului de drumeție montană, ing. Gheorghiu, pentru corectitudinea și frumusețea gestului său.“ Semnează profesorul Nicolae Morărașu de la Școala generală nr. 10 din Municipiul Gheorghiu-Dej.

■ Lucian Simionescu din comuna Perisani, satul Bratovești, județul Vilcea ne-a mai scris în urmă cu 10 ani că lucrările la căminul cultural din localitate avansau „ca melcul“. El revine acum anunțîndu-ne că la clădirea cu pricina s-au mai executat, între timp, citeva mici lucrări: s-au montat usile și s-a tencuit interiorul. O atare situație ne face să ne întrebăm cîți ani le mai trebuie oare gospodariilor satului pentru a finisa clădirea ? Între timp ajunge melcul la Dunăre !

■ În luna iulie a anului 1977, Ioan Coțovan a făcut un împrumut la Cooperativa de credit din orașul Negrești, județul Vaslui, pe care l-a restituit în cursul anului următor. Cîțiva ani mai tîrziu, a solicitat retragerea fondului său social, deoarece se mutase în Iași, pe strada Silvestru, nr. 28, bl. T I A, sc. A, et. 3, ap. 15. Cererea i-a fost respinsă sub pretextul că nu trecuseră 4 ani de la achitarea ultimei rate a împrumutului. Deși Ioan Coțovan, prin chitanțele prezentate, a făcut dovada că lucrurile nu stăteau așa, cooperativa refuză în continuare să-i restituie banii.

■ „Am vrut să-i trimit unui nepot din Constanța citeva rînduri pe o vedere din Sibiu. Am cumpărat o ilustrată care mi s-a părut mai reprezentativă, cuprinzînd un grupaj de patru imagini. Cînd am dat să scriu, am realizat că trimiteam la Constanța o vedere din... Tulcea. Pe spate stă scris: Tulcea — Monumentul independenței. Ce părere au cei de la Întreprinderea poligrafică Sibiu care au pus-o în vânzare ?“ (Ionel Jipa din Sibiu, Calea Dumbrăvii, nr. 22, ap. 31).

■ „Am comandat pe data de 30 august 1984, la Întreprinderea de produse ortopedice din strada Negustori nr. 8, București, o pereche de ghețe ortopedice pentru băiețelul meu în vîrstă de 3 ani. Mi s-a fixat ca termen de livrare, sfîrșitul lui noiembrie, deci peste 3 luni. Un termen care mi s-a părut exagerat țînd cont de faptul că la această vîrstă piciorii copiilor crește foarte repede. Iată însă că a trecut și luna ianuarie și comanda nu mi-a fost onorată. Mă întreb ce voi mai face cu ghețele cînd le voi primi, în sfîrșit ?“ (Elena Elie, comuna Voluntari, str. Morilor nr. 2, Sectorul agricol Ilfov).

■ Tot în legătură cu un copil ne scrie Moise Vidican din orașul Dr. Petru Groza, strada Frunțașilor, bl. 42, et. 1, ap. 6, județul Bihor. Nepotului său, care încă nu a împlinit un an i-a fost extirpat un ochi. Durerea bunicului este dublată de faptul că toate întreprinderile de specialitate cărora li s-a adresat i-au răspuns că nu execută proteze oculare. O astfel de proteză îi este necesară copilului nu numai din punct de vedere estetic. Ea ar urma să-i asigure o dezvoltare normală a orbitei. Rugăm deci factorii în drept să-i indice lui Moise Vidican, calea de urmat pentru procurarea protezei.

■ Primim din partea Direcției generale pentru dezvoltarea construcțiilor de locuințe social-culturale și administrație locativă — București: „Urmare notei apărute în revista „Flacăra“ din 18 ianuarie a.c. au fost efectuate verificări la apartamentul Zamfirei Ștefănescu, din blocul 78 de pe strada Furnirului nr. 8. S-a constatat că lucrările efectuate de ICRAL Giulești pentru eliminarea fenomenului de condens nu au dat în totalitate rezultatele scontate. Pentru soluționarea acestui caz, Institutul Proiect-București, prin proiectantul blocului, va analiza și va stabili măsuri în consecință, pe care le va comunica ICRAL-ului Giulești în vederea executării.“

■ Aflîndu-se în ziua de 19 ianuarie a.c. în stația CFR Grindu, Ștefan Rotaru din Chițila, str. Rudeni nr. 35, a avut neplăcuta surpriză ca, împreună cu alți cca. 80 de călători, să aștepte trenul afară, pe un ger năpraznic. De ce ? Pentru că sala de așteptare era încuiată, înăuntru aflîndu-se două biciclete, un furtun și un cîntar. Un sătean i-a spus că sala stă așa de mai mulți ani. Cui folosește oare o sală de așteptare transformată în șopron ?

■ O sală de așteptare de data aceasta deschisă, dar într-o stare deplorabilă, cu băncile rupte și pereții murdari și zgîrriați, a înfîlînit Alexandru Costescu din Ploiești, str. Cameliei nr. 2, în stația CFR Salina din județul Bacău. În ambele situații soluțiile sint simple și la îndemîna celor care administrează aceste stații.

■ „Nu de mult — ne scrie Viorel Glăvan din Craiova, strada Tinerețului, bl. 163 E, etaj 3, ap. 13 — întreprinderea „Flaro“ din Sibiu a pus în vânzare două tipuri de creioane mecanice „Desen 2“ și „Desen 3“, care funcționează cu mine de grafit cu diametrul de 1 mm. Aceste creioane s-au dovedit a fi foarte utile desenatorilor tehnici. La cumpărare primești două, trei mine de rezervă. Necazul începe însă cînd le epuizezi și pe acestea, deoarece astfel de mine nu se găsesc separat și ești nevoit să cumperi un alt creion“.

■ Membră a C.A.P.-ului din Băilești, Maria Gheorghe Dobrescu din satul Friboia, județul Argeș, a solicitat conducerii unității un bilet de tratament în stațiunea Techirghiol, bilet pe care l-a și primit. Imbolnăvîndu-se de hepatită nu a mai putut pleca în stațiune, drept pentru care, pe data de 15 decembrie 1983 a depus biletul la C.A.P., solicitînd restituirea costului. A așteptat un an de zile, pentru ca în decembrie 1984 să i se răspundă de către Oficiul județean de pensii că nu l se pot înapoia banii, deoarece biletul nefolosit a fost depus de către casieria C.A.P.-ului Băilești după data de 31 decembrie 1983, adică după încheierea anului contabil. În consecință vîna nu aparține Mariei Dobrescu. Și atunci... ?

■ Ministerul Muncii ne informează că, reanalizînd situația medicală a lui Victor Suru din Timișoara, str. Victor Babeș nr. 31. Comisia județeană de expertiză medicală a constatat că accidentul suferit de acesta în afara muncii determină pierderea în cea mai mare parte a capacității sale de muncă și l-a încadrat în gradul II de invaliditate. S-a întocmit de asemenea un plan medical de recuperare, care trebuie aplicat pînă la următorul termen de revizuire, stabilit pentru data de 20 iunie 1985.

■ „Vă scrie Nicolae Faloșanu din București, alea Poiana Cernei nr. 1. Intr-un număr recent al revistei Flacăra mi-a apărut o notiță în care menționam că urmează un tratament cu ceai de ghimpe pentru adenom de prostată. Cum în urma acestei informații am primit multe scrisori de la cei interesați să urmeze un astfel de tratament, doresc să le răspund prin intermediul dumneavoastră că pot găsi la magazinele Plafar ceaiul, în pungi de o sută de grame, livrat de Întreprinderea Plafar Cluj-Napoca“.

■ În noaptea de 31 decembrie 1984 — 1 ianuarie 1985, casa din comuna Blăgești, județul Bacău, în care locuia Elena Iftimie, filatoarea la Întreprinderea de postav Buhuși, a fost distrusă de un incendiu. Din fericire, n-au fost victime, atît mama corespondentei noastre, cît și fetița, în vîrstă de 8 ani, fiind salvate de ceilalți săteni. Acum însă, Elena Iftimie și ai ei, rămași fără adăpost, sint nevoiți să doarmă pe la rude, ceea ce, evident, nu poate dura la infinit. Rugăm organele județene să încerce, în măsura posibilităților, să le vină în ajutor.

■ Din 1948 pînă în 1952, Maria Corneția Grigore din Beiuș, str. Fișului nr. 24 A, județul Bihor, a lucrat ca muncitoare la Puțul nr. 5 aparținînd trustului minier Banat, din orașul Anina, județul Caraș-Severin. Fiînd înainte de căsătorie, ea a figurat pe statele de plată cu numele Maria Corneția Jula. În vederea completării dosarului de pensionare, a solicitat acum întreprinderii respective eliberarea unei adeverințe pentru perioada lucrată. I s-a răspuns însă că nu figurează în acte. Pe bună dreptate, petiționara se întreabă pe ce bază și-a primit atunci retribuirea timp de patru ani. Facem apel la ministerul de resort, care poate determina o verificare mai atentă a arhivei.

■ Olga Gheorghe din strada Boteanu nr. 3 A, sector I, ne-a sesizat situația critică a Iraidei Ștefănescu, în vîrstă de 83 de ani care este bolnavă, imobilizată la pat și nu are susținători legali care să o poată lua în îngrijire. Direcția pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale a Municipiului București ne-a informat că a rezolvat acest caz prin întocmirea dosarului de internare. În prezent, bolnava se află în Căminul-spital nr. 1. Mulțumim pentru înțelegere și operativitate.

■ Constantin Jerpan din comuna Șoținga, județul Dimbovița, ne relatează un caz mai puțin obișnuit. În anul 1980 i s-a repartizat un apartament în Tirgoviște, pe care l-a ocupat numai 1 an. Cum între timp și-a construit o casă, Constantin Jerpan a făcut mai multe cereri pentru predarea apartamentului, ceea ce însă nu i-a reușit pînă astăzi. În schimb a fost nevoit să plătească în continuare chiria. Nu e normal oare ca locuința cu pricina să fie repartizată unei persoane care are nevoie de ea, decît să fie ținută pustie 4 ani de zile ?

■ Un pensionar din comuna Casimcea, județul Tulcea, Nicolae Marin, a cumpărat de la cooperativa de consum din localitate, semințe de sfeclă de zahăr, pe bază de contract. A semănat, iar cînd recolta a fost gata, a cules sfecla, a curățat-o și a dus-o la cooperativă pentru a o preda. Răspunsul primit aici l-a contrariat: „Nu avem încă dispoziție s-o strîn-

gem !“ Și așa omul a rămas cu sfecla în curte. În aceeași încercătură — ni se spune în scrisoare — se mai află încă vreo sută de gospodari. Situația este cu atît mai anormală cu cît există o fabrică de zahăr la numai 45 de kilometri de comună. Ce fel de dispoziții or fi așteptînd cei de la cooperativă ?

■ „În anul 1983 s-a dat în folosință blocul în care locuim (nr. 1 5/1). Începînd din mai 1984, locatarii de la etajul 4 au sesizat I.J.G.C.L.-ul Arad că prin tavanele apartamentelor 9 și 10 de la scara B, și 16, 17, 18 și 19 de la scara C se produc serioase infiltrații de apă. I.J.G.C.L.-ul a venit, a văzut și a făcut demersurile necesare la constructor (I.A.M.C.-Arad) pentru executarea reparației în cadrul termenului de garanție: luna august 1984. Sintem în februarie și nu s-a făcut practic nimic. Apa continuă să curgă pe pereți.“ (Petru Szarka, din Arad, Calea Aurel Vlaicu, bl. 1 5/1). De ce se fac oare că... plouă cei de la IAMC-Arad ?

■ Direcția județeană de poștă și telecomunicații Gorj: „Urmare notei critice apărute în numărul din 18 ianuarie al revistei dv. vă comunicăm că pentru lipsa de solitudine în asigurarea convorbirilor telefonice de la cabină, telefonista nr. 4, Nicolita N. Stroiescu, de la oficiul P.T.T.R. Motru, a fost sancționată cu retragerea unei gradații pe timp de trei luni, iar cazul va fi prelucrat cu colectivul de muncă în vederea evitării unor situații similare“.

■ Magazinele de încălțămînte oferă cumpărătorilor pantofi într-o gamă variată nu numai din punct de vedere al modelelor, ci și coloristic. Se găsesc pantofi gri, bej, albaștri, maro și negri. Pentru cele două culori din urmă comerțul a pus în vânzare și cremele corespunzătoare. Pentru lustruirea pantofilor de altă culoare, foloseam pînă nu demult ceară specială pe care acum nu o mai poți găsi nicăieri“. (Nicolae Kanter din Dej, strada 1 Mai, nr. 29, județul Cluj). Suntem a această problemă atenției factorilor de resort din comerț.

■ Sufăr de ani de zile de astm bronșic și am trecut prin nenumărate crize serioase. Acum, după tratamentul cu preparatul „Cibotusin“, despre care am aflat din paginile revistei dumneavoastră, mă simt foarte bine. Doresc să mulțumesc pe această cale „autorului acestui medicament, pentru mine într-adevăr miraculos, farmacistului Horia Bucur din Sebeș, județul Alba“ (Nicolae Modran, comuna Șelimbăr, satul Burgard, județul Sibiu).

■ Sint medic pediatru la dispensarul din comuna Ocnia, județul Dimbovița. În cursul anului trecut, am solicitat transferul la un alt dispensar din apropierea comunei Tărtășești, din același județ, unde locuiesc părinții mei. În 30 octombrie 1984 cererea mi-a fost aprobată și am primit decizia de transfer nr. 588 pentru comuna Brăniștea. Mi s-au înmînat nota de lichidare și cartea de muncă. Cînd m-am prezentat însă pentru angajare la noul post mi s-a făcut cunoscut că transferul fusese anulat. Am revenit deci la Ocnia. Necazul este că cei de aici nu îmi mai primesc actele, pe motiv că anularea transferului s-a făcut verbal și nu printr-o decizie scrisă. De atunci, deci de aproape 3 luni, cartea de muncă se află tot la mine, eu lucrînd la Ocnia practic fără forme legale“ (Constantin Nicolae, strada Emil Bodnăraș nr. 73, bl. C, ap. 14, București). Rugăm Direcția sanitară a județului Dimbovița să verifice situația pentru a readuce lucrurile pe făgașul lor normal.

■ În august 1984, lui Vasile Dănilă din comuna Miclești, județul Vaslui i s-a defectat ceasul electronic. Cum nu avea unde să-l repare, l-a trimis întreprinderii producătoare „Mecanică fină“—București. De aici i s-a cerut, prin adresa 4 021/10.8511 din 29 octombrie, să expedieze contravaloarea reparației: 161 de lei. Lucru pe care petiționarul l-a făcut imediat. De atunci și pînă în prezent, el n-a mai primit nici o veste și, se înțelege, nici ceasul reparat.

■ Cu privire la scrisoarea prin care asociația locatarilor din blocul M.10, strada Valea Oltului nr. 4, reclamă faptul că activitatea desfășurată la platforma I.T.B. din preajma blocului tulbură liniștea cetățenilor, Întreprinderea de transport București ne informează: „S-au efectuat controale inopinate pe toată durata zilei, mai ales în perioadele cuprinse între orele 4—8 și 21—24. S-au luat măsuri operative pentru reducerea zgomotului, toți conducătorii auto de pe liniile 105 și 305 luînd act, sub semnătură, de obligativitatea opririi motoarelor în zona platformei și de asigurare a liniștii. Li s-a atras, de asemenea, atenția că vor fi făcute în continuare controale și că cei care vor încălca dispozițiile primite vor fi aspru sancționați“.

■ Petre Lupu, din comuna Cornu de Jos nr. 636, județul Prahova, a cumpărat acum citeva luni, de la magazinul din

localitate, o mașină de spălat „Cristal 2“ produsă la Cugir. Cînd a desfăcut acasă ambalajul, a văzut că mașina avea baziul spart. Cooperativa „Munca“ din Cimpina a refuzat să-i primească mașina deoarece nu are astfel de piese în depozit. Rugăm întreprinderea producătoare să găsească o cale pentru a-l ajuta pe Petre Lupu, căruia mașina îi este foarte necesară, avînd trei copii mici.

■ „Doresc, prin intermediul revistei „Flacăra“, să aduc mulțumiri minunatilor mei colegi de la Combinatul chimic Borzești, care au răspuns apelului lansat de Spitalul municipal Gheorghe Gheorghiu-Dej, dăruind din singele lor pentru a-mi salva mie viața. Aceeași înaltă prețuire pentru personalul medical care m-a îngrijit pînă la însănătoșire“ (Alexandru Birlădeanu, muncitor la Combinatul chimic Borzești, județul Bacău).

■ „M-am învoit de două ori de la serviciu pentru încheierea unui contract cu Întreprinderea de rețele electrice Rîmnicu-Vilcea. În ambele cazuri, deși pe orarul de la ghișeu stă scris negru pe alb: «Ora 11 — încheieri de contracte» (de ce oare numai dimineața ?), nu am găsit pe nimeni. De fiecare dată mi s-a răspuns, cu destulă nepăsare, de lucrătorii din birourile învecinate că «tovarășul de la contracte este pe teren». Sint inginer mecanic, am și eu răspunderile mele, și nu îmi este la îndemînă să mă învoiesc mereu de la serviciu pentru a rezolva o problemă atît de simplă. Oricum, un orar trebuie să rămînă un orar, atîta vreme cît este afișat“ (Constantin Cică, strada Matei Basarab, bloc 133, sc. B, ap. 3, Rîmnicu Vilcea).

■ Ministerul Muncii ne informează în legătură cu sesizarea Anetei Popescu, om al muncii la Centrul de calcul al întreprinderii „23 August“ București: Din verificările efectuate la unitate a rezultat că petiționara, la data de 15 ianuarie 1984, cu ocazia acordării gradației a 6-a, a fost greșit încadrată la clasa de retribuire 22, în loc de 23. Unitatea a făcut rectificarea cuvenită, urmînd ca sus-numita să primească diferența de retribuire pe perioada 15.I.1984—1.II.1985.

■ „În ultima zi a anului trecut, în jurul orei 12, am intrat în noua frizerie de pe Alea Moților pentru un simplu bărbierit. M-am așezat lângă un bătrîn muncitor forestier și mi-am așteptat rîndul. Ora 15.30 ne-a prins pe amîndoi tot așteptînd, deoarece diverse «cunoștințe» intrate de citeva minute în frizerie aveau continuu prioritate. Cînd m-am enervat și m-am așezat pe scaunul la care lucra chiar șeful unității, acesta pe un ton răstit m-a invitat să mă ridic întrucît urma «altcineva» la rînd. Am plecat acasă — vă mărturisesc — plin de umilîntă“ (Profesor Viorel Codreanu, strada Burgundia Mică nr. 3, Beiuș, județul Bihor). Așteptăm măsura U.J.C.M. Bihor. Astfel de frizerii pot fi și ei „bărbierii“.

■ „Timp de cinci ani, din 1958 pînă în august 1963, am fost gestionar la magazinul cooperativei din comuna Ulmi, satul Trestieni, județul Giurgiu. De atunci, pînă la 1 februarie a.c. am lucrat la Vinalcool București. Atingînd vîrstă de pensionare, m-am prezentat la Oficiul de pensii din Bolintin Vale cu cartea de muncă. Dar mi s-a comunicat că, intrucît în dreptul perioadei lucrate la Trestieni nu îmi fuseseră trecute funcția și retribuirea, anii respectivi nu îmi puteau fi luați în calcul la vechime. Cooperativa Ulmi refuză să facă aceste mențiuni, deoarece arhiva anilor respectivi se pare că a fost distrusă în timpul inundațiilor. Ce vină am eu și cum pot repara o omisiune a unui funcționar de acum mai bine de 20 de ani ?“ (Gheorghe Știrbu, satul Trestieni, comuna Ulmi, județul Giurgiu).

■ La începutul lunii decembrie 1984, Constantin Tigănele, din Drobeta-Turnu Severin, Splaiul Mihail Viteazu nr. 22 bloc N.1, sc.1, ap. 7, a cumpărat de la magazinul universal „Decebal“ din localitate, un ceas care a funcționat foarte puțin timp. Încercînd să-l repare la cooperativa „Prestarea“, i s-a cerut să achite contravaloarea lucrării. Ceasul era însă în garanție. Deci, cererea nu putea avea o bază legală.

■ „Acum un an, pe vremea aceasta, revista dv. a publicat, pe baza unei scrisori trimise de mine, o notă critică privind calitatea soteului de fasole cu carne de porc, produs de «Antefrig» București. În numele corectitudinii trebuie să vă scriu acum că produsul a fost îmbunătățit radical, legumele și carnea fiind de bună calitate, iar pachetele nedepreciate. Vă mulțumesc atît dv. cît și întreprinderii care a rezolvat cu seriozitate și simț de răspundere sesizarea“ (Ada Hagiopol din București, strada Lucrețiu Pătrășcanu nr. 7).

Pagină realizată de ALEXANDRU ȘERBAN ■

● „Flacăra“ nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 10—13.

● Un dac numit Horea ● Precursorii lui Peneș Curcanul ●

Temutul Horea

„A citi în limbi streine folosește alit cit ochelarii. Poate mai mult, dar îți trebuie neapărat ochii”.

(Al. Odobescu)

Cu citatul de mai sus își deschidea conferința sa, la Ateneul Român, din București, Al. Odobescu, în 11 februarie 1878, avind ca titlu: **Moșii. Răscoala românilor ardeleni sub căpetenia lor Horea, în iarna anilor 1784—1785.**

Deși nu era ardelean, Al. Odobescu, ca și Bălcescu, în epoca lui, reinvia fala unui pământ și a unui neam, prin dirigenia lui legendară, de care s-au învrednicit eroii Ardealului, și între ei Horea și Iancu, iar înaintea lor martirul-erou Inochentie Micu. Și totuși, neardeleanul Odobescu pătrunsesse, mai mult decât se bănuia în acea țară nevăzută a sufletului ardelenesc. El descoperise prin Horea un destin întreg. În Horea graia „temutul dac”, de aceea poporul l-a numit „rege al Daciei”. Numirea înspăimântă atunci. Era ca o putere revărsată de deasupra. Nobilității îl învinuiau pe Horea căre împăratul că s-a proclamat „Rex Daciae”. Așa îl învinuieră și pe Mihai Viteazul, că s-a proclamat „Domn al Țării Românești, al Ardealului și al Moldovei”. Cu Horea era altceva. El venea cu acea tulburătoare imagine a Daciei. Pentru că Dacia trebuia să renască în puterile ei cele vechi — străvechi. Nu prin alții se gîdea Horea să reinvie acele puteri ale Daciei. Nu prin ochelarii altora să fie Dacia văzută și reînființată, așa cum plănua o împărăteasă ambițioasă, Ecaterina a II-a a Rusiei, ci prin lumina ochilor noștri să se înalte ea la rosturile ei de odinioară. Iată înțelesul pe care-l purtau acele cuvinte ale lui Al. Odobescu.

Horea devenea astfel temutul „Rex Daciae”, nu numai pentru că în jurul lui se strînsese poporanimea cea multă a satelor, dar pentru că în el trăia și plîșia ideea adîncă a Daciei strămoșești. Această idee întorcea privirile nobililor venetici spre istoria acestui pământ, spre dacia lui Burebista și al lui Decebal, acei care înfruntară imperiile cele mari ale lumii. Ce erau nobilii Ardealului față de acei puternici imperatori și consuli, pe care Decebal, stînd neclintit și drept, i-a așteptat la Sarmizegetusa lui? Nu ca să moară cu orice preț, ci ca să-și apere pământul lăsat lui spre apărare. Așa cum face și va face întotdeauna un om al pământului, legat de pământul său.

Nu-i, va fi venit, oare, fiurul acela puternic al apărării unui pământ și al celor ce-l locuiesc, nu-i va fi venit, oare, fiurul acela lui Horea din moștenirile suferitești ale îndepărtăților daci? De ce a fost numit el „Rex Daciae”? De ce s-a spus că el a bătut deja moneda cu acest titlu și cu chipul său pe ea? De ce purta el cușma aceea mocănească, atât de asemănătoare cu aceea a lui Decebal? Dar oare toate acestea, toate aceste lucruri nu mai fuseseră ele pe pământul Daciei înainte? Nu se repetau ele, cumva, acum prin el, prin Horea? Și nu era firesc să se repete, dacă e adevărat, atât cit poate fi adevărat, că istoria se repetă prin alții, cu alții? Era oare o nouă teză a lui Horea de a deveni „rege al Daciei”? Poate pentru cei care nu știau nimic din istoria noastră cea veche. Era istoria din vremea imperiului lui Burebista care trecea dincolo de Pannonia, și dincolo de malurile Prutului. Nu revinse

asupra acestui teritoriu, în vremea lui Decebal, acel imperator roman, Traian, care întîlnea aici tot un „rege al Daciei”, pe Decebal? Ce era atunci nou și îndrăzneț în năzuințele lui Horea? El nu vroia decât să meargă pe drumul alor săi, cei care rămăseseră în conștiința istoriei noastre. Rămăseseră în datini și în credințe aceiași, așa cum o dovedeau moșii lui, moșii din Munții Apuseni. Ce valoare istorică aveau titlurile nobilitare, cîștigate prin împrejurări favorabile de către nobilii scăpătați, cîștigate prin colonizările făcute pe teritoriul românesc, încă de pe la 1143, de către regii unguri, aducînd pentru forța de muncă germani, sași, pe care, apoi, repede, i-au deznaționalizat, în cea mai mare parte, mărindu-și ei, artificial, naționalitatea? Cei care și-au lepădat credința, naționalitatea, limba au intrat în atenția oficialilor, care i-au investit cu puteri de conducere, cu averi, cu titluri de noblețe, numai să fie la adăpost de orice griji. Bietul om al pământului, valahul, moșul, a rămas tot valah și moș, neclintit în credințele și în naționalitatea lor, pe care nu puteau să le neghe, nici să le încalce, nici să renunțe, la ele, căci așa ceva nu se pomenise încă pe pământul unde trăiseră ai lor.

Toate acestea le-a spus Horea tuturor, și împăratului în care a crezut, ca mai tirziu Iancu. Le-a spus și nobililor înrăiți. Le-a spus și poporului său. Și în numele poporului său, care nu și-a pierdut cumpătul, nu și-a pierdut nimic din ale lui, nici din cele mari, nici din cele mici, ci a mers pe drumul său propriu, acela cunoscut de dinaintea, în numele acestui popor statornic, Horea s-a considerat „rege al Daciei”. Temutul „Rex Daciae”, Horea, n-a cruțat nimic în apărarea drepturilor iobagilor români. I-a văzut și pe iobagii unguri. Avea și pentru ei același gînd bun. Dar cei mulți erau iobagii români, mai corect români, rebași și oprîți ori statuați în starea de iobagi, pînă cînd li s-a răpit orice drept omenească. Cum era să nu arate lumii această situație unu de al lor? Cum se putea să nu fie înfierată această cădere în robie a neamului românesc, cel dintîi aici și cel mai vechi? Iar acel unu de al lor, al românilor, a fost Horea „Rex Daciae”, temutul moș, hărăzit, parcă, acestui pământ. Cum arăta el, acest „rege al Daciei”? Ni-l înfățișează același neardelean, Al. Odobescu, astfel: „Sub grosolanu-i cojoc de oaié, sub zeghea-i neagră sărădită cu găitane vinete, sub opincele-i de muntean, îmbăierate pe glezne, sub cușma lui mocănească cu canace (ciucuri) de fier, — sub tot acest port al său neaoș țărănesc, curgea prin vinele aceluși puțin cioplit, dar mult-semeț, mult-statornic și mult-viteaz bărbat cu singe cel puțin tot așa de adevărat românesc, tot așa de îmbolditor, tot așa de patriotic, ca prin creierii celor mai erudiți instigatori și celor mai iscușiți apărători ai latinității gîntei românești”.

Recitînd această descriere a lui Horea, cine ar putea spune că nu are înainte chipul lui Decebal, așa cum apare el, ca oricare dintre dacii săi, pe Columna de la Roma? E ca o adevărată că nu în timpul Horea a fost numit „Rex Daciae”, teamul „Rex Daciae”, așa cum temut a fost pentru romani și Decebal. De aceea, Horea „Rex Daciae” nu era o ivire înfîmptătoare. El nu crea, ci continua o istorie, o întărea în ale ei și o făcea mai a noastră, mai intrată și rotunjită în țărnițele noastre.

VASILE VETIȘANU ■

Tudor Vladimirescu
în asaltul Plevnei

Pentru poporul român, Plevna a devenit un simbol. Acolo s-a hotărît soarta războiului, ruso-romano-turc din anii 1877—1878. Jertfa căpitanului Mărăcoeanu, a maiorului Șonțu și a altor eroi, n-a fost zadarnică. La 28 noiembrie 1877, armata română, alături de cea rusă, elibera Plevna spre bucuria populației bulgare, iar bravul și talentatul, Osman pașa, făcut cu citeva zile înainte mareșal (mușir) de către sultan, se preda colonelului Cerchez. Aportul țării noastre a dus la crearea a 3 state independente în sud-estul Europei — România, Serbia, Muntenegru și a unui Principat autonom: Bulgaria.

Privind retrospectiv, românii și-au mai adus contribuția la eliberarea Plevnei. În volumul IV, din monumentala sinteză în 14 volume, în curs de elaborare de către istoriografia bulgară, se arată că Mihai Viteazul (1593—1601), după eliberarea țării sale, a făcut numeroase incursiuni la sud de Dunăre, pătrunzînd la Silistra, Ruse, Nicopole, Rahova, Vidin, Plevna, Vrața, ba uneori trecînd Balcanii, a ajuns pînă la Plovdiv și chiar Adrianopol, zdruncinînd edificiul otoman (Istoria na Balgaria, tom. IV, Sofia, 1983, p. 127). Intr-o altă lucrare, tot bulgară, apărută la Sofia, în 1981 (autori: V. Ghiuzelov, G. Gheorghiev, K. Kosev) se relevă că insurgenții bulgari, cu ajutorul bravului domnitor valah, au eliberat orașele Plevna și Vrața, iar peste 2000 de sate au înlăturat pe moment, dominația otomană (p. 116). Deosebit de sugestivă este aprecierea academicianului grec, Panaiotis Kanelopoulos, care într-un studiu recent, arată că Mihai Viteazul după bătălia de la Călugăreni (1595), a devenit pentru balcani „unicul comandant posibil, capabil să-i elibereze de turci” (p. 29), iar în 1598, cînd Mihai a fost nevoit să-și lîmteze sfera de acțiune la nord de Dunăre, a fost urmat de circa 40000—50000 de bulgari și greci, care au găsit azil în teritoriile românești (p. 29).

Poporul sîrb, sub conducerea lui Kara-george, hotărâște să înlătore dominația otomană, răscolindu-se în 1804; lupta fiindu-i ușurată, de declanșarea unui nou război ruso-turc la 1806. Consulul diplomatic al Franței, acreditat la București, Sainte Luce, raporta la Paris, în 1804, că patrioții români, urmăreau cu mare satisfacție orice succes al insurgenților sîrbi și își arătau pe față dorința „ca Serbia să se desfacă de Imperiul otoman”. Același, Sainte Luce, îi sugera lui Talleyrand, să numească un consul francez și la Craiova, ca astfel Parisul să fie informat mai operativ despre evoluția situației din Serbia.

În această perioadă, deși Țara Românească se bucura de autonomie internă, era secătuită de o fiscalitate excesivă din partea domnitorilor fanarioți, de prestațiile coplesitoare ale Puterii suzerane și în special de incursiunile bandelor lui Pazvantoglu. De aceste abuzuri scrie sugestiv, Nicolae Stoica din Hațeg, în „Cronica Banatului”: „Sate nu numai mici, pînă și orașul Craiovei, arzîndu-le, bieții români în păduri fugări, satele-și lăsară”. Prin izbucnirea războiului ruso-turc, unități ale armatei regulate trecură Dunărea, la Calafat, Cernă, Băilești, ajungînd pînă la Craiova. Alături de armata rusă, după cum relatează, cronicarul Naum

Râmniceanu, a început să se strîngă armată din toate părțile Valahiei, dar mai ales pandurii. O serie de căpetenii ale pandurilor olteni, ca Ion Solomon, Dumitru Gâdea, Ioniță Ceganu, dar mai ales Tudor Vladimirescu, vor participa la operațiunile militare, pe teritoriul Olteniei, al Bulgariei și Serbiei, în tot timpul războiului din 1806—1812, aflîndu-se în primele rînduri.

Generalul rus, Isaiev, atesta, la 17 aprilie 1808, că Tudor Vladimirescu, de bună voie a comandat timp de un an de zile, peste o mie de panduri și a oprit cu succes toate atacurile turcilor. Un alt document rusec, din 1810, confirmă, că Tudor Vladimirescu, comandantul batalionului de panduri, a participat și s-a distins în bătălia de la Cladova (Festilam), între 4 iunie — 3 septembrie 1810, pînă la căderea cetății. „Acest sluger — continuă documentul — comandînd pe pandurii creștini ce îi sînt devotați, tot timpul cit a fost bombardată cetatea acum căzută, el s-a aflat la bateria din fața cetății și a întrerupt orice comunicație dintre garnizoana din Cladova și Adakale”. La sfîrșit se consemna: „toate informațiile cu privire la situația turcilor în aceste locuri le avem prin spionii lui și cu chel-tuala lui”. Iar colonelul de stat major, Turcinilov îl caracteriza ca pe „... un comandant viteaz și neînfricat, întreprinzător în pericole și prudent”.

Alături de ruși, pandurii comandați de Tudor Vladimirescu, vor lua cu asalt Plevna, în 1809. „Tudor — relata un martor ocular — care nu ridea niciodată, cînd auzea că vin turcii asupra noastră, că se năpusteau păgînii ca vijelia cînd cu gîndul nu gîndești, el de bucurie începea să cînte și să joace ca un copil. Intra în foc, domnule, pare-ar fi mers la nuntă”. Referindu-se la atacul și la cucerirea Plevnei de către unitățile ruse și pandurii români, polcovnicul Ioniță Ceganu, participant la asediul, relata: „Cînd am ajuns acolo și s-au așezat tunurile la bătălia zidurilor, ne-am apropiat de cetate pînă în șanțuri, le-am umplut cu mărăcini și cu saei de pămînt, am pus scări și am sărit în cetate... ne băteam de un ceas cu turcii pe ulițe; cadănele trăgeau cu puști și pistoale după ferestre de ploaie gloanțele din toate părțile ca grindina; zburau capetele ca mingiile, unele cu cealmale turcești, altele cu chivere rusești și curgea sîngele gîrlă”.

Măiestria militară dobîndită de Tudor Vladimirescu, în perioada 1806—1812, o va folosi în timpul revoluției de la 1821. Gradul de locotenent, conferit de către comandamentul rus, nu era o recompensă onorifică, ci recunoașterea unor merite militare deosebite, care se dobîndeau în școli militare și în ani îndelungați pe cîmpul de luptă.

NICOLAE CEACHIR ■

Istoria la răscrucea
dintre
știință și literatură *)

De curînd, sub îngrijirea și notele explicative ale istoricului Stelian Neagoe, Editura Eminescu ne-a pus la dispoziție o amplă culegere de texte narrative, toate ancorate în miezul fierbinte al evenimentelor premergătoare sau implicate Marii Uniri de la 1918. Sînt notații gazetărești, însemnări memorialistice, discursuri, rezoluții, diatriba acide și polemici scripitoare datorate unor fruntași ai literelor românești și, deopotrivă, unor oameni politici, istorici, militari, sau unor prieteni și susținători ai României dincolo de hotarele ei. Ni se restituie pe această cale un bogat material documentar pierdut în anonimă odată cu publicarea și l-au imbrăcat în slova tipărită; se conturează astfel o întreagă stare de spirit, inscripțiile purtînd cu ele întreaga încălțură emoțională a momentului, bucurii, speranțe, decepții amare, confruntări pasionale, victorii și retracții dureroase, elemente de viață de negăsit încă de astăzi în textele riguroase ale istoricului ferite, în numele probității științifice, de infiltrații sentimentale sau de considerații patetice. Este ceea ce autorul ediției ține să remarce în studiul introductiv atunci cînd reconsideră vitalitatea izvoarelor narrative. „După cum se va constata, aproape toate textele au un iz narativ, adică se află la abia perceptibilă frontieră dintre istorie și litera-

tură. Ca istoric, într-o experiență proprie de cîțiva ani, am constatat că mare bucurie cum gustul sigur și statornic al cititorilor se îndreaptă tot mai mult spre izvoarele narrative ale istoriei. Este o sete reală pentru autentic, pentru documentul informațional de netăgăduit. Contemporanii noștri trăiesc cu intensitate sentimentul istoriei, sînt dornici să descifreze de cele mai multe ori singuri aglomerările și hătisurile evenimentiale, culisele politice, implicîndu-se astfel, în chip organic, în istoria devenirii și dăinuirii ființei naționale a poporului român”.

E adevărat extrasele, multe din ele, nu excelează prin evocări plastice, prin reconstituirea evenimentelor cu mijloacele imaginii artistice, ele s-au născut în dialectica ciocnirilor de idei, la temperatura înaltelor sentimente patriotice, pe care le traduc cu fidelitate — cititorul avînd în primul rînd posibilitatea de a retrăi și recunoaște semnificațiile intelectuale ale momentului istoric.

Lucrarea rezervă, cum era de așteptat, un spațiu amplu profesioniștilor condeului, scriitorii de frunte ai literaturii naționale, martorii, susținătorii ai Unirii, ai intervenției României în războiul drept pentru eliberarea provinciilor istorice românești aflate sub stăpînire străină. Sînt prezentate astfel pagini uitate din Ion Agărbiceanu, Barbu Delavrancea, Octavian Goga, Eugen Lovinescu, Ion Minulescu, Lucian Blaga, Mihail Sadoveanu, Emil Isac, Titu Maiorescu, Alexandru Vlahuță, Sextil Pușcariu. Istoricul, dar de data aceea, a în calitate lui de scriitor și jurnalist, este reprezentat prin Nicolae Iorga, Vasile Părvan, A.D. Xenopol.

Se înțelege că și în continuare — în

consens cu ideea centrală a volumului, — selecția are în vedere extrase cu valoare narativă, deci aparținînd unor oameni politici, lideri socialiști sau militari de carieră ce se recomandă deopotrivă și ca autori ai unor însemnări de factură gazetărească sau literară. Între aceștia, Constantin Dobrogeanu Gherea, Tiron Albul, Ioan Flueraș, Take Ionescu, I.G. Duca, Nicolae Filipescu, Nicolae Titulescu, Alexandru Averescu au lăsat posterității amintiri atotcuprinzătoare, investite cu valoare de document. Interesant de semnalat că printre oamenii politici antologați se numără și Alexandru Marghiloman, figură controversată, adept și susținător al Puterilor Centrale, purtînd stigmatul conduitelor sale politice. În schimb prin cele citeva volume de note politice (retrase din librării chiar în anul tipării lor) se dovedește un excelent cronograf și portretist al timpului său, de năpăsit — apreciază Stelian Neagoe — pentru o istorie veridică a începutului de veac.

Evocarea războiului și a ocupației germane a Bucureștiului este preluată din jurnalele de campanie ale unor combatanți sau din observațiile martorilor oculari. Între aceștia din urmă, Pia Alimăneșteanu, fiica lui I.C. Brătianu, cunoscutul publicist Constantin Bacalbașa, Vasile Th. Cancovic, scriitor și gazetar, și Virgiliu N. Drăghiceanu, rămas în teritoriul ocupat în calitate sa de secretar al Comisiunii Monumentelor Istorice.

Volumul include deopotrivă pagini din scrierile unor personalități de frunte ale vieții culturale, politice și militare de pe continentul european, oameni care au manifestat un interes particular față de problemele privind fărîmarea unității național-statale a românilor. Ne referim la

englezii David Mitran și Allen Leeper și la generalul V. Pétin, șeful Marei Uniți Stat Major al Misiunii militare franceze în România și la diplomatul Saint Aulaire.

Se cuvine de asemenea să menționăm ca pe o idee de bun augur introducerea în antologie a unor pagini din „Flori de sînge”, cîtece populare ardelenesti de pe cîmpul de război, culegere întocmită de doi inimoși transilvăneni, Aurel Esca și Ion Iosif, cronici rimate datorate unor bieți militari-rapsozi, cătane cezarocrăiești purtate pe fronturile imperiului, versuri de o neasemuită frumusețe prin sinceritatea, naivitatea și onestitatea lor rustică.

Saluînd valoarea și oportunitatea antologiei întocmite de Stelian Neagoe, ne permitem să aducem totuși autorului și o observație critică, în fapt un gînd pentru o mai largă cuprindere a informațiilor diseminate prin articole și însemnări ocazionale în publicațiile începutului de secol. Dacă avem în vedere doar arealul transilvan, atunci ar mai rămîne de cercetat numeroasele cotidiene și periodice ale vremii în care oameni politici, cărturari gazetari, mulți cu o mai modestă vocație pentru literatură, au surprins totuși momente așezate pierdute odată cu amintirile celor ce le-au fost contemporani. Ne gîndim, astfel, la articolele risipite în Lucașfăruș (Sibiu), Familia (Oradea) Drapelul (Lugoj), Telegraful Român (Sibiu), Gazeta de Duminecă (Simleu-Silvaniei), Tribuna (Arad), Unirea (Blaj) Foaia Poporului (Sibiu) etc. O sugestie pentru o viitoare ediție, sau pentru o nouă carte.

LIVIU TIMBUS ■

*) Marea Unire a românilor în izvoare narrative, Editura Eminescu, 1994.

Omul este măsura tuturor lucrurilor

Sport, timp liber

● O cupă cu surprize ● Brahms la Iași ●

Tot felul

● La Ocna Mureș există un cerc plastic, condus de profesorul Horia Herțeg. Peste 100 de copii învață să picteze. Culemea e că mulți dintre tinerii plasticieni reușesc niște caricaturi de excepție.

● Casa de cultură din Deva anunță prin intermediul ziarului județean că organizează „Cursuri de gimnastică aerobă pentru bărbați”. Nu se spune dacă gimnastica anaerobă e destinată femeilor.

● În această iarnă, prin multe locuri, dar și pe riul Putna au apărut lebedele dezorientate de frig. Marian T. Tudorache s-a minunat și a pus mina pe puscă și-a început să tragă.

● Intreprinderea de prelucrare a laptelui din București a scos pe piața Capitalei un sortiment de înghețată de-a dreptul delicioasă. Dacă și la vară va fi la fel, atunci va fi de mincat.

● Faptul că presa cotidiană tipărită la Casa Școară ajunge în birourile aceleiași clădiri cu o zi întârziere nu se întâmplă din cauza oficiului poștal din clădire, ci mai ales din cauza circuitului imposibil pe care zările trebuie să-l urmeze. Și apoi și din cauza curierelor.

● Locuitorii orașului Tulcea se întreabă: unde-și pot repara o bicicletă? Cine confecționează, legal, o antenă tv? Cine traduce un text dintr-un prospect tehnic? Cine repară o mobilă defectă? Unde se poate confecționa o cheie yală? La toate aceste întrebări Uniunea județeană a cooperativelor meșteșugărești răspunde cu o ridicare din umeri.

● La Iași a avut loc un micro-festival Brahms. Admirabilă ideea filarmonicii moldovene.

● Ioan Pinteau din localitatea Rus, județul Sălaj, a trăit ca un cămătar modern. Pentru 27.000 de lei

imprumutați pe mai mult timp a perceput o camătă de 14.770. Cam mult!

● La Babadag în acest an veți putea descinde la un hotel cu 400 de locuri. Până acum hotelul orașului nu era decât un camping.

● La Intreprinderea „23 August” Satu Mare s-au făcut 67 de propuneri de inovații. E vorba doar de anul 1984.

● Intreprinderea de pine și produse de panificație Pajura are în centrul Capitalei (în spatele magazinului Eva) un mic magazin de desfacere produselor de panificație. Delicioase sînt pateurile cu brinză și batoanele. Și apoi sint și calde.

● La Magazinul Rapid din Urlați, cumpărătorii sint întimpițați cu țipete de vînzătoare Elena Nae. Pentru ea leul este cea mai mică monedă iar prețurile au caracter aproximativ.

● S-a întîmplat în 11 februarie, la ora 16.30: Conducătorul brunet de pe taximetrul 1 B 22025, a luat din cartierul Berceni două pasagere și le-a adus pînă la Universitate. Cu o condiție. Ca fiecare să-și achite cursa separat. A încasat banii și a rămas șoferul brunet pentru că euson nu avea. Bani avea.

● În fiecare zi de la mina Bărbăteni (Lupeni), situată aproape de vîrful muntelui Mierleasa se prăvălește zeci de tone de cărbune cocsificabil. Mai da așa căderi.

● Invitați de localnicii salvamontisti o echipă de salvamontisti din R. P. Polona a petrecut o săptămînă în masivele Straja și Paring.

● La un genuleț al restaurantului Union din București puteai să cumperi două borecane cu miere de albine a 19 lei fiecare cu o condiție: să cumperi și un borecan de lăptișor de mătă.

● Mariana Ioan, secretară literară la Teatrul Ion Creangă nu atrage atenția că la rubrica Tot felul a apărut o eroare. În urma unei scrisori primite de la un ci-

ditor care a văzut piesa „Nota zero la purtare” am scris că în seara zilei de 24 decembrie piesa n-a avut final și a lipsit un personaj. Secretara literară ne anunță că finalul piesei (epilogul) a fost scos în urma unei înțelegeri cu autorii textului, deci el n-a fost niciodată jucat în actuala montare. Cit despre personajul lipsă, cititorul nostru a avut norocul unui caiet de sală în care nu se operase o tăietură. Facem aceste precizări, însoțite de urările noastre de bine.

● I.T.B.-ul a scris pe unele mijloace de transport în comun „Conducătorul auto are dreptul de control bilete”.

● Mai mulți teleormăneni din Alexandria, muncitori specialiști au plecat la Rovinari pentru a da o mină de ajutor la sporirea producției de cărbune.

● Vasile Văleanu de la I.F.E.T. Bistrița a plecat cu T.A.F.-ul său pînă la Popasul pescarilor. T.A.F.-ul e un camion enorm iar Popasul pescarilor e o circiumă mai mititică.

● Se implinesc 85 de ani de la apariția tramvaiului electric în municipiul Iași.

● Doi băieți cu idei: Gheorghe Mocioi și Anton Bălăceanu din Tirgu Jiu au intrat pe întinerie în barul de zi Victoria și au luat sticle de 11.000 de lei.

● Inițiativă: Aflați în stare de ebrietate, Ioan Filip din Iași, în cartierul Alexandru cel Bun a încercat să oprească un tramvai cu capul. Tramvaiul a fost oprit la timp pentru a nu suferi pagube.

● Tovarășul inginer Nicolae Ploaie, director la I.C.R.A.L. Vitan ne anunță că bucureștenii care au probleme la instalațiile de lumină, apă, căldură pot suna la orice oră la ofiterul de serviciu care are la dispoziție o echipă de intervenții. Telefonul util este 14.61.20.

CORNEL NISTORESCU

„Plăceri” cu scadență penală

Prinseseră gustul petrecerilor. Si cum pofta crește... petrecind, există pericolul ca plăcerea să capete proporțiile și natura viciului.

Ceea ce s-a întîmplat și în cazul **Corneliei Roșca și Silviei Gheorghe**, foste lucrătoare comerciale la Centrul de contractări și achiziții animale Bistrița, ambele avînd o atracție irezistibilă către localurile publice, dar și îndărătnicia de a nu le mai părăsi pînă la cheltuiul cu nonșalanță, de fiecare dată, sume mari de bani.

„De gustibus non disputandum” — ar putea să replice careva.

Ceea ce este perfect adevărat, însă numai pînă la un punct, pentru că tot o vorbă înțeleaptă spune: „Întinde-te cit și-e plapuma!”

Or, sus-numitele petrecărețe, plus alți companioni, cum puteau să împace prima cu a doua zicală dacă într-o singură seară cheltuiiau chiar și echivalentul unei retribuții lunare?

Și asemenea escapade începuseră să se țină lant.

Se pune deci inevitabilă întrebare: de unde atîția bani pentru chefuri?

— Primul care s-a alarmat de comportarea nefirească, periculoasă chiar, în care începuse să se complacă **Cornelia Roșca** a fost soțul său — ne relatează locotenent colonelul **Alexandru Pop** — din Miliția județului Bistrița-Năsăud. A încercat de mai multe ori să-i atragă atenția, s-o trezească la realitate, sperînd s-o salveze de la prăbușirea sigură spre care se îndrepta, dorînd să-și păstreze integritatea familiei. Din păcate n-a reușit...

Consecințele la care avea să se ajungă pentru familiile celor implicate în afacerea frauduloasă, pentru că numai dintr-o asemenea afacere puteau fi obținute sumele de bani care erau cheltuite pentru chefuri costisitoare, cit și pentru avutul obșteșc ar fi fost evitate, poate, sau cel puțin stopate mult mai devreme, dacă n-ar fi existat în unitatea respectivă o seamă de condiții favorizatoare, pe care elementele incorecte le-au speculat fără nici o reținere.

„Cu toate că factorii de răspundere au obligația să asigure păstrarea, folosirea și verificarea strictă, în conformitate cu prevederile legale, a imprimatelor cu re-

gim special (în cazul de care ne ocupăm, adevărînte pentru contractări și achiziții animale, n.n.) asemenea atribuțiuni au fost neglijate timp îndelungat. Evidența contabilă la Centrul de contractare și achiziții animale este defectuoasă. Nu s-au executat punctaje (confruntări) comune cu reprezentanții Băncii de Credit, în raport cu animalele primite și sumele plătite, ceea ce ar fi avut ca rezultat descoperirea operativă a falsurilor comise...”

Cităm dintr-un referat de analiză a cauzelor și condițiilor care au generat și favorizat fraudă în valoare de peste 250.000 lei, săvîrșită la unitatea sus-menționată de cele două lucrătoare comerciale și cițiva complici.

Profitînd fără nici o ezitare de asemenea „slăbiciuni”, elementele incorecte au recurs la întocmirea de adevărînte fictive de contractări și achiziții, în baza cărora, prin intermediul unor persoane induse în eroare — dar care — este necesar să subliniem, ar fi trebuit să-și dea seama că își aduc contribuția la săvîrșirea unor ilegalități — constatînd că li s-a trecut numele pe adevărînte, cu toate că nu predaseră animale — au ridicat de la bancă, în mai multe rînduri, cei peste 250.000 lei, pe care i-au cheltuit, aproape în exclusivitate, organizînd petreceri interminabile, evident, costisitoare.

Instanța de judecată le-a condamnat recent pe cele două inițiatore ale fraudei la 17 și respectiv 10 ani închisoare, iar pe complicii la diverse pedepse privative de libertate, în raport cu gradul de vinovăție stabilit.

Poate că acest epilog va atrage și altora atenția asupra unui adevăr, de nețîgăduit, însă, de către unii ignoranți, că plăcerile exagerate, bazate pe asemenea surse, au, totuși, o scadență... inevitabilă.

MIHAI GROZAVU

La Histria departe de timp

Ascultînd vîntul cum țîpă sălbatic printre ruinele de la Histria;

e mult de-atunci și poate că nu-ți mai amintești dar eu știu că m-am născut din spuma mării uitate-n scobitura de stîncă;

și cînd am deschis ochii, am zărit chipul tău neclintit, contemplant nesfîrșita neliniște a mării.

Și altceva n-am mai îndrăznit să văd sau, dacă vedeam, toate erau atinse de gîndul și de miinile tale.

Tu făureai amfore care purtau vinul rubiniu de la noi pînă la reginele încoronate cu lotus sau pînă la războinicii blonzi din țara de ceață.

Și cînd la fîntina cetății, Noi, fecioarele Histriei aduceam ca ofrande Amurgului cîntecele noastre de dragoste, amforele tale, ascultîndu-ne, așteptau apa ce-avea să le stingă, lutul înroșit de arșița zilei.

Și-ntr-o zi vîntul a țîpat sălbatic la Histria;

de pe colină îți vedeam părul strălucind ca un nor de nisip pierzîndu-se-n ape;

soarele dogorea în cea mai furioasă dintre zodii și n-am reușit să mai văd care val te-a răpît și-neotro ai privit tu atunci.

Mingii vechea coloaană de piatră pe care, cu fruntea plecată, și-a plîns cineva iubitul plecat să se lupte pe țărături barbare.

Am la picioare un ciob din amfora ta ruginie și mă gîndesc, mă gîndesc Cit de sălbatic țîpă vîntul acum printre ruinele de la Histria.

ADINA CHIVULESCU GASPAR

Cupa României la fotbal:

Mecanica Sighet și A.S. Mizil continuă!

În ciuda iernii, fotbalul își intră treptat în drepturi. După uvertura (cu gust amar) de la Tirgoviște, optimile Cupei României au marcat, miercuri, vernisajul sezonului. Evenimentul a fost salutat de spectatori (peste 20.000 la Galați!) și, din cite am înțeles, de cele 16 echipe care, în ciuda dificultăților terenului, s-au străduit să calce cu dreptul în noul an fotbalistic.

S-au înregistrat cîteva rezultate scontate, în care valoarea a confirmat „calculul hîrtiei”, dar n-au lipsit nici surprizele, în număr de 3: C.I.L. Mecanica Sighet (din divizia C) a eliminat pe Dinamo Victoria București (divizionară B, lider autoritar în seria a II-a) cu 1-0, A.S. Mizil pe S.C. Bacău cu 4-3, după prelungiri și lovituri de la 11 metri, F.C. Baia Mare pe Sportul studentesc cu 1-0. Fiește, învinsele pot invoca scuze, echipa lui Cheran (Dinamo Victoria) că a dominat majoritatea timpului, Sportul că a primit golul la cîteva minute după ce Coraș a irosit un penalty etc. etc., dar cit mai ajută ele?! Cine a cîștigat, a cîștigat și merge mai departe, vîsînd la mult rîvnitul trofeu! Intre calificate, alături de 6 divizionare A, o echipă de C, Mecanica Sighet (antrenori Dorel Cupșa și Iosif Roman), și una de B, A.S.

Mizil (Costică Moldoveanu), cărora li se cuvîin sincere felicitări.

În rest, 1-0 pentru Chimia Rîmnicu Vilcea cu Rapid, la Pitești. Același scor și la București, pe Stadionul Mecon (doar această echipă de divizia C a acceptat să i se „strice” terenul?!), în meciul Universitatea Craiova — F.C.M. Brașov. La Galați, de ce acolo, cînd Regulamentul scrie clar că optimile Cupei se dispută pe terenuri neutre?!, Steaua a întrecut pe Dunărea C.S.U. cu 2-0 (goluri Bumbescu și Lăcătuș), în timp ce la Alba Iulia Dinamo a avut cîștig de cauză în fața Corvinului: 2-1. În sfîrșit, la Craiova, F.C. Argeș, aproape o repriză în 10 jucători în urma eliminării lui Badea (atenție la arbitrul Macavei din Deva!), a cedat cu 1-2 în fața Politehnicii Iași care, altă curiozitate a programării, a parcurs 800 de kilometri pentru a-și apăra șansa pe „Centralul” oltean.

La ora la care revista noastră se găsește sub tipar, joi la prînz, se va proceda la sferiturile de finală. Calificatele de miercuri, adică Chimia Rîmnicu Vilcea, A.S. Mizil, C.I.L. Mecanica Sighet, Dinamo, Politehnica Iași, Steaua, F.C. Baia Mare și Universitatea Craiova, vor susține partidele din sfîrșitul în ziua de 27 februarie.

Două inimi, alte ritmuri

String într-un singur chenar aceste două rubrici ale mele, *Omul interior de conștiință* și *La peluză*. O să vedeți de îndată de ce. După ce, mai în glumă, mai în serios, am anunțat că nu voi mai pomeni numele echipei Steaua în rîndurile mele sportive din pricina unui stelist din Hunedoara care mă-njura pe mai multe pagini, am primit la redacție cîteva scrisori. Redau una dintre ele:

Vă scriu această scrisoare pentru a-mi cere scuze, deoarece în prima mea scrisoare către dv. am folosit unele cuvînte de care imi este rușine și mie acum. Vă cer scuze încă o dată că nu v-am înțeles, că nu mi-am dat seama că în reportajele sportive sinteți realist și acesta este un lucru cu care puțini se pot lăuda. V-am spus în prima scrisoare că nu sint de acord cu dv., că nu sint de acord că Lăcătuș este vinovat de incidentul din prima repriză a meciului Steaua — U. Craiova după urma căruia a fost eliminat Costică Ștefănescu (admirabil jucător, un exemplu de corectitudine și fair play). V-am trimis prima scrisoare deoarece eu iubesc mult această echipă (Steaua) și pe jucători și nu pot suporta să fie vorbită de rău. Sincer vă spun că imi pare rău că nu mi-am spus părerea în termeni civilizați. Știu că și dumneavoastră sinteți stelist, dar aveți ceva ce eu nu am, adică simțul realității. Eu nu pot suporta să aud pe cineva spunîndu-mi că Universitatea Craiova este mai bună decît Steaua deși acest lucru îl știu și eu foarte bine. Aș mai vrea să puneți cap supărării și să faceți tot posibilul ca în rîndurile „Peluzii” dv. să mai încapă cîteva cuvînte despre Steaua și despre Corvinul din orașul meu, Hunedoara, pe care am admirat-o mult împreună cu fostul ei antrenor Mircea Lucescu. În caz contrar mie o să-mi pară rău și desigur că nici dv. nu o să fiți fericiți și ar fi păcat, deoarece „Flacăra” este una dintre revistele de frunte ale țării unde poți citi un reportaj sau un articol sportiv de bună calitate în care observi cu bucurie că antrenorul naționalei M. Lucescu este sprijinit moralicește spre deosebire de alte reviste care parcă așteaptă cu nerăbdare un eșec al „tricolorilor” pentru ca apoi să se bată cu pumnul în piept și să spună: „Nu v-am spus eu că Lucescu n-o să facă mulți purici la națională și nu am spus și am scris că naționala fără Orac nu mai e națională etc. etc. etc.”

În încheierea acestei scrisori vă cer pentru a treia oară scuze și doresc ca în săptămînile ce vor urma să pot citi în rubrica dv. „La peluză” cuvînte bune sau rele (să sperăm că numai bune) despre aceste două echipe: Steaua și Corvinul.

Pe curînd Scrisoarea nu este semnată. Grafiele celor două scrisori diferă vizibil. În plus, pe plic nu figurează ștampila poștei din Hunedoara. Cineva deci se dă drept vinovatul din Hunedoara. Își pune cenușă în cap și scrie o nevinovată declarație de dragoste. Cea mai năstrușnică declarație de dragoste din cite am citit vreodată prin tandrețe și totodată navitatea ce o inspiră. Nu față de mine, firește. Ci vizavi de echipa Steaua. O cedez clubului cu regret.

Dar iată cum gîndeste adevărul vinovat care, de asemenea, mi-a scris: Ești ranchiunos omule și nu pierzi ocazia, în nr. din 25 ian., a.c. să-ți manifesti ranchiuna. Vezi că o să te îmbolnăvești de fiere, ține mînte ce-ți spun eu acum.

Auzi: Peluziști toți ca unul și unul ca toți și-au cerut adresa de acasă a individului (treceam la insulte) din Hunedoara, care se dă stelist, iar d-ta urmează să te mai gîndești.

Gîndește-te omule, ai și d-ta acum un motiv să te gîndești la ceva, probabil negîndînd prea des. dovadă în cele ce scrii, lipsite de idei, imaginație etc.

Pentru că imi plac zicalele să-ți mai zic una: „S-a supărat ca văcarul pe sat”.

Te-ai supărat pe un oarecare, nici măcar stelist, și nu mai scrii despre Steaua — mă bucur pentru ei.

Ești mărunt, în îngustimea gîndirii tale și zici că așa trebuie să fie. Să-ți fie de bine.

P.S. Mi-a plăcut materialul „despre un arbitru onest”. Mi-ar fi plăcut să scriu și eu unul „despre un publicist onest”, dar de unde să iau un asemenea publicist, că cel de la rubrica „La peluză” nu-i.

P.R.

Așa se petrec lucrurile în realitate.

NICOLAE CRISTACHE

● „Așa m-a învățat mama” ● Cum trăiește un cunoscut savant ●

Nu vă pot scrie cit de mult mă indignă faptul că unii batjocoresc străduința d-voastră de a-i învăța SA TRAIAS-CĂ MULT.

Mă numesc Ropotan Filofteia, locuiesc în Tirgoviște și la vârsta mea (33 ani) am totuși o mare experiență în ceea ce privește alimentația omului. Nu am studiat decât practic. Fac parte dintr-o familie numeroasă (mai am 8 frați) și acum sint și eu mamă a patru copii. Părinții mei au fost mai favorizați de soartă decât mine, ei având 10 copii. Cind sint mai mulți în casă dispăre obsesia mîncării și chiar posibilitatea de-a consuma prea multă carne. Mămica mea gătea cu carne o dată pe săptămîna și în rest nu pot să spun toate preparatele ce le făcea din zarzavat. Nu mai vorbesc de noi că mîncam fructele din floare, mîncam ceapă și morcovi cînd pliveam brazdele, roșii și castraveți direct din grădină. Am fost cu toții sănătoși, iar părinții mei au 76, respectiv 74 ani, sint sănătoși, muncesc și-si fac planuri pentru peste 15 ani. Imi place concepția lor sănătoasă despre viață și despre hrană și le mulțumesc pentru educația ce mi-au dat-o în acest sens. Dacă-i spun mamei mele despre o maloneneză, imi răspunde: — „Fuși măicuțică de-aici că nu sint eu nebună să beau atîta ulei bătut cu un ou acolo!! Ce vrei să-mi nenorocesc ficatul??” Și nu au citit cărți englezești părinții mei și cum-pătarea le curge prin vene. Mai există și astăzi asemenea părinți, dar numai tu țară, unde omul (mai ales vara) are prea multă treabă de făcut să poată să se scoale cu grija mîncării. În schimb, la oraș vād vara cozi formate din oameni ce nu pot dormi liniștiți pînă nu-si îndoaipă congelatorul cu carne. Eu îi numesc inconștienți care pierd timpul prețios să-și facă rost de un pic de boală. Și asta vara, cînd sint atîtea fructe și legume cărora le ducem dorul în timpul iernii!

De asemenea, am norocul de a nu mă stressa cînd unii caută să mă nerveze cu grija lor, ce-i mai mare decît grija mea, în legătură cu hrana ce trebuie s-o procur copiii mei „mulți”. Se vîicăresc în locul meu și nici nu știu ei că de m-ar lăsa soful meu aș mai face încă doi. Toți suferă de comoditatea de-a avea un copil sau doi cărora să le facă mîncare pe-o săptămîna întregă. Și curios, tot ei, comozii, sint mai stressați ca mine. Mie nu mi-e frică de viață, de muncă, am timp să-ngrîjesc de casă și copii, mă plimb 2-3 ore pe zi, merg și la serviciu vād fil-

me și în ciuda tachinării merg și la Ceaclul d-voastră cînd sinteți la Tirgoviște. Credința în mai bine singura pastilă ce-o luăm toți ai casei și, mai ales, precizez că este pastila vieții mele și sint foarte fericită.

Ropotan Filofteia

str. „1 Decembrie 1918”, bl. 72B, et. 5, ap. 24, Tirgoviște

Tovarășe redactor-șef,

Sint pensionat din anul 1967 cu diagnosticul de silicoză st. I, iar din anul 1977 cu diagnosticul silicoză st. II/III — astm bronșic alergic. În toți acești ani am făcut tratament cu tot felul de medicamente pe la diverse clinici, iar în urma unui tratament cu tetraciclină am fost puternic constipat și mi s-a produs o fisură anală. În anul 1984, această fisură s-a redeschis, am început să am pierderi de singe, pierdere în greutate. M-am prezentat de urgență la Spitalul nr. 2 cabinetul de interne dr. Ștefănescu Nicolae. În urma investigațiilor de specialitate mi s-a pus diagnosticul de neoplasm rectal (2 formațiuni tumorale de 3/4 cm la 8 și respectiv 15 cm pe intestinul gros), indicîndu-mi internarea și intervenția chirurgicală altfel prea tîrziu.

În data de 8 noiembrie 1984, am fost internat la spitalul nr. 1 Craiova clinică chirurgie la prof. dr. Bușu Ion, iar în urma investigațiilor ample efectuate mi s-a pus diagnosticul de Neoplasm rectosigmoidian. Mi s-a propus intervenție chirurgicală cu anus contra naturii cu extirparea ultimilor 20 cm de intestin gros. Aflîndu-mă în această situație dificilă din viața mea, fiind și slăbit mi-am dat seama că nu voi putea rezista acestei intervenții chirurgicale avînd capacitatea vitală a plămînilui sub 50%.

Pe de altă parte gîndind în absurd că aș fi rezistat acestei operații mi-am pus întrebarea: Ce om mai puteam eu să ajung în urma unei astfel de operații? Cîți oameni cu neoplasm au fost vindecați prin operație, această boală care îngrozește atîta lume?

De aceea am cerut să fiu lăsat să plec acasă cel puțin să mor fără operație. Foarte supărat prof. dr. Bușu Ion mi-a spus că plec dar înapoi să nu mă mai duc, peste o lună va fi prea tîrziu, iar mai mult de 6 luni nu voi mai rezista. Astfel în 17 noiembrie 1984 am mers acasă și am început un regim clasic pentru tratarea colitei, intrucît de la spital nu am mai primit nici o recomandare.

Sper că am avut marea șansă de a da peste rubrica „Știința de a fi sănătos”. Acum nedumerirea mare a mea era că nu știam în cazul meu ce regim de sucuri și crudități să aplic avînd mai multe complicații pe lingă diagnosticul descris mai sus. Deși nu mai aveam putere am luat trenul, am mers la București la Flacăra să-l caut pe ing. Popa Valeriu care imediat ce m-a văzut mi-a redat încrederea în mine, spunîndu-mi să am încredere în tot ceea ce fac.

Dumnealui mi-a mai spus că dacă am încredere în ceea ce voi face de acum încolo voi reuși. Să merg acasă să aplic ce scrie în Flacăra, adică tratamentul de autovindecare cu sucuri și crudități. Eram la un început de drum și citînd Flacăra am văzut că pe lingă hrănirea cu crudități mai este necesar masajul bătutei Kuhnne de asemenea. Totuși am început alimentația cu sucuri și crudități în exclusivitate fără carne, piine, lactate și după 31 de zile am putut observa o ameliorare în sensul că puterea mi-a crescut, pierderile de singe au dispărut, iar formațiunile tumorale s-au retras.

Închei aceste rînduri cu mii de mulțumiri pentru sprijinul oamenilor de bine în a ajuta pe cei neputincioși printr-o formă sau alta.

Popescu Sebastian

str. Dezrobirii, Cartier Rovine, Bl. A1, ap. 10 Craiova — Dolj

„Stimate tov. A. Păunescu,

Acum aproape 2 ani am fost în R.F.G. la unchiul meu, savantul român de origine germană prof. dr. Hermann Oberth, dr. în științe aeronautice. Unchiul meu locuiește la Feucht, lingă Nürenberg. Unchiul meu are aproape 91 ani. Are o sănătate perfectă și muncește și la vârsta aceasta înaintată de 91 ani. Am locuit la unchiul meu în R.F.G. timp de 2 săptămîni și am văzut de unde provine vitalitatea sa extraordinară. Explicația este:

- buna dispoziție și optimismul;
- lipsa de stress, el este foarte calm;
- munca. Muncește foarte mult;
- hrana rațională;
- mișcarea.

Ce mîncă unchiul meu cu familia sa:

Micul dejun 7-7,30:
Mîșli compus din: 2 linguri de supă fulgi de ovăz sau grîu incolțit măcinat, 1 lingură de supă alune sau nuci măci-

nate, o lingură de supă stafide, 1 măr ras, 1 linguriță miere, 1 linguriță polen măcinat prin rîșnița de cafea, o linguriță praf cîtină (Sanddom) amestecate cu 1 iaurt sau o ceașcă cu lapte neîncălzit. Citeodată adaugă la lapte cite un ou crud.

Ora 10-10,30:
Fructe (și iarna). Banane, mere, pere etc. cu nuci.

Prinz ora 13-13,30:
Aperitiv din salată de legume ca de ex. morcovi, ridichi, țelină, păpădie, salată verde, mărar, usturoi, pătrunjel, roșii, ardei, castraveți, ceapă în funcție de anotimp, cu puțin ulei presat la rece și puțină lămîie (zeamă).

Felul II Mîncare scăzută din legume, zarzavat, fără carne.

Felul III Suc preparat proaspăt din legume și fructe ca morcovi, țelină, pătrînac, pătrunjel, mere, pere, banane.

Seara — piine neagră sau graham cu miere, brînză de vaci, altă brînză care să nu fie sărată cu miere, lapte sau iaurt.

Nu adaugă sare la mîncare.
Ca băutură consumă mai rar vin natural.

Seara se plîmbă pe jos în orașul Feucht, care are multă asemănare cu orașul Sighișoara.

Se culcă devreme.

Cînd m-am întors din R.F.G. am preluat aproape exact (în limita posibilităților de aprovizionare) regimul unchiului meu și am ajuns foarte curînd la greutatea normală (170 cm., 66 kg). Cu toate că am 50 ani mă simt excelent, circul zilnic la serviciu (15 km dus și întors) și aproape zilnic în oraș cu bicicleta (10 km dus și întors), iarna și vara (și în această iarnă grea). Pot menționa că am „Dacia 1300”, dar cu care circul foarte rar, preferînd bicicleta care imi dă sănătate și multă satisfacție.

Doresc să publicați acest meniu pentru că este experimentat de unchiul meu de mai multe decenii și considerat foarte bun.

Oberth Günter

bd. Metalurgiei 33, bloc 03, ap. 268, sc. 7, et. 6, București

Nota redacției: Conform obiceiului revistei Flacăra, îi rugăm pe cei ce ne scriu să nu uite a ne comunica și adresele exacte, pentru că noi publicăm și dorim să publicăm în continuare nu măsluiri ci adevăruri pe care le poate verifica oricine.

Știința de a fi sănătos (e)

(Urmare din pag. 32)

apare piine îmbunătățită (concentrată). Sună foarte ademenitor, dar din păcate crima ce se comite prin devalorizarea făinii nu mai poate fi reparată nici măcar atunci cînd se adaugă cele circa 30 de săruri nutritive cum este calciul etc.; căci toate aceste substanțe sint sintetice și anorganice, fără enzime și fără viață, astfel încît organele noastre nu se vor împăca niciodată cu ele. Acest fapt îl confirmă constatările făcute pe submărinile americane în timpul celui de-al doilea război mondial, pentru că oamenii imbolnăviți de scorbut nu au mai putut fi vindecați prin vitamine artificiale ci numai prin alimente bogate în vitamine naturale. Piine neagră sau piine integrală este mai sănătoasă decît cea albă, dar nu poate fi totuși considerată drept un aliment complet. Dat fiind că prin coacere se distrug toate enzimele, face parte din categoria mîncărurilor fierte. Cei bolnavi de reumatism și artrită ar trebui să evite piine în general, la fel ca și oamenii corpolenți. În antichitate evreii făceau singura piine integrală sănătoasă, întinzînd aluatul la soare pentru a se usca. De ce să nu ajungă și brutarii noștri la ideea de a face o asemenea piine? O vor face atunci cînd o vor solicita consumatorii. Un specialist se exterioriza spunînd că oamenii mai bine situați și medicii consumă mai multă piine neagră decît tocmăi săracii și boianii și masele populare. După cum s-a menționat mai înainte, piine albă este cauza infarctului de mai tîrziu și a pietrelor la fiere, căci surplusul de hidrați de carbon se transformă în grăsime și deci și în colesterol care, după cum se știe, duce la sclerozarea arterelor. Pietrele la fiere se compun în principal din colesterol.

Iată și cîteva exemple de meniuri din Günter:

Brînză din lapte. Laptele crud proaspăt este o delicatete. Din el se poate prepara brînză. În acest scop laptele va fi lăsat să se acrească. Acest lucru se face la 25-35° C în 12-24 ore. Cîteva ore după acire se separă. Această substanță grosă este brînză, iar lichidul separat este zerul. Pentru a le separa, totul se toarnă într-o sită și se loagă să se scurgă. Brînză este gata. Aproape toți acizii au rămas în zer. O lingură de zer servește la acirea laptelui proaspăt crud pentru repetarea procesului. Pentru că acest zer este cam acru să nu fie valorificat fără a fi neutralizat cu o linguriță de substanțe minerale.

Brînză cu morcovi. 3 linguri brînză,

4-5 linguri morcovi rași, 1 lingură germani de grîu, 1 lingură ulei, 1 lingură drojdie, 2 linguri ceapă, sare, condimente, 1 linguriță lămîie, praf din săruri minerale. Se garnisește cu felii de morcovi.

Mei sau orez picant. 2 linguri mei crud sau orez, 1 lingură boabe de ovăz, 1 lingură sesam, totul fin măcinat. 1-2 linguri țărițe, 1 lingură drojdie, 1 lingură ulei, 1 roșie tăiată bucăți, sare de mare, condimente, hrean. Se garnisește cu felii de roșii.

Mei sau orez dulce

Același amestec ca mai sus, dar în loc de roșii, sare, drojdie și condimente — 1 banană, miere, cubulețe de ceapă, 2 linguri smîntînă. Se garnisește cu felii de banane.

Mîncare de lînte. 3 linguri lînte imnuiață, 3 linguri țărițe, 2 linguri în măcinat sau semințe de sesam, 1 roșie, paprica, 1 banană, 1 lingură ulei, 1 lingură drojdie, puțină sare de mare, 1 linguriță chimion, totul amestecat și garnisit cu roșii.

Cremă de mere. 2 mere, 1 banană, 1 lingură stafide, 1-2 linguri nuci, puțină miere, 1 cană lapte. Se introduce totul în mixer, se face un pireu care apoi se garnisește cu banane. Se pot folosi și fructe de pădure sau alte fructe.

Cremă de ridichi. 1 cană brînză de vacă, 1 lingură ceapă tocată, 3 linguri ridichi rase, 1 lingură drojdie, sare, 1 lingură praf din verdeturi și alte condimente (chimion). Se presară deasupra cu morcovi rași.

Sos de drojdie sau maioneză. 1 lingură drojdie, 2 linguri ulei, 1/4 ceapă rasă, usturoi tocat mărunt, 1-2 linguri hrean ras, puțină sare de mare, condiment lichid. Dacă în loc de maioneză se dorește sos se subțiază cu lapte.

Salată din țelină. 50 g țelină rasă, 5 g hrean, 1 linguriță must de sesam, 1 linguriță suc de lămîie, 1 linguriță miere, 2 linguri smîntînă.

Salată din varză cu mere

Varză tocată mărunt, mere rase — ambele în părți egale — se amestecă imediat cu lămîie. Se adaugă și puțin lapte cu smîntînă.

Salată de sparanghel

Sparanghelul crud este foarte bogat în enzime. O cană de sparanghel tăiat, 1 cană mere tăiate cubulețe, 1/2 cană de ceapă, 1 lingură pătrunjel tocat, făină de migdale și sos. Se garnisește cu sparanghel întreg sau felii de mere.

Băutură tonică

Un pahar mare de suc de portocale sau sfeclă se amestecă cu 2 gălbenușuri de ou. Folosită în scopuri de vindecare această băutură înclocuiește prinzul.

Lapte cu morcovi. 200 g morcovi, o portocală, 1/2 banană, 1 lingură zeamă de lămîie, 2 lingurițe miere. Totul se trece prin mixer apoi se adaugă 2 dl lapte și se mai mixează puțin.

Și acum, parcă în replică, o întoarcere în timp pentru a vedea ce rețete ne oferă un compatriot al nostru de prin anii '30, Lazăr Popoviciu, în lucrarea sa „Taina vieții lungi”:

Brînză crudă (brînză de vacă, de oi, de capre). Din punctul nostru de vedere o recomandăm numai în stare proaspătă și nesărată. Din ea se fac și diferite creme, care usurează mult mîstuirea.

Chefirul este o băutură alimentară preparată din lapte de vacă, fermentat în curs de 24-48 ore cu grăunțe de chefir (dispora caucazia). Foarte bun pentru cei slabi și cu stomac slab.

Brînză cu mere. Brînză amestecată cu smîntînă se imbină cu mere rase, banane și miere de stup, eventual și cu ceva substanțe aromatice, de ex. coajă de lămîie, scorțișoară, cuișoare etc.

Această compoziție se potrivește și-n cazul că se iau ca bază: perlele, zmeura, fragile, mana, coacăzele, afinetele etc., zdrobite cu lingura, sau eventual și numai sucurile amintitelor fructe ori plante.

Lînte cu morcovi. Fulgii de lînte subțiați se amestecă cu morcovii și ceapă rasă pe răzătoare, cu ulei sau unt, chimion și mărar tăiat mărunt, turnînd peste mîncarea aceasta sos de smîntînă.

Salată de mere. Merele acrișoare, tăiate felii, se presară cu smîntînă amestecată cu suc de miere de stup.

Maioneză. Batem 2 gălbenușuri de ou, în care punem 1 dl untdelemn, vîrsat picătură cu picătură, pînă devine spumos, apoi îi adăugăm o linguriță de muștar și puțin suc de lămîie.

Lapte de portocale. La 200 g lapte se amestecă sucul unei portocale. Se recomandă mai ales celor cu boală de apă.

Orez cu sucuri de fructe și plante. Orezul, cit se poate, nelustruit (acesta se macină mai ușor decît cel lustruit), după ce a fost pus la înmuiere 12 ore, pentru a se zvînta, se pune într-un strecurător. Îl amestecăm apoi cu ulei, alune sau nuci rase, eventual cu puțin cacao, vișine curățite de simburii și-l măcinăm cit se poate mai mărunt. La compoziția aceasta punem apoi sucul de fructe sau de plante cu care dorim să facem cura.

Salată de țelină. Radem prin ajutorul răzătoarei o țelină, o ceapă, un morcov, cîteva alune sau nuci și le amestecăm cu un sos.

Salată de varză roșie. Frunzele lipsite de cotoare și rase cu ajutorul răzătoarei, pentru a se înmuia se pun să stea 2-3 ore sub ceva greutate (ponduri, piatră), se amestecă cu frunze de țelină, pătrunjel, suc de lămîie și untdelemn.

Mîncare de păstîrnac. Radem un păstîrnac, în care punem smîntînă dulce, cozi de ceapă, pătrunjel verde, puțin fulgi de grîu și suc de lămîie.

ADRIAN PĂUNESCU: Vă invitasesm să continuăm dialogul, Valeriu Popa, și vād că dați înapoi. Ce s-a întîmplat?

VALERIU POPA: Practic, cu nu pot spune că dau înapoi, ci vreau să menționez că în această muncă în care m-am angajat împreună cu dv. să aducem oamenilor din țara noastră niște idei, care odată cunoscute de cei ce dorosc, pot deveni foarte utile menținîndu-i în stare de echilibru, iar pe cei ce sint în stare de dezechilibru, posibili de remediat, pot beneficia de cele prezentate, fără nici o obligație...

— Ei, ce se întîmplă în această muncă?

— ...În această muncă am început să fim denigrați sub diferite forme — mai mult sau mai puțin subtile — de către o serie de semeni și contemporani — și nu înțelegem de ce.

— Nici eu nu sint foarte bucuros de aceste denigrări, dar nu cred că este cazul să ne impacientăm cîtă vreme atîta lume iubeste efortul nostru și dorește să exprîmăm pînă la capăt ceea ce ne apucasesm să exprîmăm.

— Aș ruga pe cei cinstiți să facă demersurile scrise — de mulțumire sau de nemulțumire — față de cei care ne-au denigrat și ne denigrează pe diferite căi. Să scrie revistei „Săplămîna” care a găzduit unele din aceste atacuri trimițîndu-ne și nouă copiile.

— De acord eu toate premisele, dar nu înțeleg de ce din toate cele întîmplate dv. trageți concluzia că trebuie să întreprindem dialogul.

— Eu n-am înțeles — atît din cele citite, cit și din experiența proprie — de ce atunci cînd cauți să faci bine, ajungi să-ți faci ție rău. De ce? De ce? Pentru că sint în această situație.

— Deci, acesta este ultimul dv. cuvînt?

— Deocamdată da. În numele sănătății imi cer iertare față de cei ce au găsit în dialogul nostru mulțumire și așteptăm toate punctele lor de vedere pentru a vedea dacă e cazul să reluăm, să ne batem mai departe pentru această idee, a științei de a fi sănătos.

— Indiferent dacă dvs. veți dori sau nu să mai participați la dialog, eu sau fără V.P., lupta noastră pentru sănătate trebuie să continue.

Adevărul iese totdeauna la lumină

Diverse

● Greutate în plus, sănătate în minus! ● Glucidele și sistemul nervos ●

Baba la uluci

M-am pomenit bălăcărît și făcut în toate felurile la emisiunea culturală a „Europei libere” intrucit mi-am exprimat polemic opinia în „România literară” pledînd pentru coerența semantică și stilistică în teatru și împotriva abuzului de „exegeză” și a hibridului diform. Introducînd în cauză și părerile unor culturali din afară, așa cum au fost ele sintetizate într-un studiu din „Luceafărul” eram curios să văd dacă cei de acolo se vor grăbi să le confirme. N-am așteptat prea mult. O voce graseiată cu inflexiuni francofone mi-a arătat, într-un fel cupant, că toată Europa, evident cea „liberă”, (mai puțin unii autori dramatici) a acceptat ca regia să facă ce pofteste cu textul. Ceea ce, la urma urmei, era de demonstrat.

Dacă aici în țară, pentru oponentul meu, sînt puțin lucru, neînțelegător de teatru, inaderent la cultură, pentru vocea europeană sînt mult mai mult: un impostor, o nulitate patentă cu piese care nu interesează pe nimeni, pe care le montează numai regi-zori de mina a treia, cu sprijin mai mult în autoritatea de stat decît în logică sau talent, cu exprimări detestabile, ridicole, cu comparații din sectoare agro-zootehnice care o fac ba să ridă, ba să-i piară risul, în fine un **pauvre sire**, un **pitre**, care se investește singur cu funcția de a apăra cultura teatrală, cu ce drept? Și aici vocea europeană se scâlîmbăie și joacă, nazalizînd, ca-n bunele saloane, ridicolul pretențiilor mele, iar persoana se lasă ca pe vine, ca să ridă de perlele pe care mi le denunță Europei cu inflexiuni de chivuță sclivisită. Apropierea ei -presumată, confirmată chiar de domina-sa, de oponentii mei teoretici, ea o numește „denunț”. Polemica mea i se pare fără argumente, iar sprijinirea pe o reglementare de stat a dreptului meu de a judeca și de a critica stări de lucruri din România i se pare culmea inanității și oportunistului. În fine am ieșit tăbîrcit de tot, și nici prognoza viitoare a literaturii mele nu e mai bună.

M-am întrebat cu ce am putut s-o supăr atît de tare pe această distinsă doamnă care, după cite mi se spune, mă răfuie mai de mult. Ce i-oi fi făcut? Am scris, e adevărat, piese cam multe, probabil nu prea valoroase, dar uite că publicul a mai venit pe la ele. Și așa se face că și la **Mic** și la **Giulești** și la **Național** și la **Bulandra** și la **Vasilescu**, ba și la **Bacău** și în alte părți am trecut de cite 200 de reprezentații cu cite o piesă, în fața unui public plătitor neadus cu arcanul de oficialitate și nu foarte iubitor de clișee, cum probabil își inchipuie distinsa doamnă. Cite ceva tot voi fi făcut deci pentru niște milioane de bieți românași și naționalități conlocuitoare, desigur nepriecători de mare rafinament parizian. Cărțile astea proaste care au iritat-o pe distinsa emisară a culturii s-au epuizat și ele rapid, cum s-a epuizat și monografia al cărei obiect sînt, precum și toate cărțile ce le-am semnat, și nu pentru că le-ar fi băgat cineva cu dinadinsul pe

gitul cititorilor!... În rîndul regizorilor de a treia mină care au coborît pînă la piesele mele se găsește Horea Popescu, Ion Cojar, Valeriu Moisescu, Dan Alexandrescu, Sorana Coroamă, Constantin Codrescu, Călin Florian și destui alții dintre mai vîrstnici, însă și tinerii Tudor Mărașcu, Cristian Hadji Culea, Mihai Manolescu, Dan Stoica, Dominic Dembinsky, Nicoleta Toia, Radu Dinulescu, Andrei Mihalache, Mihai Lungeanu ș.a., care împărtășesc cu mine disprețul conlucrării și anatema doamnei, vîzîndu-se trecuți în bloc între mediocri. Ce facem însă că și Lucian Pintilie mi-a montat o piesă, și Lucian Giurcescu; după cum m-au adăpostit și valorificat de bunăvoie și nesiliți de nimeni, în teatrele conduse de ei, Radu Penulescu și Vlad Murgur? Ce facem că și Alexa Visarion scrie prefețe de laudă la adresa unor piese ale mele într-un act? Ce facem cu atîți critici de teatru care-mi elogiază destule piese? Ba chiar oponentul meu de astăzi, Valentin Silvestru e destul de obiectiv ca să laude citeva din piesele mele, „Costandinesții” în primul rînd, dar și altele. Or face-o toți din poruncă?

Mă gîndesc că toate aceste lucruri și o operă nițel cam vastă, cam fastidioasă, care are ponosul de a fi fost receptată și la teatre și la diverse media, și un pic peste tot, mi-or fi dat intrucitva întemeierea de a vorbi în numele culturii noastre de teatru, mi-or fi creat o oarecare investitură, — conștințită și de reglementările noastre interne. Trag nădejdea, de asemenea, că argumentele mele sînt inteligibile pentru cei care știu românește și știu să le citească fără să le scâlîmbăie, să le nazalizeze, sau să le privească prin lorgnon, de la o prea mare distanță. Dacă ar fi aici, cititorul ar înțelege mult mai bine lucrurile în plan real, decît de la distanța fandoselii și a ifosului extraneu.

Eu am mai auzit, într-o oarecare măsură, de Madame Monica Lovinescu. Nu foarte mult, e adevărat. E și o vină a mea. N-am apucat să aflu: e o scriitoare franceză? spaniolă? patagoneză? Toată stima mea. Nu-i cunosc opera, aici noi nu i-am citit, fie și pe sub mină, vreun roman sau vreo piesă de teatru. E o critică franceză? norvegiană? din Hong-Kong? Imi pare rău, nu ne-a parvenit opera domniei sale. Nu ne-a venit decît vocea domniei sale. O voce care vorbește, totuși, românește, cu fațetișă tuguiaie, cu gargare baritonale, cu histrionisme distinsse, cu rodomontade vag cabotine. E o scriitoare română? Iertați-mi întrebarea: cînd a trăit? ce a scris? E o critică din România? Unde își are opera, corpul teoretic fundamental? Avem critici, după părerea mea, excelenți. Așa și Nicolae Manolescu, și Eugen Simion, și Mircea Iorgulescu, și Mihai Ungheanu, Lucian Raicu, Gabriel Dimisianu, ațiția, ca să vorbesc numai de generația de mijloc. Au operă. Avem tineri excelenți, — cu operă! Nu mai vorbesc de veterani, care chiar se confundă cu opera lor. Sint acum în polemică cu Valentin Silvestru: a făcut ceva, are operă, are teorie! Nu-mi place, — dar are ceva în spatele său, o activitate cristalizată într-un teanc de

volume. Însă, oricît m-aș chinui, nu știu care e aportul lui Madame Monica Lovinescu la cultura română, de ieri, de azi, sau de aiurea. Imi amintesc că e omonimă cu ilustre nume din această cultură. Dar nu cred că poți intra în istoria unei culturi numai ca „fille à papa” sau numai ca „cousine”. Nu poți intra numai apărînd la uluci ca să graseiezi și să dai cu sfichiu, cînd îți vine. Eu m-am „auto-investit”, cu niște piese, proaste, cum or fi; dar pe doamna cine a investit-o? Eu vorbesc, în limba mea proastă, celor de pe tărîmul meu; dar doamna din ce tărîm vorbește, și pe ce limbă? Aș vrea s-o văd pe doamna stînd aici și luptîndu-se cum se luptă bravii noștri critici pentru o gîndire sau alta, pentru o tendință sau alta, nu sclifosindu-se cu atitudinea ei cavalieră la ulucile unei culturi în care n-a investit decît grimase, mofturi și ha-chițe de senectute infecundă.

La urma urmei, ce i-a dat doamna aceasta Monique, nu României, ci țării de adopțiune, Franței, — Europei? I-a dat vreo picătură de piine? De sine? A contribuit în vreun fel la civilizația franceză din virful căreia ne toasează și ne snobează? Nobila pupilă s-a dus la de-a gata într-o societate **somme toute** cultă, luminată, civilizată, dar civilizată de alții, nu chiar de metecii intelectuali de strînsură care profită de reala generozitate umanistă franceză și-și plătesc poziția de **pique-assiette** încercînd să se franțuzească în cuget și simțiri; ca pe urmă să ne păsărească distins, coborîndu-și bunăvoința sau bicusușca asupra proastei noastre ruminii luptătoare, ca un apelpisit de personaj princiar călănescian. Pentru această făcătoare-de-mai-nimic, dar desfăcătoare-de-multe, cutare e „vîndut”, celălalt e „slugă”, cei mai mulți sînt, aici, subculturali, intelectuali de duzină, ciocoi, neo-burghezi, carieristi. Desigur distinsa, distribuitoră de nulități, nu e, acolo, nici vîndută, nici slugă, nici ciocoaică, nici neoburgheză, nici carieristă; e o intelectuală răsătată, independentă, ciclopedică, comportativă! Și, bineînțeles, ironică. Pe ce? Pe un mileniu de cultură franceză? Pe două milenii jumătate de cultură europeană, pe care o suge cu paiul, la adăpost de vicisitudinii, făcînd balonaș? Stau și mă întreb ce muncă ar fi putut presta simandicoasa Monica Lovinescu în actuala Românie dacă împrejurările ar fi pus-o în situația de a fi totuși printre noi. Nu cred că s-ar fi grăbit cineva s-o ia la nici un teatru din provincie pentru faconda ei. Dar ce actorie face acolo, într-un fel nazalizant-clasificiant! Ce impostafie, ce dicțiune ne arată! Și mai ales ce importanță a persoanei ei, mînuind sacrosancte valori europene, ca într-un salon cu dichis, țoțo și mă-ngropi! Sigur că îi e ceva mai cald decît nouă și ceva mai confortabil decît nouă stînd într-un Oraș-lumină unde consumăm și nu prea produce, unde se sclifosește ca un bas-bleu select, ciupitor de cultura altora, și apoi vine la uluci cu bicușca de vîtaf să ne facă ordine nouă, să dea ca premii, să aranjeze ea redactori-șefi, să distribuie ea funcții, acolade, tape pe umăr, sarcasme strepezite. Așa și Franțuștele lui Făcă, ca și cele ale lui Alecsandri s-ar fi vrut avangardiste și decisive la vremea lor; s-au arătat însă tombatere caraghioase într-o țară cu suflet propriu.

Cu ce oi fi supărat-o, totuși, pe această distinsă doamnă? Nu cumva mi-o fi făcut favoarea să se recunoască în Madame De Marenne-Dămăreanu din Fluturile pe lampă (450 reprezentații la un teatru!), menajeră la bogății acolo, chaperon și ușor codoasă; în schimb aspîdă cu ighemonicon la prostăvânie de noi? Rog să nu ne mai necăjească: nu m-am gîndit la distinsa! Și, în general, niciodată, scriînd cite ceva, nu m-am gîndit la distinsa (cum poate se gîndesc alții). E și asta o lipsă a mea, dar nu scriu deloc pentru doamna Monica Lovinescu, n-am visat-o nici în trecut, n-o doresc nici în prezent născică la nimic, nu mă vreau între „finii” ei. Cit privește pariul cu viitorul în literatură, să-l lase domnia-sa în seama viitorului. Eu cotizez cu Costandinesții mei. Dumneaei cu ce? Eu cotizez și cu Lovinesții noștri, Dumneaei, ambuscată, cu ce? Arătatul la ulucă nu e operă, — mai are și altceva? Colportajul și pamfletul foiletonist nu sînt loc de construcție culturală, — mai are și altceva?

Aș vrea să adaug că mulți din cei care, dintr-un motiv sau altul, nu mă trăiesc în țară, nu-mi inspiră nici un resentiment. Stimez și unele opinii ale lor și un anumit fel de a se exprima cu franchețe, chiar dacă uneori contradictoriu. Sint multe lucruri care mi se par vrednice de atenție din criticile ce ni se aduc, unuia, altuia, sau tuturor, — cine nu e susceptibil de critică în lume? Dar unde ați găsit-o, domnilor, pe fandosita asta culturală, care vă înstrăinează și mai mult? Nu susțin deloc că toată emigrația e diversionistă. Dar politica culturală a acestei babe cu siguranță că e! Și racordul la care s-a infipt singură cu polemiciștii mei nu imi dai decît o confirmare în plus că sînt pe drumul cel bun atunci cînd, investit, în „nulitatea” mea, de 25 de ani de dramaturgie, apăr, fie și cu mijloace „pășuniste”, puținele noastre valori clasice nu doar de unele abuzuri locale ci și de croncănitul la ulucă al unei arătări vetuste căreia numai „modernismul” îi mai lipsește...

PAUL EVERAC

P.S.: Cit privește competența critică, la obiect, a acestui specimen fabulos, ajunge să spun că ea califică toată dramaturgia mea drept **bulevardieră**, ba încă și în chip de **bulevard...** **realist socialist!** Bulevardiere deci **Poarta** și **Ferestre deschise**, **bulevardiere Ochii albaștri**, **Ștafeta nevăzută**, **Subsolul**, **Camera de alături** și **Ordinatorul**, **bulevardiere Urme pe zăpadă** și **Cartea lui Iovită!** „Realist-socialiste” (adică, în sensul ei, propagandistice) **Cititorul de contor** ca și **Beția sfîntă**, **Salonul**, **Drumuri și răseruri**, **A cincea lebădă** (alt **bulevard!**), **Costandinesții!** Dar așa e cînd fiera o ia înaintea judecării.

Cu asemenea scrupul documentar și asemenea avizată competență nu cred că marele Eugen Lovinescu s-ar mindri cu măruntă sa progenitură. Mai degrabă și-ar simți ilustrul nume făcut de ris! Căci el nu și-ar fi permis vreodată să critice ceea ce ignoră, nici să eticheteze după fumisterii, — cum o face, cu atîta degajare, sclifositul său rejețon.

Brevete ce își așteaptă valorificarea

Pagosten, un medicament original pentru supraponderali

Un gînd spre Iași, spre doctorul în farmacie Nicolae Oiță, autorul gamei de medicamente originale pe bază de bentonite naturale, cu rol cicatrizant și regenerativ pentru plăgi și arsuri, pentru radiodermite, pentru ulcere și alte afecțiuni ale tubului digestiv — despre care scriam acum citeva luni în paginile revistei — ne-a fost provocat recent într-o secție de reanimare a unui spital bucureștean. Distinsa doctoriță Aurelia Arseni, șefa secției anestezie și terapie intensivă din cadrul Clinicii de neurochirurgie a Spitalului „Dr. Gh. Marinescu”, ne-a întrebat ce se mai aude cu „Cicatrolul”, dacă a intrat sau nu în producție? Dar, despre drumul „Cicatrolului”, a „Geloseptului” și a „Gastrobentului” spre industria farmaceutică și deci, spre bolnavi, vom vorbi într-un articol viitor, necesitînd răspunsul mai multor foruri și întreprinderi farmaceutice pe care urmează să le primim. Din bogata inventică a farmacistului ieșean, cu 60 de brevete elaborate de O.S.I.M., ne oprim azi la un alt medicament original al acestuia, ce vine, de asemenea, să suplimenteze necesitățile unei categorii de populație și ale asistenței sanitare, să suplinească importuri de medicamente. Se numește **PAGOSTEN** și este destinat supraponderalilor, pentru cei ce depășesc greutatea corporală normală, fiind expuși la cunoscutele riscuri de sănătate ale acesteia — boli vasculare, boli de nutriție și diabet, boli de inimă, accidente

vasculare cerebrale etc. etc. Istoria medicamentului, sub raportul cercetării și creației substanțelor active este deosebit de interesantă, preocuparea farmacistului plecînd de la un fenomen social. Cu cițiva ani în urmă la Spitalul militar din Iași — unde lucrează ca șef al farmaciei, — ca și în multe alte unități sanitare apar foarte mulți bolnavi — și în mod paradoxal, mai ales tineri — cu gastrite și ulcere, cu numeroase alte afecțiuni de tub digestiv. În urma anamnezelor se constată că bintuia o veritabilă modă a oțetului în curele de slăbire, acidul acetic ducînd la efectele corozive respective. Moda însă, nu era total lipsită de temei prin oțetul ingerat organismul era obligat la un consum sporit de energie pentru a-l metaboliza; intensificîndu-se arderea, cu timpul — dar și cu prețul unor boli pentru tot restul vieții — omul dădea citeva kilograme jos. De aici pornește și gîndirea farmacistului Nicolae Oiță, de a determina intensificarea ardătorilor, fără efectele dezastruoase însă ale oțetului; greutatea normală a ficatului, fiind, cum spuneam, nu doar o chestiune de estetică, dar și una fundamentală de sănătate, de echilibru a organismului. Prin ce substanță, pe ce structură? și-a pus problema. Oferînd organismului direct gruparea acetil, în care era transformat oțetul prin timbele sale procese metabolice și-a răspuns, grupare „care este cărămida fundamentală a ciclului Krebs, ce intervine în toate metabolismele”. Reușește să dea astfel, prin cîteva

comprimate, a 200 mg. substanță echivalentă la 5 litri de oțet pe zi, fără nici un efect secundar, fără ca vreun organ să sufere în vreun fel, ba dimpotrivă medicamentul avînd și alte virtuți în afara reducerii greutății corporale cu circa 1 kilogram pe săptămînă. „Mîncînd normal”, îl întrebăm surprînsi. „Mîncînd normal”, dar nu gurmand, ne răspunde, puțînd pune la dispoziție o statistică extrem de numeroasă de cazuri de indivizi de cele mai diverse vîrste asupra cărora s-a testat clinic **Pagostenul**. Structura pe care este alcătuit o constituie glucidele, cunoscute, pe de o parte ca inductor enzimatic „decî măresc catabolismul, adică arderea” și totodată „doarece sistemul nervos este un mare consumator de glucide. În felul acesta este și un stimulent al acestuia, mărește consumul de oxigen al creierului, deci înlătură fenomenele de astenie ce însoțesc, de regulă, curele de slăbire. Mai mult, slăbirea se produce prin armonizarea structurilor, depunerile se redistribuie și nu are loc lăstărit de țesut, adică nu-i vor atîrna omului pieile chiar dacă realizează o reducere a greutății cu 10-15-20 de kilograme. Experimentul farmacologic al produsului s-a efectuat printr-un contract cu Academia de Științe Medicale, de către dr. Costel Mungiu de la I.M.F. Iași și de către Institutul pentru controlul de stat al medicamentului și cercetări farmaceutice, prin dr. farmacist, Viorica Papa. Experimentarea clinică s-a realizat prin și sub patronajul Spitalului militar din Iași și nu s-a înregistrat nici un fenomen secundar. Dimpotrivă, s-a dovedit a avea, cum spuneam și alte virtuți, alte aplicații. Recomandîndu-l unui pacient a cărui cauză a obezității era alcoolismul, a constat că, în urma tratamentului cu „Pagosten” nu mai poate să bea, să suporte alcoolul. De la această informație, farmacistul îl testează apoi și sub acest aspect, obținînd rezultate remarcabile în curele de dezalcoolizare. Urmă-

rindu-și atent produsul, sub raportul unor eventuale efecte secundare, a cerut pacientului un set de analize de laborator înainte și după tratament. Spre surprinderea sa, observă că la numeroși supraponderali la care probele hepatice, și mai ales transaminazele, se aflau în afara limitelor normale, acestea se corectează, fără ca respectivii să fi luat concomitent un alt medicament. Prin urmare, pe lângă efectele normoponderale și antialcoolice, substanța se dovedește și hepatoprotectoare. Pentru farmacistul inventator nu e o surpriză, știînd că medicamentul său comportă „o încălțură de acetil pe suport de metabolit”.

Deși medicamentul este demult brevetat, testat clinic și realizat în microproducție în laboratorul farmaceutic al Spitalului militar, din păcate rămîne cunoscut doar la nivelul orașului și județului Iași, beneficiînd de el un număr restrîns de oameni. În timp ce mulți dintre noi ne chinăm prin fel și fel de metode, mai mult sau mai puțin științifice, prin tot soiul de diete, mai mult sau mai puțin autorizate medical, să slăbim, pentru a ne asigura echilibrul organismului, în timp ce medicii endocrinologi, diabetologi și nutriționiști fac eforturi deosebite pentru a aduce bolnavii obezi la greutatea normală, în timp ce în spitalele de psihiatrie ar fi de mare folos pentru tratarea psihozelor etlice, recuperînd acești oameni pentru o viață normală, pentru familie și societate, „Pagostenul”, medicament original, brevetat și testat din toate punctele de vedere, continuă să rămînă „un simplu dosar”. E cu atît mai nefiresc, cu cît substanța lui activă, de bază este destul de simplă și se află în țară. Sunem astfel atenție, alți Ministerului Industriei Chimice și Ministerului Sănătății valorificarea acestui brevet românesc.

CICI IORDACHE-ADAM

● Steaua — Dinamo 73—71 ● Titlul de campioană se va decide în ultima manșă, la 27 februarie ●

Aer proaspăt

Duminică, pe un ger năpraznic, câteva sute de oameni te luau în primire încă de la „Băloia”, cerind un bilet în plus la baschet. Era, la „Floreasca”, derbyul derbyurilor. Steaua—Dinamo băieți, și se juca, parcă mai mult ca altădată, cu casele închise. Baschetul, ne-am întrebat, din nou în atenție?, după care, lucizi, ne-am făcut socofeala că „din nou” n-are nici un rost, de vreme ce această disciplină e între puținele care n-a adus (încă) nici o medalie în competițiile de anvergură.

Și totuși, ne-am lămurit și duminică, în baschetul românesc pare să adie un aer proaspăt. Echipa remaniată a federației, în frunte cu secretarul responsabil Sorin Satmari, el însuși fost jucător de performanță, se străduiește să schimbe ceva și, în ciuda timpului scurt, e pe cale să reușească. Și Satmari, și George Chiraleu (antrenor federal), și Jean Antonescu (metodist) se arată decizi să ia laurul de coarne. Cum fetele mai aveau ceva rezultate, un loc 3 și unul 2 la Universiadă, în 1981 și, respectiv, în 1983, trebuia început cu băieții, și așa s-a și procedat. S-a trecut, chiar dacă fără ruperea picicii în două, el mai degrabă elegant, discret, la schimbarea mentalității și, implicit, a stilului de joc. Campionatul nostru masculin e, azi, mai apropiat de cerințele internaționale, alfit pe verticală, cit și pe orizontală. Adică? S-au promovat citiva jucători înalți, Vinereanu și Opșitaru în primul rind, care n-au intrat în echipe și în națională doar pe talie, ci și pe muncă. Sorin Satmari vorbea despre obligația petrecerii a 4 ore, pe zi, în sală. Ar fi, probabil, suficiente, cu observația că e cele 4 ore, n-ar trebui state ei muncite. Tactic, s-a mai renunțat la șabloane, se joacă un baschet mai rapid și mai viguros, iar rezultatele sînt pe-aproape: recent, în Suedia, reprezentativa masculină a obținut, după 9 ani, dreptul de a juca în finala campionatului european. Dacă în lume unul atac l se rezervă, de regulă, 30 de secunde, federația noastră a redus termenul la 24, căutînd și, într-o oarecare măsură, reușind să grăbească jocul și să-l facă mai spectaculos. La juniori, timpul de atac s-a scurtat și mai tare, la 20 de secunde, F.R.B. intuind că tot „orizontală”,

adică tactica, ritmul, combativitatea, agresivitatea (reglamentară) în apărare etc., rămîne arma numărul 1 a baschetului nostru, deficitar încă, cifric și valoric, la capitolul „uriași”.

S-a dat și se dă o bătălie aprigă pentru promovarea tinerilor. Pînă și naționala masculină a primit antrenori fericiți de rutină, Novac și Diaconescu fiind evident mai proaspeți și mai disponibili la nou decit antecesorii lor. Deși la 18—19 ani, Viorel, Iacob, Tzachis, Szabo și Panaitescu au fost introduși în „lotul mare”, în urma lor găsindu-se o generație, se zice, foarte talentată, care a și cîștigat nu demult, în ianuarie, Turneul țărilor socialiste de la Budapesta, un fel de campionat european de juniori II. Înțelegînd că baza se pune chiar la bază, federația s-a orientat mai mult ca altădată spre copii, spre elevi. Festivalurile de minibaschet au căpătat altă amploare. S-a lansat „Cupa Informația Bucureștilui” destinată echipelor liceelor din Capitală și nu poate fi decit stimulativ faptul că, de pildă, unul dintre membrii lotului reprezentativ de seniori, dinamovistul Tzachis, a evoluat meci de meci sub culorile Liceului „Matei Basarab”. S-a instituit, mai nou, „Coșul de aur”, competiție rezervată copiilor, urmîrind creșterea preciziei în aruncările libere. Finala a fost, ca orice derby, la „Floreasca” și a însemnat o reușită. Sigur că baschetul nostru masculin mai are probleme. Sigur că federația, în noua ei alcătuire, nu poate face minuni peste noapte, dar e la fel de evident că semnele sînt încurajatoare și că se poate vorbi, fără teama de a fi se închide gura, despre un reviriment.

Dacă tot sîntem aici, să spunem cîteva cuvinte și despre fete, mereu mai în față și mai bine cotate decit băieții. Și ele sînt calificate pentru finalele C.E., care se vor ține în septembrie, în Italia. Generațiile sînt, deopotrivă în baschetul feminin, în schimbare, dar se încearcă transmiterea stafetei din mers. Bădînici și Hinda au născut nu demult, dar și-au reluat activitatea și se contează pe ele. Mai mult decit la băieți, unde Steaua și Dinamo domină întrecerile interne, la fete există sau se conturează un număr mai mare de echipe capabile să iasă cu fața sus în Europa. Dacă „U” Cluj-Napoca (antrenor Nicolae Martin) și Olimpia (Constantin Paraschivescu) luptă din răsputeri pentru titlu, Voința (Marian Strugaru) și Progresul (Gabriel Năstase) din București, ca și

Chimistul Rimnicu Vilcea (Alexandru Moise) sînt pe aproape, cu multe jucătoare tinere și talentate. Dar, mai zicem o dată, drumul spre virfuri e lung și greu. În C.C.E., Steaua n-a izbutit să treacă de Maccabi, cu 4 americani în formație. Motivul, ne întrebăm, au fost americanii sau a fost Steaua?! Bine a făcut federația că s-a bătut să-și înscrie echipele în cupele continentale, dar nu mai face bine, să ne fie cu iertare, cînd privește participarea cu jumătăți de măsură și rezerve. Baschetul românesc a învățat destul din înfrîngerii. Ii propunem să învețe și din victorii, mai încrezător decit pînă acum. Căci, perioada de tatonare, chiar dacă presărată cu dovezi dătătoare de optimism, nu poate dura la nesfîrșit. Nu e un avertisment, e o invitație.

VIDIU IOANIȚOIA

Fotografii de ELENA GHERA

O secundă mai lungă decit un an

Mai întii ies din vestiar stoliștii. Imbrăcați în treninguri „roșu cu alb” încep să se încălzească pe coridor. „1, 2, 3,” le comandă antrenorul Mircea Nedef, hai dați-i drumul Oczelak, Cernat, Ardelean, Ermurache, Opșitaru, Căpușan, V. Ion, Brănișteanu, Netolișchi și ceilalți coechipieri ai lor pornesc într-o alergare ușoară, care devine treptat tot mai rapidă. Un dinamovist deschide ușa vestiarului, aruncă o privire iscoditoare pe coridor, apoi trîntește ușa la loc. 1, 2, 3... Stoliștii aleargă în continuare, fără să le mai imprime nimeni ritmul. Dinspre sala unde se dispută ultimele minute de joc ale partidei I.C.E.D. C.S.S. 4 București — Dinamo Oradea se aude rumoarea spectatorilor. 1, 2, 3, 1, 2, 3... Stoliștii pleacă în sală. De-abia peste cîteva clipe ies și dinamoviștii din vestiar, imbrăcați în treninguri albastre. Dan Niculescu aruncă o privire pe geamul prin care se zăresc cum spre Sala sporturilor Floreasca se mai îndreaptă șiruri lungi de spectatori în timp ce alții îi întrebă cu jînd dacă nu au un bilet în plus. Dinamoviștii intră într-un spațiu de sub tribuna a doua și încep și ei încălzirea. Aplecări în față, fandări, răsuciri ale corpului, sărituri pe loc... Ia sfîrșit, partida de deschidere. Stoliștii și dinamoviștii își continuă încălzirea pe teren, de data asta folosind mingile. Alergare, primirea mingii, trasul la coș... Mai repede tot mai repede, de parcă s-ar fi pus în mișcare o morișcă multicoloră. Galeriele încep și ele să-și facă simțită prezența. O șansă Stelei, / Glorie ei... Dinamo, nu ultă, / Dinamo vei cîștiga... E trecut cu

puțin de ora 11 cînd crainicul sălii începe prezentarea echipelor. Primul este strigat Dan Niculescu, căpitanul echipei Dinamo. În stînga lui se vor alinia Vinereanu, Braboveanu, Marinache, David... Își string mina cu bucurie, de parcă nu s-ar mai fi văzut de multă vreme. E rîndul stoliștilor să fie prezentați publicului. N-au nimic din exuberanța dinamoviștilor. Sînt glaciali ca niște lorzi chemați prea de dimineață la o ședință a camerei lor. Mecul începe. Uriașul blind care e Vinereanu cîștigă mingea pentru Dinamo. Dealtfel, datorită staturii sale impresionante și bunei lui detenție va tranșa în favoarea lui majoritatea duelurilor cu adversarii. Nu trec decit cîteva clipe și dinamoviștii conduc cu patru puncte. Jocul lor e lîmpede ca și cum spectatorilor li s-ar fi prezentat dinainte schema pe care o vor folosi-o: întreaga echipă își încredințează destinul conducătorului ei de joc Dan Niculescu. Iar acestuia îi reușește aproape tot ce face. Fente înșelătoare, driblinguri spectaculoase, angajări ale pivoților pline de surpriză, pase care pun pe picior greșit întreaga apărare adversă... Și mai ales trage la coș cu precizia unui mare „țevan”, cum se spune în limbajul baschetbalistilor. De la distanță, de la semidistanță, sau pur și simplu „voleibalează” mingea. Iar dacă își greșește ținta tot el e în primul plan la recuperare. Duminică dimineața Dan Niculescu (37 de puncte marcate!) ne-a oferit o demonstrație de mare clasă de ceea ce înseamnă baschetul modern: viteză, pregătire fizică excepțională, luptă tenace, și mai ales inteligență.

De partea cealaltă se simte deruta. E acuzat și ghinionul — mingea aruncată cînd de Cernat, cînd de Ermurache, sau Oczelak se învîrtește pe inelul coșului și revine în teren. Arbitrii fac și ei cîteva gafe care stîrnesc dezaprobarea vehementă a galeriei steliște. Mircea Nedef protestează. Jucătorii Stelei protestează și ei. Cu un suris plin de orgoliu, țînd capul sus, fără a privi nici o clipă mingea cu care dribblează, Dan Niculescu se mișcă în continuare printre adversari și coechipieri ca un spiriduş căruia i s-a încredințat soarta acestui meci și e sigur de victorie. Totuși, la pauză, scorul e favorabil echipei Dinamo doar cu două puncte. Pentru ca, în a doua repriză, Steaua să aibă cîteva izbucniri de orgoliu. Rînd pe rînd, patru din piesele sale de bază: Ermurache, Cernat, Ardelean și Opșitaru vor încerca să capete strălucirea lui Dan Niculescu. Nu va reuși nici unul, dar toți patru izbutesc ca prin eforturile lor individuale — Dinamo s-a dovedit a fi mult mai încheagată în jocul colectiv, și cu o idee tactică de mare claritate — să egaleze scorul și să ia conducerea. E pe punctul de a pierde avantajul, datorită greșelilor copilărești comiso în ultimele minute de V. Ion, dar mai sînt 14 secunde și Steaua conduce cu 73—71. La o repunere de la margine steliștii plîmbă puțin mingea care ajunge la Cernat iar acesta o stringe cit poate de tare la pleoșt și nu vrea să-i mai dea drumul în joc. Tribunele scandează: 5, 4, 3, 2, 1... Cernat aruncă mingea în sus fericit. Steaua a cîștigat! Ba nu, bucuria e de scurtă durată. Mai e o secundă de joc! Oficialii sînt categorici. Ce poți să faci într-o secundă? O secundă ce pare a fi mai lungă decit un an? Dinamoviștii apucă doar să repună mingea de la margine și sirena anunță sfîrșitul jocului. Steliștii se îmbrățișează, dar ochii multora îl caută pe Dan Niculescu, cel care s-a bătut exemplar ca echipa lui să învingă. Părăsește terenul tot cu fruntea sus, ca un adevărat bărbat care nu are ce să-și reproșeze și nu-i învinovățește nici pe ceilalți, de insucces. Adversarii au fost mai buni — dar oricînd poate fi și interes în acest joc care a rămas în continuare al gentlemenilor. Singurul sport colectiv în care violența încă n-are sorți să pătrundă, fiindcă regulamentul e periodic ajustat de oameni înțelepți, atenți ca agresivitatea să nu-și facă simțită spectrul și să umbrească frumusețea unui sport nobil. Un sport care-și creează singur noi reguli din dorința de a fi mereu mai captivant. Unul dintre puținele sporturi din lume care au atins perfecțiunea artei.

GEORGE ARION

Ce ție nu-ți place, altuia nu-i face!

Sport, timp liber

● Din septembrie, Karpov — Kasparov într-o nouă „formulă” ● „Cine mă ajută?” ●

Campioni și recorduri (II)

O nouă eră începe în sah după meciul dintre Lasker și Capablanca. Romantismul șahului se stinsese deja lăsând loc pătrunderii jocului psihologic, jocului pe baze științifice. La cei 52 de ani ai săi, Lasker și-a apărut cu dificultate șansele în fața tinarului cubanez, care a cucerit titlul suprem la 21 aprilie 1921, fără a fi învins, cu 9 : 5. Cea mai lungă partidă a meciului s-a jucat de-a lungul a trei reluări, în trei zile : 3, 9 și 10 aprilie și a revenit lui Capablanca ce a obținut victoria în 68 de mutări. După acest meci în care au fost consemnate 10 remize, din 14 partide, a început să circule ideea morții șahului prin remiză, demonstrându-se faptul că lupta pentru tehnicizarea stilului distruge avântul creator și limitează posibilitățile practice de luptă în afara granițelor teoriei. Un moment crucial al campionatului mondial a fost considerat meciul dintre Capablanca și Alehin. Astăzi se fac merite referiri la situații din acest meci disputat începând cu 16 septembrie 1927 la Buenos Aires și meciul dintre A. Karpov și G. Kasparov început la Moscova în septembrie anul trecut. Capablanca, atunci când a acceptat să-și pună în joc titlul în fața lui Alehin, trecea printr-o perioadă de supremație notă, nu avea rival. Cubanezul începuse chiar să se îndoaie de posibilitatea înfringerii sale. Ajunsesse să studieze toate dedesubturile variantelor teoretice la modă, punând bazele teoriei moderne a deschiderilor. Dar și Alehin progresase evident, ajunsesse să știe „tot ceea ce știa Capablanca și încă ceva pe deasupra”. Capablanca a preluat primul conducerea după partida a șaptea, după trei remize, Alehin realizează două victorii consecutive și preia inițiativa în meci și nu o mai cedează până în final. Capablanca mai smulge doar o victorie în partida a 24-a jucată două zile. Scorul final înregistra victoria clară a lui Alehin : 18,5 : 15,5. Alehin a învins cu 6 partide iar Capablanca în trei, restul de 25 de partide au fost remize. Alehin a învins pe merit dovedind cunoștințe teoretice vaste, putere de luptă, precum și stăpânirea mijloacelor psihologice de luptă.

În 1934, când Alehin i-a acordat lui Bogolubov revanșa la meciul din 1929, câștigat de Alehin prin 15,5 : 9,5, s-a stabilit un prim record al localităților în care a avut loc disputa. De-a lungul perioadei 1 aprilie — 14 iunie 1934 în 12 localități Alehin și-a surclasat pentru a doua oară adversarul cu rezultatul de 15,5 : 10,5. La următorul meci recordul localităților a fost îmbunătățit : de 22 de ori adversarii, arbitrii și spectatorii au călătorit plecând de la Amsterdam și întorcându-se tot acolo. Acest maraton l-au făcut în 3 luni de-a lungul a 30 de partide Alehin și Euwe. Când se disputa ultima partidă a meciului, Euwe conducea cu 16 : 14. La un moment dat, în mare tensiune, lupta ia un curs neașteptat : Euwe a câștigat prin manevre tehnico-tactice doi pion. Soarta meciului era ca și pecetluită. Euwe a propus remiză, deși putea câștiga. Alehin a răspuns : „Nu pot accepta remiza, trebuie să încerc să gă-

sesc posibilități de-a juca la câștig”. Deși pe tabla de joc nu avea motive de câștig, situația din meci cerea jocul la câștig. După 40 de mutări, când automat trebuia să se întrerupă partida, Alehin era complet pierdut dar nu a cedat poziția și nici nu a întrerupt, ci a rostit următoarele cuvinte : „Să mai întrerupem partida sau acum deja pot să vă felicit cu noul campion mondial”, adresându-i-se lui Euwe. Răspunsul lui Euwe a fost : „Accept propunerea dvs. de remiză” și a făcut ocol sălii de joc, atrăgându-i aprecierea : „Este cel mai simpatic campion mondial...”. Nu se știe nici până astăzi dacă într-adevăr Alehin ar fi propus remiză sau nu, în orice caz ultima partidă a meciului a fost remiză. Euwe a acordat trei ani mai târziu revanșa meciului. S-au colindat localitățile Haga, Amsterdam, Rotterdam, Harlem, Leiden, Groningen, Zvolen și Delft. Alehin a avut un start bun cum fiind trei victorii din primele 12 partide iar în final câștigând patru partide din ultimele 5. Victoria sa asupra lui Euwe a fost consemnată la 15,5 : 9,5.

După moartea (în timpul războiului) a lui Alehin, s-a instituit un nou regulament de desfășurare a campionatului mondial : meciul avea un număr fix — 24 — de partide și se desfășura într-o singură localitate. Meciurile revanșă s-au disputat doar pe vremea când titlul a aparținut cu intermitențe lui Botvinnik. În anul 1948 meciul pentru titlu nu s-a mai ținut în doi, a fost organizat un meci-turneu la Haga și la Moscova, la care au participat primii cinci șahiști ai lumii. Ei au jucat fiecare cu fiecare câte 5 partide. Botvinnik a câștigat turneul cu un avans de 3 puncte. Pe locul doi a fost Smislov cu 11 puncte și în continuare : 3—4. Keres și Reshevsky 10,5 p., ultimul fiind Euwe. Campion mondial încă înaintea ultimei runde, Botvinnik a pierdut ultima partidă la Keres la 15 mai 1948 în Apărarea franceză. Devenit campion mondial, Botvinnik și-a apărut de mai multe ori titlul, pierzându-l și recuperându-l. În 1951 la Moscova meciul său cu Bronstein s-a încheiat egal 12 : 12. Botvinnik a fost condus și de-abia în penultima partidă a egalat. Cea de-a 24-a partidă s-a sfârșit cu remiză la propunerea lui Bronstein, detinătorul pieselor albe, la mutarea a 22-a. Deși egal meciul, titlul a rămas în posesia lui Botvinnik conform regulamentului. Un nou meci nu a fost consemnat în 1954, Smislov, de această dată, reușind cumulara a tot atâtea puncte cât campionul. În cel de-al doilea meci dintre Botvinnik și Smislov, cel din urmă a ieșit victorios. A „plouat cu remize”, șase victorii au revenit lui Smislov și trei campionului mondial. La numai un an Botvinnik a ecrut revanșa. Cu un start mai bun de 3 : 0 și apoi de 4 : 1 Botvinnik și-a netezit drumul spre o nouă cucerire a titlului suprem. Deși a jucat incisiv, Smislov a pierdut la două puncte diferență. În următorul meci Tat l-a deposedat (pentru

În acest număr reproduceri după Sorio Ilfoveanu

un an) de titlu pe tenacele Botvinnik. Tat a strălucit în dispută, nelăsându-i nici o șansă campionului. O infuzie de tinerețe și prospețime străbătea din partidele curajoase ale șalangerului. Tat a debutat cu 3 victorii din primele șapte partide, Botvinnik adjudecându-și prima victorie de-abia în partida a noua în Apărarea Benoni. S-au disputat doar 21 de partide și scorul a fost favorabil lui Tat 12,5 : 8,5. Revanșa meciului s-a desfășurat la Moscova în 1961 și s-au consemnat doar 6 remize, s-a jucat agresiv, Botvinnik a câștigat 10 și a pierdut 5 partide, rămânând campion mondial până în 1963, când titlul a fost câștigat de Petrosian în 22 de partide cu cinci victorii și două înfringeri. Un „rege al apărării”, Petrosian, a introdus tehnica jocului în tranșe, cu tatonări îndelungate, jocul la greșeala adversarului. De două ori șalanger a fost Spasski. În primul meci lupta s-a dat din aproape în aproape, meciul a fost foarte strins, victoria revenind lui Petrosian la un punct : 12,5 : 11,5. Au remizat 17 partide, dintre care doar una, a șasea, în 15 mutări. În cel de-al doilea meci Spasski a învins, deși Petrosian a obținut prima victorie în partida a patra, 13 partide s-au încheiat egale, Spasski a fost superior în șase, iar Petrosian în patru.

Un moment de viltoare psihologică, emulație șahistă și progres șahistic l-a constituit întâlnirea dintre Spasski și Fischer din 1972. Meciul a cunoscut un curs nemaîntâlnit. Pentru prima dată s-a pierdut o partidă prin neprezentarea lui Fischer la joc. Deși a pornit oarecum deliberat, de la un handicap de două puncte, pierzând primele două partide, Fischer a egalat în partida a cincea, a preluat conducerea în partida a șasea, iar în partida a zecea scorul devenise 5 : 2 pentru șalanger. Meciul a fost foarte dur, Fischer a jucat năvalnic, pentru victorie și nu s-au mai disputat toate cele 24 de partide, în 21 de partide Fischer obține victoria în meci : 12,5—8,5 cu șapte victorii și doar trei înfringeri. Apoi Fischer nu și-a apărut titlul și, fără joc, Karpov a devenit campion mondial. În primul meci în care Karpov și-a pus în joc titlul, Korcinoi, șalangerul a tensionat meciul, care a durat foarte mult. Karpov a câștigat cu 6 : 4 (fără a socoti remizele). În cel de-al doilea meci în care șalanger a fost tot Korcinoi, Karpov a jucat magistral și aproape că nu i s-a opus rezistență : 6—2, scor final în 18 partide, față de cele 32 anterioare. Aidoma meciului dintre Alehin și Capablanca, meciul dintre Karpov și Kasparov pune la grea încercare răbdarea suporterilor. Se consemnează prea multe remize. Între prima victorie a lui Kasparov și cea de-a doua din partida a 47-a (!) s-au efectuat 14 egalități trecându-se prin mai multe deschideri, abordându-se mai multe stiluri de joc și recurgându-se la întreruperi. Kasparov punctează de astă dată cu negrele la mutarea 32-a (fără nici nu se trece bine în jocul de mijloc) scorul devenind 5 : 2. Mai multe amănări ale celei de-a 48-a partidă nu au putut evita dezlănțuirea șalangerului, care reduce din scor (5 : 3) printr-o victorie, după întrerupere, în 67 de mutări. O partidă următoare nu a mai existat ! Datorită intervenției salutare a președintelui Federației internaționale, Florencio Campomanes, s-a anulat o luptă ce părea interminabilă... Congresul F.I.D.E. va hotărî în luna august soarta meciului pentru titlu. Cei doi combatanți ai „meciului-maraton”, A. Karpov și Garri Kasparov rămân adversarii ce-și vor disputa titlul mondial la începutul lunii septembrie într-o nouă „formulă”...

MARGARETA MUREȘAN ■

FAIR PLAY

Spectatorii

Se reia campionatul de fotbal. Se apropie și meciurile internaționale de mare importanță. Pledind în continuare pentru o atmosferă mai puțin „poluată” pe stadioanele noastre, adresăm acelei părți a spectatoriilor de fotbal aflați în permanent conflict cu ceea ce se numeste civilizația sportului, următoarea întrebare : pe cine fluierăm ?

Ati văzut desigur în atâtea meciuri, acele arhicunoscute „manevre” de temporizare pe care toate echipele, chiar și cele mai celebre, le folosesc pentru a menține un rezultat. Le-am văzut și la echipele noastre. Portarul se plimbă cu mingea în careu, fundasiul (uneori chiar și virfurile de atac !) dau pase la portar, șuturi disperate în tribune etc. Când le face echipa noastră ne amuză sau chiar le aplaudăm. Când le fac adversarii, îi fluierăm cu vehemență. De ce diferența aceasta de tratament ? În numele cărui principiu educativ sau sportiv, în numele cărui... fair play ?

Ati văzut desigur spectatori care fluieră formativ adversă din clipa în care iese la încălzire ! De ce ? Și dacă o astfel de întrebare își are locul ei chiar atunci când o echipă românească joacă în compania unui adversar de peste hotare, în cazul meciurilor din campionatul nostru se pune mult mai acut cealaltă întrebare : pe cine fluierăm ? Să vedem : în altă parte decît la Craiova îi fluierăm pe Lung, pe Ștefănescu, pe Ungureanu etc. ; în afară de București (ba uneori chiar și aici !) îi fluierăm pe Rednic, Lăcătuș, Hagi, Augustin, Băloiu, Iorgulescu etc. Adică — printr-o altă — și pe acei jucători care — din timp în timp, iar anul acesta cu virf și îndesat ! — sint chemați să îmbrace tricourile naționale și să apere culorile care ne sint scumpe.

Noi, spectatorii, ar trebui să știm ce toții și să nu uităm niciodată unele lucruri. De pildă acela că sufletul unui fotbalist nu este legat numai de bocancii din picioare și de dreptunghiul de gazon. Sufletul lui este legat în primul rând de zecile de mii de spectatori din tribune. Asa e omeneste, asa e normal să fie ! Cine a făcut sport știe că — în condițiile unor eforturi limită — acel plus de putere, acea supremă încordare care salvează sau care aduce un gol, provine și din conștiința clară, bine, îndelung și temeinic înrădăcinată că „acolo, în tribună, cineva mă iubește”.

Desigur, nu este treaba spectatoriilor să câștige un meci internațional. Jucătorii nu trebuie să aștepte ca mai întâi să fie sărutăți pentru ca apoi să se „obosească” la antrenamente. Sintem chiar adversari ai laudelor și ai osanalelor premature și nejustificate. Dar nici nu putem fi de acord cu lipsa de respect, manifestată prin fluierături și huiduiri, pe care unii spectatori o dovedesc de cele mai multe ori nemotivat. Să nu uităm că și fotbalistii nu sint altceva decît copiii noștri, copiii patriei noastre, care cresc și se pregătesc prin îndrumarea și — mai ales — prin exemplul nostru. Și o întrebare nevinovată : ati văzut un strungar care — greșind o piesă — să fie fluierat de zeci de mii de oameni ?

CRISTIAN ȚOPESCU ■

Cronica șoselei

O fată cu... două fete

Drumul greu, foarte greu. Prin zăpada groasă, purtată haotic de un vînt extrem de puternic, mașina de salvare, o Dacie Break, se putea asemui unei bărci ușoare fără cirmaci, pierdută pe coamăle valurilor unui ocean bîntuit de un uragan furios.

Șoferul nu mai avea speranță că va ajunge la destinație. Omătul forma pe șosea obstacole tot mai înalte, ea dundeles era veritabil pustiu, iar străpungerea lor era din ce în ce mai anevoioasă. Trebuia să recurgă tot mai des la manevra înaintea — înapoi, pentru a înainta doar cîteva metri. Șoseaua pustie sporea neliniștea șoferului. „În caz de nevoie, cine mă ajută ? Pînă la cea mai apropiată comună mai am 10 km, iar pe targa din spate e un copil pe moarte, a cărui mamă mă imploră să ajung mai repede ! Dar cum să ajung ? Într-o oră am făcut doar 15 km, iar pînă la spital mai am 20 !” Sora medicală, o tînără satenă, mică de statură, cu o față de copil, așezată în dreapta șoferului, făcuse tot ce depindea de ea pentru a menține copilul în viață. Administrase băiețelului injecția recomandată în asemenea cazuri, iar acum încerca s-o li-

niștească pe tînăra mamă, agitată, neliniștită, de starea gravă a mititelului, un băiețuș de cinci ani, cu părul blond deschis și cu obrajii congestionați, ce se zvircolea încoace și încocoace și tîndea mereu să tragă de pe el cele două pături cu care era învelit. „Doamnă, ce ne facem dacă rămînem înzăpeziți, aici, în plin cîmp ? Benzina ni se termină în cîteva ore și frigul îmi omoară copilul. Și așa, aici în spate, nu-î prea cald”. „Să fim optimiști, doamnă, să avem încredere. Nu vedeți că, totuși, înaintăm ?” Anca, sora medicală, continua cu încurajările imediat ce înceta șoferul. „Fiți liniștiți, doctorul e anunțat, ne așteaptă, totul e pregătit pentru operație. Îi vom salva pe Dănuț, sint sigură”. Femeia se liniștește puțin de cîteva minute, apoi începe să plîngă ușor. „Cînd îl văd cum se topește parcă sub ochii mei și eu nu pot să-l ajut cu nimic, îmi ics din minți. Tovarășe șofer, nu puteți încerca să mergeți mai repede ?” „Ce răspuns să-i dau ? Spunîndu-i că în cîrînd ne vom împotmoli, că trienele vor acoperi mașina, că de jumătate de oră nu mai disting drumul și orbecăiesc în neștire, că doar cîte un indicator răsărit din zăpadă îmi mai arată că mă aflu pe drum ? Ce rezolv ?” „Vă rog să aveți încredere în mine, doamnă. Fac totul să ajungem cu bine la spital. Dv., împreună cu Anca, ocupați-vă de Dănuț”. „Anca, încearcă să-l faci să bea puțin ceai din termos. Copilul are nevoie de lichide”. „Bine, nea Iancule, avem deplină încredere în arta dumentale, am fost noi în situații și mai grele decît asta”. Fata își termină vorba exact în momentul cînd breakul lunecă ușor, cu roțile din spate, în santul destul de adînc al șoselei. Ma-

șina încetează să înainteze. La fel de lin și partea din față a autostătuții și trăsă parcă de niște forțe nevăzute în adîncul șantului. Zadarnice sint eforturile șoferului de a ieși din capcana perfidă. Accelerările nu fac decît să împingă, cu totul, mașina pe fundul „tranșeei”. Conștins că singur nu va putea să ajungă din nou pe șosea, încearcă să părăsească mașina. Înoată prin zăpada care îi trece de genunchi pînă ajunge la taluzul abrupt. Se cațără greu. Adîncimea șantului trece de doi metri. Cînd nu mai are decît puțin pînă la borna kilometrică de care vrea să se agațe, șoferul se duce ca sania pînă în dreptul mașinii scufundate în omăt. Aude plînsetele mamei și vocea Ancai. „Fiți liniștiți, mă urc la șosea să opresc mașina. E ora cînd circulația se mai înviorază”. Ajunge pe platforma drumului și începe să facă semnale disperat cu lanterna. Minutulele care se scurg unul după altul sporesc neliniștea lui Iancu. „A trecut jumătate de oră. Oare mai trăiește bietul copil ? Și dacă trăiește, cît timp mai poate supraviețui în situația disperată în care se află ?” Se văd două faruri în depărtare. Diametrul lor crește cîte puțin, dar sigur. „Asta-i salvarea noastră. Farurile sint ori de tractor ori de ARO”. De la volan coboară repede un om de statură mijlocie, îmbrăcat cu o scurtă îmblănită, pantalonii groși, pîslari și un fular care-i acoperă aproape toată fața. Numai ochii negri, frumoși, se mai văd. Abia cînd începe să vorbească, nea Iancu își dă seama că-i vorba de o fată. „Ce-i, omule, ce s-a întimplat ? Trebuie să fie ceva grav dacă agită lanterna aia, de să-ți rupi brațele !” Omul explică în cîteva cuvinte, fetei, despre ce-i vorba. „Si

unde-i, dom-le, mașina ?” „Colo, în șanț !” „Care șanț, că eu nu văd nimic ?” Să nu cumva să-ți treacă altceva prin cap, să știi că nu-s dusă de multe ori la biserică ? Omul se uită muștrător la tînăra șoferiță, și-i zice : „Merge eu înainte, dumneata coboară cînd ajung în dreptul ușii”. Portiera înghețată opune rezistență. Copilul este înfășurat în pleduri, luat în brațele vinjoase șoferițe și așezat cu grijă pe bancheta din spate. „Șoferule ! Îți trimiț un tractor să te remorace”. Mama continuă să plîngă, ferindu-1 pe copil, cum poate, de zdruncinăturile ARO-ului care, precum un car blindat, taie fără prea mari eforturi nămeții de aproape un metru, care s-au adunat pe șosea în mai puțin de două ore.

„Nu plîngeți, doamnă, în jumătate de oră sintem la spital. Am transportat concentrate la fermă. Trebuia să duc mașina la sediul gospodăriei, dar mergem la oraș. Nimeni nu mă va condamna că am salvat un sufletel de la moarte”. ARO-ul virează la dreapta spre oraș. Șoferița, care și-a scos căciula, arată ca o fetișcană de 18 ani. Cu bujori în obraji, cu părul blond ondulat și cu un zîmbet care-i luminează fața, nu pare deloc impresionată de vicisitudinile vremii. Mama s-a mai liniștit, copilul la fel. Se pare că injecția abia acum și-a făcut efectul. „Cîți ani aveți, domnișoară ? Cred că nu mai mult de 19—20”. „Ba am chiar 25 ! Și-s fată cu două fete. Una de 6 și alta de 3. Soțul e și el șofer. Știi dv. proverbul : „Vrabia îi pui, dar naiba știe de cînd îi”.

VICTOR BEDA ■

● Depărtarea ne arată neumbriți și plini de lumină ● Dacă treci dincolo de paznici, vei zări nețărnutul ●

Planetă de tînăr

După cum am mai informat pe cititorii noștri, în 1985 pe toate meridianele globului se marchează, în urma inițiativelor României la Națiunile Unite. Anul Internațional al Tineretului (A.I.T.), sub deviza: „Participare, Dezvoltare, Pace”. În acest cadru se desfășoară numeroase acțiuni, se elaborează studii și rapoarte cu privire la tînăra generație, considerată o puternică forță socială în lupta pentru pace, progres, colaborare și înțelegere. Studiile întocmite confirmă încă o dată profundul realism al pozițiilor românești, al demersurilor tovarășului Nicolae Ceaușescu, îndreptate spre asigurarea condițiilor pentru ca tinerii să-și sporească contribuția la făurirea unei lumi mai bune și mai drepte pe planeta noastră, a unui viitor de pace și bunăstare. Într-un document, se detașează Programul de măsuri și activități, rezultat al deliberărilor fructuoase din cadrul Comitetului Consultativ al O.N.U. pentru A.I.T., organism al cărui președinte este tovarășul Nicu Ceaușescu, membru supleant al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., prim-secretar al C.C. al U.T.C.

Sînt mai multe considerente de la care s-a pornit cînd s-a instituit Anul Internațional al Tineretului. Între ele, un loc important îl ocupă numărul tinerilor de pe Terra, ponderea lor în totalul populației mapamondului. Cum stau, din acest punct de vedere, lucrurile? Potrivit unui recent document al Națiunilor Unite, intitulat „Situația tineretului în anii '80. Raport al secretarului general”, în momentul de față „unul din 5 locuitori ai lumii este tînăr”. (Cu toate că părerea cu privire la definirea noțiunii de tînăr sînt foarte diferite, în accepția curentă, mai ales cînd sînt de întocmit situații statistice, prin tineri se înțeleg locuitorii planetei noastre în vîrstă de la 15 la 24 de ani, inclusiv; raportul O.N.U. la care ne-am

referit utilizează aceste limite de vîrstă.) În prezent, arată raportul, populația tînăra a Pămîntului se ridică la 922 de milioane de oameni, ceea ce înseamnă o creștere de 79 la sută față de 1960 (cînd numărul tinerilor era de 515 milioane) și de 39 la sută față de 1970 (661 de milioane). Prognozele arată că acest grup al populației (tineretul) va depăși un miliard cître sfîrșitul deceniului nouă și va ajunge la 1.062 de milioane în anul 2000 și la 1.309 milioane în anul 2025.

O altă componentă importantă a dinamicii populației tinere este dispunerea acesteia pe zone de dezvoltare. Astfel — se arată în același document al Națiunilor Unite — în 1984, 187 de milioane de tineri trăiau în

Comentariul săptămînii

zone dezvoltate din punct de vedere economic, iar circa 734 de milioane în zone mai puțin dezvoltate. Practic, 4 din 5 tineri trăiesc în țările în curs de dezvoltare, confrunțați cu serioase probleme ca urmare a subdezvoltării (în 1984 regiunile subdezvoltate cuprîndeau 76 la sută din populația totală a lumii). Este de remarcă, de asemenea, ponderea foarte mare a tineretului din aceste zone față de numărul total al tinerilor de pe glob. Astfel, în 1984, tinerii din zonele în curs de dezvoltare reprezentau 80 la sută din tineretul lumii (față de 69 la sută în 1950), urmind să ajungă la 84 la sută cître anul 2000. Pe continente, avem următorul tablou: în Asia trăiesc 60 la sută din tinerii de pe glob; în Africa — 11 la sută; în America Latină — 9 la sută; în Europa — 8 la sută; în America de Nord — 5 la sută; în U.R.S.S. — 5 la sută; în Ocea-

nia — 0,5 la sută. Din cei 922 de milioane de tineri de pe Pămînt, 410 milioane (44 la sută) trăiesc în mediul urban, iar 512 milioane (56 la sută) — în mediul rural.

Datele de mai sus sînt tot atîtea argumente în favoarea creșterii rolului tinerei generații în rezolvarea problemelor care stau în prezent în fața umanității. „Noi apreciem că în condițiile actuale — a spus tovarășul Nicolae Ceaușescu — grija și preocuparea statelor și popoarelor pentru formarea și educarea tinerei generații reprezintă o problemă de cea mai mare însemnătate pentru viitorul omenirii, pentru progresul necontenit al civilizației umane. Fiecare stat, fiecare popor are responsabilitatea de a crește și educa tineretul în spiritul muncii și creației pentru patria căreia îi aparține, al nobililor idealuri ale păcii și prieteniei, al respectului față de marile valori ale civilizației umane. În acest sens, se impun lichidarea și înlăturarea unor stări de lucruri anacronice — cum sînt șomajul, analfabetismul și altele —, care întînesc viața și restring posibilitățile de afirmare liberă a unei mari părți a tineretului lumii. Este necesar să se facă totul pentru a se deschide cîmp larg de afirmare a tinerilor, pentru a li se asigura dreptul la muncă, de a participa în mod constructiv și responsabil la viața economică și social-politică, la dezvoltarea țării lor, la eforturile de progres și civilizație ale întregii umanități. De asemenea, trebuie să se facă totul pentru împlinirea aspirației legitime a tinerilor privind democratizarea și creșterea eficienței sociale a învățămîntului, pentru accesul neîngrădit, fără restricții și discriminări, la instrucție și educație, la însușirea științei și culturii, la cele mai noi cuceriri ale cunoașterii moderne”. Anul Internațional al Tineretului este menit să aducă o contribuție importantă la îndeplinirea acestor aspirații și cerințe.

ION D. GOIA ■

De pe toate meridianele

Centrală electrică

pe baza energiei valurilor

În India au fost elaborate studiile necesare pentru amenajarea, pe litoralul statului Gujarat, a unei centrale electrice pe baza folosirii energiei valurilor. Proiectul, primul de acest fel din India, constă în construirea unui baraj glisant, care permite intrarea apei într-un rezervor, iar la ieșire forța acesteia pune în mișcare o turbină instalată sub nivelul obișnuit al mării. Se preconizează realizarea și a altor centrale de acest tip.

Computerul diagnostician

Un cercetător italian a realizat un computer programat pe baza tehnicii celei mai avansate, care operează cu scheme logico-educative ale raționamentului uman, într-un domeniu determinat al cunoștințelor. Computerul, botezat Reseda, posedă, după cum a precizat

realizatorul lui, o bază de cunoștințe ce i-au fost furnizate de om și care cuprinde mii de situații deosebite referitoare la un anumit domeniu. Un asemenea computer poate oferi un ajutor important în numeroase domenii. Așa, de exemplu, în medicină el poate formula diagnosticul și sugera terapia, pe baza unei „strînse colaborări” cu medicul, prin întrebări și răspunsuri. Decizia finală revine, bineînțeles, medicului. Computerul poate acționa, de asemenea, în geologie, indicînd locurile unde există zăcăminte minerale sau petrolifere. Totodată, el ar putea fi utilizat pentru depistarea viciilor de construcție la complexele industriale sau la centralele electrice și ar putea da răspunsuri corecte în domeniul ca istoria și politologia.

Bisturiu de gheață

Un grup de cercetători de la Institutul de fizică tehnică al Academiei de Științe a R.S.S. Tadjice, care efectuează cercetări în domeniul temperaturilor joase, a realizat un instrument original pentru operații chirurgicale de mare finețe, instrument menit să înlocuiască bisturiul clasic. Este vorba de un jet subțire de azot lichid, cu ajutorul căruia se realizează operații fără hemoragii și fără dureri. În contact cu țesuturile vii, azotul lichid creează la suprafața ace-

tora o temperatură de minus 70 de grade Celsius. Chirurgii de la spitalul clinic din Dușambe lucrează cu noul instrument cu o precizie de bijutieri. Întepat într-un singur punct, țesutul afectat se transformă în gheață și poate fi îndepărtat. Operația durează doar cîteva secunde.

Descoperitori mai vechi ai Americii

Este astăzi unanim admis că numeroși oameni din Lumea Veche au sosit pe continentul american cu mult înaintea lui Columb. Iată o nouă mărturie. O expediție condusă de arheologul sovietic Nikolai Dikov a descoperit numeroase dovezi care atestă că încă din epoca de piatră în Kamciatka și Ciukotka trăiau strămoșii îndepărtați ai eschimoșilor și aleuților de astăzi și că tocmai ei au fost aceia care au trecut treptat pe continentul american, populînd mai întîi regiunile lui nordice, iar apoi și pe cele sudice. Ei au devenit ulterior și întemeietorii renumitelor civilizații maya, aztece și incașe. Trecerea de pe un continent pe celălalt era ușurată în acea epocă de faptul că ele erau unite printr-o fișie de uscat aflată în zona actualului Strîmtori Behring.

ION CODRU ■

Roză vînturilor

NGUYEN DINH THI [Vietnam]

Viziune

Veșnic se reîntoarce în sine, mereu se preschimbă-n altceva. Veșnic ea însăși, pururi tinerețea privește, flacăra cit un răsuflet arde zbîrlită — dar imaginea din oglindă e rece ca gheața. Depărtarea ne arată neumbriți și plini de lumină; de altfel lumea se întrevide numai în neguri. Iar noi orbecăm, da, mal există unul

care ne arată: cîțiva stropi de sudoare ajung să-i aline setea, copaci cu ghimpi otrăviți.

Dacă treci dincolo...

Dacă treci dincolo de paznici vei zări nețărnutul. În fața ta stă marea. Amurgul absoarbe norul și scufundă-n profunzimea mării portocala incandescentă. Peregrinul aprinde vreascuri pe nisipul somnolent

și pune flăcării sub stîncă. Pasărea mării s-a ridicat în țării, aripa ei cu pete albe sfișie fișa de fum ca o boare. La orizont, o pată de singe, soarele-i mistuit.

Scara se prăbușește în apă. Bezna înhață pescărușul, apoi peregrinul, numai jarul respiră ușor pe nisipul milos, în scorburile stîncilor. Deasupra, cupolă îndepărtată, o stea.

În românește de PETRE STOICA ■

Dreptul și țaria națională

Recenta apariție a volumului al XI-lea din „Operele” complete ale lui Mihai Eminescu, cuprînzînd publicistica din perioada 17 februarie — 31 decembrie 1880, la ziarul „Timpul”, la care marele poet era redactor-șef, readeuce în actualitate problematica, de însemnătate covârșitoare, a locului și rolului dreptului internațional în cîrmuirea raporturilor dintre toate națiunile lumii. Lectura ansamblului publicistic eminescian pune în valoare virtuțile dreptului internațional, atît pe plan teoretic, cit mai ales practic, țînd seama de împrejurarea că tezele exprimate aparțin unei perioade cînd, în urma războiului de cucerire a independenței țării, în istoria națională a României s-a deschis o epocă nouă, cu implicații profunde, pentru viitorul națiunii române. România reintrase în rîndul statelor suverane ale Europei.

În „Lămuririle asupra editării publicisticii din 1880”, figurînd ca prefață la volumul XI al „Operele” lui Mihai Eminescu, competentul editor D. Vatamaniuc atrage atenția asupra faptului că în publicistica din timpul amintit un loc aparte îl ocupă chestiunea dunăreană, întrucît privea însăși suveranitatea națională a statului român. Este cunoscută încercarea Imperiului Austro-Ungar de a-și revendica președinția Comisiei Dunărene și de a-și aroga vot preponderent, cu toate că nu era stat riveran între Porțile de Fier și Marea Neagră. Pretențiile formulate de Austro-Ungaria constituiau o componentă principală în politica imperiului de subordonare a României intereselor sale politice și economice. Atitudinea Imperiului Austro-Ungar era cu totul contrară postulatelor dreptului internațional și cu deosebire principiului fundamental al egalității între state.

Eminescu abordează lucrurile ca un profund cunoscător al politicii internaționale, fiindu-i foarte familiare principiile dreptului internațional. Examinarea atentă a publicisticii sale pune însă în lumină, cu forța convingătoare a faptelor, temeinicia cunoștințelor sale juridice în abordarea temei de permanentă actualitate a conduitei statelor mari, mijlocii și micii în viața internațională. Violența flagrantă a celor mai elementare reguli și norme ale dreptului gîntilor constituia o reproabilă practică a vremurilor în care a trăit M. Eminescu. Practicarea dreptului forței era un fenomen curent, a cărui gravitate nu putea să scape spiritelor critice. Tendința marilor puteri de a-și acorda ele însele drepturi și privilegii, cu nesocotirea intereselor vitale ale statelor mici și mijlocii, constituia o linie de comportament dintre cele mai reproabile. Spiritul justițiar al marului gînditor român se ridică nu odată, cu vehemență, împotriva practicilor profunde contrare normelor și regulilor dreptului internațional, opuse înseși postulatelor eticii elementare și respectului pe care națiunile și-l datorează una celeilalte. În acest context se remarcă preocuparea lui M. Eminescu de a face din dreptul internațional aliatul firesc al statelor mici și mijlocii este manifestă și pilduitoare. El declară fără echivoc: „Pentru un popor mic e primejdios de a imita procederea celor mari și singura sa țarie este dreptul, dreptul legăuit, juruit, întărit cu șapte peceti”. Semnificația acestei teze este multiplă. În primul rînd, popoarele mici sînt sfătuite să nu-și aleagă ca linie de conduită comportamentul unora dintre cei mari, care, biziindu-se pe forță, își permit să nesocotească normele și principiile dreptului gîntilor. În al doilea rînd, este subliniată ideea, a cărei valabilitate depășește cu mult contextul în care a fost exprimată, vîndu-și relevanța și astăzi, idee potrivit căreia dreptul internațional este pavăza statelor mici și mijlocii. În fața forței și arbitrarului, statele mici și mijlocii opun puterea dreptului, conștiința de dreptate pe care comunitatea internațională a asimilat-o, prin libera voință a membrilor ei, pentru rînduirea pașnică a raporturilor dintre toate statele, fie ele mari, mijlocii sau mici.

În al treilea rînd, teza eminesciană reliefează cu profunzime un adevăr căreia doctrina dreptului internațional nu i-a acordat încă, din nefericire, însemnătatea cuvenită. Dreptul internațional, ca și alte ramuri de drept, are ca principale izvoare cutuma și normele scrise încorporate în tratate. Pe acest temel, în epoca lui Eminescu, ca și astăzi, se vorbea despre dreptul cutumiar, sau „obisnuelnic” și dreptul scris, sau convențional. Dreptul cutumiar fiind, în esență, un drept nescriș, fondat pe obisnuințe, pe practici repetate, era susceptibil de a fi folosit de mari puteri împotriva unor interese legitime ale statelor mici și mijlocii, mai ales atunci cînd acestea din urmă apăuseră și se afirmău nu demult pe arena internațională.

(Va urma)

ION VOICU ■

● Ce folositor este să cultivi morcovi ! ● Dispariția unuia din maeștrii romanului polițist ●

„Raza morții” și păcăleala

Să rememoram pe scurt: la finele războiului mondial, pe sol italian, nemții abandonează patru banale aparate, care produc un „fascicul luminos”. 25 de ani mai târziu, un renumit escroc italian găsește unul dintre aceste aparate, are o scripă specifică „vocației” sale (care ne amintește de turcul ce a vîndut unul dintre podurile Istanbulului) și, pentru a-și realiza planul (diabolic la început, de escroc sadea, în final), colaborează cu un fost colonel de carabinieri și fost agent secret. Pe ce căi și cu ce argumente au reușit ei să facă să se creadă că posedă o „armă absolută” pe care o vor vinde cui va da mai mult iar oferta să ajungă pe masa prezidențială americană, pe cea guvernamentală belgiană și în alte înalte cercuri și chiar servicii supersecrete italiene — nu știm.

Rolando Pelizza, escroc, Massimo Pugliese, ex-colonelul, ex-agentul, posedă... „o armă absolută”, capabilă să producă „anti-atomi” ce distrug o țintă aflată la 1500 metri dar fără a provoca pagube obstacolelor întinse în drum. Un fel de bombă cu neutroni? Nu se spune și nu cred că așa ceva contează. Oricum, oferindu-se să achiziționeze prototipul, reprezentantul american crede că valorează un miliard de dolari însă, prudent, cere o „probă decisivă” înainte de a intra în posesia ei. Ca urmare, „Grupului european” — pentru că astfel s-au botezat proaspeții „inventatori” — i s-a cerut ca, prin intermediul „armei absolute”, să doboare un satelit american. S-au furnizat până și toate coordonatele de zbor ale acestuia, s-a fixat chiar și „ziua Z” dar experiența n-a mai avut loc. A fost împiedicată de... zăpadă.

În ce-l privește, guvernul belgian a trimis în Italia un agent secret, pe comandantul Tindemans. Nu se dezvăluie câte zile i-au trebuit să-și studieze interlocutorii și „arma absolută”, cert este că el nu s-a arătat convins de experiențele la care a asistat. Nu știm nici în ce a contat demonstrația cuplului — Pelizza-Pugliese. A plecat în țară și agentul secret belgian fără ca invidiatul și căutatul „armă absolută” să intre în dotarea țării sale. Lansați în afacere, escrocul și ex-colonelul nu renunță la oferta și, ceea ce n-au reușit cu străinii exigenți sau prudenți, au realizat mai întâi cu un concetățean de al lor. Într-o bună zi, la urechile unui versat om de afaceri sard ajung bine filtrate câteva informații despre arma celor din „Grupul european”. Contactându-i de îndată pe cei doi, aceștia îl determină pe Giuseppe Piras — cum îl cheamă pe omul de afaceri — să le verse unul sau chiar șase miliarde de lire italiene în schimbul a cinci la sută din veniturile ce urmau a se obține prin comercializarea armei. N-a fost singurul păcălit. O societate din cele numite ecran, cu sediul în Liechtenstein „Transpraes” — va oferi 13 miliarde lire (milioane dolari) lui Pugliese dar experiența sumei nu se cunoaște sau n-a fost citată. Și astfel, din 1976 pînă la finele deceniului au loc unele experiențe, mai mult sau mai puțin ratate, inclusiv în laboratoarele Centrului nuclear de energie italian...

Judecătorul Carlo Palermo — unul dintre cei mai păziți magistrați italieni —, în cursul unei minuțioase anchete privind un imens trafic de arme și droguri între Europa și Orientul Mijlociu, a ajuns și la ex-colonelul ex-agent însoțit de faimosul escroc. Așa „arma absolută” va deveni unul dintre capitele voluminosului său dosar. Între timp... din fericeire!! — inexistentă „rază a morții” a încetat să mai atragă prin strălucirea ei ipotetică iar Rolando Pelizza s-a „evaporat” undeva în natură! Subiect pentru Goldoni, Agatha Christie? Știre de întâi aprilie? Zimbim sau ne mirăm, să nu uităm că totul e strict autentic.

DUMITRU CONSTANTIN ■

Accente în lume

MIRACOLUL VERDE

În lumea întreagă, doctori, savanți, descoperă noi virtuți ale plantelor chiar a unor plante despre a căror calitate terapeutice se cunosc multe lucruri.

Dintre afecțiunile de care este atins omul modern, varicele și picioarele îngreutate sînt foarte recvente și ele se datorează unei slabe circulații a sîngelui. Atunci cînd sîngele nu circulă normal prin picioare, el stagnează în vene și sub efectul acestei presiuni sanguine, vasele se dilată. Rezultatul: picioarele se umflă și devin dureroase. Rîscul picioarelor îngreuate atunci cînd ele nu sînt tratate, este apariția varicelor. Pentru tratament local se pot folosi diverse unguente, însă, se impune și completarea tratamentului printr-o cură de ceaiuri și infuzii de plante cu rezultate rapide și eficiente.

Plantele ce dau rezultate în afecțiunile mai sus amintite sînt: frunzele fragului sau căpsunului, frunzele alunului, ale viței de vie roșie și frunzele mîslinului. Este important, ca frunzele să fie culese din plante netratate. Chiar și vasul în care a fiert infuzia să nu fie spălat cu detergent deoarece orice urmă de detergent alterează proprietățile plantelor. În cazul cînd aceste ceafuri, infuzii sînt folosite de diabetici, vor fi îndulcite cu un amestec de miere 60% și 40% extract de plante (păpădie sau măceș).

Toată lumea cunoaște și a consumat alun, bogate în magneziu mai digeste decît nucile, dar a ignorat virtutea frunzelor de alun care conțin substanțe flavonoide ce au proprietatea de-a reda suplețea venelor. Venele redevenind elastice, sîngele circulă mai bine, picioarele se dezumflă și senzația de picioare îngreuate dispare. Frunzele de alun se folosesc în infuzii. Într-o ceașcă de apă fierbinte se pune o linguriță de frunze de alun și apoi ceașca se acoperă timp de cinci minute. Două cești de infuzie pe zi sînt suficiente pentru a urma o astfel de cură.

De multă vreme rădăcina fragului și a căpsunului a fost folosită în medicină ca diuretic și în crizele de astm. Recent cercetătorii sovietici care au studiat îndea-proape această plantă, au descoperit că frunzele fragului și-ale căpsunului, bogate în tanin, conțin substanțe diuretice și astringente. Deci o infuzie din frunze de

căpsun va avea o dublă acțiune: cea diuretică va permite dezumflarea picioarelor iar cea astringentă va ajuta venele să se restrîngă.

Frunzele de viță de vie, mai ales cele ale unei varietăți numită viță de vie roșie, conțin mai multe principii active asemănătoare vitaminei P (vitamina vaselor sanguine). Două, trei cești de infuzie pe zi vor fi de un real folos în cazul varicelor și-al picioarelor umflăte.

CAPCANĂ MODERNĂ

Colaboratorii unei cooperative din Mezőtúr, (Ungaria) au conceput un dispozitiv „anti-rozătoare”, programat pe bază de ultrasunete. Acest aparat electro-acustic emite unde sonore de înaltă frecvență, imperceptibile urechii umane. Anodin pentru om și animalele domestice, aparatul paralizază rozătoarele care-și pierd pofta de mîncare, fug sau mor.

Marele avantaj al acestui dispozitiv este că poate fi plasat (spre deosebire de otrăvă) fără teamă în depozite, silozuri de cereale.

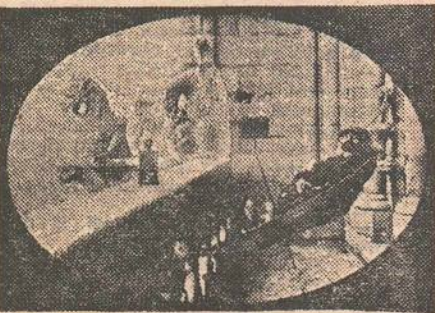
Dacă frecvența ar ajunge la 18—20 de MHz, aparatul ar putea alunga și țîntarii. Propunem, deci completarea dispozitivului.

MUSTĂȚILE ȘOARECILOR „VORBESC” DESPRE CALVIȚIE

Oamenii și-au pus multe întrebări despre calviție, despre cauzele ei. Printre răspunsurile și ele numeroase se numără și cel dat de către trei cercetători ai universității din Dundee, Marea Britanie. Plecînd ei de la studiul pe care l-au făcut asupra mustăților șoarecilor, au ajuns la concluzia că necazul celor atinși de chelie începe de la papilele ce se găsesc la bază foliculului și care se proiectează în bulbul capilar pentru a-i stimula creșterea. Aceste papile de fapt fibroaste sau celule de țesut conjunctiv au sarcina de a sintetiza glicolproteinele și pe lângă faptul că au proprietatea de-a se diferenția și rediferenția regenerîndu-se, prezintă interes și datorită posibilității de a fi cultivate „in vitro”, devenind tolerabile de către orice fel de organism. Se creează astfel posibilitatea fabricării unui extract de fibroaste cu ajutorul cărora părul va crește din nou. Beneficiarii acestei metode sînt, deocamdată, doar șoricelii. „Puținică răbdare” și poate așteptarea nu va fi zadarnică: peste tot doar oameni pletoși.

RENDEZ-VOUS CU COMETE

Cometa Halley, probabil una din vestigiile nebuloasei primitive din care s-a format sistemul solar acum 4,5 miliarde de ani, va trece prin apropierea pămîntului în martie 1986. Observată ultima dată în 1910, ea va fi din nou vizibilă în anul 2062. Peste 1500 de oameni de știință, din toate țările, reușiți în Internațional Halley Watch, se pregătesc să întilnească pletoasa cometă. Șase sonde spațiale vor fi lansate pentru a întilni cometa. Una dintre ele, Giotto, se va apropia chiar la 1000 de kilometri de capul său. Alte două, Vega 1 și 2, lansate la Tiuratam-Baikonur, la 15 și respectiv 21

decembrie 1984, vor atinge fiecare cometa după 440 de zile. Informațiile trimise de sonde vor fi urmărite pe pămînt de o rețea internațională de stații de recepție. Aparatele montate la bordul sondelor au fost astfel concepute încît vor putea răspunde întrebărilor pe care oamenii de știință și le-au pus despre cometă: dimensiunile, forma, aspectul suprafeței, temperatura nucleului, care este natura fizico-chimică a gazului și a prafului ce formează învelișul nucleului și al cozii cometei.

În momentul întîlnirii sondelor cu cometa, distanța de pămînt va fi de 125—170 milioane kilometri. Despre felul cum se va desfășura întîlnirea din anul 2062 este mai dificil de relatat. În schimb imaginea alăturată îl prezintă pe ziaristul Léon Gimpel care, instalîndu-și un hamac în turnul bisericii Notre Dame, aștepta trecerea cometei Halley în noaptea de 18 spre 19 mai 1910 spre a o fotografia.

ELENA GRESCU ■

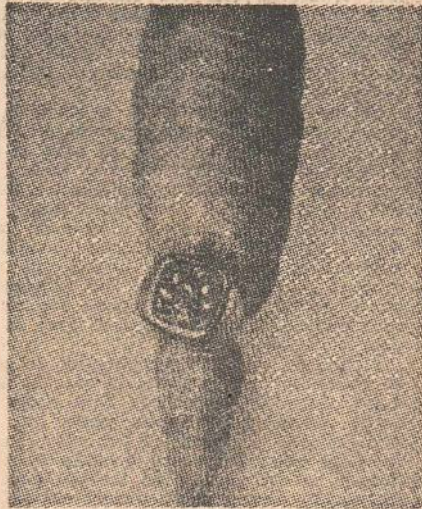
Întimplări pe mapamond

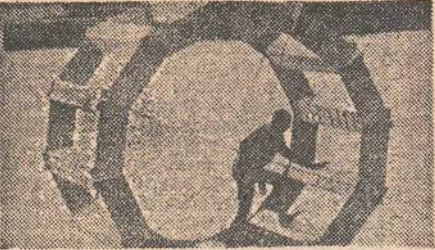
PENTRU A DOUA OARĂ ÎN LUME, la 25 noiembrie 1984, o inimă artificială a fost implantată în pieptul unui om. La spitalul Audubon din Louisville (S.U.A.), chirurgul care l-a operat și pe Barney Clark (primul om din lume care a trăit cu o inimă artificială 120 de zile, în 1982), a înlocuit inima bolnavă a lui William Schroeder, 52 de ani, cu o „inimă” de plastic special legată de o pompă pneumatică externă. Fără această intervenție pacientul nu ar mai fi avut de trăit mai mult de o săptămînă.

PESTE 120 DE KILOGRAME cîntărește dovecușul din fotografie. Performanța a fost realizată de un grădinar amator din Newport (S.U.A.). Pentru a putea transporta „recolta” a fost nevoie de trei oameni.

PAUL BÜHLER DIN HERISAU (Elveția) a avut marele noroc ca la recoltarea morcovilor să regăsească în grădina sa un inel de aur de 20 de grame pe care îl pierduse în urmă cu un an, în timp ce săpa. Unul dintre morcovi a crescut chiar prin inelul îngropat în pămînt și cînd a fost scos de către cultivator a readus la lumina zilei, spre bucuria lui Bühler, și prețiosul inel.

STUDENTUL BRITANIC Mike Tenkin a găsit un mijloc „comod” de a trece Tamisa.

CU RĂBDARE, INDEMINARE, TALENT și... 128 850 de bețe de chibrit, elvețianul din fotografie a construit o copie la scară redusă a monumentalei biserici St. Gallen.

ROMEO NADAȘAN ■

James Hadley Chase

S-a stins de curînd din viață unul din maeștrii romanului polițist, britanicul James Hadley Chase, autorul unor best-seller-uri traduse în aproape toate limbile pămîntului. Cel care a lăsat moștenire pasionaților 90 de romane polițiste pline de tensiune, deci total interzise cardiacilor, și-a trăit ultimii 11 ani de viață în decorul pastoral al unui sat elvețian, într-o atmosferă total opusă universului convulsiv și sîngeros al romanelor sale. În spiritul celor mai mulți fani ai săi, Chase apărea drept arhetipul autorului american de „serie neagră”. Eroare completă. Acest alt de citit autor era britanic pînă în virful unghiilor și dacă cea mai mare parte a romanelor sale au ca decor Statele Unite, Chase n-a pus piciorul pe pămînt american decît o singură dată, în 1965. El lucra la domiciliu, căutînd detaliile într-o vastă documentare pe care și-o amănajase — ghiduri, anuare,

almanahului, dicționare de argou american etc.

Pe numele său adevărat René Barbazon Raymond, cel care avea să devină un atît de prolific scriitor a lucrat ani de zile la Londra ca librar. Cititor pasionat al lui James Cain („Poștașul sună întotdeauna de două ori”), el s-a apucat de scris în 1939 cînd, în șase week-end-uri, a compus cartea care i-a asigurat celebritatea: „Fără orhidee pentru miss Blandish”. De atunci mașina Chase a funcționat neobosit scoțînd 2—3 romane pe an. Personajele sale se lovesc de situații imposibile și sînt dominate tot timpul de o pasiune amoroasă care-i îndeamnă să calce toate regulile moralei comune.

Opera lui Chase a cunoscut numeroase adaptări cinematografice, circa 30, printre care cele mai reușite fiind „Omul în impermeabil”, în regia lui Julien Duvivier, cu Fernandel și Bernard Blier. „Eva”, de Joseph Losey, cu Jeanne Moreau. „Carnea de orhidee”, cu Charlotte Rampling și Simone Signoret.

IOAN ROȘCA ■

Lumea se amuza

După PANORAMA

După N.B.I.

ADRIAN PĂUNESCU: Astăzi, Valeriu Popa, vă propun să vorbim puțin despre singe. Sigur că noi ne-am mai referit la singe, dar din dialogurile pe care le-am purtat zilele trecute cu oameni de înalt spirit a reieșit că e nevoie de o reluare a discuțiilor despre singe ca factor extrem de important, determinant chiar în păstrarea și sporirea stării de echilibru a organismului.

VALERIU POPA: Am mai povestit și, poate, repet — dar nu toți au citit la timpul lor — despre marele nostru actor Amza Pellea, aflat pe patul ultimelor săptămâni de suferință, pat care poate fi cindva al oricui, și despre faptul că am încercat să-i fac suferința mai ușoară și am putut să-l ajut într-un fel ca să nu ia nici un fel de morfina în ultimele clipe cind îl îngrozea gindul morții făcînd tot ceea ce a depins de noi pentru el. N-am putut să-l întorcem din moarte, deși poate puțin a lipsit, dar din minte ce spunea: „dacă venea la mine acum 7 luni, oltene, nu stăteam de vorbă cu tine, te-aș fi batjocorit” — cum aș zice eu, o fac unii astăzi. Nu este bine să gîndim așa, nici să ne exprimăm astfel cum o fac ei.

— **O zic eu, Valeriu Popa: ca să știe oamenii aceștia că nu ne euervează și nu ne scot din ale noastre, dar ne mîhnesc pentru că nu înțeleg condiția umană.**

— Spunea Amza Pellea: „dacă venea acum trei luni și te ascultam — pentru că ai dreptate — sînt sigur că mă puteai ajuta. Ori acum este tirziu, aeroportul este încărcat și turnul de control nu mai primește”. Cîtă vreme turnul de control al fiecăruia este încă întreg, sănătatea se manifestă...

— **Acelui turn de control și de conștiință s-au adresat strădaniile noastre.** — „și este păcat că din unele turnuri de control să se reverse asupra noastră venin și ură, că noi nu pentru asta am pledat.

— **Prietene Valeriu Popa, știți de unde vine veninul și de unde vine ura? Între altele și din felul cum trăiesc oamenii aceștia. Ei nu-și dau seama că sînt roboții programai ai modului lor de trai.**

— **Uitînd prea îndelungat că forma aceasta de trai îi dezechilibrează zi de zi și îi face pe de altă parte și răi. N-am înțeles și nu vom înțelege de ce.**

— **Iar pe de altă parte, Valeriu Popa, știți ce am constatat? Că, în general, oamenii care mîncîncă irațional, gîndesc cam tot așa și oamenii care mîncîncă mult gîndesc prost.**

— **Despre asta vorbește și scrisoarea Filofteiei Ropotan pe care v-aș ruga s-o publicați.**

— **Da, este părerea unei simple femei, o superbă agentă a binelui, care știe să gîndească și să exprime omeneste — și cit de frumos — credința sa. O vom prezenta împreună cu altele în cuprinsul revistei.**

— **Să revenim la problema singelui.**

— După cum am mai spus parțial în dialogurile anterioare, de calitatea singelui depinde sănătatea individului, deoarece singele are menirea de a nutri, oxigena, purifica tot sistemul celular al corpului. Tratamentul cu medicamente, indiferent pe ce cale sînt introduse în corp, tot singele îl realizează ducîndu-l în locurile afectate de boală, cîntînd să restabilească dezechilibrul în anumite zone ale corpului. Însă dacă luăm în considerare afirmația unui doctor, fost ministru al sănătății din India, care spunea: orice medicament poartă răul în moleculele sale, ar trebui să desprindem că totuși cel mai bun medicament în cazul bolilor și al dezechilibrelor cronice este medicamentul obținut dintr-o nutriție curată, cu alimente așa cum le oferă natura, fără pregătiri sofisticate cum sînt fierberea, coacerea, acritrea, sărarea etc. Așa cum am mai subliniat în dialogurile noastre (cred că este bine pentru cei care n-au citit, să reamintim capitolul privind aciditatea, redat de Gînter în lucrarea sa) înțelegerea în profunzime a pericolului creșterii acidității în singe poate ajuta la prevenirea bolilor cronice care bîntuiesc astăzi cu vehemență omenirea, cum sînt bolile cardiace, bolile nervoase etc.

— **Ce alimente conduc la aciditate?**

— După cercetătorii japonezi, iată alimentele care — consumate în exces — duc la creșterea acidității în singe și pe de altă parte iată și ce alimente păstrează un echilibru cît mai alcalin în organism:

Alimente acide: cereale — germeii de cereale, porumb, seacă, orz, ovăz; legume — vinete, roșii, cartofi, ardei iute, bob, fasole, castraveți, sparanghel, măcriș, spanac, anghinare, dovleac, ciupercă, mazare, sfeclă, țelină, usturoi, varză roșie, conopidă, varză albă, linte; pește — scoici, crap, melci, batog, raci, păstrăv, știucă; carne — broaște, porc, vițel, vită, cal, iepure de casă, iepure de câmp, pui; lactate — lapte acru, iaurt, smîntînă, cremă de brînză, margarina; unt; fructe — ananas, grapefruit, portocale, banane, smochine, lămîie, pere, struguri, pepene

galben, prune; diverse — miere, zahăr chimic, melasă, grăsimi; băuturi — cafea, coca-cola, pepsi-cola, ciocolată, suc de fructe, siropuri, șampanie, vinuri, ape minerale gazeoase, ape minerale negazoase, apă, tei, mentă, cimbru, mușetel; condimente — paprica, piper, dafin, anason, chimion, chimion, nucșoară, arpagic, tarhon, scorțîșoară, mărar, busuioac.

Alimente alcaline: cereale — orez, mei, griu, hrișcă; legume — varza de Bruxelles, păpădie, lăptucă, andive, varză crească, praz, ridichi, napi, ceapă, pătrunjel, mînatărci, morcovi, barba caprei, brusture, salată, rădăcini de păpădie, semințe de mînatărci prăjite, dovleac; pește — somon, heringi, sardele; carne — oaie, porumbel, potîrniche, rață, curcă, ouă (fecundate), fazan; lactate — lapte, brînză de Olanda, brînză de capră; fructe — migdale, arahide, pepene verde, cireșe, alune, măsline verzi, măsline negre, frați, mure, castane, mere; diverse — ulei de măsline, ulei de floarea soarelui, ulei de rapiță; băuturi — rosmarin, pelin, ciçoare, ceai verde chinezesc, Jinseng; condimente — lămîie, oțet, mustar, cuișoare, vanilie, cimbrisor, cimbru, rosmarin, ceapă, pătrunjel, salvie, hrean, șofran, ciçoare sălbatică, gențiana, sare marină nerafinată.

— **Cum putem afla aciditatea singelui?**

— Pentru cei care sînt interesați să-și cunoască parametrii singelui precizăm că există metode moderne prin care se stabilește echilibrul acido-bazic electronic. Cei ce au posibilitate pot să și-o facă. Cei ce nu au această posibilitate pot verifica aciditatea zilnic prin testarea urinei cu hirtie de turnesol, așa cum am mai amintit în dialogurile anterioare.

— **Haideți să explicăm convingător și simplu pericolul acidității și căile de urmat pentru echilibrarea ei. Să vorbim și despre acidul uric și despre dezastrul pe care îl aduce el în organism.**

— **La nivel nemedical. Așa cum am mai spus și în numărul anterior, eu nu mă ocup de medicină. Eu mă ocup de sănătate, privită printr-o prismă a gîndirii de mîine.**

— **Sau de ieri, pentru că nu trebuie să**

ciadă intoxicația care are drept umare apariția bolilor infecțioase. Noi știm că hrana noastră este supusă cu ajutorul oxigenului în timpul metabolismului din celulele corpului unui fel de ardere. La acest proces chimic apar acizi și baze care trebuie să corespundă procentului din singe amintit mai sus pentru a nu scoate din echilibru acest raport acizi-baze.

Dintre toate alimentele laptele crud este singurul la care după metabolism raportul acizi-baze corespunde exact raportului din singe; este normal pentru că laptele trebuie el singur să satisfacă nevoile unui sugar. Unele alimente formează numai acizi, iar altele numai baze sau un raport al amindurora. De aceea trebuie să aflăm cum stă acest raport la diferitele mîncăruri pentru a respecta acest lucru în alimentație. Există cercetători care au efectuat tabele privind valorile acizilor și bazelor din alimente. Pe baza acestora împreună cu experiența practică putem să le clasificăm în felul următor:

— **alimente ce formează în procent de 100 la sută acizi sînt carnea, grăsimile animale, zahărul alb, sarea de bucătărie, margarina solidificată, uleiul rafinat, piinea albă și intermediară, multe fructe acide și toate alimentele preparate cu zahăr alb și făină albă și ciocolată.**

— **În ce privește reacția acidă a fructelor cercetătorii încă nu au ajuns la o părere comună.**

— **alimente ce formează în procent de 100 la sută baze sau reacționează bazic sînt toate legumele, toate verdețurile, ceapa, cartofii cruzi, castanele, țărița, germeii de griu și hrișcă (excepție fac toate pâstăioasele).**

Toate celelalte alimente formează atît acizi cît și baze; singur laptele, așa cum am arătat, păstrînd raportul de acizi-baze din singe. Drept neutre trec unele fructe ca bananele răsoapte, pepenii, roșiile și merele dulci coapte. Pentru reumatici se indică multă atenție. Cerealele formează baze în proporție de 60 la sută. La fier valorile bazice se reduc considerabil. Nu avem voie să fim sclavii tabe-

le, cînd nici un medic și nici un medicament nu mai ajută, atunci abia te supui. Celor mai mulți nu le mai poate fi de nici un folos, zic unii. Dar mie personal o asemenea viață mi s-ar părea prea periculoasă. „Dacă medicul ar prescrie o schimbare a regimului alimentar ar fi altceva, dar numai ce scrie un asemenea fanatic nu poate fi un lucru bun. În final nici medicul nostru nu se hrănește altfel decît noi și el se îmbolnăvește din cînd în cînd deci boala temporară este ceva normal. Literatura privind regimul alimentar de cruditate nu mă interesează”. Cam în acest fel a vorbit și tatăl suferind al celui ce scrie atunci cînd s-a îmbolnăvit. Dar cînd s-a văzut față în față cu moartea a dat-o pe altă tonalitate. Vrei și tu, stimate cititor, să ajungi pînă acolo? Oare nu va fi atunci prea tirziu? Din fericire mai există și azi adepți ai lui Hippocrat care consultă o boală de la originea ei. Acum să ne întorcem la problema acizilor. Acidul minăcă corpului calciul și alte minerale bazice.

Pentru a menține dinții sănătoși se recomandă ca după consumarea fructelor uscate sau a dulciurilor și în general după mese să se mestecă puțin praf bazic (sare grunjoasă) pentru a împiedica fermentarea acizilor între dinți. Astfel se protejează și gingia.

Încă o idee pentru protejarea danturii: se vind la farmacie tablete de calciu. Din acestea veți purta mereu 1—2 tablete asupra dv. pentru ca după o gustare să mestecați o bucăciă. Acest lucru evită fermentările.

Piinea albă, piinea neagră

Hrana vechilor soldați romani se constituia din boabe de griu. Fiecare soldat primea zilnic o rație de grăunțe pe care o purta într-un buzunar. În timpul marșurilor nesfîrșite aceste boabe erau mestecate încet și bine. Dacă soldatul era brusc trimis în luptă se afla într-o stare foarte bună și nu era de întrecut în rezistență. Pe lingă apă nu mai primea nimic demn de menționat, altfel scriitorii romani ar fi menționat acest lucru. Hranirea era lăsată pe seama cerealelor. Din această relatare recunoaștem că grîul este un aliment complet, adică se poate trăi numai cu el. Din acest aliment minune se produce azi făină albă și se coace piinea albă. Oare se crede că astfel se mai poate îmbunătăți darul complet al naturii? Să vedem cît mai valorează: toți componentii valoroși se află în țărițe și în germeii. Partea interioară din care se face făina albă conține numai amidon. Acesta produce un lipici bun, dar sub formă de aliment înșală și jefuiește corpul, singele este acidizat, organele sînt intoxicate. Nu-i de mirare că germeii bolilor pot „prinde rădăcini” în acest sol.

De cele mai multe ori făina albă mai este încă decolorată. Acestei otrăvii i se mai adaugă toxine conservante. Cînd se mai și coace, lucru ce presupune o bună cantitate de sare, iar temperatura înaltă mai distruge și ultimele valori, produsul este numit piinea albă, un aliment privilegiat pentru om, spre deosebire de țărițe și germeii care în cea mai mare parte se folosesc ca hrană pentru animale.

Cine mîncîncă regulat asemenea piine sau alte produse din făină albă să includă imediat în preț și cheltuielile cu dentistul și ceilalți medici. Este într-adevăr o piinea scumpă și o plăcere scumpă, o înșelăciune reală.

Piinea albă este recomandată în mod special în regimul alimentar al bolnavilor și al bătrînilor, de cele mai multe ori sub formă de pesmeți pentru că atunci este mai ușor digerabilă! În sanatorii și spitale este, de asemenea, mult folosită pe lingă piinea intermediară care este la fel de periculoasă. Un morar mi-a spus că și piinea intermediară este devalorizată nemaigîndu-se nici urmă de țărițe sau germeii. Tăranii nu știu că mîncîncă piine devalorizată și că cel mai bun lucru îl dau la porci. Omul își crește și hrănește doar propria boală. Cu cîtiva ani în urmă poporul elvețian a cerut iefținirea piinii albe și scumpirea celei negre. Deci piinea integrală era refuzată. Unde rămîneau informările necesare? Pentru că piinea albă are garanție nelimitată profitorii au avut grijă să facă o suficientă propagandă.

Următorul procedeu amintește de o festă a prostănaților; se știe că cerealele conțin foarte multe vitamine, mai ales vitamina B care este de neînlocuit pentru nervi. Iar acum pentru a produce piinea albă și făina albă i se cere morarului să scoată toate vitaminele odată cu țărițele și germeii din făină. Unii brutari și-au dat seama de această devalorizare și cer morarilor lor să introducă vitamine artificiale și minerale. Astfel

(Continuare în pagina 26)

ADRIAN PĂUNESCU

Știința de a fi sănătos (8)

cădem în eroarea proletoștiștilor, care au desliințat tot ceea ce a fost înainte, numai ca să fie ei prioritari. Ieri s-a putut gîndi în anumite privințe mai adine decît azi. Azi se poate gîndi mai adine decît mîine. Nu există progres unilateral și continuu. În orice caz, ceea ce putem spune, spunem la scara omului, la scara 1:1, omul față în față cu omul. Deci, vă rugăm să vorbiți despre aciditate, care ne înnebunește pe toți.

— **Vom reda cîteva idei din nou din Gînter, și anume din capitolele privind hiperaciditatea și piinea.**

Hiperaciditatea

„Reumatismul și artrita sînt bolile cele mai frecvente azi. Au devenit un chin al poporului. Medicamentele chimice ajută puțin și favorizează apariția altor boli. Pentru adevărata vindecare trebuie și aici înlăturată mai întîi cauza bolii, iar apoi natura vindecă de la sine.

Cauza reumatismului și artritei ca și aceea a majorității bolilor, mai ales suferințele renale, de piele, se află în hiperaciditatea singelui. Singele nostru se compune din 1/5 (20 la sută) acizi și 4/5 (80 la sută) alcalii sau baze. Dacă ne hrănim cu precădere cu asemenea alimente care duc la creșterea acidității singelui atunci organele noastre de eliminare, mai ales rinichii, sînt suprasolicitate nemaifăcînd față acestei sarcini. O continuă acidizare a singelui duce la apariția bolilor.

Partea principală a surplusului de acizi se compune din acid uric în care se asociază sarea de bucătărie. Multe din aceste substanțe se depun peste tot în corp, constipă, îngreșă și încarcă organele. Unii acizi formează cristale mici în mușchi și articulații. Nu trebuie deci să ne mirăm dacă produc dureri reumatice, dacă solerozează arterele, dacă rinichii nu mai fac față, dacă rînille nu se vindecă, dacă se formează pietre la rinichi sau fiere sau dacă se dezvoltă un cancer. Și durerile de cap, rîcelile și oboseala apar atunci frecvent.

Una din urmările cele mai grave ale hiperacidizării este lipsa de calciu organic pentru că acesta trebuie utilizat la neutralizarea surplusului de acid și deci este răpit oaselor și dinților. Așa apar deseale fracturi, boli ale coloanei vertebrale, ale articulațiilor soldului, ale nervilor și multe altele așa cum au fost menționate mai sus. La acestea se aso-

lelor. Hippocrat nu cunoștea nici tabelele de calorii. Nu sîntem sclavii hranei crude. Dacă ni se pun pe masă mîncăruri exclusiv din prima grupă vom mîncea măsura pentru ca organele noastre să poată face față la surplusul de acizi. Bolnavii care vor să se însănătoșească ar fi mai bine dacă s-ar abține și în această privință (mîncăruri gătite).

Atrag atenția să nu vă bazați pe tabelele care indică toate fructele ca fiind bazice. Cînd am locuit ani îndelungați în Florida și am avut acolo o grădină tropicală am abuzat, pe baza acestor tabele, de fructe acide, mai ales de grapefruit. Dinții mei au început să se carieze și m-am mai ales și cu un reumatism la un umăr. Mi-am spart capul gîndindu-mă cum de era posibil acest lucru la o hrană 100 la sută crudă. Cînd m-am mutat din nou în Elveția unde nu creșteau grapefruiturile durerile au dispărut imediat. Dinții nu au mai putut fi salvați. Abia acum mi-am dat seama de înșelăciune.

Bolnavilor de reumatism, ischias, artroză, artrită, celor suferinzi cu dinții, cu oasele le recomand să se țină de hrana bazică amintită mai sus. Pe lingă aceasta se mai permite cel mult laptele acru crud pentru că este foarte bogat în calciu. Apa de zarzavat și țărițe se recomandă în mod deosebit. Cine este într-adevăr interesat de vindecare, acela renunță la toate fierțurile.

Din păcate aproape toți oamenii suferă de hiperaciditate. Pentru că procentul din singe nu are voie să se modifice, surplusul de acid, care nu poate fi eliminat, se depune în corp. Astfel cam 95 la sută din populație suferă de acest rău ce stă la baza tuturor bolilor: hiperaciditate — lipsă de substanțe minerale. Cea mai bună măsură și dovadă în acest sens o constituie cei 98 la sută bolnavi de dinți, a se spune bolnavii de hiperaciditate, căci hiperaciditatea înseamnă lipsă de baze și mai ales de calciu. Există într-adevăr o modalitate de a fi scutit de cariile dentare: hrana să fie corect constituită și în proporție de 80 la sută bazică. Ceea ce este valabil pentru cariile dentare este valabil pentru oricare altă boală. Celor mai mulți oameni li se pare imposibil să constituie în așa fel mîncarea pentru că în acest caz ar fi vorba numai de cruditate. Mai bine suportă dureri de masele, injecții dăunătoare și boli. Cel mult cînd boala este mortală sau cînd durerile devin insuportabi-

Flacăra, Redacția: București, Piața Științei 1, căsuța poștală 3312, cod 71341. Telefon: 17 60 10, 17 60 20. Interioare: PROBLEMELE OMULUI (Scrisori-audiențe-anchete) — Răzvan Bărbulescu, Marga Nedelea, Mihai Stănescu, Emanuel Valeriu, Horia PROBLEMELE DEZVOLTĂRII (Politică-economie-știință) — Cornel Nistorescu, Ion D. George Anon, Victor Niță — 1457; PROBLEMELE NOULUI (Reportaj-urgente-sport) — Elena Ghera, Sorin Postalache — 2123, 2569, 2072, 1453; secretar responsabil de 2124; redactor șef 2002. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Științei”. Import presă F.O. Box 12-201, telex 10876, prsfr București, Calea Grivitei nr. 64-66.

Telefoane: 17 60 10, 17 60 20. Interioare: PROBLEMELE OMULUI (Scrisori-audiențe-anchete) — Răzvan Bărbulescu, Marga Nedelea, Mihai Stănescu, Emanuel Valeriu, Horia Pătrașcu, Dorin Gherghinescu, Georgeta Stănescu — 2542, 2130, 2558; Goia, Liviu Timbus — 2566; PROBLEMELE CULTURII (Literatură-artă-invățămint) — Ovidiu Ioanițoiu, Ilie Purcaru, Adrian Dohotaru, Nicolae Grigore, Dumitru Constantinoiu, Călina Georgescu, Constantin Balaciu, Margareta Mureșan — 2128; PROBLEMELE REVISTEI (secretariat, foto) — Dan Bărlădeanu, Constantin Dragomir — 2143; redactor șef adjunct — Nicolae Arsenie — Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILATELIA” — sectorul export-

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU